

AHMED SÛZÎ DİVANI

BURUC YE YAYINLARI

No: 24

AHMED S Z  D VANI

Alim YILDIZ

ISBN:

978-605-5564-06-3

D ZG /KAPAK

AS TAN

bilgi@asitan.com

+90 346 225 03 41

S VAS

BASKI

Esform Ofset Ltd. Őti.

+90 346 226 24 21

S VAS

DAĞITIM

BURUC YE YAYINLARI

SultanŐehir K lt r Sanat Derneği

Belediye Sitesi / S VAS

AHMED SÛZÎ DİVANI

Alim Yıldız

NİSAN 2012
SİVAS

Alim Yıldız

1968 yılında Sivas'ta doğdu. İlk ve orta öğrenimini Sivas'ta, yüksek öğrenimini Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde tamamladı. Aynı fakültede Türk-İslam Edebiyatı alanında yüksek lisans yaptı. İstanbul, Aydın ve İzmir'de öğretmenlik görevinde bulundu. 1998 yılında Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Türk İslam Edebiyatı anabilim dalında araştırma görevlisi oldu. Doktora çalışmasını Dokuz Eylül Üniversitesi'nde tamamladı (2002). 2004'te Yardımcı Doçent, 2006'da Doçent, 2012'de Profesör oldu ve halen Cumhuriyet Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır.

Değişik gazete ve dergilerde şiir ve yazıları yayımlandı. Muştı ve Buruciye Edebiyat dergilerinde yayın yönetmenliği, Sultanaşehir dergisinde sanat danışmanlığı görevini üstlendi. Şiirlerinden bir kısmı bestelendi. "Şair ve yazar M. Akif İnan Şiir Yarışması"nda birincilik ödülü aldı.

Türkiye Yazarlar Birliği üyesi olan yazarın Af Dilekçesi adlı bir şiir kaseti ile ilmi toplantılarda sunduğu çok sayıda tebliğ ve çeşitli dergilerde yayımlanan ilmî makaleleri vardır.

Yayımlanmış Kitapları

- Af Dilekçesi, Feyiz Yayınları, İstanbul 1991.
- Seveda Nöbetleri, Rağbet Yayınları, İstanbul 2000.
- Yeniden Söylenen, Buruciye Yayınları, Sivas 2008.
- Kırk Hadis, Buruciye Yayınları, Sivas 2006.
- Şiirin Gölgesinde, Kitabevi Yayınları, İstanbul 2011.
- Şuara Meclisi, Kitabevi Yayınları, İstanbul 2011.
- Üç Bülbülden Güllerin Efendisine, Nasihat Yayınları, Ankara 2010.
- Fenâ-yî Cennet Efendi Divanı, C.Ü Yayınları, Sivas 2010.
- Ahmed Suzî Hayatı ve Eserleri, C.Ü Yayınları, Sivas 2011.
- Ahmed Hamdi Divanı, Buruciye Yayınları, Sivas 2011.
- Şeyh Halid Divanı, Asitan Yayınları, Sivas 2012 (ilk baskı 2004).
- Sivaslı Şairler Antolojisi, Sivaslılar Vakfı Yayınları İstanbul 2003.
- İlahiyat Fakültesi Dergileri Makale ve Yazarlar Fihristi (Tahsin Koçyiğit ile), Ankara Okulu Yayınları, Ankara 2002.
- Türk İslam Edebiyatı (H. İbrahim Şener ile), Rağbet Yayınları, İstanbul 2003
- İrade-i Milliye, Tıpkı Basım ve Yeni Harflerle (Şeref Poyraz vd. ile birlikte), Buruciye Yayınları, Sivas 2007 (Ortak Kitap).
- Türk İslam Edebiyatı, (Editör: Hasan Aksoy), Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir 2010.
- Yüzyılın Manşetleri 1909-2009 Sivas Basını Eşliğinde Bir Asır, Buruciye Yayınları, Sivas 2010.
- Vicdan Gazetesi, Tıpkı Basım ve Yeni Harflerle, Buruciye Yayınları, Sivas 2009 (Ortak Kitap)
- Bir Gönül Eri İhramcı zade İsmail Hakkı, Buruciye Yayınları, Sivas 2010 (Editör)
- Çeşitli Yönleriyle Kerbela, Asitan Yayınları, Sivas 2010 (Editör).
- Kültür Tarihimizde Sivaslı Bir Aile Sarhatıpzadeler, Buruciye Yayınları, Sivas 2011 (Editör)

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	IX
ÖNSÖZ	1

I. BÖLÜM

AHMED SÛZÎ HAYATI, ESERLERİ VE DİVANI

A. HAYATI	5
B. TARİKATI	6
C. ESERLERİ	8
1. Türkçe Divan	8
2. Süleymânnâme	8
3. Kasîde-i Bürde Tercümesi	9
4. Pendnâme	10
5. Menkıbe-i Abdülvehhâb Gâzî	10
6. Sülûknâme	11
7. Vasiyetnâme	12
D. DİVANI	13
1. Tertip Şekli	13
2. Nazım Şekilleri ve Türleri	14
3. Vezin	35
4. Dil ve İfade Özellikleri	35
5. Edebî Şahsiyeti, Şair ve Şiirle İlgili Görüşleri	36

II. BÖLÜM

SÛZÎ DİVANI'NDA İŞLENEN BAZI KONULAR

A. DİN	45
1. Ayetler	45
2. Hadisler	47

3. Namaz	49
4. Hacc	49
5. Kurban	50
6. Cuma Günü	50
B. ŞAHISLARKADROSU	50
1. Peygamberler	51
2. Dört Halife	53
3. Diğer Şahıslar	56
4. Mutasavvıflar	57
5. Tarihi Şahsiyetler	59
6. Meşhur Aşk Kahramanları	59

III. BÖLÜM

AHMED SÛZÎ DİVANI (METİN)

KASİDELER	63
GAZELLER	121
Harfü'l-Elif	121
Harfü'l-Be	142
Harfü't-Te	152
Harfü's-Se	158
Harfü'l-Cim	161
Harfü'l-Hâ	164
Harfü'l-Hı	167
Harfü'd-Dâl	168
Harfü'z-Zel	175
Harfü'r-Râ	176
Harfü'z-Zâ	208
Harfü's-Sîn	217
Harfü'ş-Şîn	219
Harfü's-Sâd	225
Harfu'd-Dâd	229
Harfü't-Tı	229
Harfü'z-Zı	232

Harfü'l-Ayn	234
Hurûfü'l-Gayn	237
Harfü'l-Fe	238
Harfü'l-Kaf	241
Harfü'l-Kef	254
Harfü'l-Lâm	264
Harfü'l-Mîm	271
Harfü'n-Nûn	288
Harfü'l-Vâv	305
Harfü'l-He	308
Harfü'l-Lâm Elif	321
Harfü'l-Yâ	322
MUAŞŞERLER	355
RUBÂÎLER	365
MÜFREDLER	381
MA'NÎLER	390
BİBLİYOGRAFYA	409

SUNUŞ

Efendim,

Biz insan olarak var edildik ve insan kalabilmeyi becermekle yükümlüyüz.

Esas vazifemiz budur diye inanıyorum.

Saf, temiz ve günahsız geldiğimiz bu dünyada çeşitli nedenlerle hayatı, kendimizi, çevremizi kirletmekteyiz.

Marifet odur ki arınmayı, temizlenmeyi, aydınlanmayı sağlayacak yol ve yöntemlerle hayatımızı tamamlayarak geldiğimiz saflık ve paklıkta dönüşümüz mümkün olsun.

Bizim geleneğimizde arınmanın, aydınlanmanın en başta gelen unsurlarından biri olarak tasavvufu görmekteyiz.

“Tasavvuf irfan mektebidir” buyrulmuş.

Yalnızca bilmek yeterli olmuyor, anlamak ve kavramak da gerekiyor.

İrfan sahibi olmak insana öyle bir meziyet kazandırıyor.

Tasavvufumuz ve dolayısıyla mutasavvıflarımız kültür hayatımıza bu bakımdan önemli bir hizmet sunmuş oluyorlar.

Gönül ehli ve erbabı olan mutasavvıflarımızın edebiyatımıza kazandırdıkları saymakla tükenmez.

Onların eserleri harf harf dokunur, hece hece okunur, kelime kelime ıştırır, cümle cümle aydınlatır.

Süleymannâme ve Vasiyetnâme gibi çok kıymetli eserleriyle öne çıkan; neseben, medar-ı iftiharımız Şemseddin Sivasî hazretlerine dayanan Sûfi Ahmed Sûzî, Sivas'ın manevi kanaat önderlerimizdendir.

Sivas Belediyesi olarak İhramcızade İsmail Hakkı Toprak ve Sarıphatipzadeler sempozyumlarımızdan sonra Ahmed Sûzî sempozyumunu düzenlerken de büyük emeği ve katkısı bulunan Prof. Dr. Alim YILDIZ Bey'in ciddi bir çalışması olan Ahmed Sûzi Divânı basarak kültür dünyamıza kazandırmanın mutluluğunu duymaktayım.

Bu vesile ile Sayın Yıldız'a şükranlarımızı belirtmeyi borç bilirim.

"Klasik Türk Edebiyatı" olarak da ifade ettiğimiz Divan edebiyatı, Türklerin İslam'la müşerref olmasından sonra oluşturdukları bir edebiyattır.

Divan Edebiyatı bazı kaynak ve çevrelerce "Havas Edebiyatı", diye anılsa da divan edebiyatçılarımıza iyi dikkat edilirse etki alanı umuma şamil mertebelerindedir.

Süleyman Çelebi, Mevlana Celâleddin Rûmî, Şeyh Galip, Fuzuli, Bâki, Âşık Paşa, Kadı Burhanettin Nesimi, Şeyhi, Ali Şir Nevâi, Ahmet Paşa, Nef'i, Nâbi, Kâtip Çelebi Nedim gibi bu türün önemli şahsiyetleri insanlarımızı çok geniş ölçüde ve derinden etkilemiş olmaları itibarıyla bu fikri doğrular niteliktedir diye inanmaktayım.

Ahmed Hamdi Divanı'ndan sonra Ahmed Sûzi Divânı da şehrimize ve Türk Edebiyatımıza kazandırdığımız yeni bir eser olarak kültür zenginliğimizin gözler önüne serilmesinde önemli bir yer tutacaktır kanaatindeyim.

Sultan Şehrin daha nice kıymetlerini gün ışığına elbirliği ile çıkarma umudu ve duasıyla...

Doğan ÜRGÜP

Sivas Belediye Başkanı

ÖNSÖZ

Anadolu'da İslam'ın yayılması ve bir hayat tarzı haline gelmesinde tasavvufun ve dolayısıyla mutasavvıfların büyük bir yeri vardır.

XIII. Yüzyıldan itibaren Anadolu'da eser vermeye başlayan büyük mutasavvıflar, kaleme almış oldukları eserleriyle bir din dili oluşturmuşlar ve daha sonra gelen takipçileri de bu dili sağlamlaştırmışlardır. Mevlânâ, Yunus Emre, Hacı Bektâş-ı Velî gibi mutasavvıfların XIII. yüzyılda oluşturdukları bu dil ve vermiş oldukları eserler günümüzde de etkisini devam ettirmektedir.

Özellikle Mevlânâ'nın Mesnevîsi'nde yer alan hikâyeler ile Yunus Emre'nin şiirleri iyi incelendiğinde, bunların birçoğunun ayet tercümeleri ve hadis şerhleri niteliğine sahip oldukları görülecektir.

XIX. yüzyılın sonuna kadar Türkçe bir Kur'ân-ı Kerim tercümesi olmaması ve temel hadis kaynaklarından herhangi birinin Türkçe tam bir tercümesinin bulunmaması bize Anadolu'da İslam'ın anlaşılmasının nasıl meydana geldiği sorusunu sorma gereğini ortaya çıkarmaktadır.

Bu sorunun cevabını aradığımızda karşımıza edebiyat ve şiir, dolayısıyla mutasavvıf şairler çıkmaktadır.

Öncelikle İran edebiyatını taklitle meydana getirilen eserler ve daha sonra bu eserlere benzer eserlerle, Anadolu'da İslam şiirle ve İslam'ın tasavvufî yorumuyla öğrenilmiştir.

Cenab-ı Allah ve Hz. Peygamber'le ilgili oluşturulan dinî edebî türler başta olmak üzere, akaid, kelim, ibadetler v.b. gibi konular mesnevî tarzında kaleme alınan eserlerle anlatılmış ve Anadolu insanı İslâm'ı bu tür eserlerle bir yaşama biçimi şeklinde anlamış, yorumlamış ve hayat tarzı haline getirmişlerdir.

Halvetî tarikatının, Şemseddin Sivâsî tarafından kurulan Şemsiyye kolunun önemli bir postnişini olan Ahmed Sûzî (1765-1830) de beşi manzum ikisi mensur olmak üzere kaleme almış olduğu yedi eseriyle, İslâm'ın tasavvufî yorumunu yaşama ve anlatma yolunda ömrünü tamamlayan mutasavvıf şairlerdendir.

Sûzî'nin kaleme almış olduğu eserlerinden en önemlisi hiç şüphesiz Divanı'dır. Birkaç kez yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu eser, şimdiye kadar basılmamıştır. Türk İslam Edebiyatı alanında çalışan birçok akademisyen dostuma bu eserin neşrini yapmaları hususunda teşvik ve tavsiyede bulunmama rağmen bu arzum da bir türlü gerçekleşmemiş idi.

Sivas Belediyesi'nin üstlendiği ve 26 Mayıs 2012 tarihinde gerçekleştirmeyi planladığımız Ahmed Sûzî Sempozyumu vesilesiyle program üzerinde çalışırken, Sivas Belediyesi Başkan Danışmanı Mustafa Saydam Bey tarafından eserin hazırlanması işi tarafıma bir görev olarak verilmişti.

Sempozyum öncesi basılması planlanan bu eser üzerinde çalışırken daha önceden yapılmış olan yüksek lisans çalışmaları ile matbu nüsha tarafımızdan incelenmiş, matbu nüsha esas alınmakla birlikte problemli gördüğümüz şiirlerde yazma nüshalar da incelenerek en doğru metne ulaşılmaya çalışılmıştır.

Ahmed Sûzî, birçok mutasavvıf şairde olduğu gibi anlama önem verdiği için dolayı vezin hususunda dikkatli davranmamış ve bu sebeple şiirlerinde bazen aruz ve bazen hece veznini kullanmıştır. Vezni kullanırken de dikkatli olmadığından şiirlerinde sıkça görülen vezin kusurlarının olması kaçınılmaz olarak ortaya çıkmıştır.

Üç ana bölümden oluşan eserin ilk bölümünde Ahmed Sûzî'nin hayatı, tarikatı, eserleri ve divanı üzerinde durulmuş, ikinci bölümde divanda işlenen bazı konulara kısaca ve örnekleriyle değinilmiştir. Üçüncü bölüm ise divan metninden oluşmaktadır. Divan metninde transkripsiyon kullanılmamış ve ayrıca kelime okunuşları günümüze yaklaştırılmıştır.

Türk İslam Edebiyatı alanında *Süleymanname* ve *Vasiyetname* gibi eserleriyle önemli örnekler kaleme almış olan Ahmed Sûzî, Sivas'ın mânevî önderlerinden biridir.

Bu manevî önder adına bir sempozyum hazırlamamızı isteyen ve Divanı'nı basma lütfunda bulunan Sivas Belediyesi'nin saygıdeğer başkanını Doğan Ürgüp Bey ile Belediye Başkan Danışmanı Mustafa Saydam Bey'e hâsseten müteşekkirim.

İnsana ait olan eksiklik ve yanlışlıktan uzak olmak mümkün değildir. Eserde göreceğiniz güzellikleri Sûzî'ye, eksik ve yanlışlıkları ise şahsıma ait olarak görmeniz istirhamımdır.

I. BÖLÜM

AHMED SÛZÎ HAYATI, ESERLERİ VE DİVANI

A. HAYATI

Ahmed Sûzî'nin hayatına dair elimizde çok detaylı bilgiler bulunmamaktadır. Şairle ilgili bilgiler sınırlıdır ve yapılan çalışmalarda bu bilgiler tekrarlanmaktadır. Biz de burada aynı bilgileri tekrarlamak durumunda olacağız.

Asıl adı Ahmed'tir. Şiirlerinde Sûzî mahlasını kullanmıştır. 1765 yılında Sivas'ta doğmuştur. Şemseddin Sivasî'nin 6. kuşak torunlarından. Halvetiye tarikatının Sivasiye koluna mensuptur. Tekke çevresinde yetişmiştir. Kaynaklarda eğitimine dair net bir bilgi yoksa da Sivas'ta dönemin âlimlerinden dersler almıştır. Alet ilimlerini Hadimî'den, tasavvuf ilmini de Abdülmecid Sivasî'den almıştır¹. Divan'ında ilim tahsili için birkaç yıl gurbette gezdiğinden bahsetmesine rağmen bu yerlerin nereler olduğu belli değildir. Henüz on dokuz yaşındayken hicri 18 Rebiü'l-âhir 1198 (m. 10 Mart 1783) tarihinde Sivas'tan hac farızasını yerine getirmek üzere ayrılmıştır. Önce İstanbul'a giderek buradan bir gemi ile yola çıkmıştır. Yolculuk sırasında Kahire'ye uğrayarak burada birkaç gün kalmıştır. Medine'de 72 gün kalan Sûzî, bu yolculuğu, Divan'ında yer alan 39 beyitlik bir Hacnâme'de anlatmaktadır. Dönüşünde karayoluyla Şam'a uğrayıp oradan da Sivas'a ulaşmıştır.

Hac farızasından döndükten bir süre sonra Sivasî dergâhının postnişini olmuştur. Bu göreve ne zaman geçtiği tam olarak belirtilmesi de Divan'da bulunan bir beyitte annesinin vefat tarihinden bir süre sonra olduğu bilgisi mevcuttur. Annesi 1211'de (m. 1798) vefat etmiştir. Buna göre Sûzî 1798 veya 1799'da postnişin olmuş olmalıdır. Hicri 1246² (m. 1830) senesinde vefat ettiğine göre otuz yıl kadar bu görevi sürdürmüştür.

Babası Şeyh Ömer Sâni Efendi'den sonra dergâhın şeyhi olmuştur. Sûzî'nin tasavvuf ilmini kendisinden öğrendiği bildirilen Abdülmecid Sivasî, "Şeyhî" mahlasını kullanan büyük dedesi Abdülmecid Sivasî de-

¹ Bursalı Mehmed Tahir, *Osmanlı Müellifleri*, İstanbul 1333, C.I, s. 89.

² Bağdatlı İsmail Paşa, *İzahu'l-meknûn fi'z-Zeyl alâ Keşfi'z-Zünûn an Esâmi'l-Kütübi ve'l-Fünûn*, İstanbul 1947, C. II, s. 549; aynı müellif, *Hediyetü'l-Ârifin Esmâü'l-Müellifin ve Âsârü'l-Musannifin*, İstanbul, C. I, s. 186.

ğildir. Tarihimizde Kadızadeliler-Sivasîler tartışması olarak bilinen Medrese-Tekke çatışmasının taraflarından biri olan Abdülmecid Sivasî 1049 (m. 1639)'da İstanbul'da vefat etmiştir. Hiç evlenmemiş olan³ Sûzî'nin cenazesi Meydan Camii'nin kuzey batısında bulunan türbeye büyük ceddi Şemseddin Sivasî'nin yanına defnolunmuştur⁴.

B. TARİKATI

Ahmed Sûzî Halvetiyye tarikatının Şemsiyye kolunun önemli şeyhlerinden biridir.

Halvetiyye tarikatı Ömer el-Halvetî (ö. 1397-98) tarafından kurulan İslâm dünyasının en yaygın tarikatlarından biridir.

Halvetiyye tarikatı Azerbaycan'da kurulmuş, gelişmiş ve buradan Anadolu'ya, Anadolu'dan da Balkanlar, Suriye, Mısır, Kuzey Afrika, Sudan, Habeşistan ve Güney Asya'ya yayılmıştır. Halvetiyye Anadolu'ya Sadreddin Hiyâvî'nin halifelerinden Amasyalı Pîr İlyas tarafından getirilmiştir. Yahyâ-yı Şîrvânî'nin en önemli halifeleri Dede Ömer Rûşenî, Rûşenînin ağabeyi Alâeddin Ali, Pîr Şükrullah Ensârî, Habîb Karamânî, Muhammed Bahâeddin Erzincânî ve Ziyâeddin Yûsuf Şîrvânî'dir. Habîb Karamânî vasıtasıyla Halvetiyye'de bir kol daha meydana gelmiştir. Bu kol, tarikatı Anadolu'nun çeşitli bölgelerine yayan Karamânî'nin en Önemli halifesi Cemal Halife diye bilinen Cemâleddin İshak Karamânî (ö. 1527) vasıtasıyla İstanbul'a da yayılmıştır.

Halvetiyye tarikatının dört ana kolu vardır. Dede Ömer Rûşeni (ö. 1487) tarafından kurulan Rûşeniyye, Cemâl-i Halvetî (ö. 1494) tarafından kurulan Cemâliyye, Yiğitbaşı Ahmed Şemseddin (ö. 1504) tarafından kurulan Ahmediyye ve Ahmed Sûzî'nin büyük dedelerinden olan Şemseddin Sivâsî (ö. 1597) tarafından kurulan Şemsiyye'dir.

Şemseddîn Şivasî'nin tesis ettiği bu kol Sivas ve bilhassa Zile yöresinde yayılmış ve faaliyet göstermiştir. Tarikat, Sivas'ta Şemsiyye dergâhında faaliyetine devam ederken, İstanbul'da da Şemseddîn Şivasî'nin yeğeni ve halifesi Abdülmecîd Sivâsî (ö. 1639) ve Abdulahad Nûrî (ö.

³ Bkz. M. Fatih Güneren, *Sivasî Şiirleri*, İstanbul 2005, s. 19.

⁴ İbnülemin Mahmut Kemal İnal, *Son Asır Türk Şairleri*, İstanbul 1988 (3. Baskı), C. III, s. 1743-44.

1651) ile temsil edilmiştir. Bilâhare bu zatların maharetiyle İstanbul'da Sivâsîyye şubesi ortaya çıkmıştır⁵.

Şemseddin Sivâsî'den itibaren tekkelerin kapatılmasına kadar geçen sürede Şemsî dergâhında görev yapan şeyhler şunlardır:

- 1- **Şemseddin Sivâsî** (ö. 1597)
- 2 - Pir Mehmed Efendi (ö. 1599)
- 3- Recep Sivâsî (ö. 1607)
- 4- Abdülmecîd Sivâsî (ö. 1639)
- 5- Hasan Çelebi Efendi (ö. 1611)
- 6- Müeyyedüddîn Efendi (ö. 1659)
- 7- Halil Efendi
- 8- Ömer Efendi
- 9- Müeyyedüddîn Sâni
- 10- Ömer Sâni
- 11- **Ahmed Sûzî** (ö. 1830)
- 12- Mehmed Behlûl Efendi (ö. 1840)
- 13- Hüseyin Efendi (ö. 1862)
- 14- Ahmed Efendi (ö. 1899)
- 15- Şemseddîn-zâde Mehmed Efendi (ö. 1912)
- 16- **Hüseyin Şemsi Güneren** (ö. 1956)

1925'te çıkan kanun sebebiyle Halvetî tekkeleri de kapatılmıştır. Sûzî'nin postnişinlik yaptığı Sivas'taki Şemsî dergâhının son şeyhi Hüseyin Şemsî Güneren (1902-1956)'dir.

Diğer birçok tarikatta olduğu gibi Halvetî tarikatının zikir ayinleri de müntesipleri tarafından gizlice yapılmaya devam edilmektedir. Günümüzde Türkiye, Suriye, Mısır, Balkanlar ve Kuzey Afrika ülkelerinde Halvetî tarikatı müntesipleri faaliyetlerine devam etmektedir⁶.

⁵ Bkz. Cengiz Gündoğdu, "Halvetiyye Tarikatı Şemsiyye Kolu Meşâyihî ve Şemsî Dergâhı Son Postnişini: Hüseyin Şemsi (Güneren)", *Ekev Akademi Dergisi*, Erzurum 2002, C. 10, s. 53-71.

⁶ Halvetiyye için bkz. Süleyman Uludağ, *Halvetiyye*, DİA, İstanbul, C. XV, s. 393.

C. ESERLERİ

Anlaşılır ve sade bir dil kullanan şairin şiirlerinden bir kısmı çeşitli bestekârlar tarafından ilahi formunda bestelenmiştir⁷. Müellifin yedi eseri vardır. Bunlardan beş tanesi manzum ikisi ise mensurdur. Manzum eserleri; Türkçe Divan, Süleymannâme, Kasîde-i Bürde Tercümesi, Pendnâme ve Menkıbe-i Abdülvehhâb Gâzî'dir. Mensur eserleri ise Sülûknâme ve Vasîyetnâme'dir.

Ahmed Suzî ile ilgili yapılan çalışmalarda şairin bir de Farsça Divanı olduğu bilgisi tekrarlanmasına rağmen, gerek kütüphane kayıtlarında gerekse şairin Vasîyetname adlı eserinin içerisinde verdiği listede böyle bir eserinin olmadığı anlaşılmaktadır.

Bu eserler içerisinde özellikle Süleymannâme isimli mesnevisi çok az örneği olan Hz. Süleyman'la ilgili mesnevilerin ender örneklerinden biridir. Yine mensur eserlerinden Vasîyetnâme de türle ilgili önemli bir eserdir.

1. Türkçe Divan

Şair bu eseri vefatından on yıl önce 1235 (1820) tarihinde tamamlamıştır. Eski harflerle basılmış olan bu divanın baş tarafında Şemseddin Sivâsî'nin Mevlid'i de yer almaktadır. Divanın yazma eser kütüphanelerinde çeşitli nüshaları bulunmaktadır. Bu divanda toplam 451 şiir bulunmaktadır. Divan, yüksek lisans tezi olarak da birkaç kez hazırlanmıştır⁸.

Divan üzerinde sonraki kısımda detaylı olarak durulacaktır.

2. Süleymânâme

Ahmed Sûzî'nin Süleymânâme ismini taşıyan bu mesnevîsi toplam 533 beyitten meydana gelmektedir. Tek nüshasını tespit edebildiğimiz bu eser Süleymâniye Kütüphanesi, H. Şemsi, F. Güneren Bölümü No: 25'te kayıtlıdır. 86-114 sayfaları arasında bulunan bu eser Ahmed Sûzî'nin matbu Divanı (192 sayfa), Kasîde-i Bürde Tercümesi (yk. 1b-13b), Vasi-

⁷ Bkz. A. Hakkı Türabi, *Sivâsî İlahiler*, Sivas 2010.

⁸ Bkz. Mehmet Gökteş, *a.g.e.*; Ayşe Ulusoy, *a.g.e.*; Metin Ceylan, *Ahmed Suzî Divanı'nın Edisyon Kritiği*, Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon 1999; Abdülkadir Sağlam, *Suzî Divanı*, Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale 2000; Zafer Arslan, *Ahmed Sûzî-i Sivâsî ve Divanı*, S.İ.Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş 2010.

yetnâmesi (1-20), Şemseddin Sivâsî'nin Süleymânîyye (1-85) isimli (bu nüshada Süleymânnâme ismi kullanılmaktadır) mesnevîsinin bir araya getirilip ciltlendiği bir mecmua içerisinde. Farklı eserlerin bir araya getirilmesi nedeniyle mecmuadaki eserler bir bütün olarak değil de ayrı ayrı sayfalandırılmıştır. Mecmua içerisinde yalnız Şemseddin Sivâsî'nin Süleymânîyye'si ile Ahmed Sûzî'nin Süleymânnâmesi birbirini takip eder şekilde sayfalandırılmıştır. Bunlarda da varak numarası yerine sayfa numarası verilmiştir.

Ahmed Sûzî, Sivas'ta bulunan Şemseddin Sivâsî dergâhına postnişin olduğunda dergâhta bulunan ve büyük bir kısmı Şemseddin Sivâsî'ye ait olan kitapların çoğunun fareler tarafından yenilmiş olduğunu görmüş, kalan kitapları muhafaza altına almıştır. Bu kitaplar arasında Şemseddin Sivâsî'nin *Süleymânnâme* isimli kitabı da bulunmaktadır. Bu kitabın son tarafı da telef olmuş vaziyettedir. Süleymânnâme her okunduğunda dinleyenlerin hikâyenin devamını merak etmeleri üzerine bu eseri kaleme almaya karar verdiğini söyleyen Sûzî kitabı ancak 1230 (1815)'te yazabildiğini ifade etmektedir.

Sûzî'nin *Süleymânnâme*'sinden anlaşıldığına göre tekkedeki kitaplar arasında bulunan Şemseddin Sivâsî'nin *Süleymânîyye*'si Belkıs'ın elçilerinin Hz. Süleymân'a gelmeleri konusuna kadar gelmiş, bundan sonraki kısım ise fareler tarafından telef edilmiştir. Bu nedenle Ahmed Sûzî, eserine buradan başlamaktadır. Bu kısım Şemseddin Sivâsî'nin *Süleymânîyye*'sinin 1259. beytine tesadüf etmektedir⁹. Ahmed Sûzî, 46. beyitten önce "Bu mahalden aşığ azîzin nutku olan zâyî olmuşdur. Bundan aşığısı bizim kelâmımızdır mâlûm oluna" ifadelerini kullanmasına rağmen, iki eserin bundan sonraki kısmını karşılaştırdığımızda Sûzî'nin mesnevîsindeki 47-100. beyitler ile Şemseddin Sivâsî'nin eserindeki 1259-1314. beyitler arada bazı beyitler veya bazı mısralar hariç tutulduğunda, özellikle ikinci mısralar aynıdır¹⁰.

3. Kasîde-i Bürde Tercümesi

İmam Busirî tarafından Hz. Peygamber'e övgü mahiyetinde yazılan ve İslam dünyasında Kasîde-i Bürde olarak meşhur olan kasîdenin çok sayıda Türkçe manzum tercümesi bulunmaktadır. Samimî bir Peygamber

⁹ Bkz. Hüseyin Akkaya, *The Prophet Solomon in Turkish Literature and the Süleymânîyye of Şemseddin Sivâsî, Part II*, Harvard University 1997, s. 288.

¹⁰ Bkz. Alim Yıldız, *Ahmed Sûzî Hayatı ve Şiirleri*, Sivas 2011, s. 49-105.

âşığı olan Ahmed Sûzî, büyük dedesi Şemseddin Sivasî yolunu takip ederek bir Kasîde-i Bürde Tercümesi meydana getirmiştir. Manzum bir çeviri olan bu eserin tarafımızdan iki nüshası tespit edilmiştir.

Nüshalardan birisi Süleymaniye Kütüphanesi H. Şemsi-F. Güneren Blm. No: 25'te (yk. 1b-13b) kayıtlıdır. İkinci nüsha da yine aynı bölümde no: 108'de (yk. 1b-17b) bulunmaktadır. Her iki nüshada da müstensih ismi ve istinsah tarihi yoktur.

162 beyitten oluşan ve *Mefâilün mefâilün mefâilün mefâilün* kalıbıyla kaleme alınan bu tercüme, Sûzî ile ilgili yapılan çalışmalarda varlığından haber verilen ve fakat henüz bulunamadığı ifade edilen bir manzumedir. Şair bu çalışmasında kasidenin önce Arapça beytini vermiş daha sonra da manzum olarak o beytin tercümesini yapmıştır.

Cânâ andın mı ol semt-i kemân-ebbrû-yı cânânı
Ki halt etdin revân-ı eşki çeşme ahmer kanı

beytiyle başlayan bu tercümenin 162. ve son beytinde şairin mahlası da şu şekilde yer almaktadır:

Habîbin âsitânında gönül mahzûn durur dâim
Sevindir izzetin hakkı kulun Sûzi-i sûzânı¹¹

4. Pendnâme

Ahmed Sûzî'nin Pendnâmesi mesnevî nazım şekliyle kaleme alınmış 95 beyitlik bir eserdir. Şair eserine klasik mesnevîlerde adet olduğu üzere besmeleyle "Hudâ ismiyle" başlar. Allah'ı bir, Rasulü'nü hak tanımak gerektiği ifade olunduktan sonra Dört Halife'ye ve Hz. Peygamber'in ashâb u âline salât ü selâm getirerek nasihatlere başlanmaktadır. Eserin tamamında bir mü'minin özellikle de tarikat yoluna giren bir müridin dikkat etmesi gereken hususlara değinilerek, çeşitli tavsiyeler verilmektedir¹².

5. Menkıbe-i Abdülvehhâb Gâzî

Bu eserin iki nüshası bulunmaktadır. Bunlardan biri Süleymâniye Kütüphanesi, H. Şemsi-F. Güneren Bölümü no: 11, 111b-114b varakları arasındadır. Diğer nüsha ise bir hat levhası şeklindedir ve Sivas, Yukarı

¹¹ Bkz. Alim Yıldız, *a.g.e.*, s. 110-126.

¹² Bkz. Alim Yıldız, "Ahmed Sûzî ve Pendnâmesi", *Osmanlılar Döneminde Sivas*, Sivas 2007.

Tekke'deki Abdulvehhâb Gâzî Camii'nin içerisinde, batı duvarında asılıdır. Hat levhası olarak düzenlenen bu nüsha İbrahim Yasak tarafından yayımlanmıştır¹³.

Hız. Peygamber'in sancaktarlarından biri olduğu düşünülen Abdulvehhâb Gâzî'nin menkıbesini anlatan ve aruzun *Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün* kalıbıyla kaleme alınan bu eser, 89 beyitten oluşan bir mesnevîdir.

Abdülvehhâb Gazi'nin Anadolu'ya gelişi Malatya ve Sivas civarında fetih hareketlerine katılması ve Sivas civarında yapılan bir savaşta şehit olduktan yüzyıllar sonra cenazesinin bulunarak Yukarı Tekke diye bilinen yere defnedilip üzerine bir türbe yapılışı detaylı olarak anlatılmaktadır.

Süleymâniye nüshasının sonunda tarih kaydı ve müstensih ismi bulunmamaktadır. Sadece bazı beyitlerin öncelik ve sonralık açısından farklı olduğu görülen hat levhası şeklindeki ikinci nüshada ise 1280 (1863) tarihi ile es-Seyyid Muhammed el-feyzi min telâmîz-i es-Seyyid İbrâhîm Latîfî kaydı bulunmaktadır. Ahmed Sûzî'nin diğer eserlerinde olduğu gibi bu menâkıbnâme de aruz kusurları bulunmaktadır¹⁴.

6. Sülûknâme

Tasavvufî yolun âdâb, erkân ve usulünü anlatan bu eserin iki ayrı nüshası bulunmaktadır. Her ikisi de Süleymaniye Kütüphanesi'nde bulunan nüshalardan biri Hacı Mahmud Efendi bölümü no: 3131'de ikincisi ise Osman Huldi Bölümü no: 63-1'de kayıtlıdır.

Besmele, hamdele ve salvele ile başlayan eserin ilk konusu insanın yaratılışına dairdir. İnsanın yaratılışı ve yaratılma sebebi, ayetlerle desteklenerek ve yeryüzüne inene kadarki süreç izah edilmiştir. İnsanın tekrar aslı ve ulvî makamına erişebilmesi için ilim ve salih amel sahibi olunması gereği vurgulanmış, bu husustaki yapılması gereken ilk işin "Zikir" olduğu belirtilmiştir. Zikrin önemi ve türleri ayet, hadis ve manzum ifadelerle ayrıntılı bir şekilde izah edildikten sonra, Allah'ın isim, fiil ve sıfatları açıklanmıştır. Kötü ahlaktan kurtulmak ve güzel ahlakî vasıflarla muttasıf olmak için öncelikli olan işin "Tevbe" olması gerektiği yine ayet, hadis ve manzumlarla izah edilerek, gönül aynasının her türlü kirlilikten; ibadetlerle, nafilelerle ve şeriata uygun amellerle temizlenmesi gerektiği belir-

¹³ Bkz. İbrahim Yasak, *Sivas Yatırları ve Abdulvehhab Gazi Hazretleri*, Sivas 2010, s. 39-46.

¹⁴ Bkz. Alim Yıldız, *Ahmed Sûzî Hayatı ve Şiirleri*, s. 16-31.

tilmiştir. Tüm bunların yapılabilmesinin tek yolunun, bir mürşid-i kâmilî rehber edinip, onun manevî terbiyesi altına girmek olduğu açıklanmıştır.

Tarikat-ı Muhammediyye'nin kaynağı ve manevî terbiyenin şartları ve usullerinin çıkış noktasının Hz. Muhammed (s.a.v) olduğu yine hadislerle açıklandıktan sonra Hz. Ebubekir ve Hz. Ali ile bu silsilenin devam ettiği ifade edilir.

Seyr ü sülûku yaptıracak olan mürşid-i kâmilin vasıfları mensur olarak açıklanmakla beraber manzum olarak da izah edildikten sonra mürşid-i kâmile intisab etmenin usul ve erkânı açıklanmaktadır.

“Âdâb-ı Erkân-ı Sülûku's-Salikîn” başlığı altında, intisabı muhafaza etmenin en büyük rükün (kural/şart) olduğu belirtildikten sonra, yapılması gereken evrad, ezkâr ve kulluk vazifelerinin eksiksiz ve ziyadesiz yerine getirilmesi gerektiğinin önemi izah edildikten sonra rabîta ve rabîta türleri üzerinde durulmaktadır. Bu izâhâtтан sonra tekrar, tarîkat-ı âliyye'nin yedi rükünü; murakabe, zikr-i kalbî, vukuf-i kalbî, hıfz-ı nisbet, rabîta-ı muhabbet, sohbet-i şeyh/huzur-ı meclis, devam-ı hizmet/emre itaat olarak yedi kural açıklanmaktadır.

Daha sonra sırasıyla, şeyh meclisindeyken, şeyh yanındayken uyulması gereken kurallar, salikin seyr ü sülûku esnasında karşısına çıkabilecek hicablar ve bunları izale etmenin yolları, manevî tekâmülün aşamaları, nafil ibadetlere devam etme ve vakti değerlendirme konularında geniş açıklamalar yapılmaktadır.

Sülûknâme'nin “Hurde-i Fukarâ” başlıklı bölümünde, yeme-içme, yatma, konuşma, yolda yürüme ve tuvalet adabı ile diğer insanlarla münasebet kuralları gibi hususlar ayrıntılı bir şekilde izah edilmekte ve şeyhe teslimiyet ve şeyh huzurundaki edepler tekrar edilmiştir.

Eserin sonunda, Sûzî'nin Pendnâme'si de yer almaktadır.

7. Vasiyetnâme

Sûzî'nin vasiyetlerini içeren mensur bir eserdir. Bilinen tek nüshası Süleymânîye Kütüphanesi, H. Şemsi-F. Güneren Bölümü no: 25'de kayıtlı olan bir mecmua içerisinde yer almaktadır.¹⁵

Sûzî'nin müridan ve akrabaları için kaleme almış olduğu bu vasiyetnamede ölümün kaçınılmaz olduğu üzerinde durularak ölüme hazırlık

¹⁵ Bkz. Meliha Yıldırım Sarıkaya, “Ahmed Sûzî'nin Vasiyetnâmesi”, *C.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sivas 2011, Sayı: XV/2, s. 173-200.

ve kendi ölümünden sonra yapılmasını istediği şeyler sıralanmaktadır. Vefatı sırasında okunacak ilahiler ve duaların neler olması gerektiği, gasil, techiz ve tekfin işlemlerinin nasıl yapılması gerektiği de ifade edilmiştir.

Büyük cediti Şemseddin Sivasî türbesine defnedilmesi, kabrinin genişçe kazılması ve çevre düzenlemesinin nasıl olması gerektiği, türbenin bakımının nasıl olacağı, kabrini ziyaret edeceklerin okuyacakları duaların neler olması gerektiği, kendisine sağlığında hizmet edenlere verilmesini istediği özel eşyaların neler olduğuna kadar birçok husus teferruatlı bir şekilde anlatılmaktadır.

Eserin önemli bir yönü de Suzî'nin eserlerin bu vasiyetname içerisinde sıralanmış olmasıdır. Bu eserler şunlardır: Divan, Süleymanname, Pendname, Sülûkname ve Kasîde-i Bürde Tercümesi'dir¹⁶.

D. DİVANI

Ahmed Sûzî Divanı'nın yurt içi ve yurt dışında bulunan çeşitli kütüphanelerde bir kaç yazma nüshası ile bir de matbu nüshası vardır. Yurt içinde bulunan nüshalar; Süleymâniye Kütüphanesi Hacı Mahmud Efendi bölümü no: 3599, Esad Efendi bölümü no: 2646, Mihrişah Sultan bölümü no: 365/1, Selim Ağa Kütüphanesi Hüdayi Tekkesi bölümü no: 1245'te kayıtlı bulunmaktadır. Divan'ın bir nüshası da Kahire'de bulunmaktadır.

192 sayfadan oluşan matbu nüsha Sultan Abdülaziz döneminde hicri 1290 yılının Receb ayında (Ekim 1873) el-Hâc Mustafa Efendi Matbaası'nda Mehmed Eşref Efendi'nin himmet ve gayretleriyle basılmıştır. Bu nüshanın başında Şemseddin Sivasî'nin Mevlidi'nden seçilmiş bazı bölümler de yer almaktadır.

1. Tertip Şekli

Ahmed Sûzî Divanı, klasik bir divandaki tertip şekline uymaktadır ve bu yönüyle mürettep bir divan görünümündedir. Divan kasidelerle başlamakta, bunu gazeller takip etmektedir. Daha sonra muaşşerler, rubâiler, müfredler ve maniler yer almaktadır. Bundan sonra ise bir na't ve kaside formunda uzunca bir şiirle Divan sona ermektedir.

Divan, tamamen dinî tasavvufî şiirlerden meydana gelmektedir. Kasideler kısmında 18, gazeller kısmında 260, muaşşerler 4, murabbalar

¹⁶ Meliha Yıldırım Sarıkaya, *a.g.m.*, s. 192.

83, müfreler 63 ve maniler 19 ve son 2 adet şiirle birlikte toplam olarak 449 şiir bulunmaktadır.

2. Nazım Şekilleri ve Türleri

Ahmed Sûzî, kasîde, gazel, murabbâ, muhammes, müsemmen, muaşşer, rübâî, müfred ve mani nazım şekillerini kullanmıştır.

a. Nazım Şekilleri: Divan'ın kasideler bölümünde toplam 18 şiir vardır. Bu şiirlerden ilki müstezad nazım şekliyle yazılmış bir tevhiddir. Bundan sonraki iki şiir nasihat içeriklidir. Kasideler içerisinde 7. şiir Hz. Ali nâtı, 8 ve 9. şiirler ise birer mersiyedir. 11. Şiir bahariye, 12. şiir mesnevi nazım şekliyle kaleme alınan Halvetî silsilenamesidir. Kasideler kısmındaki son şiir ise yine nasihat içeriklidir.

Gazeller bölümünde her harften farklı sayıda gazeller bulunmaktadır. Bu yönüyle Ahmed Sûzî Divanı mürettep bir divan görümündedir. Gazeller kısmında 260 gazel vardır. Gazeller harf ve sayı itibarıyla şöyle bir görünüm arz eder:

Elif: 23, Be: 12, Te: 9, Se: 3, Cim: 3, Ha: 4, Hı: 1, Dal: 8, Zel: 2, Re: 40, Ze: 9, Sin: 3, Şin: 6, Sad: 4, Dad: 1, Tı: 4, Zı: 2, Ayn: 3, Gayn: 2, Fe: 3, Kaf: 13, Kef: 10, Lam: 8, Mim: 29, Nun: 21, Vav: 3, He: 13, Lam Elif: 2, Ye: 30.

Buna göre en çok gazel yazılan harf Re'dir. Bundan sonra 30 şiirle Ye, 29 şiirle Mim, 21 şiirle Nun, 13'er şiirle Kaf ve He harfleri izlemektedir.

Gazeller kısmında gazel nazım şekli dışında murabba, muhammes, tahmîs ve müseddes nazım şekliyle kaleme alınan şiirlere de yer verilmiştir.

Gazellerden sonra gelen muaşşerler kısmında dört şiir bulunmaktadır. Muaşşer başlığı verilmesine rağmen bu kısımda yer alan şiirlerden sadece ilki muaşşerdir. Diğerleri ise sırayla muhammes, müsemmen ve edebiyatımızda pek görülmeyen 11 mısralık bendlerden oluşan bir şiirdir.

Muaşşerlerden sonra rübailer yer almaktadır. Bu kısımda 83 adet murabba bulunmaktadır.

Müfredler kısmında ise 63 müfred bulunmaktadır.

Müfredlerden sonra gelen maniler kısmında ise 16 mani vardır.

Divan'da müfredleri takip eden iki şiir daha bulunmaktadır. Bu şiirlerden ilki 7 beyitten oluşan bir na't, diğeri ise şairin tasavvufî görüşlerini ve hayatı ile bilgilere de yer verdiği kaside formunda yazılmış bir şiirdir.

b. Nazım Türleri: Ahmed Sûzî Divânı tamamen tasavvufî içeriğe sahiptir. Sûzî, münâcât ve na't başta olmak üzere tevhid, mersiye, na't-ı Ali, muharremiyye, ramazaniyye ve bahâriyye nazım türlerinde şiirler kaleme almıştır.

Tevhid: Divan ve mesnevilerin başında yer alan tevhid nazım türü Allah'ın varlığından, birliğinden, yüceliğinden bahseden şiirlerdir. Allah'ın zâtî ve sübûtî sıfatları ile celâl ve cemâl sıfatları, celâlî ve cemâlî isimleri de tevhidlerde üzerinde önemle durulan konulardandır. Mutasavvîf şairlerin kaleme almış olduğu tevhidlerde ise vahdet-i vücûd nazariyesi önemli bir yer tutmaktadır. Sûzî Divanı'nda gazeller içerisinde yer alan şu iki şiir tevhide örnek olarak verilebilir.

Ey cân seninle kâimdir cemî kâinât u eşyâ
Ehad'sin hem Samed'sin ki yokdurur sana hemtâ

Çü kıldın *ahsen-i takvîm* ki emrinden gelir âlem
Bulunmaz sana bir yekdaş teferrüd eyledin aslâ

Aceb mevcûd-ı vâcibsin aceb mahbûb-ı rânâsın
Ki sen mâşûk-ı zîbâsın hem oldun âşık-ı şeydâ

Ki sen mir'ât-ı âlemsin seni senden görür ârif
Gören hem görünen sensin bilir ehli nedir mânâ

Bu zerrât-ı cihân cümle cemâlin pertevindendir
Kamu kevn ü mekân cânâ tecellinden olur iclâ

Mezâhir pür-nikâb olmuş velî zâtın nihân olmuş
Tecellisin cemî esmâ sıfâtından eder ebnâ

Çü ârif seyreder envâr-ı hüsnün her bir eşyâdan
Velî mir'âtına baksa tecellî zât eder Mevlâ

Vücûdun özge mâdendir cevâhir kânı çü sensin
Ne vardır iki âlemde olursun sen ana âşnâ

Olursan *küntü kenzin* sırrına mazhar eyâ Sûzî
Olursun mahrem-i esrâr duyarsın remz ile mânâ (G: 6)

Münâcât: Kulağa fısıldama, Allah'a yalvarma, dua etme anlamlarına gelen münâcât¹⁷, bir kul olarak kişinin acziyetini itiraf ederek Allah'a yakarışı ve Allah'dan yardım isteyişini içeren şiirlerdir. Divan ve mesnevîlerin ilk şiirlerinden olan münâcât türünde Ahmed Sûzî Divanı'nda birçok örnek (19 şiir) yer almaktadır. Bunlardan birkaçı şöyledir.

Her ne semtten geldim ise dönmüşüm senden yana
Rabbenâ yâ Rabbenâ fağfir lenâ verham lenâ

Gelmişim yüz karasıyla işbu dem ben kapına
Rabbenâ yâ Rabbenâ fağfir lenâ verham lenâ

Sen mürüvvet kânısın afveyle suçum ey şehâ
Rabbenâ yâ Rabbenâ fağfir lenâ verham lenâ

Ben günahkârım efendim etme mahzûn sen beni
Rabbenâ yâ Rabbenâ fağfir lenâ verham lenâ

---

¹⁷ Türle ilgili geniş bilgi için bkz. Abdülhakim Koçin, *Türk Edebiyatında Münâcât*, Ankara 2011.

Geçmedi bir gün ki illâ bin hatâlar eyledim
Rabbenâ yâ Rabbenâ fağfir lenâ verham lenâ

Cümle kullardan günahkâr dahi ednâ mücrimim
Rabbenâ yâ Rabbenâ fağfir lenâ verham lenâ

Arasam âsîler içre benden âsî yokdurur
Rabbenâ yâ Rabbenâ fağfir lenâ verham lenâ

Lâ yuadd ü bî-had isyân ü tuğyân eyledim
Rabbenâ yâ Rabbenâ fağfir lenâ verham lenâ

Her kelâmımda nice türlü hatâlar eyledim
Rabbenâ yâ Rabbenâ fağfir lenâ verham lenâ

Miskininim âcizim geldim kapına işte ben
Rabbenâ yâ Rabbenâ fağfir lenâ verham lenâ

Merhamet hem afv ü atâ sâhibi çün işte sen
Rabbenâ yâ Rabbenâ fağfir lenâ verham lenâ

Eyle gufrân nice ihsânlar efendim mücrime
Rabbenâ yâ Rabbenâ fağfir lenâ verham lenâ

Sûzi kıtmîrindürür n'ışler isen işle ana
Rabbenâ yâ Rabbenâ fağfir lenâ verham lenâ (G: 17)

*

Hevâ-yı nefis ile bed-kâr olmuşum Mevlâ meded
Mâsivâlar ile dûçâr olmuşum Mevlâ meded

Dil perîşân dîde giryân girmişim bu yola ben
Dembedem âh ile pür zâr olmuşum Mevlâ meded

Şerha şerha oldu bu dil zahm-ı aşk-ı yâr ile
Derd-i bî-dermâna nâçâr olmuşum Mevlâ meded

Zemm-i ağyâr lev-m-i nâdân hiçbirin kayd etmezem
Terk-i nâmûs ile bî-âr olmuşum Mevlâ meded

Sûzî âhımdan semâvâtda melekler hayf eder
Âteş-i aşk ile pür nâr olmuşum Mevlâ meded (G: 61)

*

Îlâhî izzetin hakkı bu gönle sen tahâret ver
Habîbin Mustafâ hakkı hevâlardan ferâgat ver

Mücellâ eyle bu gönlü senin zikrinle ey Mevlâ
Sivâyı sür derûnumdan dile özge letâfet ver

Zebânım nef-s-i bed-kârdan halâs et heft âzâyı
Mekârim hüsn-i ahlâkla bu kalbime melâhat ver

Cihân lezzetini terk eyleyip avn-i inâyetle
Bu zevk-i şevk-i aşk ile bize Yâ Rab halâvet ver

Cihâd-ı nef-s ile her dem kıyâm edem çü hizmetde
Rızâ yolunda olmaya şehâ kuvvet cesâret ver

Bu kesretde bizi hıfz et şehâ tevhd-i hısn içre
Çü vahdethâne-i dilde bana bir özge râhat ver

Edem rûhâni cünbüşler safâ-yı aşk u şevk ile
Bu hâl ile zevâhirden bize yâ Rab selâmet ver

Bulam bu mescid-i dilde huzûr-ı Hak ile lezzet
Çü nefsânî safâlardan bu Sûzî'ye ferâgat ver (G: 97)

Na't: Edebiyatımızda özellikle Hz. Peygamber'i övmek maksadıyla yazılan şiirlere verilen addır. Klâsik divan tertibinde tevhid ve münâcât-lardan sonra yer alır. Kaside ve mesnevi nazım şekliyle yazılabildiği gibi gazel ve musammat şeklinde de yazılabilen bir edebi türdür¹⁸. Ahmed Sûzî Divanı'nda çoğu gazel nazım şeklinde olmak üzere dokuz adet na't bulunmaktadır.

Ey şefâat menbaı Ahmed Muhammed Mustafâ
Ey risâlet mahzeni Ahmed Muhammed Mustafâ

Enbiyâ vü mürselînin hâtemisin yâ Rasûl
Hem velîler serveri Ahmed Muhammed Mustafâ

Sensin ol kân-ı nübüvvet dahi rahmet yâ Habîb
Nûr-ı zâtın enveri Ahmed Muhammed Mustafâ

Gülistân-ı vahdetin hoş bûyısın hem bülbülü
Lî-maallâh mazharı Ahmed Muhammed Mustafâ

Hazret-i Bû Bekr Sıddîk oldu mahbûb-ı Hudâ
Hem refîk yâr-i gârı Ahmed Muhammed Mustafâ

Hazret-i Fârûk-ı Ekber ol muîn-i şer-i dîn
Dahi yâr-i ahîri Ahmed Muhammed Mustafâ

---

¹⁸ Na'tlarla ilgili geniş bilgi ve örnekler için bkz. Emine Yeniterzi, *Türk Edebiyatında Na'tler*, Ankara 1993.

Hazret-i Osmân ki sâhibü'l-hayâ halîm-bûd
Hem enîs ü mûnisi Ahmed Muhammed Mustafâ

Şâh-ı merdân şîr-i Yezdân ol Aliyyü'l-Murtezâ
Dîn muîni mazharı Ahmed Muhammed Mustafâ

Hem ciğerkûşe-i hazret ol imâmân-ı velî
Kurretü'l-ayneyn sıbtı Ahmed Muhammed Mustafâ

Dahi cümle âl ü ashâb tâbiîn-i sâdıkîn
Oldular hem ümmet-i Ahmed Muhammed Mustafâ

Ravza vü kabr-i saâdet manzar zât-ı kibriyâ
Ola Hakk'ın rahmeti Ahmed Muhammed Mustafâ

Cümlesinin rûh-ı pâkine nice bin bin salât
Ola nice bin selâm-ber Ahmed Muhammed Mustafâ

Sûzi cümle ümmet içre mahrem ü kemter velî
Âsitânen kıtmiri Ahmed Muhammed Mustafâ (G: 21)

*

Gönül hubbunda kâimdir Muhammed
Ki zikrin dilde dâimdir Muhammed

Bu cân arzu eder dâim visâlin
Ezelde çünkü mâildir Muhammed

Cemâlin vasfı ve's-Şems Duhâ'dır
Saçın ve'l-Leyl-i yeldâdır Muhammed

Çü zâtın Hak ile birlikde kâim
Ki sırrın sırr-ı esrâdır Muhammed

Gürûh-ı enbiyâya rehnümâsın
Kamudan şânın âlâdır Muhammed

Cemî-i evliyâ hem asfiyâlar
Seninle Hakk'a vâsıldır Muhammed

Bu Sûzî kemter ü kıtmîrin ey şâh
Kapında şöyle sâildir Muhammed (G: 62)

*

Kapına geldi bu kemter şefâat yâ Rasûlallâh
Ki sensin âleme rehber şefâat yâ Rasûlallâh

Sana geldim boynum eğri yokdurur bir işim doğru
Ki sensin âlemin fahri şefâat yâ Rasûlallâh

Eğer senden bana çâre olmaz ise düşem zâre
Günâhım çok yüzüm kara şefâat yâ Rasûlallâh

Varınca rûz-ı mahşerde kalınca halk hayretde
Beni sen koyma firkatde şefâat yâ Rasûlallâh

Ki sensin cümleden ekrem ki sensin dertlere merhem
Kamu mücrimlere erham şefâat yâ Rasûlallâh

Senin şânında çün *levlâk* dendi var oldu nüh eflâk
Ümîdim kesmezem hâşâk şefâat yâ Rasûlallâh

Sana varıp edem zârı kılam âh ile efğânı
Ola kim afv ede Bârî şefâat yâ Rasûlallâh

Kamu âlem sana müştâk hayâlinde olam uşşâk
Ola kim irgöre Hallâk şefâat yâ Rasûlallâh

Adın Mahmûd hem Muhammed kapına geldim etme red
Bu Sûzî kemter Ahmed şefâat yâ Rasûlallâh (G: 228)

Na't-ı Ali: Hz. Peygamber'in amcasının oğlu ve damadı olan Hz. Ali'yi övmek için yazılan şiirlerdir. Sûzî Divan'nda Hz. Ali sevgisi oldukça barizdir. Birçok şiirinde Hz. Ali'nin ismini anan şair, kasideler bölümünde de onun bir na'tına yer vermiştir.

Menba-ı sırr-ı velâyet şâh-ı merdân yâ Ali
Kâşif-i remz-i hakikat nûr-ı îmân yâ Ali

İbn-i 'amm-i Mustafâ'sın hem dahi sâhib-livâ
Vâkıf-ı sırr-ı Hudâ'sın şîr-i Yezdân yâ Ali

Onsekiz bin âlemin sırrına mazharsın şehâ
Ârif-i ilm-i ledünnî sırr-ı Kur'ân yâ Ali

Lahmüke lahmî dedi şânında Fahr-i kâinât
Murtezâ vü müctebâ hem cânda cânân yâ Ali

Enbiyâlar mahremi hem evliyâlar serveri
Asfiyâ vü etkîyâyâ hükm-i burhân yâ Ali

Şâh Hasan hem Hüseyin şâh-ı şehîd-i Kerbelâ
Sâki-i Kevser bulardır mü'mine cân yâ Ali

Cedd-i pâki Mustafâ'dır hem Ali'nin gülleri
Dost için ağular içip dökdüler kan yâ Ali

Ol Yezîd-i bed-fi'âlin kavmine etbâna
Lânet etmek anlara şâyeste her an yâ Ali

Şâh Zeynelâbidîn ol teşnegân-ı Kerbelâ
Şer'-i dîn-i Ahmedîye verdi rüçhân yâ Ali

Ol imâm Bâkır hem Ca'fer-i Sâdık bular
Çün hakikat şehri içre oldular cân yâ Ali

Mûsa-yı Kâzım'durur sıdk u vefânın menbai
Hem Ali Mûsa Rızâ'dır sâhib-irfân yâ Ali

Şâh Takî vü ya Nakî dîn ü îmân revnakı
Bunları seven bulupdur afv ü gufrân yâ Ali

Askerî'dir hanedân-ı Ahmed'e asker olan
Dîne kuvvet şer'a hürmet mü'mine cân yâ Ali

Hâtemi cümle imâmın Mehdi-i âhir zamân
Hem erenler hâtemidir şâh-ı sultân yâ Ali

Zâhidâ inkâr etme hanedânın hakkını
Bunları münkir olanlar buldu isyân yâ Ali

Hem olardır âl-i evlâd-ı Rasûl-i kibriyâ
Kim bulardır sâhib-i esrâr-ı burhân yâ Ali

Sevmedi bunları münkir hem münâfık zümresi
Oldular iki cihânda ehl-i hüsrân yâ Ali

Ol pelîd-i kâfir-i bî-dîn Yezîd'in milleti
Nefs ile şeytâna uyup etdi tuğyân yâ Ali

Sev buları cân u dilden hem fedâ et cânını
Bulasın Hak'dan inâyet lutf u ihsân yâ Ali

Sûzî'nin zahmı onulmaz tâ kıyâmet haşre dek
Hanedânın aşkı ancak derde dermân yâ Ali

Mustafâ vü Mürtezâ âl-i abânın çâkeri
Olmuşuz anlara teslîm bende fermân yâ Ali (K: 7)

Mersiye: Ölen birinin ardından duyulan üzüntüyü anlatmak için kaleme alınan şiirlere genel olarak mersiye denmekle birlikte özellikle Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'in ölüm törenlerinde okunmak üzere yazılan şiirlerle de mersiye denmektedir¹⁹. Sadece Hz. Hüseyin'in Kerbelâ'da şehit edilmesini konu alan şiirlere maktel denmesine rağmen mersiye adı da verilmektedir.

Ahmed Sûzî'nin ikisi kasideler içerisinde biri gazeller kısmında yer alan üç mersiyesi bulunmaktadır.

Bu günler yevm-i mâtemdir edelim âh u vâveylâ
Ciğerler kan bedenler çâk edelim gözyaşın seylâ
Habîbin kurretü'l-aynı dahi mahbûb-ı Hak Mevlâ
Ah Hasan âh vah Hüseyin âh şâh şehîd-i Kerbelâ

---

¹⁹ Bkz. Mehmet Arslan, Mehtap Erdoğan, *Kerbelâ Mersiyeleeri*, Tunceli Üniversitesi Yayını, Ankara 2009, s. 53-55; Mustafa İsen, *Acıyı Bal Eylemek-Türk Edebiyatında Mersiyeleer*, Ankara 1993.

O mazlûmân u ma'sûmân u atşân dili sûzân
Harîm-i kuds-i Mevlâ' da edipdir cânların kurbân
Önünde Kerbelâ sahrâsı dağları eder efğân
Ah Hasan âh vah Hüseyin âh şâh şehîd-i Kerbelâ

Semâvât ü zemîn inler feleklerde melekler hem
Dahi ins ile cin derler aman ey cümleden erham
Bu derdin çâresi ancak sabırdır yok buna merhem
Ah Hasan âh vah Hüseyin âh şâh şehîd-i Kerbelâ

Döğelim taşlar ile sînemiz bu zâr-ı firkatle
Analım ol demi her dem nedâmetle vü hasretle
Ciğەر zahmını tecdîd edelim tâze cerâhatle
Ah Hasan âh vah Hüseyin âh şâh şehîd-i Kerbelâ

Cihâna gulgule düşdü o günün hevl-nâkinden
Vuhûş ile tuyûr cümle iniler tâb-nâkinden
Mukaddesler vururlar dem oların aşk-ı pâkinden
Ah Hasan âh vah Hüseyin âh şâh şehîd-i Kerbelâ

Bütün ervâh nebî mürsel o günde muztarîb oldu
Sadâ-yı âh u hasretle kamu kevn ü mekân doldu
Melekler tesbîhin koyup dilinde bu sözü buldu
Ah Hasan âh vah Hüseyin âh şâh şehîd-i Kerbelâ

O hazret düşdüğü sâat cihân sarsıldı ser-tâ-ser
Kıyâmet kopdu sandılar kamu emvât ü ahyâlar
İşidip cümle mahlûkât dediler hüznile yek-ser
Ah Hasan âh vah Hüseyin âh şâh şehîd-i Kerbelâ

Husûsan cedd-i pâki Hazret-i Fahr-i risâlet hem
O kubbe-i saâdetle semâyâ sığradı ol dem
Bu heybetden mukarrebler kamusu oldular sersem
Ah Hasan âh vah Hüseyin âh şâh şehîd-i Kerbelâ

Muhibb-i hanedân olan bu günlerde olur mahzûn
Bu derd-i pür-melâletle ciğerleri olur pür-hûn
Bu sırrı anlamaz nefis ü hevâ ile olan mecnûn
Ah Hasan âh vah Hüseyin âh şâh şehîd-i Kerbelâ

Oların rûh-ı pâkine diyelim günde bin rahmet
Yezîd-i bed-likâ necsin özüne günde bin lânet
Buları sevmeyen münkir münâfıklardan et nefret
Ah Hasan âh vah Hüseyin âh şâh şehîd-i Kerbelâ

Gel imdi Sûziyâ ehl-i abâyâ cân fedâ eyle
Bu şâhlar hizmetin her dem hulûsâne edâ eyle
Tahassürle tahazzünle gece gündüz nidâ eyle
Ah Hasan âh vah Hüseyin âh şâh şehîd-i Kerbelâ (K: 8)

*

Mahrem-i sırr-ı velâyet nefha-i cân nûr-ı ayn
Lücce-i bahr-ı kerâmet ol Hüseyin-i ahseneyn
Meyve-i eşcâr-ı rahmet umde-i ehl-i yakîn
Gonca-yı bâğ-ı nübüvvet bülbül-i bostân-ı dîn
Dehr içinde çok güzel illâ Hüseyin illâ Hüseyin

Kurretü'l-ayn-ı Muhammed sulbe-i şâh Ali
Dürretü'l-beyzâ-ı kudret zübde-i cümle velî
Lücce-i deryâ-yı hikmet lem'a-ı sırr-ı Nebî

Gonca-yı bağ-ı nübüvvet bülbül-i bostân-ı dîn
Dehr içinde çok güzel illâ Hüseyin illâ Hüseyin

Cedd-i pâki Ahmed-i Mahmud-ı Rabbü'l-âlemîn
Hadîmi peyk-i celîl Hazret-i Cibrîl-i Emîn
Ümmüdir ol Fâtıma ümmü'n-nisâi'l-mü'minîn
Gonca-yı bağ-ı nübüvvet bülbül-i bostân-ı dîn
Dehr içinde çok güzel illâ Hüseyin illâ Hüseyin

Hüsn-i Yûsuf' dur cemâli Hızr-ı Mûsâ bî-misâl
Tûti-i bülbül olurlar nutk-ı pâkinde çü lâ
Ol dehân hokkasının katresi âb-ı zülâl
Gonca-yı bağ-ı nübüvvet bülbül-i bostân-ı dîn
Dehr içinde çok güzel illâ Hüseyin illâ Hüseyin

Serveri cümle imâmân ol Hasan şâh Hüseyin
Hem ciğer kûşesi anın şâh Zeynelâbidîn
Oldular şâhzâde bunlar der-semâvât u zemîn
Gonca-yı bağ-ı nübüvvet bülbül-i bostân-ı dîn
Dehr içinde çok güzel illâ Hüseyin illâ Hüseyin

Ol Hüseyin seyyid-i şâh-ı şehid-i Kerbelâ
Hem server-i sine-i Haydar Aliyyü'l-Murtezâ
Hem dahi sâlâr-ı masûmân u mazlûm-ı Hudâ
Gonca-yı bağ-ı nübüvvet bülbül-i bostân-ı dîn
Dehr içinde çok güzel illâ Hüseyin illâ Hüseyin

Bile since şâh Hüseyin'in ol şehidân-ı Hudâ
Var ise bin cânımız anlara edelim fedâ
Rahmet-i Hak cânlarına hem dahi hayr ü senâ

Gonca-yı bâğ-ı nübüvvet bülbül-i bostân-ı dîn
Dehr içinde çok güzel illâ Hüseyin illâ Hüseyin

Ol imâmân Bâkır u Cafer ü Kâzım her biri
Hem Ali Mûsâ Rızâ bunlar velîler rehberi
Şâh Takî ya Nakî' dir din ü îmân erleri
Gonca-yı bâğ-ı nübüvvet bülbül-i bostân-ı dîn
Dehr içinde çok güzel illâ Hüseyin illâ Hüseyin

Askerî' dir onbirinci evliyâyâ muktedâ
Onikinci seyf-i Mevlâ Mehdi' dir şâhib-livâ
Dîn-i İslâm buldu kuvvet bunlar ile hem nemâ
Gonca-yı bâğ-ı nübüvvet bülbül-i bostân-ı dîn
Dehr içinde çok güzel illâ Hüseyin illâ Hüseyin

Sev buları hem dahi sevenleri önden sona
Sevmeyene buğz ederiz tâ kıyâmet ey şehâ
Hânedânın kulu kurbânı olur Sûzî gedâ
Gonca-yı bâğ-ı nübüvvet bülbül-i bostân-ı dîn
Dehr içinde çok güzel illâ Hüseyin illâ Hüseyin (K: 9)

*

Geldi çün mâh-ı Muharrem yas u mâtemdir bize
Zârı zârı inleyecek gün bu demlerdir bize

Ol şehid-i Kerbelâ mâsûmları' çin hüznümüz
Bu ciğerler yarasına özge merhemdir bize

On iki gün sâim olmak hânedânın aşkına
Nice bin yıllar amelden hayr akdemdir bize

Buğz edene buğzumuz sevenlerdir sevdiğimiz
Şâh-ı Merdân sırlarından sırr-ı âzâmdır bize

Hânedâna cân fedâ et sırr-ı sır et Sûziyâ
Onların hubbu gönülde sırr-ı mahremdir bize (G: 225)

Ramazâniyye: Divan edebiyatı şâirlerinin Ramazan ayının gelişini tebrik için yazdıkları şiirlere **ramazaniya** adı verilmektedir. Bu şiirlerde Ramazan ayının özellikleri ve fazîletleri üzerinde durulurken konu ile ilgili âyet ve hadislerin anlamları zikredilir.

Deyimlerimizden günlük konuşmalarımıza, şiirimizden mûsikîmize kadar kültürümüzün hemen her alanında Ramazan ayı ve oruçla ilgili unsurlarla karşılaşırız. Ramazan münâsebetiyle toplum hayatındaki değişimler oldukça renkli ve bir o kadar da çeşitlidir²⁰.

Ahmed Sûzî Divanı'ndaki gazel nazım şekliyle yazılmış olan iki ramazâniyye bulunmaktadır.

Geldi ol mâh-ı Ramazân merhabâ
Cümle gönül oldu handân merhabâ

Geceler Kadr gündüzü bayrâm olur
Bây u gedâ olur şâdân merhabâ

Cennet kapısı açılır cümleten
Zeyn olur hep hûri gilmân merhabâ

Yedi tamu kapıları kapanır
Söyünür âteş-i nîrân merhabâ

Mü'mine olmaz hesâb ile azâb
Afv olur cürm ile noksân merhabâ

---

²⁰ Alim Yıldız, *Şiirin Gölgesinde*, İstanbul 2011, s. 45.

Ol Kadir Gecesi bayram günleri
Hak eder cümleye ihsân merhabâ

Keşf-i cemâl olur ol dem kullara
Mest olurlar cümle sekrân merhabâ

Sûzi dahi ol günü eyler niyâz
Ol dem ile ola hayrân merhabâ (G: 22)

*

Dîdeler nûr olsun ey cân geldi mâh-ı Ramazân
Her gününde kullara olur nice afv u gufrân

Yedi tamu örtülür olmaz suâl ile hesâb
Bezl olur bir demde dahi nice atâ vü ihsân

Herkese rahmetler olur kimse mahrûm olmaz
Açılır cennet kapısı zeyn olur cümle cinân

Hâsseten iftâr zamânı ref olur cümle hicâb
Ârif olanlar seyr eder nûr-ı cemâl-i Yezdân

Bir deminde nice bin feyz ü füyûzât keşf olur
Mazhar-ı esrâr hep âşıkân u sâdıkân

Zâhidâ sâim olursan heft âzâ ederek
İhsân olur birine bin nice hûr ile rıdvân

Yalınız ekl ile şurbdan sâim olsan sûfiyâ
Benzer ol hayvâna kim habs eyleyip vermez saman

Merhabâ ey şehri rahmet nûr-ı hazret merhabâ
Afv olur seninle cürm ile hatâlar bî-gümân

Sûziyâ gel hamd edelim bu mübârek ay için
Pâk olur cümle günâhdan müznibân u âsiyân (G: 198)

Bahâriyye: Edebiyatımızda bahar tasviriyle başlayan kasîdelere bahâriyye adı verilmektedir. Şairlerimiz bahar mevsiminde yazmış oldukları kasîdelerin teşbîh kısmında genelde baharın gelişinden, güzelliklerinden bahsederler. Ayrıca sadece bahardan bahseden şiirler de bahâriyye ismini alır²¹.

Ahmed Sûzî Divanı'nda kasideler içerisinde yer alan bahâriyye şöyledir.

Bahâr erdi açıldı yine ezhâr
Ki her biri eder tesbîh ü ezkâr

Lisân-ı hâl ile dergâha arzı
Niyâz ile dururlar şöyle her bâr

Boyanmış sıbgatullâha kamusu
Surh u sebz ü sefid ü ak u esfâr

Zümürüd renk olup dağlar ağaçlar
Libâsın giydiler Hak'dan çü yek-bâr

Güle karşı eder efgânı bülbül
Ki aşk şevk eder der-i çemenzâr

Gülistânda çıka gül tahtgâha
Ki bûyından olurlar cümle dem-dâr

---

²¹ Bkz. İskender Pala, *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, Ankara tsz. s. 70.

Olur bîçâre bülbül mest ü medhûş
Safâsından eder gizlice pâzâr

Şukûfe zümresi teslîm olurlar
Rızâ-yı gülde olmazlar dil-âzâr

Alırlar her biri feyzini gülden
Ki hizmetde bular olmuş emekdâr

Husûsan ol benefşe boynu eğri
Hadîm-i hâsdurur sâdık senâ-kâr

Karîn olduğu için pâ-yı gülde
Cefâ eyler ana her dem diken hâr

Yüzün hâke sürer ol pâ-yı gülde
Ki esrâr-ı güle mahrem haberdâr

Ki te'sîr eylemiş gül bûyı ana
Gelir andan anın'çün bû-yı dildâr

Hevâ ile gezen taraf-ı çemende
Dokunur ana bir bâd-ı sitemkâr

Ki bâlâ-ter olan ezhâr-ı âhar
Erişir ana ağyârdan çü ekdâr

Sararmış benzi çıdam derd-i yârdan
Gece gündüz olur âh ile pür zâr

Sipâhîdir şukûfe içre zanbak
Anın'çün belde çift e hançeri var

Başında tuğ durur şöyle şahâne
Ki aşk eyler güle karşı kemerdâr

Şecâat gösterir ağyâre her dem
Gülün sâyesidir andaki etvâr

Beyaz zanbak husûsan servi kâmet
Cüyûş ile müsellaş şöyle şehvâr

Rızâ-yı gülde etmişdir ikâmet
Gözedir emrini teslîm her bâr

Anın'çün bû-yı gülden feyzin almış
Ki bûyı misl-i anber müşk-i Tatar

Çü lâle bağrın açmışdır firâkden
Yumar gözün geceler zâr u bîdâr

O sünbül pençesin açmış çemende
Diler ki ahz ede gülden bir esrâr

Durur zerrîn kadeh meclisde cüst-cû
Gözün açmış bakar güle sebûkbâr

Ki âşıkdır güle benzi ağarmış
Boyun eğmiş olupdurur rızâdâr

Hicâbından karanfil çün kızarmış
Kokusundan kesâda varır attâr

Muhibb-i hâsıdır gülün demâdem
Gözün açmaz açılmadıkça gül-i zâr

Durur meclisde ol zülf-i perîşân
Demek ister benim mahbûb-ı ezhâr

Nezâketle eder uşşâka cilve
Zülûflerin döküp etrâfa her bâr

Ki nâz edip güle ol hey'et ile
Beni aşkın perîşân etdi ey yâr

Cemîsine mukârindir çü nergis
Gül için cümleye olur niyâzkâr

Küşâd edip gündüz çeşm-i siyâhun
Gece ağlar diler çün vasl-ı dîdâr

Kamusu hizmet-i gülde olurlar
Hudâ'yı hem ederler zikr ü ezkâr

Eğer sende var ise çün basîret
Bulara ibret ile ol nazardâr

Demişdir Hazret-i Pîr *Gülşen'*inde
Gülü mürşîd deyi temsîl-i tezkâr

Dahi dervîş-i sâlik hâllerini
Buyurmuşdu misâlidir çü ezhâr

Gerekdir sâlike mürşîd rızâsı
Gece gündüz düşüne ede efkâr

Ne emretse anı tutmalı elbet
Muhâlif olmaya emrine zinhâr

Rızâsıdır anın Mevlâ rızâsı
Rızâsız ne tutarsa oldu bedkâr

Tutarsan Sûzî'nin bu gûne pendin
Olursun dü cihânda sen şerefdâr (K: 11)

3. Vezin

Ahmed Suzî, diğer birçok mutasavvıf şairde olduğu gibi vezin olarak hem aruz hem de heceyi kullanmıştır.

Sûzî, aruz vezninde çok başarılı bir şair değildir. Bazı şiirlerinde kullandığı veznin aruz mu yoksa hece mi olduğu anlaşılamamaktadır. Bir şiirde bazen iki ayrı aruz kalıbına uygun gelen mısralar bulunmaktadır.

Hece vezninde de benzer bir durumu görmek mümkündür. Bazı şiirlerinde hece açısından fazlalık ve bazen eksiklikler görülmektedir.

Bu açıdan şairin vezne önem vermediği, anlamı ön planda tutmasından dolayı şiirlerinde aruz, hece ayırımına gitmediği anlaşılmaktadır.

4. Dil ve İfade Özellikleri

Ahmed Sûzî'nin şiirlerinde anlaşılır ve oldukça sade bir Türkçe kullanıldığı görülmesine rağmen zaman zaman Arapça ve Farsça kelime kullanımına da rastlanmaktadır. Divanda yedi adet Arapça gazel ile biri gazel ve diğeri rübâî olmak üzere iki Farsça şiir bulunmaktadır. Bu durum, şairin şiir yazacak kadar bu iki dile hâkim olduğunu göstermektedir.

Bazen de bir şiirin içerisinde Arapça ve Farsça ibarelere yer vermektedir.

Eğer bu ise sensin çün muhavvil
Ki sen bilirsin yine ahsen hâli

Zebân sûzed eger gûyem în esrâr
Demezsem cân be-sûzed çün nihâli (G 242/ 4-5)

Gerek matbu nüshada gerekse yazma nüshalarda yazım yanlışlarına sıkça rastlanmaktadır. Atıf vavlarının bazen kullanılıp, çoğu zaman kullanılmaması da dikkatimizi çeken hususlardandır.

5. Edebî Şahsiyeti, Şair ve Şiirle İlgili Görüşleri

Ahmed Sûzî şiirlerinde Sûzî mahlasını, az olmakla birlikte bazı Arapça şiirlerinde Ahmed mahlasını kullanmaktadır. Halvetiyye tarikatı şeyhlerinden olan Suzî, tasavvufî görüşlerini Divan içerisinde yoğun bir şekilde işlemektedir. Bu yönüyle mutasavvıf bir şair olarak karşımıza çıkar.

Ahmed Sûzî'nin hayatı ve şairliği ile ilgili bazı biyografik eserlerde bir kısım değerlendirmelere yer verilmiştir. Bu değerlendirmelerde şairin aruzu iyi kullanamayan fakat samimi bir ifadeye sahip bir mutasavvıf olduğu yönündedir.

Şiirlerinde pek başarılı olduğu söylenemez. Nitekim kendisi de divanın sonunda yer alan uzunca bir manzûmede "Gerçi nâ-mevzun mühmel çokdurur bunda kelâm" mısraı ile şiirlerinin sanat değerinin fazla olmadığını ifade etmiş, İbnülemin Mahmut Kemal de "Kişi noksânını bilmek gibi irfân olmaz" sözüyle bu konuda iştirakini belirtmiştir²². Divanında hem aruz hem de hece veznini kullanan Sûzî, aruz vezninde başarılı değildir, hece ile yazdıklarında daha başarılıdır²³.

Mutasavvıf bir şair olan Ahmed Sûzî'nin şiirlerinde Yunus Emre, Şemseddin Sivâsî ve Erzurumlu İbrahim Hakkı gibi mutasavvıfların etkisi²⁴ bariz bir şekilde görülür.

²² Hasan Aksoy, "Sûzî", *DİA*, İstanbul 2010, C. 38, s. 4.

²³ Vasfi Mahir Kocatürk, *Türk Edebiyatı Tarihi*, Ankara 1964, C. I, s.613.

²⁴ Bkz. Mehmet Gökteş, *Sûzî Divanı'nın Dinî ve Tasavvufî Tahlili*, A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum 1996, s. 4.

Kaynaklarda kendisinin kimleri etkilediğine dair bir kayıt bulunmamaktadır. Bir mecmua içinde rastladığımız “Abdurrahîm Çelebizâde Elbistânî Efendinin Hünkâr Sûzî Efendimize Ta’âşşuknâmesidir” başlığıyla yer alan ve

Ol kerâmet bahrı bî-pâyan devletlü sultâna
Ki ya’nî Sûzi-i cân-bahş-ı cânân merd-i Rahmân’a

Cesâret eyledim ben hâk-i na’l-i pâyına bu dem
Gözüm yaşıyla yazdım arz-ı ahvâlim fakîrâne

beyitleriyle başlayan ve tamamı 47 beyit olan bir kasîde bulunmaktadır²⁵. Elbistanlı olduğu anlaşılan ve hayatı hakkında bilgi sahibi olmadığımız Abdurrahim Çelebizâde, Ahmed Suzî’nin müridânından olmalıdır.

O, şiiri bir amaç değil, tasavvufî görüşlerini ifade edecek bir araç olarak görmektedir. Hak’dan gelen ilhamla şiiirler söylediği kendisi tarafından ifade edilmektedir. Bu açıdan Ahmed Sûzî, şairliği değil, mutasavvıflığı önceleyen bir şairdir.

Ahmed Sûzî, tüm mutasavvıf şairlerde olduğu gibi Yunus Emre etkisinde bir şairdir. Şu iki beyitte bu etkiyi açıkça görürüz.

Ben lâ-mekândan gelmişim kevn ü mekânı neylerim
Ben cânânımı bulmuşum cânı cihânı neylerim (G183/ 1)

Ben Hak ilinden gelmişim halk-ı cihânı neylerim
Ben lâ-mekâna ermişim kevn ü mekânı neylerim (G190/1)

Bazı şiiirlerinde İbrahim Tennûrî ve özellikle büyük ceddi Şemseddin Sivasî etkisi oldukça barizdir. Daha önceki şiiirlerin şiiirlerinde yer alan bazı ifadelerin Ahmed Suzî’de de aynen tekrar edilmesi bu ifadeleri “mîrî malı” olarak görme anlayışından kaynaklanmaktadır. Bu saydığımız şiiirler dışında büyük dedeleri olan Abdülmecid Sivasî, Abdülahad Nurî gibi mutasavvıf şiiirler ile her ne kadar Divan’da yer almasa da bazı yazma mecmualarda Sivaslı şiiirlerden Sarihatipzade Ahmed Hamdî’den de etkilendiğini göstermektedir.

²⁵ Süleymâniye Kütüphanesi, H. Semsî-F. Guneren Blm. No: 109, yk. 3b-4a.

Ahmed Sûzî'nin, Sivas Ziyabey Kütüphanesi 134 numarada kayıtlı olan bir mecmuada Ahmed Hamdî'nin;

Dili bir âteş-i ruhsârenin şevkiyle yandırdım
Sipihri nûl-renge dûd-ı âhımdan boyandırdım²⁶

beytiyle başlayan gazeline

Nihâl-i gonçeye arz-ı niyâz bendim kuşandırdım
Recâlar eyledim nakd-i hakikatle inandırdım

beytiyle başlayan bir nazîresine yer verilmektedir (vr. 83b-84a). Nazîre olarak gösterilen bu gazel Suzî Divanı'nda bulunmamaktadır.

Şairin şiirlerinde Fuzûlî etkisi de görülmektedir. Örneğin şu beyti bu etkinin bir yansıması olarak görülebilir.

Yâr için feryâd u zârım işiden tân etmesin
Görseler yârımı billâh kimse levn etmez bana (F20)

Etkilendiğini düşündüğümüz şairlerle ilgili böyle bir değerlendirilmeye gidebilmemize rağmen, kendisinden etkilenen şairlerle ilgili söylebileceğimiz çok da birşey yoktur.

Ahmed Sûzî'nin şiirle ilgili görüşlerini de şöyle değerlendirebiliriz.

Bir gazeline ariflerin söylediği her sözü muhatabına, muhatabın anlayışına göre söylemesi gerektiğini ifade ederek, Kur'an ile şiir arasında şöyle bir kıyaslama yapmaktadır:

Her sözü ehline göre söylegil ârif isen
Kim hatâdır ehl-i şî're ede Kur'ân ile bahs (G 46/ 4)

Şairliği önemsemeyen Sûzî, bir gazeline şiirlerinin Hak'dan gönlüne doğan ilham olduğunu ifade etmektedir. Böyle olmasından dolayı şiirlerinin tertip ve düzen içerisinde olmadığını söylemektedir.

Ne nutk olduysa Hak'dan oldu billâh
Yapıp düzme değil dinle kelâmı

---

²⁶ Bkz. Alim Yıldız, *Ahmed Hamdi Divanı*, Sivas 2011, (G 128/1)

Ne söylerse gönül Hak'dan gelir bil
Anı sen sanma ki tertîb nizâmı

Dahi vardır selîka hem tabâat
Anınladır cemî şâir makâli

Biraz var fikr ü ilm ile kavâid
Ki ilminde bulur söyler kelâmı

Kimi meddâh kimi vassâf müverrih
Kimi zemmâm olup söyler merâmı (G259/ 2-6)

Ahmed Suzî, zaman zaman topluma karşı eleştirilerde de bulunmaktadır. Bir beyitte halkta din duygusunun, dindarlığın kalmamış olduğunu ve insanların cehaletini şu şekilde ifade etmektedir.

Kalmamış aslâ diyânet halkda
Bu cehâlet bu insânda nedir bilmem (G182/ 2)

Şiirin devamında da toplumun ve toplumdaki bazı meslek sahiplerinin durumlarını şu şekilde eleştirmektedir.

Hubb-ı fi'llâh hubb-ı Râsûl'den eser
Kalmamış gibi nisyânda nedir bilmem

Birbirine buğz-ı küdürerde müdâm
Kalmadı hullet cihânda nedir bilmem

Aramazlar şer-i ahkâm-ı şerîf
İşleri böyle tuğyânda nedir bilmem

Zâbıtân u hâkimân gafletdedir
Âlimân dahi hızlânda nedir bilmem

İzzet ü hürmet bütün kalkmışdurur
Büyük küçük sayan da nedir bilmem

Ekserî çıkmış yolundan her biri
Kalıpdır âkil hayrânda nedir bilmem (G 182)

Sûzî Divânı'nda söyleyiş ve anlam bakımından oldukça güzel be-
yitler bulunmaktadır. Bunlardan bazıları şöyledir.

Aşk-ı Hudâ neşv ü nemâ câna safâdır
Bûy-ı vefâ rûha gıdâ kalbe cilâdır (G93/1)

Gönlümüzdür Hak hânesi Muhammed'dir çün mâyesi
Arşdan yücedir sâyesi Hak'dan gelir mihmânımız (G103/2)

Her dem huzûr-ı yâr ile hâr bulunmaz gülzâr ile
Bülbülleri hoş zâr ile Hak hûdurur efgânımız (G103/5)

Bir alay mestâneyiz meyhâne hâlin söyleriz
Hamr-ı vahdet içmişiz humhâne hâlin söyleriz (G107 /1)

Fakr iledir fahrımız hem izzetimiz zıll ile
Mâlimiz yok bir gedâyız bulmuşuz ağnâ çü biz (G111/ 2)

Biz harâbât ehliyiz mestâneyiz
Kâl ü kilden gûşumuz almadı ses

Dü cihânı satmışız biz ehline
Ger nukûdun var ise eyle heves (G113 / 2-3)

Âkil sanır ki cihân bu cihândır ancak
Ârif gönülde nice bin cihân bulmuş (G118/ 8)

Gönül dostu mihmân iken gece gündüz hayrân iken
Dil mülküne sultân iken bilmem nedir gedâ şimdi

Aşk ile olalı fânî bulmuşum bâkî bu cânı
Terk ediben nâm u şânı henüz buldum hüdâ şimdi

Düşelden zülfü teline bülbülüm gonca gülüne
Etdi Sûzî Hak yoluna dü cihânı fedâ şimdi (G233/ 2-7-9)

Allâh Allâh bu seherîn dost ilinden nidâ geldi
Şâd u hurrem oldu bu dil gûş-ı cânâ sadâ geldi (G253/1)

Sana derim behey sûfî ki yok mu sende Hak havfi
Ecel cellâdı bir seyfi çalar bir gün demedim mi (G255/ 4)

Çarh-ı gaddârın elinden cümle insân ağladı
Dağlar u taşlar ağaçlar bağ u bostân ağladı (G257/1)

Bunca şâhlar pâdişâhlar saltanatlar sürdüler
Cümlesi gitdi cihândan geri kalan ağladı (G257/3)

II. BÖLÜM

SÛZÎ DİVANINDA İŞLENEN BAZI KONULAR

A. DİN

İnsanlık tarihinde din önemli bir yere sahiptir. Bir dinin yazılı olarak anlatılması da ancak edebiyatla gerçekleşir. Türklerin İslam'ı kabul etmelerinden sonra oluşturdukları edebiyat, zengin motif, mazmun ve unsurlarlarıyla, özellikle mutasavvıf şairler tarafından, bu dinin anlatılmasında önemli bir araç vazifesi görmüştür. Din; adet, gelenek ve görenek, folklor vb. gibi, bir şekilde hayatın içinde olduğundan dolayı, mutasavvıf şairler dışında kalan diğer şairlerinde de, bilinçli veya bilinç dışı, bir şekilde dinî motiflere rastlanmaktadır. Bu kısımda Ahmed Sûzî'nin şiirlerinde kullanmış olduğu bazı dinî hususlara temas edeceğiz²⁷.

1. Ayetler: Şâir, divanında birçok âyete yer vermiştir. Biz burada kelime halinde iktibas edilen ayetlerden bir kısmına işaret edeceğiz. Bu âyetlerden bir kısmı farklı şiir ve beyitlerde birkaç kez geçmektedir ki sadece âyetlerin geçtiği beyit ve dörtlüklerden bazıları ile Türkçe anlamlarını vermekle yetineceğiz.

Kâbe kavseyn ev ednâ: "Aradaki mesafe iki yay boyu oldu, hatta daha yakın."²⁸

Gönüldür maksad-ı aksâ dahi *kavseyni ev ednâ*

Kamu âlâlardan âlâ anı ârif bilir ancak (K14 / 4)

Kaşındır *kâbe kavseyni ev ednâ*

Yüzündür Sûre-i Rahmân nedendir (G95/3)

O kaşı *kâbe kavseynidir* dahi cebhesi *ev ednâ*

Zamân ile mekân sorma o şâhın hiç durağından (G201/ 4)

²⁷ Edebiyatla din ilişkisi için bkz. Hasan Aktaş, *Türk Şiirinde Din ve Tasavvuf*, Konya 2001, s. 25-28.

²⁸ Necm, 53/9.

Subhânellezî esrâ: “Uzaktır bütün noksanlıklardan O ki, kulunu bir gece Mescid-i Haram’dan, çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ’ya götürdü;..”²⁹

Cism-i pâkiyle makâm-ı Kuds’e vâsıl olduğu
Nutm-ı subhânellezî esrâ yeter şâhid ana (G5/4)

Bu aşkın sırrına mazhar olan vâsıl-ı hazretidir
Bu zâhir vuslata şâhid ki sübhânellezî esrâ (G14/ 10)

Küllü şey’in hâlikün: “O’nun zatından başka herşey helak olacaktır.”³⁰

Küllü şey’in hâlikün illâ ki aşk bâkîdürür
Aşkî rehber edinirsen bulasın her dem Hudâ (G2/ 3)

Mâ rameyte iz rameyte: “Attığın zaman da sen atmadın, fakat Allah attı.”³¹

O yed-i mûciz-nümâsı dest-i kudret olduğu
Mâ rameyte iz rameyte nassı kılmışdır inbâ (G5/ 3)

Ki desti dest-i kudretidir Habîbin anlasan sırrı
Buyurdı mâ rameyte iz rameyte sırrına Mevlâ (G14/ 11)

Lâ teknetû: “...Allah’ın rahmetinden ümit kesmeyin!..”³²

Hem dahi lâ teknetû emrin ile
Kullara kıldım beşâret yâ Muğîs (G47/ 10)

Buyurdun yağfir mâ dûne zâlike
Dahi lâ taknetû vâdler ayânı (G242/ 15)

---

²⁹ İsrâ, 17/1.

³⁰ Kasas, 28/88.

³¹ Enfal, 8/17.

³² Zümer, 39/53.

İnnâ fetehnâ: “Şüphesiz biz sana apaçık bir fetih verdik”³³

Mazhar-ı zât olmuş insân gel beri hâkkâne bak

Vechi üstünde yazılmış sûre-i Rahmân’a bak

Cebhesinde sûre-i *innâ fetehnâ* âşikâr

Kul hüvallâh nakşolunmuş sûret-i Sübhân’a bak (R 12)

2. Hadisler: Divan’da, kısmî iktibas ve telmih yoluyla kullanılan bazı hadisler bulunmaktadır. Bunlardan çoğu Arapça lafzıyla verilmesine rağmen birkaç tanesi de manen iktibas şeklindedir. Kullanılan hadislerden çoğu tasavvufî çevrelerde sıkça kullanılan hadislerdir.

Men arefe nefsehû..: “Nefsini bilen Rabbini bilir.”³⁴

Eğer *bildin ise nefsin çü bildin Rabb’ini* ol dem

Ki zâhir olusar sende sakın kim etme istib’âd (K 2/ 15)

Men arefe nefsehû matlûbuna mevzû’ ola

Kad arefe Rabbhû mahmûl-i maksûdun ola (K13 / 15)

Gayrıyla terk eyle nefsin ârif isen ey dilâ

Nefsini bildinse cânım Hakkı bildin sen hemân (K 3/ 25)

Men aref sırrına mazhar olalım irfan ile

Gönlümüz mâmûr edelim tevhîd ü îmân ile

Zâhiri tezyîn edelim yol ile erkân ile

Sûziyâ pervâne-veş gel yanalım sûzân ile

Gâfil olma zıkr ü fikr-i Hak ile olgıl müdâm (MŞ 2/ 9)

---

³³ Fetih, 48/1.

³⁴ Aclûnî, *Keşfü'l-Hafâ*, Beyrut 1975, II, 262, Hadis no: 2532.

Lî-maallâh: “Allah ile benim aramda öyle bir vaktim vardır ki, oraya ne nebiyy-i mürsel sığar, ne de melek-i mukarreb.”³⁵

Gönül bir taht-ı şâhîdir makâm-ı lî maallâhdır
Nazargâh-ı ilâhîdir anı ârif bilir ancak (K14 / 3)

Gülistân-ı vahdetin hoş bûyısın hem bülbülü
Lî-maallâh mazharı Ahmed Muhammed Mustafâ (G21/ 4)

Lî maallâh ravzasında dost ile
Gül gülistân ister isen et ihlâs (G124/15)

Lî-maallâh sırrına mahrem olurum gâh gâh
Gâh her bir nâs ile ben ehl-i akrân olmuşum (G181/ 12)

Küntü kenz...: “Ben bir gizli hazine idim. Bilinmek istedim ve halkı (varlık alemlerini ve insanı) yarattım.”³⁶

Olursan küntü kenzin sırrına mazhar eyâ Sûzî
Olursun mahrem-i esrâr duyarsın remz ile mânâ (G6/ 9)

Küntü kenzin remzine ârif isen
Defîne-i aşk dilde pinhân neyleyim (G180/ 4)

Bilemezsin zâtımız ne cevher-i yektâdürür
Küntü kenzin mâdeninde gizli bir kân olmuşum (G181/ 2)

Seyyidü'l-kavmi hâdimühüm: “Kavmin efendisi onlara hizmet eden-
dir”³⁷

Buyurdu seyyidü'l-kavm hâdimühüm
Habîb-i kibriyâ mahbûb-ı Hazret (G40/ 3)

³⁵ Aclûnî, a.g.e., II, 173, Hadis no: 2159.

³⁶ Aclûnî, a.g.e., II, 132, Hadis no: 2016.

³⁷ Aclûnî, a.g.e., I, 561-562, Hadis no: 1515

Levlâke..: “*Sen olmasan, sen olmasan; felekleri yaratmazdım*”³⁸

Senin şânında çün *levlâk* dendi var oldu nüh eflâk

Ümîdim kesmezem hâşâk şefâat yâ Rasûlallâh (G228/ 6)

“Pehlivan, güçlü insanların sırtını yere getiren değil, kırgınlık anında gazabını yenendir”³⁹

Sûzî merd değil o kim şöhret-i dünyâ bula

Merd odur kim kendi gide bir güzel adı kala

Kuvvet-i nefis ile meydân alana er denmedi

Pehlivân oldur cihânda nefisine gâlip ola (R 75)

3. Namaz: İslam’ın kelime-i şehâdetten sonraki ikinci şartı olan namaz, birçok beyitte çeşitli anlamlarıyla kullanılmıştır.

Gönül mescidine kible edindim vech-i dildârı

Tamâm oldu namâz ile niyâzım yâr huzûrunda (F44)

Safâsız nice bin kerre namâzından senin zâhid

Ki nîm saat huzûr-ı kalb ile vîrâne efdaldır (F55)

4. Hacc: İslamın beş esasından birisi de Hac ibadetidir. Hicretin 9. yılında farz kılınmıştır. Sûzî, hac ibadetini yapan bir şairdir. Divan’da bu hac seyahati müstakil bir şiirde anlatıldığı gibi (K 16) farklı beyitlerde de çeşitli vesilelerle kendisinden bahsedilen bir ibadettir.

Bin yüz doksan sekiz târîhinde şöyle bellice

Şehr-i rûmî martının aşrında çıkdım şâd-mân (K16 / 2)

Ravza-ı Mutahhara’da hams evkâtı edâ

Eğlenip yetmiş iki gün Harem içinde hemân (K16 / 19)

³⁸ El-Elbânî, *Silsiletü’l-Ehâdîsî’z-Zaîfe ve’l-Mevzûa*, Dîmeşk 1384/1965, I, 7.

³⁹ Sahîh-i Buharî, V/2267, 5763.

Denizler katresince ger ederse zâhidân haccı
Değişmez bir tavâfına ser-i kûyun kılan umre

Visâlin haccın edersem o günde hacc-ı ekberdir
Kabûl etse kılam kurbân bu cânı günde bin kerre

Zülâl-i çeşme-i kûyun bulup nûş eyleyen bir kez
Değil âb-ı hayât ancak baş eğmez zemzem-i bi're (G224/ 7-8-9)

5. Kurban: Allah'a yakınlık anlamına gelen ve zengin Müslümanlara Zilhicce ayının 10-12. günlerinde yerine getirilmesi emredilen bir ibadettir. Şâir, yâr yolunda âşığın canını fedâ etmesi anlamıyla kullanılmıştır.

Kâbe-i vaslında yârin cânımı kurban edem
Bundan özge var ise bir hacc-ı ekber söylegil (F61)

6. Cuma Günü: Şâir, İslam'da bir sûreye de isim olarak verilen haftanın mübârek günü olan Cuma gününü bazı şiirlerinde kullanmaktadır.

Ola her cuma gününde vuslat-ı zevk-i cemâl
Mest-i lâ yâkıl oluben bir aceb seyrân ola (G218/ 17)

Bu gün cumâ günleri
Hayırlı cumâ günleri
Bir kez görem cemâlin
Mübârek cumâ günleri (M9)

B. ŞAHISLAR KADROSU

1. Peygamberler

Allah'ın insanlara gönderdiği elçilerdir. Her türlü ahlak güzelliğine sahip örnek insanlardır. Doğruluk, günah işlememe, güvenilirlik, akıllılık, zeki ve uyanık olma, aldığı emri hiç değiştirmeden insanlara ulaştırma gibi özelliklere sahiptirler.

Sûzî Divanı'nda şu peygamberlerden söz edilir: Süleymân, Nûh, Mûsâ, İbrahim, Eyyûb, İsâ, Yâkub ve Yusuf. Hz. Muhammed (a.s.) ile ilgili çok fazla şiir olduğundan buraya ayrı olarak alınmamıştır.

Hız. Süleymân: Süleyman peygamber, uzun ömürlü olması ile insan ve cinlere hükmetmesiyle bilinen bir peygamberdir. Sabâ melikesi Belkis, karınca ile konuşması, mührü gibi konularla şairler tarafından çokça işlenir.

Düşün bir kez Süleymân'ı dahi Zâl u Nerîmân'ı
O tâc u taht-ı Keyvân'ı harâb etdi esip çün bâd (K18/ 27)

Bir kân isterim ki olsun maârif menbâı
Bir mâr isterim ki tılısm-ı mühr-i Süleymân olur (G76/ 8)

Hız. Nûh: Kur'ân-ı Kerim'de 950 yıl yaşadığı bildirilen Hz. Nûh, tufan hadisesi ve yapmış olduğu gemi yönüyle Sûzî tarafından bazı beyitlerde ismine yer verilmiştir.

Garka vardı zevrak-ı dil bahr-i âlâm içre hem
Sen dümendâr olmaz isen çâre yok Nûh ola mellâh (G51/ 2)

Gönül keşfisi menziline varmak
Gerek aşkdan ana Nûh gibi mellâh (G52/ 4)

Mâsivâ yükleriyle pür olan zevrak
Düşer girdâba ger Nûh ola keşti-bân (G209/7)

Hız. Mûsâ: İsrailoğullarına gönderilen peygamberlerden biri olan Hz. Musa, Firavun'la mücadele etmesi, Tur'da Allah'ın tecellisine mazhar olması, sihribazlar karşısında asasının yılanı dönüşmesi, elinin, göğsüne sokup çıkarması sonucu bembeyaz olması (yed-i beyza), Hızır'la olan arkadaşlığı gibi yönleriyle şiirlerde sıkça anılır.

Vasl-ı dildâr ister isen gönlüne eyle nazar
Mazhar-ı didâr olan Mûsâ gibi dil Tûr olur (G78/ 4)

Hâlîme vâkîf olamaz Hızır u Mûsâ gelseler
Var ise düstûr edeyim dergâha bir arz-ı hâl (G171/ 2)

N'ola Mûsâ-veş Sûzî gönül şehrinde ol yâri
O seyrân gâhîce eder tecellî Tûr Dağı'ndan (G201/ 9)

Hz. İbrahim: Tevhid dininin babası ve put kırıcı olarak bilinen, Nemrut'la mücadelesi sonucu atıldığı ateş gül bahçesine çevrilmiş olan İbrahim peygamber, bir beyitte ateşle birlikte anılmaktadır.

Âteş-i aşkla varlığımız yakalım
Sırr-ı İbrâhim'e erelim yâ Hû gelin (G162/2)

Hz. Eyyûb: Hz. Eyyûb, dert ve sıkıntılara sabretme yönüyle anılan peygamberlerdendir.

İbrâhim'im girdim nâra Mansûr oldum çıktım dâra
Eyyûb'leyn derd-i yâre düşdüm bu cânı neylerim (G183/ 6)

Hz. İsa: İsa peygamber; göğe çekilmesi yönüyle bir beyitte şöyle anılmaktadır.

İsâ gibi terk-i diyâr Mûsâ'leyn Tûr-ı dildâr
Gıdâmız oldu aşk-ı yâr âb ile nânı neylerim (G183/ 8)

Hz. Yâkub - Hz. Yûsuf: Edebiyatımızda Yakub peygamber, gam, hüzn ve firkatın; Yusuf ise güzellik ve vuslatın sembolüdür. Bir beyitte kardeşleri tarafından kuyuya atılan Yûsûf ve bu ayrılıktan inleyen Yâkub peygamberden bahsedilmektedir.

Cemâlden Yûsuf'u câha düşürdün
Firâkdan Yâkub'u zâra koyan sen (G193/5)

Hz. Lokman: Kur'an-ı Kerim'de bir sûreye de isim olan Lokman'ın peygamber değil de velilerden olduğu kabul edilir. Hekimlik yönüyle şiirimizde sıkça anılır. Ahmed Sûzî de bu yönüyle şiirine konu etmektedir.

Aşk dertliler dermânıdır
Aşk tabîbler *Lokmân'*ıdır (K10 / 7)

Derd-i bî-dermâna saldın sen beni
Gam değil *Lokmân* olupsun âkibet (G44/ 5)

Bir garîb efkendenim ihsâna geldim yâ Rasûl
Derd-i bî-dermândeyim *Lokmân'*a geldim yâ Rasûl (G170/ 1)

Îlâhî dertliyim dermâna geldim
Devâsın isteyi *Lokmân'*a geldim (G184/1)

Aşk mizâcından ne anlar ehl-i tîb
Fehm olunmaz olsa *Lokmân* neyleyim (G180/ 5)

Bulmuşum derdime devâ gayrıdan istemem şifâ
Dostdan gelene merhabâ tîbb-ı *Lokmân'*ı neyerim (G190/4)

Cânânı cânımda buldum ey şehâ
Lokmân-ı derdimi buldum ârifâ
Bilmez idim kendimi bildim bu dem
Hakk'ı buldum benimleymiş dâimâ (R 54)

2. Dört Halife

Dört halife, farklı özellikleriyle divan edebiyatı şairleri tarafından çeşitli vesilelerle şiirlerde yer almışlar. Bunlardan Hz. Ebu Bekir ve Hz. Ömer, Hz. Peygamber'in kayın pederi, Hz. Osman ve Hz. Ali ise damatlarıdır. Bu halifeler aynı zamanda İslamı kabul eden ilk müslümanlardır. İki ayrı şiirde, dört halife hilafet sırasına göre birlikte anılmaktadır.

Çâr-yâr ol Ebû Bekir Ömer Osmân Alî
Dahi eshâb ile ensâr hürmeti cümle işân (K3/ 47)

Câr-ı yâr Hazret-i Ebû Bekr Fâruk imâm
Hazret-i Osmân Haydar şâh-ı merdâniş imâm
Hem Hasan şâh Hüseyin hem şehîd-i Kerbelâ
Ruhları'çin diyelim bin salât bin selâm (R 61)

Hz. Ebubekir: Hz. Peygamberle birlikte Medine'ye hicretleri esnasındaki mağara arkadaşlığı, peygamberin mirac mucizesini tereddütsüz kabul etmesi yönleriyle Ahmed Sûzî tarafından şiire konu edilmektedir.

Çâr-yâri hazret-i Bû Bekr-i Sıddîk imâm
Sıdkıla mahbûb-ı Mevlâ oldu hem sâhib-îkân (K3 /3)

Hazret-i Bû Bekr Sıddîk oldu mahbûb-ı Hudâ
Hem refîk yâr-i gârı Ahmed Muhammed Mustafâ (G21/ 5)

Bu cihânda bulmadım bir yâr-ı gâr
Mâr-ı nefse sed ola Sıddîk-vâr (G94/ 1)

Her kelâmda sâdik ol Sıddîk-veş
Yâr olasın Hazret-i Sıddîk-veş
Kizb edenler oldu helâk dü cihân
Sıdk eden oldu azîz Sıddîk-veş (R45)

Hz. Ömer: Hz Ömer, adalet vasfı ile İslâm'a hizmeti ve Hz. Peygamber'e dostluğu yönüyle şöyle anılmaktadır.

Hazret-i Fârûk-ı Ekber ol velîler serveri
Adl ile İslâm'ı ihyâ dîni hem etdi î'lân (K3 /4)

Hazret-i Fârûk-ı Ekber ol muîn-i şer-i dîn
Dahi yâr-i ahîri Ahmed Muhammed Mustafâ (G21/ 6)

Hız. Osman: Üçüncü halife olan Hız. Osman da hayâ sahibi ve Hız. Peygamber'e arkadaşlığı yönüyle şiire konu olmuştur.

Hazret-i Osmân-ı Zinnûreyn ol sâhib-hayâ
Oldu hüsn-i hulk ile makbûl-i Hak hem ins ü cân(K3 /5)

Hazret-i Osmân ki sâhibü'l-hayâ halîm-bûd
Hem enîs ü mûnisi Ahmed Muhammed Mustafâ(G21/ 7)

Hız. Ali: Peygamberin amcası Ebû Talib'in oğlu olan Hız. Ali, dördüncü halifedir. Sûzî Divanı'nda kendisinden sıkça bahsedilen Hız. Ali için Allah'ın arslanı, Hız. Peygamber'in sırdaşı, ilmin kapısı ve evliyalar rehberi gibi vasıflarıyla anılmaktadır. Divan'da ayrıca Hız. Ali için yazılan bir na't yer almaktadır.

Şâh-ı merdân Hazret-i Haydar Aliyyü'l-Murtezâ
Dîn için küffâr önünde eyledi ifnâ-yı cân (K3 /6)

Ol Habîbin hâli fi'li sırrı hem
Mahrem oldu Haydar ana dembedem (K12 / 9)

Şâh-ı merdân şîr-i Yezdân ol Aliyyü'l-Murtezâ
Dîn muîni mazharı Ahmed Muhammed Mustafâ(G21/ 8)

Cümlesinin kapısı oldu Ali
Dîn evinin yapısı oldu Ali

Cümle pîrân mebdei oldu Ali
Evliyâlar rehberi oldu Ali (K12 / 11-13)

Şâh-ı merdân yollarına ilm-i ledün sırlarına
Hem hakîkat illerine gider Hakk'a Halvetîler (G70/ 8)

Çalındı tabl-ı âlemler sadâsı erdi tâ arşa
İşitdim bir nidâ anda bu bir merdân-ı Hak'dır Hak (G149/2)

Bostân-ı vahdet gülüyüm gülşenin bülbülüyüm
Mazhar-ı sırr-ı Ali'yim gayrı burhânı neyerim (G183/ 4)

O kudret seyfini Haydar yedinden
Edip izhâr küffâra vuran sen (G193/9)

Buğz edene buğzumuz sevenlerdir sevdiğimiz
Şâh-ı Merdân sırlarından sırr-ı âzâmdır bize (G225/ 4)

3. Diğer Şahıslar

Bu kısımda, Divan'da yer alan ve daha çok İslam tarihi alanındaki isimlerden bazılarına işaret edeceğiz.

Hz. Hasan Hz. Hüseyin: Hz. Peygamber'in torunları ve Hz. Ali ile Hz. Fatıma'nın çocukları olan Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin şehid edilmeleri yönleriyle anılmaktadırlar.

Ol imâmân-ı şehîdân bin-Ali sıbt-ı Rasûl
Hak için cânlar fedâ eylediler şehzâdegân(K3 /7)

Mustafâ vü Mürtezâ âl-i abânın çâkeri
Olmuşuz anlara teslîm bende fermân yâ Ali (K7 / 21)

Şâh Hasan hem Hüseyin şâh-ı şehîd-i Kerbelâ
Sâki-i Kevser bulardır mü'mine cân yâ Ali (K7/ 6)

Hem ciğerkûşe-i hazret ol imâmân-ı velî
Kurretü'l-ayneyn sıbtı Ahmed Muhammed Mustafâ (G21/ 9)

Yezîd: Emevî halifelerinden ikincisi olan Yezîd, Hz. Hüseyin'in Kerbelâ'da şehit edilmesi sebebiyle lânetle anılmaktadır.

Ol Yezîd-i bed-fi'âlin kavmine etbâna

Lânet etmek anlara şâyeste her an yâ Ali (K7 / 8)

Ol pelîd-i kâfir-i bî-dîn Yezîd'in milleti

Nefs ile şeytâna uyup etdi tuğyân yâ Ali (K7 / 18)

Zeynel Abidin: On iki imamdan biri olan ve Kerbelâ hadisesinden sağ kurtulan Zeynel Âbidîn bir beyitte Kerbelâ hadisesiyle birlikte anılmaktadır.

Şâh Zeynelâbidîn ol teşnegân-ı Kerbelâ

Şer'-i dîn-i Ahmedîye verdi rüçhân yâ Ali (K7 / 9)

4. Mutasavvıflar

Divan'da çok sayıda mutasavvıf ismine yer verilmiştir. Bunlardan büyük bir kısmı Halvetiyye tarikatı silsilesinde yer alan mutasavvıflardır. Kasideler bölümünde yer alan bir şiirde (K 12) bu isimler anılmaktadır. Sûzî Divanı'nda, bu kaside dışındaki şiirlerde yer alan iki isim dikkat çekmektedir. Bunlardan biri Hallâc-ı Mansûr, diğeri ise Şemseddin Sivâsî'dir.

Hallâc-ı Mansur: Asıl adı Ebü'l-Mugîs el-Hüseyin b. Mansûr el-Beyzâvî'dir. 858-922 tarihlerinde yaşamış, tasavvufun gelişiminde büyük katkıları olan İranlı bir mutasavvıftır.

"Ene'l-hak" ifadesinden dolayı 26 Mart 922'de Bağdat'ta idam edilen Hallâc-ı Mansûr⁴⁰, idam edilmesi yönüyle Sûzî tarafından şiire konu edilen bir mutasavvıftır.

Rumûzâtı gönül kesbiyle bitmez

Velev olsan beyim Mansûr Hallâc (G49/ 5)

⁴⁰ Geniş bilgi için bkz. Süleyman Uludağ, "Hallâc-ı Mansûr", *DİA*, İstanbul, C. XV, s. 376-380

Düşürdün dâm-ı zülfe bu hakîri
O Mansûr gibi berdâra sen etdin (G159/4)

Saçıp zülfün ağına türlü dâne
Çekip Mansûr'u berdâre eden sen (G193/4)

Şemseddîn Sivasi: Halvetiyye tarikatının Şemsiyye kolu kurucusudur. Tokat'ın Zile ilçesinde doğan Şemseddin Sivâsî Sivas valisi Hasan Paşa'nın daveti üzerine Sivas'a gelerek yerleşmiş ve ömrünün sonuna kadar Sivas'ta irşad faaliyetlerinde bulunmuştur. Ahmed Sûzî'nin büyük dedelerinde olan Şemseddin Sivâsî 1597'de Sivas'ta vefat etmiş ve Meydan Camii'nin yanında bulunan türbesine defnedilmiştir.

Ahmed Sûzî birçok şiirinde bazen Şems ve bazen Pîr ifadeleriyle dedesinden bahsetmektedir.

Hâsseten cedd-i azîzim hazret-i Şems pîr-i mâ
Himmet-i kudsiyyeleri ola ber-mâ-sâyebân (K3 / 56)

Demişdir Hazret-i Pîr *Gülşen*'inde
Gülü mürşîd deyi temsîl-i tezkâr (K11/ 36)

Gelmişim yâ Şems senin'çün Rûm'a ben
Dediği meşhûrdurur beyne'l-ümem (K12 / 39)

Bu Şems'in bulduğu hürmet cihânda
Verir Sûzî kamu eşyâya tal'at (G40/ 5)

Bu Şems'in Sûzi hâlin bilmeyenler
Ki duymamış nedir sırr-ı hakîkat (G41/ 5)

Şems-i zâtdan zerredir Sûzî velî
Zerremiz âlemlere verdi sirâc (G48/ 7)

Bu çillehâne-i Şems'de gelip zevk ile devrâna
Edenler cân ile zikri ilâhî Halvetîlerdir (G69/ 2)

Bir zamân mest-i hevâ ile edip ömrü telef
Bu mudur hazret-i Şems'e olasin hayr-ı halef
Bilmedin ne yola gitdiler azîzân-ı selef
Âh gönül vâh gönül aşk ile şeydâ gönül
Neyleyim sen beni etdin âleme rüsvâ gönül (G166/6)

5. Tarihi Şahsiyetler

Nerîmân, Zâl: İran mitolojisinde Rüstem'in büyük dedesi olan Neriman kahramanlığı ile anılır. Rüstem'in babası Zâl, kelime anlamı olarak ihtiyar ve aksakallı anlamlarına gelmektedir. Doğuştan saç ve kaşları beyaz olduğu için bu isimle anılmaktadır.

Düşün bir kez Süleymân'ı dahi Zâl u Nerîmân'ı
O tâc u taht-ı Keyvân'ı harâb etdi esip çün bâd (K18/ 27)

Her zamân dilde huzûr-ı şâh olsa
Ger Nerîmân ise de olur mûr-ı Habîb (G30/ 6)

Kahraman: İran mitolojisinde geçen ve yiğitliğiyle anılan şahıslardan biridir.

Olursun Kahramân sâni seni de alt eder dünyâ
Büküp belin aman vermez keser bir gün başın cellâd (K18/ 30)

6. Meşhur Aşk Kahramanları

Divan şiirinin vazgeçilmezlerinden olan Leylâ ile Mecnun ve Ferhat ile Şirin, Sûzî Divanı'nda da yer alan isimlerdendir.

Ferhâd: Ferhad ile Şirin hikâyesi de edebiyatımızda sıkça atıfta bulunan aşk hikâyelerindedir. Ferhad'ın Şirin'in aşkından dolayı dağı

delmesi hadisesi edebiyatımızda birçok şair tarafından çeşitli vesilelerle kullanılmıştır.

Edersen cân ile hizmet giderdir kasve-i kalbin

Eğer taş olsa çün kalbin eridir şeyh olur Ferhâd (K18/ 43)

Leylâ-Mecnûn: Leylâ ile Mecnun hikâyesinin kadın ve erkek kahramanlarıdır. Asıl adı Kays olan Mecnun Leylâ'ya aşık olmasından dolayı dağ ve çöllerde dolaşıp durması gibi hususlarla birçok beyitte adı geçen

Perişân eyledim akli bu yolda

Olup Mecnûn-veş dîvâne geldim (G184/6)

Düşeli Leylâ-yı aşka olmuşum Mecnûn-veş

Dolanır deşt ü sahrâ gezerim çün serseri (G248/ 5)

Muhabbet bûyunu Leylâ yüzünden

Verip Mecnûn'u dağlara salan sen (G193/ 8)

III. BÖLÜM

AHMED SÛZÎ DİVANI (METİN)

KASİDELER

1

Ey kâdir ü kayyûm hayy u tuvâna
Hükmündedir kevn ü mekân
Ey hâkim ü 'âdil 'alîm ü dâna
İminledir ins ile cân

Ey vâcibü'l-vücûd feyyâz-ı mutlak
Sensin cümleye eşfak
Ey râhim ü rahîm ü kerîm Mevlâ
Kullarına kıl ihsân

Emrinle var oldu cümle kâinât
Külliyât ü cüz'iyât
Sun'unla buldu zînet kamu eşyâ
Arz u semâ cümle cihân

Sensin mevcûdâtı halk eden Hallâk
Mahlûka verdin erzâk
Ey fâil-i muhtâr hakîm Hudâ
Sen muğnî vü mu'tî her an

Bir anda muhît olur ilmin âlemi
Küllî şey'in hükm kalemi
Feyzinle bulurlar hep neşv ü nemâ
Zâhir ü bâtın gizli ayân

Cümlesi emrine mahkûmdur ey şâh
Sensin âlâ pâdişâh
Aşkınla hizmetde dururlar dâimâ
Hükmüne râmdır dü cihân

Hamd ü senâlar şükr ü duâlar her dem
Her nefesde dembedem
Hazretine Sûzî eder ey şâh
Varın fedâ baş u cân

Ey pâdişâh-ı şehinşâh-ı dü cihân
Cümleye sensin penâh
Ey mâlik-i mülk-i zemîn ü âsumân
Lutfunla eyle nigâh

Ey âlim-i gayb-ı cümle kâinât
Eşyâ heme zerrât
Ey sâni-i şems ü kamer-i enverân
Eşkâl-i külli bî-eşbâh

Ey vâhid ü ferd ü Ahad hem Samed
Lem yelid ve lem yûled
Ey hâkim-i hükm-i kadîm külli ân
Lâ şerike ve lâ nerâh

Ey râzik-ı küllî mahlûk dâimâ
Berr ü bahr ü semâ
Ey kâhir-i küfr ü mekr ez-düşmân
Mağlûbdur sana ey şâh

Aşkınla cümlesi var oldu her gâh
Kâdirsin ey Allâh
Hüsnünle buldu eşyâ zînet-i cân
Sensin eden pâdişâh

Oldu cemâlinle behişt ü cinân
Hûriyle gilmân
Oldu celâlinle tamu vü nîrân
Cümlesi hak billâh

Nûrunla külli zerrât buldu hüsn
Türlü be-türlü levn
Şevkinle buldu neşv ü nemâ her zamân
Hazr vü hamrâ ak siyâh

Gönlümüz buldu huzûrunla safvet
Cismimize kuvvet
Aşkınla dil hânesi buldu rüchân
Oldu gönül âh

Aşkınla halloldu her bir müşkilât
Feth ile fütûhât
Aşkınla çün oldu mâmûr dil ü cân
Nûrundur ey şâh

Aşkınla keşfoldu cümle hafiyyât
Gönlümde hâcât
Aşkınla muzmırân hep oldu ayân
Maksûd her câh

Sırrınla pür oldu gönülde envâr
Hem nice esrâr
Cilvenle aşk oldu uşşâk-ı hûbân
Dillerde çü mâh

Vaslınla gönül buldu serveri
Ref oldu fütûru
Îd oldu dile ol dem ü ezmân
Şâd oldu nâgâh

Zikrinle dil âyînesi oldu mücellâ
Şevkinle iclâ
Oldu cemâlinle dil ü cân rahşân
Çün senindir tahtgâh

Hamdinle bulmuşam râhat-ı cânı
Cânda cânânı
Şükürle olmuşam dembedem şâdân
Her şâm u seher-gâh

Avninle tamâm oldu dîvânım
Afveyle noksânım
Geldi çü sana Sûzi-i sûzân
Kapındur ulu dergâh

2

Kasîdetün fî kudretillâhi teâlâ ve sun'îhi der-makâm-ı hamd

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Teâlâ şânuhû akdes aceb san'at edip îcâd
Kemâl-i kudret-i sun'un vücûhıyla eder îrâd

O zât bir kenz-i mahfîyken dilediğim ola zâhir
Dahi mâ'rûf olup esmâ yüzünden verile bin ad

Yaratdı pes ademden bir aceb çün cevher-i hazrâ
Şuâ-ı nûr-ı zâtıyla mümezzaç sanasın hem-zâd

Acâyib san'at-ı kudret bedayi'ler ola andan
Ki her zâta tecellîsin ediben olalar irşâd

O cevherden cemî-i kâinâtı şöyle var etdi
Sîfât u zât-ı pâkine ola âyât u hem işhâd

Bu cevher cevher-i evvel dahi nûr-ı Muhammed'dir
Dahi rûh-ı izâfî levh-i mahfûz akl-ı küldür âd

Bu cevher mebd'e' olmuşdur cemî-i rûh u ecsâma
Ke-enne asl-ı mâderdir olupdur kâinât evlâd

Nazar etdi ana bir kez kemâl-i sırr-ı hikmetle
Eridi su gibi akdı hayâsından saçıp zebâd

Zebâd-ı hâlisinden nefis-i külli halk edip evvel
Pes andan sonra ervah-ı melâik eyledi îrâd

O rûh-ı enbiyâ hem evliyâ ârif dahi mü'min
Dahi ervâh-ı sâirler kamusun eyledi îcâd

Yaratdı arş u kürsü hem semâvât u zemîn cümle
Dahi hayvân nebât eşcâr gül ü gülzâr ile çün bâd

Gel imdi kendine ey cân bu esrârı edip iz'ân
Senin'çün halk olunmuşdur olagör emrine münkâd

O olupdur on sekiz bin âlemin sırrı bu insânda
Anun'çün nüsha-i kübrâ denildi sana ey şeh-zâd

Bu mevcûdât u meşhûrât sana olmuşdurur mir'ât
Bilip nefsin görüp Hakk'ı edesin anı her an yâd

Ki mir'ât-ı mücellâ hem olupsun sen dahi Hakk'a
Çü râ'î mer'î ol durur var ise sende isti'dâd

Eğer bildin ise nefsin çü bildin Rabb'ini ol dem
Ki zâhir olusar sende sakın kim etme istib'âd

Olupsun ahsen-i takvîm kamu mahlûk sana nâzır
Özün matlûb-ı Hak olmuş ki san'at eyledi üstâd

Sen oldun zübde-i âlem ki gönlün arş-ı âzamdır
Dahi levh ü kalem sende bulunur eyle istirşâd

Bu şems ile kamer seb'a semâvât ile kevkebler
Cinân u hem cahîm sende bulara vardırır mirsâd

Kamusu feyz alır senden eğer ârif isen kâmil
Bulur neşv ü nemâ senden ederler cümleye istimdâd

Çü zâtın mazhar-ı Hak'dır tefekkür eyle sen sende
Bu gönlün taht-ı sultânî müheyyâ kıl ana çok zâd

Vücûdun özge mâ'dendir defâin cümlesi mahzûn
O gârı senki feth et harbe-i aşk ile çün Ferhâd

Ki sensin mahzen-i esrâr ki sensin sâhib-i etvâr
Gönüldür mazhar-ı dîdâr anı sen etmegil çün yâd

Özündür kâbil-i irfân sözündür hüccet ü burhân
Ki gönlün mazhar-ı Yezdân cemâl-i yâr ile ol şâd

Çü sen bir sırr-ı â'zamsın o zât-ı pâke mahremsin
Veli ağyâra düş oldun yoluna olmaya ol şâd

Bu nefsi şûm-ı bed-kâra ki zinhâr vermegil fırsat
Ki cüz'î gâfil olursan umûrunda eder ifsâd

Gönül Hak'dan cüdâ düşse hülûl eyler iki hâin
Biri nefsi biri şeytân adüvdür sana ez-eccâd

Murâkib ol gece gündüz gönül hıfzında sa'y eyle
Ki dostun cây-gâhıdır anı zînetle et âbâd

Nukûd-ı ömrünü sarf et bekâ mülke tedârik gör
Bu cân murgı uçar bir gün izine düşdü çün sayyâd

Umûrun Hakk'a tefvîz et huzûr-ı dilde ol dâim
Kabûl et Sûzi'nin nutkun eğer dinler isen nûn sâd

3

Kasîdetün fi't-tahmîd ve's-senâ li-vâcibi'l-vücûd celle ve alâ ve's-salâtü ve't-tahiyetü li'n-nebiyyi'l-muhtâr aleyhi's-selâm

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Hamd ü senâ ol Hudâ'ya etdi in'âm ü ihsân
Zâhir ü bâtnı tezyîn eyledi verdi îmân

Pes salât ile selâmı edelim ol zâta kim
Ol şerîat yollarıyla etdi İslâm'ı ayân

Çâr-yâri hazret-i Bû Bekr-i Sıddîk imâm
Sıdkıla mahbûb-ı Mevlâ oldu hem sâhib-îkân

Hazret-i Fârûk-ı Ekber ol velîler serveri
Adl ile İslâm'ı ihyâ dîni hem etdi î'lân

Hazret-i Osmân-ı Zinnûreyn ol sâhib-hayâ
Oldu hüsn-i hulk ile makbûl-i Hak hem ins ü cân

Şâh-ı merdân Hazret-i Haydar Aliyyü'l-Murtezâ
Dîn için küffâr önünde eyledi ifnâ-yı cân

Ol imâmân-ı şehîdân bin-Ali sıbt-ı Rasûl
Hak için cânlar fedâ eylediler şehzâdegân

Dahi ashâbıyla ensâr u tebeü tâbîîn
Hizmet-i Hakk ile bunlar oldular ender-cihân

Rûh-ı pâkine buların bin salât ile selâm
Edelim hayr duâlar cân u dilden her zamân

Oldu bunlar ind-i Hak'da nice hürmetle azîz
Buldular türlü inâyet dahi rahmet der-cinân

Gel beri bir kez görelim bizde var mı bu sülûk
Ümmetiyiz deyi dâ'vâ ettiğimizdir yalân

Şer-i pâk-i Ahmedî üzre ki kalmadı amel
Oldu âdet çün salât u savm u ahkâm-ı Kur'ân

Ehl-i sünnet ve'l-cemâatım diyeni ara sen
Ol habîbin kavî ü fi'lin bilemez her müslümân

Dîn diyânet hubb-i tâat kalmadı çok kimsede
Hırs-ı dünyâ nefis şeytân ile oldular revân

Nefsini tercîh ederler her husûsda evvelâ
Hadd-i hürmet hubb-ı hillet kalmadı hiçbir zamân

Hâsseten ehl-i sülûk hep yolarından sapdılar
Nefsine tâbi olup çün dinlemez nutk u beyân

Farkı yokdur ehl-i zâhirden buların hâlleri
Şu kadar kim tâc hırka sözü olmuş dervîşân

Dervîş olan ekli şurbı killet eder dâimâ
Terk eder hem hâb u râhat zikr eder rûz u şebân

Söylemez beyhûde sözü der nedânım söylese
Boynu eğri kalbi mahzûn dâdelerden aka kan

Kibr ü kîn hıkd u hased buğz u adâvet eylemez
Zemm ü gıybet kizb ü kedret terkin eder sâlikân

Sabr u hilm ü fakr u zill ile kanâat-pîş ola
Herkeseder tevâzû' lutf ile söyler lisân

Kimi görse diye âlâ cümleden ednâ benim
Bendedir cümle kusûr mücrimim ez-sâlikân

Hubb-i fillâh ile ülfet ede çün mü'minlere
Nefsine sandığı hayrı sana onlara her an

Etmeye bir kimseye aslâ hakâretle nazar
Zelleden hâlî değıldir Hak bilir çün ârifân

Gayrıyı terk eyle nefsin ârif isen ey dilâ
Nefsini bildinse cânım Hakkı bildin sen hemân

Dervîş isen müşidinden gayrıyı bilme sakın
Müşidi bildikde Hakka vasıl oldun bî-gümân

Müşidin emrine teslîm Hakk'a teslîmdir şahâ
Ger muhâlif olur isen azdı yolun dü cihân

Müşid olan dahi irşâd emrine ârif gerek
Olmasa sırrına vâkîf sâlike olur ziyân

Dervîşin zâhir ü bâtın hâlini tahkîk eder
Himmet ü şefkat olara olmalıdır sâye-bân

Onlara sâhib-muhâfız olmalı çün dembedem
Terbiyetle ola dâim misl-i der-mehd-i sıbyan

Bunları duydunsa cânâ fikredelim hâlimiz
Yoluna gel gidelim etmeyelim sehv ü nisyân

Aşk u şevk ile muhabbetde olalım rûz u şeb
Uymayalım nefis ile şeytâna zinhâr el-aman

Geçdi günler geçdi demler ömrümüz tükenmede
Bir gün ecel peyki erer zerrece vermez aman

Kul olan kullukda lâzım gaflet etmekdir hatâ
Gâfil olmak ayb olur Mevlâ huzûrunda olan

Sâlik isen silk-i ehlullâhda bulun ey oğul
Bu değil kim sûret ile olasın sen dervîşân

Kanı ahd u kanı ikrâr kanı tevhîd kanı terk
Kanı tefvîz kanı teslîm kanı âdâb-ı erkân

Bu sülûk ile erilmez menzil-i maksûda hiç
Bu revîş ile bulunmaz duyulmaz sırr-ı irfân

Zâhirin dervîş ola ef 'âl ü etvâr uymaya
Havf olur billâh münâfık diye çün ehl-i dilân

Gitdi boşa bunca hizmet bunca sa'y ile emek
Nerde kaldı bunca nutk-ı terbiyet-i mürşidân

Sâlikin kalbine gelse kim niçin böyle eder
Mürşidine îtirâzdır hâtime bulmaz aman

Mürşidin gönlüne gelse sâlikin hakkında bu
Yolu doğrulmaz anın ger hizmet etse nice ân

Böyle iken râh-ı sülûk neyleyim ben nişleyim
Cümlemize Hak vere lutf u inayetle iz'ân

Vaktimiz âhir vakitler şer fesâd artmaktadır
Bulmada her dem tezâyüd sehv ü gafletle nisyân

Herkesin hâline göre haklığı eksilmede
Şöyle tebdîl ü tegayyür etmede hâl-i insân

Yâ ilahî ol habîbin hürmeti kim şâh-ı dîn
Ol nebiyy-i muhterem hem de rasûl-i ins ü cân

Enbiyâ vü mürselîn hem esfiyâ vü etkîyâ
Hürmeti cümle velîler kutb-ı aktâb-ı cihân

Çâr-yâr ol Ebû Bekir Ömer Osmân Alî
Dahi eshâb ile ensâr hürmeti cümle îşân

Mü'minîn ü mü'minâta ver selâmet yâ Kerîm
Akrabâ vü hem ahibbâ dahi cümle dostân

Salikân ü âşikân u hâdimân u sâdıkân
Tâliban u muhlisân hem muhibbân râgîbân

Geçmişine rahmet eyle rûhları şâdân ola
Bâkilere kıl mürüvvet olalar ferhunde-kân

Hâsseten ol dâder-i büzürg-vârım cân-ı men
Feyz-yâb hem ferah-yâb ola ender dü cihân

Himmet-i pîrâna mazhar hem saâdet-mend ola
Sırr-ı irfân ile gönlü ola pür-nûr her zamân

Cümle evlâd ile ensâb hâdim-i hâs emekdâr
Olalar dil-kam u dil-şâd bulalar izz ile şân

Vâlideynim rûhlarına ya İlahî rahmet et
Nûr ile ola münevver kabr-i mânend-i cinân

Cümle ecdâd-ı izâmım rahmete gark eylegil
Şâd bâd ervâh-ı îşân ez-atâyâ müsteân

Hâsseten cedd-i azîzim hazret-i Şems pîr-i mâ
Himmet-i kudsiyyeleri ola ber-mâ-sâyebân

İzzetin hakkı İlahî eyle mazhar sırrına
Gönlümüz mâmûr ile pür ola sırr-ı burhân

Ben hakîrim ben fakîrim miskinim yâ Rabbenâ
Mücrim ü âsî günâhkâr âcizim derbend-i kân

Sûzi kemter sâilindir kapına geldi bugün
Lutf u ihsân u mürüvvet eylemekdir sana şân

Yokluk ile geldi sana var eden sensin İlah
Sen bilirsin hâlini her sırrı sanadır ayân

4 (s.9)

Hâzihi Kasîdetün fi'l-Aşk

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Gönlümü dîvâne kıldı âkibet sevdâ-yı aşk
Gayrıdan bîgâne kıldı bu dili âşnâ-yı aşk

Zülf zincîrine düşüp kayd u bend etdi beni
Gitdi aklım şöyle Mecnûn eyledi Leylâ-yı aşk

Cümle varım gitdi elden aşk ile doldum hemîn
Kendi varından pür etdi bu dili kimyâ-yı aşk

Aldı ağyâr kesretin tecrîd ü tenhâ eyledi
Pes ezelden olmuş idim yâr ile yağmâ-yı aşk

İlm ü âmâl zühd ü takvâ perdesin ref eyle kim
Tâ gönülde berk vura ihlâs ile takvâ-yı aşk

Aşk deminden gül gülistân oldu bu dil ravzası
Bülbül-i cân şevke geldi ez-sadâ nağmâ-yı aşk

Yere göğe sığmaz iken şâh-ı aşkın leşkeri
Bî-tekellûf kondu câna oldu dil me'vâ-yı aşk

Tahtgâh-ı şâh olalı bu dil-i vîrânemiz
Pes vücûd iklimi mâmûr oldu ez-ihyâ-yı aşk

Bezm-gâh-ı dilber oldu bu gönül meyhâne-veş
Mest ü sekrân eyledi yârânını sehbâ-yı aşk

Şûlelendi pertev-i hüsn-i cemâlinden bu dil
Gitdi zulmet kaldı vahdet dost ile Mevlâ-yı aşk

Zâhir oldu sırr-ı vahdet nice bin yüzden velî
Gulgule verdi cihâna savlet-i gavgâ-yı aşk

Çün bu aşkdan cümle eşyâ feyz alırlar her zamân
Böyle bir üslûb u tertîb eyledi icrâ-yı aşk

Kıldı bu eşyâyı mir'ât cilvesine ol güzel
Çün gönülde zâhir oldu keşf ile mânâ-yı aşk

Gâh mâşukun yüzünden eder ol arz-ı cemâl
Gâh olur âşık gözünden gösterür îmâ-yı aşk

Birdürür âşık u mâşuk gayrı sanma ârifâ
Cümlesin câmî' benim kim budur dâvâ-yı aşk

Onsekiz bin kâinât aşk ile buldu intizâm
Hükmeder çün kâf-ı dilde her zamân ankâ-yı aşk

Ders alan aşk mektebinden ârif olur Sûziyâ
Almayan câhil deyi fetvâ verir monlâ-yı aşk

5 (s.10)

Gönlümüz buldu ferah ez-sadâ-yı aşk
Zevk-yâb oldu bu cân ez-nevâ-yı

Cihân doldu gulgule hurûşundan
Lîk gâfilin gûşuna girmez nidâ-yı aşk

Cândurur her lezzet-i nevâyı alan
Nefs ü ten bilmez nedir safâ-yı aşk

Aşk likâsıyla bakî olur rûh u cân
Çeşm-i akl ile ten bulur fenâ-yı aşk

Kimse bilmez aşk hâlini illâ âşık
Bilir ancak nedürür asl-ı mâcerâ-yı aşk

Âşık olan varını ifnâ eyler
Besdürür ana ki geldi kimyâ-yı aşk

Târûmâr eder cümle hevâ-yı mâsivâyı
Geldiği demde çün ol hevâ-yı aşk

Âşık yüzünden gösterir nice muhabbet-i şevk
Mâşuk yüzünden eder cilve-nümâ-yı aşk

Âr u nâmûs perdelerin cümlesini ref eder
Âşıkın âlemlere rüsvâ eder sevdâ-yı aşk

Cümle eşyâ anın hüsnünün mir'âtıdır
Bu merâyâdan dâim eder îmâ-yı aşk

Hazzın alır her biri bir hâl ile
Türlü tertîb eylemiş çün icrâ-yı aşk

Cân kulağına gelir nice bin âğâz
Çok safâlar kesbolur ez-nây-ı aşk

Aklını yağmâ edip hayrân olur
Kim ki sermest ola ez-sahbâ-yı aşk

Gûşuna girmez âşıkın tabl u kös
Dopdoludur cân evi gavgâ-yı aşk

Zâhidâ âşıkları Mecnûn deyi tân eyleme
Anları dîvâne kılmışdurur rüsvâ-yı aşk

Sûfî tesbîh ü namâzın terk eder
Görse eğer zerrece likâ-yı aşk

Sûzî'nin kaydı değil hâl-i cihân
Anı müstağnî kılmışdurur gınâ-yı aşk

6 (s. 11)

Kasîdetün fî-vasfı esrârî't-tâc 'inde-meşâyihî'l-Halvetiyye

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Cân kulağın tut bana diyem nedir esrâr-ı tâc
Evveli esrâr-ı Hak'dan çün zuhûr etdi bu tâc

Sırr-ı Mevlâ sırr-ı Âdem sırr-ı âlem yek cihet
Çün bu sırlardan nişâne sırr-ı Ahmed'dir bu tâc

Hazret-i Cibrîl getirdi sırrı Hak'dan bî-gümân
Hazrete birkaç emânet oldu biri de bu tâc

Zât-ı Hakk'a mazhar olan evliyâ vü esfiyâ
Pes bu sırdan feyz alıp oldu nasîb anlara tâc

Vâris oldu çün meşâyihler bu sırr-ı âzama
Ol Habîb'dendir işâret anlara şeyhim bu tâc

Vardırur erkân sırrı ehli bilir anları
Sen sanır mısın âminger böyle bir san'at bu tâc

Hâsseten cümle tarîkin pes usûli Halvetî
Bunların erkân-ı sırrına işâret işbu tâc

Çâr terk üzre musavver kırk elif yigirmi dâl
Bunlar üzre çâr yaprak bir gül ile oldu tâc

Ol gül üzre düğmesi var nokta-ı sırr-ı Ahad
Her birinde var işâret gel basîret gözün aç

Çâr terki dört şeydir terk-i dünyâ birisi
Terk-i ukbâ terk-i cennet terk-i nâr oldu ilaç

Pes şerîat içre îmân ahd ü ikrâr sırları
Bunlara oldu işâret pes bu dâllar say ki kaç

Kırk elif oldu işâret erbaîn sırrına hem
Pes şerîatla tarîkat yolları buldu sirâc

Ol gülün çâr yaprak olduğu nişândır dört şeye
Bir şerîat bir tarîkat bir hakîkatle bu tâc

Birisi de mârifetdir pes meârif sırları
Keşfolur hem dü cihânda sen de oldun ise tâc

Sırr-ı vahdetden nişâne düğmesi Hû resmidir
Hem dahi bahr-i hüviyyetden vurur her dem mevâc

Her ne kadar tâc-ı pîrân var ise şâhım bular
Her birinde nice bin sır oldu şöyle inzivâc

Kâinât halkından ol rûh-ı pâk-i Mustafâ
Kudret-i sun'uyla nûrdan kandil içre yedi vehhâc

Vâkîf-ı esrâr olanlar der o nûrun resmini
Şöyle san'at eylemiş Sâni görürsen işbu tâc

Hem işitdin taht-ı arşda Hazret-i Veys tâcını
Zincir-i nûrdan asılmış berk vurur arşa bu tâc

Mü'min olanlar bu sırrı duydu ikrâr eyledi
Hâtimedede buldu anlar çünkü îmânda revâc

Levm eden münkir-i nâdân doldu gönlü şirk ile
Korkarım âhir nefesde görüne put ile haç

Pes muhib olan duyarlar cüz'î küllî sırrını
Bu muhabbetle bulurlar kurb-ı Mevlâ'ya minhâc

Sen dahi irfân ü îkân tâlibiysen gel beri
Kendini pes sikkelendir yoluna et indimâc

Sikkesiz zer dahi olsa îtibâr olmaz ana
Pes erenler sikkesiyle bula gönlün ibtihâc

Sûziyâ gel sikkelendir sâlik-i sâdıkları
Saykal-ı pîr ile bâri gel gönüller pasın aç

7 (s. 13)

Kasîdetün fî vâsıf-ı şâh-ı merdân Ali kerremallâhü vecch

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Menba-ı sırr-ı velâyet şâh-ı merdân yâ Ali
Kâşif-i remz-i hakikat nûr-ı îmân yâ Ali

İbn-i 'amm-i Mustafâ'sın hem dahi sâhib-livâ
Vâkıf-ı sırr-ı Hudâ'sın şîr-i Yezdân yâ Ali

Onsekiz bin âlemin sırrına mazharsın şehâ
Ârif-i ilm-i ledünnî sırr-ı Kur'ân yâ Ali

Lahmüke lahmî dedi şânında Fahr-i kâinât
Murtezâ vü müctebâ hem cânda cânân yâ Ali

Enbiyâlar mahremi hem evliyâlar serveri
Asfiyâ vü etkîyâya hükm-i burhân yâ Ali

Şâh Hasan hem Hüseyin şâh-ı şehîd-i Kerbelâ
Sâki-i Kevser bulardır mü'mine cân yâ Ali

Cedd-i pâki Mustafâ' dır hem Ali'nin gülleri
Dost için ağular içip dökdüler kan yâ Ali

Ol Yezîd-i bed-fi'âlin kavmine etbâna
Lânet etmek anlara şâyeste her an yâ Ali

Şâh Zeynelâbidîn ol teşnegân-ı Kerbelâ
Şer'-i dîn-i Ahmedîye verdi rüçhân yâ Ali

Ol imâm Bâkır hem Ca'fer-i Sâdık bular
Çün hakîkat şehri içre oldular cân yâ Ali

Mûsa-yı Kâzım'durur sıdk u vefânın menbai
Hem Ali Mûsa Rızâ'dır sâhib-irfân yâ Ali

Şâh Takî vü ya Nakî dîn ü îmân revnaki
Bunları seven bulupdur afv ü gufrân yâ Ali

Askerî'dir hanedân-ı Ahmed'e asker olan
Dîne kuvvet şer'a hürmet mü'mine cân yâ Ali

Hâtemi cümle imâmın Mehdi-i âhir zamân
Hem erenler hâtemidir şâh-ı sultân yâ Ali

Zâhidâ inkâr etme hanedânın hakkını
Bunları münkir olanlar buldu isyân yâ Ali

Hem olardır âl-i evlâd-ı Rasûl-i kibriyâ
Kim bulardır sâhib-i esrâr-ı burhân yâ Ali

Sevmedi bunları münkir hem münâfık zümresi
Oldular iki cihânda ehl-i hüsrân yâ Ali

Ol pelîd-i kâfir-i bî-dîn Yezîd'in milleti
Nefs ile şeytâna uyup etdi tuğyân yâ Ali

Sev buları cân u dilden hem fedâ et cânını
Bulasın Hak'dan inâyet lutf u ihsân yâ Ali

Sûzi'nin zahmı onulmaz tâ kıyâmet haşre dek
Hanedânın aşkı ancak derde dermân yâ Ali

Mustafâ vü Mürtezâ âl-i abânın çâkeri
Olmuşuz anlara teslîm bende fermân yâ Ali

8 (s. 14)

Mersiyetü'l-Hasaneyn radiyallâhu teâlâ anhümâ

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Bu günler yevm-i mâtemdir edelim âh u vâveylâ
Ciğerler kan bedenler çâk edelim gözyaşın seylâ
Habîbin kurretü'l-aynı dahi mahbûb-ı Hak Mevlâ
Ah Hasan âh vah Hüseyin âh şâh şehîd-i Kerbelâ

O mazlûmân u ma'sûmân u atşân dili sûzân
Harîm-i kuds-i Mevlâ'da edipdir cânların kurbân
Önünde Kerbelâ sahrâsı dağları eder efğân
Ah Hasan âh vah Hüseyin âh şâh şehîd-i Kerbelâ

Semâvât ü zemîn inler feleklerde melekler hem
Dahi ins ile cin derler aman ey cümleden erham
Bu derdin çâresi ancak sabırdır yok buna merhem
Ah Hasan âh vah Hüseyin âh şâh şehîd-i Kerbelâ

Döğelim taşlar ile sînemiz bu zâr-ı firkatle
 Analım ol demi her dem nedâmetle vü hasretle
 Ciğher zahmını tecdîd edelim tâze cerâhatle
 Ah Hasan âh vah Hüseyin âh şâh şehîd-i Kerbelâ

Cihâna gulgule düşdü o günün hevl-nâkinden
 Vuhûş ile tuyûr cümle iniler tâb-nâkinden
 Mukaddesler vururlar dem onların aşk-ı pâkinden
 Ah Hasan âh vah Hüseyin âh şâh şehîd-i Kerbelâ

Bütün ervâh nebî mürsel o günde muztarîb oldu
 Sadâ-yı âh u hasretle kamu kevn ü mekân doldu
 Melekler tesbîhin koyup dilinde bu sözü buldu
 Ah Hasan âh vah Hüseyin âh şâh şehîd-i Kerbelâ

O hazret düşdüğü sâat cihân sarsıldı ser-tâ-ser
 Kıyâmet kopdu sandılar kamu emvât ü ahyâlar
 İşidip cümle mahlûkât dediler hüznile yek-ser
 Ah Hasan âh vah Hüseyin âh şâh şehîd-i Kerbelâ

Husûsan cedd-i pâki Hazret-i Fahr-i risâlet hem
 O kubbe-i saâdetle semâya sıçradı ol dem
 Bu heybetden mukarrebler kamusu oldular sersem
 Ah Hasan âh vah Hüseyin âh şâh şehîd-i Kerbelâ

Muhibb-i hanedân olan bu günlerde olur mahzûn
 Bu derd-i pür-melâetle ciğherleri olur pür-hûn
 Bu sırrı anlamaz nefis ü hevâ ile olan mecnûn
 Ah Hasan âh vah Hüseyin âh şâh şehîd-i Kerbelâ

Oların rûh-ı pâkine diyelim günde bin rahmet
 Yezîd-i bed-likâ necsin özüne günde bin lânet
 Buları sevmeyen münkir münâfıklardan et nefret
 Ah Hasan âh vah Hüseyin âh şâh şehîd-i Kerbelâ

Gel imdi Sûziyâ ehl-i abâya cân fedâ eyle
Bu şâhlar hizmetin her dem hulûsâne edâ eyle
Tahassürle tahazzünle gece gündüz nidâ eyle
Ah Hasan âh vah Hüseyñ âh şâh şehîd-i Kerbelâ

9 (s. 16)

**Kasîdetün fî vasfı şâh-ı şehîd-i Kerbelâ İmam Hüseyñ
radıyallâhu teâlâ anh**

Fâilâtün fâilatün fâilatün fâilün

Mahrem-i sırr-ı velâyet nefha-i cân nûr-ı ayn
Lücce-i bahr-ı kerâmet ol Hüseyñ-i ahseneyñ
Meyve-i eşcâr-ı rahmet umde-i ehl-i yakîn
Gonca-yı bâğ-ı nübüvvet bülbül-i bostân-ı dîn
Dehr içinde çok güzel illâ Hüseyñ illâ Hüseyñ

Kurretü'l-ayn-ı Muhammed sulbe-i şâh Ali
Dürretü'l-beyzâ-ı kudret zübde-i cümle velî
Lücce-i deryâ-yı hikmet lem'a-ı sırr-ı Nebî
Gonca-yı bâğ-ı nübüvvet bülbül-i bostân-ı dîn
Dehr içinde çok güzel illâ Hüseyñ illâ Hüseyñ

Cedd-i pâki Ahmed-i Mahmud-ı Rabbü'l-âlemîn
Hadîmi peyk-i celîl Hazret-i Cibrîl-i Emîn
Ümmüdir ol Fâtıma ümmü'n-nisâi'l-mü'minîn
Gonca-yı bâğ-ı nübüvvet bülbül-i bostân-ı dîn
Dehr içinde çok güzel illâ Hüseyñ illâ Hüseyñ

Hüsñ-i Yûsuf'dur cemâli Hızır-ı Mûsâ bî-misâl
Tûti-i bülbül olurlar nutk-ı pâkinde çü lâ
Ol dehân hokkasının katresi âb-ı zülâl
Gonca-yı bâğ-ı nübüvvet bülbül-i bostân-ı dîn
Dehr içinde çok güzel illâ Hüseyñ illâ Hüseyñ

Serveri cümle imâmân ol Hasan şâh Hüseyñ
 Hem ciğer kûşesi anın şâh Zeynelâbidîn
 Oldular şâhzâde bunlar der-semâvât u zemîn
 Gonca-yı bâğ-ı nübüvvet bülbül-i bostân-ı dîn
 Dehr içinde çok güzel illâ Hüseyñ illâ Hüseyñ

Ol Hüseyñ seyyid-i şâh-ı şehid-i Kerbelâ
 Hem server-i sîne-i Haydar Aliyyü'l-Murtezâ
 Hem dahi sâlâr-ı masûmân u mazlûm-ı Hudâ
 Gonca-yı bâğ-ı nübüvvet bülbül-i bostân-ı dîn
 Dehr içinde çok güzel illâ Hüseyñ illâ Hüseyñ

Bile since şâh Hüseyñ'in ol şehîdân-ı Hudâ
 Var ise bin cânımız anlara edelim fedâ
 Rahmet-i Hak cânlarına hem dahi hayr ü senâ
 Gonca-yı bâğ-ı nübüvvet bülbül-i bostân-ı dîn
 Dehr içinde çok güzel illâ Hüseyñ illâ Hüseyñ

Ol imâmân Bâkır u Cafer ü Kâzım her biri
 Hem Ali Mûsâ Rızâ bunlar velîler rehberi
 Şâh Takî ya Nakî' dir din ü îmân erleri
 Gonca-yı bâğ-ı nübüvvet bülbül-i bostân-ı dîn
 Dehr içinde çok güzel illâ Hüseyñ illâ Hüseyñ

Askerî' dir onbirinci evliyâyâ muktedâ
 Onikinci seyf-i Mevlâ Mehdî' dir şâhib-livâ
 Dîn-i İslâm buldu kuvvet bunlar ile hem nemâ
 Gonca-yı bâğ-ı nübüvvet bülbül-i bostân-ı dîn
 Dehr içinde çok güzel illâ Hüseyñ illâ Hüseyñ

Sev buları hem dahi sevenleri önden sona
 Sevmeyene buğz ederiz tâ kıyâmet ey şehâ
 Hânedânın kulu kurbânı olur Sûzî gedâ
 Gonca-yı bâğ-ı nübüvvet bülbül-i bostân-ı dîn
 Dehr içinde çok güzel illâ Hüseyñ illâ Hüseyñ

10 (s. 17)

Aşknâme

Aşk nihân iken ayân oldu
Aşk muzmir iken beyân oldu

Aşk bir bahr-ı firâvândır
Aşk katresi lü'lü mercândır

Aşk bir cevher-i yektâdır
Aşk zer ü sîm-i yektâdır

Aşk dürr-i yetîm-i iclâdır
Aşk cümle eşyâdan âlâdır

Aşk rehber-i cemî-i âşıkdır
Aşk kamu akrâna fâikdir

Aşk serdâr-ı halâyıkdır
Aşk ne dersen ana lâyıkdır

Aşk dertliler dermânıdır
Aşk tabîbler Lokmân'ıdır

Aşk bir murg-ı bâzîdir
Aşk mâşûklarının nâzıdır

Aşk mürşid-i sâlikândır
Aşk râhat-ı sâkinândır

Aşk muhibb-i ârifândır
Aşk mahbûb-ehl-i dilândır

Aşk maksûd-ı âşıkândır
Aşk mergûb-ı sâdikândır

Aşk garîbler yoldaşdır
Aşk muhibler sırdaşdır

Aşk şâh-ı lâ-übâlîdir
Aşk hüküm-i lâ-yezâlîdir

Aşk kime merhabâ eder
Aşk anı hep yağmâ eder

Aşk gâh pür-safâ eder
Aşk gâh pür-cefâ eder

Aşk dertlerin sultânıdır
Aşk âşıklar burhânıdır

Aşk bir Hâtem-i zamândır
Aşk sermâye-i dü cihândır

Aşk bir gizlice cândır
Aşk cân içre cânândır

Aşk kamudan ağnâ eder
Aşk vücûdu ifnâ eder

Aşk gâh hakîr zelîl eder
Aşk gâh hûb u celîl eder

Aşk bîçâreye muîndir
Aşk düşmüşlere karîndir

Aşk âdemi pür-kâr eder
Aşk âdemi nâçâr eder

Aşk derdi pür-belâ eder
Aşk dertlere salâ eder

Aşk âkilleri şeydâ eder
Aşk kâmilleri rüsvâ eder

Aşk her kime yâr olur
Derd ü belâya dûcâr olur

Aşk hâli aceb hâldir
Âşıklara özge mâldir

Aşk kime rehnümâ olur
Aşk ana neşv ü nemâ olur

Aşksız olan bî-cândır
Aşksız ne derse yalandır

Aşksız olan hayvândır
Ana lââyık olan samandır

Aşk arsız eder adamı
Aşk hırsız eder adamı

Aşk kişiyi kâmil eder
Aşk bâzısın câhil eder

Aşk niceleri âlim eder
Aşk niceleri zâlim eder

Aşk kime kim salâ eder
Aşk vâsıl-ı Mevlâ eder

Aşk sâhibini yağmâ eder
Aşk erdiğini kimyâ eder

Aşk nice sûretle musavver
Aşk nice süverle müsavver

Aşk cümleye gâlibdir
Aşk her şeye tâlibdir

Aşk bir pehlivândır
Aşk bir tâze civândır

Aşk gâhîce fakîrdir
Aşk cümleden ganîdir

Aşk âleme sultândır
Aşk özge bir hândır

Aşk her şeye safâ verir
Aşk erdiğine cefâ verir

Aşk bir sırr-ı âzamdır
Aşk her derde mahremdir

Aşk enbiyâya şândır
Aşk evliyâyâ burhândır

Aşk âlemlere revnakdır
Aşk âriflere zevrakdır

Aşk tâliblere kuvvetdir
Aşk sâliklere kudretdir

Aşk miftâh-ı müşkilâtdır
Aşk misbâh-ı muzlimâtdır

Aşk mûnis-i ahibbâdır
Aşk hâzık-ı etibbâdır

Aşk gönülleri ihyâ eder
Aşk vücûdları ifnâ eder

Aşk mürdelere cânadır
Aşk zindelere cânândır

Aşk ciğeri biryân eder
Aşk sûziyi sûzân eder

Aşk sûzi ganîmetdir
Aşk sûzi bir rahmetdir

Aşk sûzi bir hâletdir
Aşk sûzi harâretdir

Aşk sûzi câna safâ
Aşk sûzi nefse cefâ

Aşk sûzi özge nevâ
Aşk sûzi derde devâ

Aşk Sûzi'ye sermâye
Aşk gönülde bir mâye

11 (s. 19)

Bahâriyye der-vasf-ı ezhâr

Mefâîlün mefâîlün feûlün

Bahâr erdi açıldı yine ezhâr
Ki her biri eder tesbîh ü ezkâr

Lisân-ı hâl ile dergâha arzı
Niyâz ile dururlar şöyle her bâr

Boyanmış sibgatullâha kamusu
Surh u sebz ü sefîd ü ak u esfâr

Zümürrüd renk olup dağlar ağaçlar
Libâsın giydiler Hak'dan çü yek-bâr

Güle karşı eder efgânı bülbül
Ki aşk şevk eder der-i çemenzâr

Gülistânda çıka gül tahtgâha
Ki bûyından olurlar cümle dem-dâr

Olur bîçâre bülbül mest ü medhûş
Safâsından eder gizlice pâzâr

Şukûfe zümresi teslîm olurlar
Rızâ-yı gülde olmazlar dil-âzâr

Alırlar her biri feyzini gülden
Ki hizmetde bular olmuş emekdâr

Husûsan ol benefşe boynu eğri
Hadîm-i hâsdurur sâdık senâ-kâr

Karîn olduğu için pâ-yı gülde
Cefâ eyler ana her dem diken hâr

Yüzün hâke sürer ol pâ-yı gülde
Ki esrâr-ı güle mahrem haberdâr

Ki te'sîr eylemiş gül bûyı ana
Gelir andan anın'çün bû-yı dildâr

Hevâ ile gezen taraf-ı çemende
Dokunur ana bir bâd-ı sitemkâr

Ki bâlâ-ter olan ezhâr-ı âhar
Erişir ana ağyârdan çü ekdâr

Sararmış benzi çıdam derd-i yârdan
Gece gündüz olur âh ile pür zâr

Sipâhîdir şukûfe içre zanbak
Anın'çün belde çifte hançeri var

Başında tuğ durur şöyle şahâne
Ki aşk eyler güle karşı kemerdâr

Şecâat gösterir ağyâre her dem
Gülün sâyesidir andaki etvâr

Beyaz zanbak husûsan servi kâmet
Cüyûş ile müsellağ şöyle şehvâr

Rızâ-yı gülde etmişdir ikâmet
Gözedir emrini teslîm her bâr

Anın'çün bû-yı gülden feyzin almış
Ki bûyî misl-i anber müşk-i Tatar

Çü lâle bağrın açmışdır firâkden
Yumar gözün geceler zâr u bîdâr

O sünbül pençesin açmış çemende
Diler ki ahz ede gülden bir esrâr

Durur zerrîn kadeh meclisde cüst-cû
Gözün açmış bakar güle sebûkbâr

Ki âşıkdır güle benzi ağarmış
Boyun eğmiş olupdurur rızâdâr

Hicâbından karanfil çün kızarmış
Kokusundan kesâda varır attâr

Muhibb-i hâsıdır gülün demâdem
Gözün açmaz açılmadıkça gül-i zâr

Durur meclisde ol zülf-i perîşân
Demek ister benim mahbûb-ı ezhâr

Nezâketle eder uşşâka cilve
Zülüflerin döküp etrâfa her bâr

Ki nâz edip güle ol hey'et ile
Beni aşkın perîşân etdi ey yâr

Cemîsine mukârindir çü nergis
Gül için cümleye olur niyâzkâr

Küşâd edip gündüz çeşm-i siyâhın
Gece ağlar diler çün vasl-ı dîdâr

Kamusu hizmet-i gülde olurlar
Hudâ'yı hem ederler zikr ü ezkâr

Eğer sende var ise çün basîret
Bulara ibret ile ol nazardâr

Demışdir Hazret-i Pîr *Gülşen'*inde
Gülü mürşid deyi temsîl-i tezkâr

Dahi dervîş-i sâlik hâllerini
Buyurmuşdu misâlidir çü ezhâr

Gerekdir sâlike mürşîd rızâsı
Gece gündüz düşüne ede efkâr

Ne emretse anı tutmalı elbet
Muhâlif olmaya emrine zinhâr

Rızâsıdır anın Mevlâ rızâsı
Rızâsız ne tutarsa oldu bedkâr

Tutarsan Sûzî'nin bu gûne pendin
Olursun dü cihânda sen şerefîdâr

12 (s. 19)

**Hâzihî silsilei pîrânî'l - meşâyihî'l - Halvetiyye minallâhi ve
Rasûlihi ile'l - hakîri'l - fakîr eş - Şeyh Ahmed Sûzî**

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Hamdü bâ-had edelim Allâh'a gel
Aşk ile yüz sürelim dergâha gel

Hem Rasûlüne salât ile selâm
Âl ü eshâbına cümleten tamâm

Ol cenâb-ı zât-ı pâk-i kibriyâ
Kim murâd etdi kulûbleri ihyâ

Kendi ilminden inâyet eyledi
Ol ledünnîden işâret eyledi

Ol Habîbine anı kıldı ayân
Kendi bizzât bâzı Cibrîl-i beyân

Sırr-ı vahdet hem hakikat kenzini
Mârifet esrârını hem remzini

Sezdi Haydar bâzı hâlinden anın
Kokladı bir gonca gülünden anın

Mazhar oldu ol ledünnî sırrına
Oldu ârif dü cihânın sırrına

Ol Habîbin hâli fi'li sırrı hem
Mahrem oldu Haydar ana dembedem

Zâhir u bâtın ulûm-ı kâinât
Cüz'i küllî her ne var zât u sıfât

Cümlesinin kapısı oldu Ali
Dîn evinin yapısı oldu Ali

Hâsseten erkân-ı tevhîdi telkîn
Etdi ana ol Habîb-i yâr-i dîn

Cümle pîrân mebdei oldu Ali
Evliyâlar rehberi oldu Ali

Halvetî âyîni üzre bir tarîk
Hakk'a akrebdir kamu yoldan hakîk

Erdi Haydar'dan Hasan Basrî'ye bu
Verdi ezkârı anın tevhîd-i Hû

Ol Habîb-i Acemî geldi bu dem
Etdi Hasan'dan inâbet ey dedem

Dâvud-ı Tâî'ye erdi çün bu sır
Andan oldu Ma'rûf-ı Kerhî habîr

Andan aldı ol Serîyy-i Sakatî
Anladı sırr-ı Alî'den nukatı

Duydu andan çün Cüneyd'i pür-usûl
Oldu bu iken tarîk çün yol-be-yol

Var idi onbir halîfesi anın
Her birine verdi bir yol anların

Çün Cüneyd'den aldı hem Şâd-ı velî
Duydu andan çün Muhammed bu yolu

Bu ikinin şöhreti Dînever'dir
Ehl-i tarîkin bular hem nûrudur

Kadı Vahyüddîn'e erdi çün bu derd
Aldı andan Bû Necîb-i Sühreverd

Geldi Kutbüddîn-i Şeyh-i Ebherî
Oldu mürşid sâlikânın serveri

Erdi Rükneddîn Necâşî'ye nasîb
Oldu pîrân içre kâmil pür-edîb

Şeyh Şihâbüddîn-i Tebrîzî bu dem
Oldu pîrân içre şöyle pür-himem

Erdi çün andan Cemâlüddîn'e nûr
Aksarâyî lik Sivas'da yatar

Aldı andan Zâhid-i Geylânî hem
Oldu pîr-i Halvetî basdı kadem

Andan erdi Muhammed pür-nûra bu
Çok kerâmât ile meşhurdurur o

Geldi andan çün Ömerü'l-Halvetî
Eder idi uzleti hem vahdeti

Aldı andan ol Ahî Marmarazîn
Sâlikâna oldu rehber-i güzîn

Geldi nevbet oldu İzzeddîn pîr
Andan oldu Şeyh Sadrüddîn habîr

Etdi Seyyid Yahyâ gün gibi zuhûr
Halvetiyye âyinin eyledi nûr

Şâh-ı pîrân hem sülâle-i Rasûl
Erbâinîn sâhibidir ey oğul

Aldı andan Yûsuf-ı mısır-ı irfân
Seyyidin oğludurur eyle izân

Erdi andan Muhammed Rukiyye'ye
Oldu bunlar cümlesi Halvetiyye

Andan aldı Ümm-i a'lem-i velî
Denir ana Şâh Kayyâd-ı Şîrvânî

Geldi Şeyh Abdülmecîd-i Şîrvânî
Mürşididir Hazret-i pîrin belî

Gelmişim yâ Şems senin'çün Rûm'a ben
Dediği meşhûrdurur beyne'l-ümem

Hazret-i Seyyid buların cümlesi
Oldular Şîrvânî pîrân zümresi

Şeyh Mecîd geldi Tokad'a emr ile
Hazret-i pîr vardı kim hizmet kıla

On iki ya on sekiz yıldır tamâm
Hizmet-i pâkinde eyledi kıyâm

Verdi varın buldu feyz ile kemâl
Vaktinin kutbı idi ol ehl-i hâl

Şeyh Müeyyed oğluna erdi andan
Nice eyyâm sürdü âyin-i erkân

Andan aldı Turhâlî Abdürrahîm
Şeyh Muharrem evlâdındandır âlîm

Geldi andan Turhâlî Şeyh Mustafâ
Kâmil ü âlim idi ehl-i tekâ

Aldı andan Şeyh Mecîd-i Turhâlî
Zü'l-cenâheyn idi ol zât-ı âlî

Zâhir ü bâtında irşâd eyledi
Sâlikânı şöyle dilşâd eyledi

Aldı andan bu hakîr-i nâtüvân
Mücrim ü kemter ü âsî bendegân

Cümlesinden Sûzi ednâdır fakîr
Kapısında anların sanki kıtmîr

Zâhir-i silsile bunlarda tamâm
Geldi bize anları saydım imâm

Lîk oldu bu hakîre pür-kerem
Lutf u ihsân u mürüvvetle himem

Gerçi lâıyk değil ismi de o dem
Bizi âdem deyü saydı ol dedem

Sana destûrdur yürü postumda ol
Deyü nutk etdi o sâhib-i pür-usûl

Nice âdâb ile erkân söyledi
Bunları yolunca böyle kıl dedi

Kâl ü kîli gûşuna alma sakın
Sırrına mazhar olursun bil yakîn

Tut yolumu gelesin Hak'dan yana
Söyledim bir bir kamusun ben sana

Ol mücâhid sabr ile bulgıl kemâl
Bulasın cû' u seherle vecd ü hâl

Bu nutukları buyurdu lutf ile
Ba'z işâret eyler idi unf ile

Her birinin sırrına ırgürdüler
Dahi nice türlü îmâ kıldılar

Nutkuna teslîm olup girdik yola
Sen sanırmısın ki bu bir söz ola

Hak'dan oldu hakdurur bunlar kamu
Hak der isen rahmet buldun ey ulu

Yok der isen billâhi gördün ziyân
Son nefesde korkarım gide îmân

Bu günahkâr miskine bunca kelâm
İki şeyle temsîl edelim tamâm

Benzer ol mûr-ı zaîfe kim yürür
Ayak altında yüz üzre sürünür

Lutf edip anı Süleymân ref' eder
Tutuben el üzre ana nutk eder

Bir dahi şol ite benzer kim yatar
Kapıda ol kemikleri gözedir

Rahm edip sâhibi anı çağırır
Türlü taâm ile anı doyurur

Bu iki hayvân gibi çün hâlimiz
Çok inâyet eyledi sultânımız

Hasbihâli gel sana hatm edelim
Silsilemiz yine beyân edelim

Zâhirî vâsıta Şeyh Abdülmecîd
Oldu andan duymuşum sırr-ı tevhîd

Lîk bizzât hazret-i pîrden bize
Oldu vâsıl ârif olanlar size

Zâhir ü bâtında aldık himmeti
Etdiler haddim değilken hürmeti

Düşmüşüm yollarına çün âcizim
Hem garîbim miskinim hem nâçizim

Nice izzet şöhret ü lutf u kerem
Bulmuşum birine lâayık değilim

Sûzî'yim sûzâna geldim el-aman
Yandı ciğer sûz-ı aşkınla hemân

Âb-ı fazlınla ferahyâb eyle sen
Bir gedâyım gelmişim ihsâna ben

13 (s. 23)

El-keâm fi hakkı seyri's-sülûk alâ kavâidi'l-ulûmi'z-zâhiriyye

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

*Rabbi yessirle süvâr ol esb-i himmetle revân
Rabbi temmim niyyetiyle hatm ola emr-i udvân*

Zikr -i tevhîd emsilesin nahv ile dilde oku
Hâl ile et sa'y ü gayret mâzi müstakbeli ko

Nasr-ı nusret fâilin bil sîga-ı mansûra gel
Emr u nehy ile vücûdun ola meczûm-ı ezel

Ola mâsûm-ı cevârih darb-ı Hak'la terbiyet
Ders-i Hak'la hâce-i dilde edeler kurbiyet

Ceyş-i a'dâ bu salâh-ı hâl ile bulsa kemâl
Şehr-i dilde olmaya aslâ fesâd ü ihtilâl

Çün bu üslûb üzre İslâm askerî kuvvet bula
Ol adüvv-i nefis ü şeytân leşkeri mağlûb ola

Hısn-ı tevhîde dayanıp burc-ı dilde kâim ol
Kuvvet-i kudsî İlâhî sende olsun hâfız ol

Sarfa başla nakd-i ömrün nahv-i varın mahv ile
Mübtedâ-yı Hak'dan eyle tâ haber dola dile

Kendini Hak'ka muzâf et mârifet bulsun gönül
Bilesin tâ Hak'kı sen de açıla dildeki yol

Eyle eczâ-yı vücûdun terkibinden bir kelâm
Etme sarf nefisini gayra nisbetin ola çü tâm

Nasb ref'in sâhibin bil ola kim merfû' ola
Mâlik ola tahtgâha hükmüyle mansûb ola

Muzmırın Hak olsa zâhirden gönül müstağnîdir
Neylesin ma'mûli âhir cümle-i dil muğnîdir

Hak'la olsa temyîzin atf-ı ağyâr istemez
Zât ile mevsûf olan dil gayra itbâ' istemez

Mantık-ı Hak'dır çü gönlün oku andan bir kıyâs
Şekl oldur vücudûn fikr kıl ey Hak-şinâs

Men arefe nefsehû matlûbuna mevzû' ola
Kad arefe Rabbehû mahmûl-i maksûdun ola

Çeşm-i sûret âlem-i suğrâsına eyle güzer
Gönlüne gel nüsha-i kübrâdurur eyle nazar

Kıl basîret nergisiyle mevsil-i matlûb ola
Çün netîcen ola Hakk'ı mârifet hâsıl ola

Ger meânî ister isen kâinâta hoşça bak
Bu kadar elfâz u eşhâs her birinden al sebak

Bunca eşyâ sandığın olmuş kitâb-ı Hak şehâ
Kıl nazar ibretle mânâsın oku ne der sana

Hâl diliyle cümlesi der teslîm-i fermândeyiz
Hep senin'çün halk olunduk derdine dermândeyiz

Sana burhân besdürür bunca zevâhir dikkat et
Her birinde nice mânâ vardırur anı fikr et

Gâfil olma bir cöp olsa dahi andan ibret al
Bir karınca olsa tahkîr etme sakın hisse al

Vardırur tahtında anın nice mânâ-yı latîf
Ger bilirsen bu meânîlerde sen oldun arîf

Mâsivâdan gönlünü fasl eyle şâhım vasla gel
Hak ile birlikde vasl eyle özünü Hakk'a gel

İhtisâr eyle umûr-ı nefsinî itnâbı ko
Nice mânâ dilde fehm et mucizi Hak'dan oku

Bu cihân kârını anla istiârât u mecâz
Kâr-ı bâkîyle kinâye ile öğren gizli râz

Teşbîh ile nefsinin gel özge şeyden hisse al
Vech-i şebek ola haklık gayri etme kıl ü kâl

Her ne sûret işler isen kıl hakîkatle amel
Tâ gönülde olmasın bâzâr-ı Hak ile cedel

Tâlib isen ilm-i bedî' okugil gönlünde sen
Dil cihânında neler var birbirinden hûş hasen

Eyle tecrîd hâr u hâşâkden gönül bostânını
Neşr ola güller çü anda dil bula ünvanını

Her taraftan çok bedâyîler gönülde keşf ola
Lafz u mânâ hep müzeyyen oluben sûret bula

Gel beri ilm-i usûlden okur isen diyelim
Her birinin çün usûlün neredir okuyalım

Girüben dersihâne-i dilde usûl-i dîn oku
Mâsivâyı terk edip cümlesini dışarda ko

Dîn usûlü sırr-ı tevihîddir oku esrârını
Her işârât u delâlât andadır fehm et anı

Bir kitâb-ı Hak'durur kim anda mestûrdur kamu
Her varakda nice bin türlü ulûm olmuş dolu

Çâr ebvâb üzre oldu ol kitâbın zübdesi
Bir şerîat bir tarîkat bir hakîkat cümlesi

Çârümüncü mârifetdir hâtime bulur çü bâb
Bunda dahi vardırur bir gâyete fasl-ı hitâb

Gâyeti fasl-ı hitâbın hem usûlü Hak'durur
Cümle maksûd merciîdir andan özge yokdurur

Âlem-i dilde bulunur tahsîli hem andadır
Hikmet ü hey'et semâ-ı dilde çün seyrândadır

Encüm ü şems ü kamer hep burc-ı dilde devr eder
Ârif olan çün gönül göğünde anı seyr eder

İbret ile kıl nazar bu kâinâta özge bak
Her bir eşyâ bir kitâb-ı Hak'durur algıl sebâk

Bu kadar eşcâr u evrâk her biri tefsîr eder
Sırr-ı vahdetden acâyib remz ile tahrîr eder

Bu göz ile göremezsın gel basîret gözün aç
Cân kulağın vur duyasin bulasin anda revâc

Her ulûmdan okudum bir nebze sana ey oğul
Tâlib isen vardırur senden bulara gizli yol

Ger bilirsın nefsinı bildin Hak'ı gizli ayân
Kâmil-i insân olursun kalmaya zann u gümân

Çünkü kâmil oldun ise kâinâtın sırrını
Hep vücûdunda bulursun cüz'î küllî varnı

Levh-i dilde resmolunmuş cümlesi mestûrdur
Hakkı dahi sende buldun sanki sen Mansûrdur

Zâhir ü bâtın bir olur tefrika kalmaz şehâ
Cem'ü cem'il cem' olur fark-ı cem bulmaz nemâ

Sûzi miskînin murâdı bir duâdır hayr ile
Okuyanlar dü cihânda yâd ola çün hayr ile

14 (s. 27)

Faslün fî evsâfi'l-kalb ve kemâlihî

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Gönül bir sırr-ı âzamdır anı ârif bilir ancak
Cenâb-ı Hakk'a mahremdir anı ârif bilir ancak

Gönül bir kenz-i mahzûndur dahi bir dürr-i meknûndur
Sarây-ı kudse makrûndur anı ârif bilir ancak

Gönül bir taht-ı şâhîdir makâm-ı *lî maallâhdır*
Nazargâh-ı ilâhîdir anı ârif bilir ancak

Gönüldür maksad-ı aksâ dahi *kavseyni ev ednâ*
Kamu âlâlardan âlâ anı ârif bilir ancak

Gönül âyine-i iclâ riyâz-ı cennet-i âlâ
Gönüldür mahrem-i Mevlâ anı ârif bilir ancak

Gönül Hakk'ın kitâbıdır ki nutkı hem beyânıdır
O rûhânî lisânıdır anı ârif bilir ancak

Gönüldür remz-i Kur'ânî o beytullâh-ı nûrânî
Büyükdür cümleden şânı anı ârif bilir ancak

Gönüldür kıble-i âşık dahi bir rehber-i sâdık
Ki sırrı cümleye fâyık anı ârif bilir ancak

Gönül mahbûb-ı Mevlâ'dır ki dosta özge me'vâdir
Gönül bir gizli kimyâdır anı ârif bilir ancak

Gönüldür menba-ı îmân gönüldür me'haz-i Kur'ân
Gönüldür menşe-i irfân anı ârif bilir ancak

Gönül bir arş-ı Rahmân'dır dahi hem sırr-ı burhândır
Gönül mahfice bir kândır anı ârif bilir ancak

Gönüldür kâmile mîrâc dahi âriflere sertâc
Kamu âmâl ana muhtâc anı ârif bilir ancak

Gönül olmuş muhît-âlem dahi ser-levha-i âdem
Ki hükmü cümleden akdem anı ârif bilir ancak

Gönül sırr-ı ezeldir mir'ât-ı lâ-yezâlidir
Kamudan kadri âfîdir anı ârif bilir ancak

Gönül meyhâne-i Hak'dır ki sâkîsi anın Hak'dır
Bu sekr bir cezbe-i Hak'dır anı ârif bilir ancak

Gönüldür merci-i sûzî gönüldür melce-i sûzî
Gönüldür maksad-ı sûzî anı ârif bilir ancak

Bu Sûzî miskinın gönlü olupdur mesned-i ulvî
Ki nefsi cümleden süflî anı ârif bilir ancak

15 (s. 28)

Kasîdetin alâ tertîbi hurûfi hecâ

Elif: Elif Allâh ismini de evvelâ

Yâ: Yârın ola her deminde ol Hudâ

Be: Bâ-ı bismillâh ile et ibtidâ

Lâm elif: Lâm elifle bul umûra intihâ

Te: Tâ-ı tevbeyle inâbet eylegil
He: Hû hû deyi Hakk'a eyle ittikâ

Se: Sâ' sevâb-ı dü cihân ister isen
Vav: Verme nefse fırsatı bir şeyde ha

Cim: Cîm cemâl-i yâr ile bulgıl şeref
Nûn: Nûr ile pür nûr ola kalbin şehâ

Ha: Hâ Hak'ın emrine eyle imtisâl
Mim: Mahv kıl her varını çekme 'anâ

Hı: Harman-i ömrü hevâya verme sen
Lam: Lâf ile mahsûlünü etme hebâ

Dal: Dal değışme dînini dünyâya gel
Kef: Kâmil isen dînini al bul bekâ

Zal: Zal zünûb-i ayb-ı nâsi görmegil
Kaf: Kıl basîret kendi hâlin dâimâ

Râ: Râ revâ mıdır ki gâfil olasın
Fe: Fırsatı fevt etme sakın ey dilâ

Ze: Zâ zamânın hâline aldanmagıl
Gayn: Gayret ile bir gün akdem bul rehâ

Sin: Sîn seni bil ne güherin kânusın
Ayn: İbret ile kıl nazar çün aslına

Şin: Şîn şuûnun sırrını bilsen eğer
Zı: Zâhir olur kalbine neşv ü nemâ

Sad: Sad samîm-i kalbine eyle sefer
Tı: Tak zimâm-ı zikri nefsin başına

Dad: Dad durûb-ı Hak ile tertîb gör
Dad: Darbe-i zikr ile kuvvet ver sana

Tı: Dağılıp ceyş-i a'dâ kör olma
Sad: Sanma bir dahi ola gâlib sana

Zı: Zâ zuhûr eyler sana nusret muîn
Şın: Şân u şöhretle olup revnak fezâ

Ayn: Ayn-ı âlemler sana müştâkdır
Sin: Serveri her dü cihânsın dilberâ

Gayn: Gayn-ı gayret sende oldukça hemîn
Ze: Zâil olmaz sende bu sır dâimâ

Fe: Fâ ferâset remzini fehmeylegil
Rı: Rûhuna çekdirme sıklet hem cefâ

Kaf: Kaf kulûb-i ârifâna hürmet et
Zı: Zıll ü tahkîr ile bakma sen ana

Kef: Kâf-ı kemâl fazl u şerefdâr isen
Dal: Devlet ü varını Hakk'a kıl fedâ

Lam: Lâm-ı lücûc olma hemân teslîm ol
Hı: Hor gözetme kimseyi eyle hayâ

Mim: Mîm münevver ola kalbin hânesi
Ha: Hak nazargâhıdurur önden sona

Nun: Nûr-ı Hak'dan erişe bir şem'a çün

Cim: Cân içinde bula cânın incilâ

Vav: Vav vusûl-i bezm-i cânân olasin

Se: Sâbit ola cân evinde sâkiyâ

He: Hû hüviyyet âleminden bul eser

Te: Tâ bulasin kendi gönlün içre hâ

Lâm elif: Lam elif yap gönlün içre seyre gel

Be: Bakma gayra kıl nazar Hak'dan yana

Ye: Yardımıyla dembedem var olasin

Elif: Olmaya bir dem gönül yârdan cüdâ

Hatm-i hurûf oldu dedim bir kelâm

Sûzi özü Hakk'a tapşır vesselâm

16 (s. 29)

Es-seyyid el-hâc eş-şeyh Ahmed Sûzî kuddise sırruh hazretlerinin on dokuz yaşında hacc-ı şerîfe gidip vakt-i sülûkundan evvel söylediği târîhtir

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Hak Teâlâ hoş kerem kıldı bize ender-cihân

Kim muradım verdi âhir maksûda oldum revân

Bin yüz doksan sekiz târîhinde şöyle bellice

Şehr-i rûmî martının aşrında çıkdım şâd-mân

Çün sürûr u zevk ile vardık derûn'İstanbul'a

Himmet-i pîr ile olduk bahrden Mısır'a revân

Emdirip bâd-ı nesîmi rûz u şeb ez-lutf-ı hoş
Çıkıdık onüçüncü günde bahrden İskenderân

Bâdehû Nîl-i mübârekden selâmetle geçip
Mısır-ı Kâhire varuben sâkin olduk bir zamân

Rûz u şeb arzu ederdim çün Medîne şehrini
Hamdü-lillâh kim kabûl oldu niyâz-ı âcizân

Çün Ramazân-ı şerîfin gurreinde ez-Süveys
Râkib-i kalyon olup Yenbu'a çıkdım bî-gümân

Anda dahi çend-rûzân sâkin olduk dü refîk
Hâfızullâh hıfz ediben oldu düşmanlar hullân

Çünkü berren eyledik azm Medîne şehrine
Açılıp dil bağçesi oldu gülistân-ı cinân

Varuben bî'r-i Alî'ye çün göründü kûy-ı yâr
Şülelendi çeşm-i nâ-bînâ ferahlar buldu cân

Çünkü varuben civâr-ı Hazret'e oldum karîb
Girüben hurrem içinde dergâha tutdum yedân

Duruben muvâcehinde sad salât ü sad selâm
Eyleyip arz-ı niyâzı hâmûş oldum bir zamân

Bu hakîr-i pür-kusûra oldu tevîk-i refîk
Âsitânında ânın bu bende oldum pâs-bân

Cânıma minnet bilip bâbında yeksân olmağı
Ağlayıp cürm ü günâhım zâr ile etdim aman

Hâk-i râhına sürüp bu dîde-i pür-illeti
Tûtîyâ oldu bu çeşme ol gubâr-ı âsitân

Rûz u şebân eyler idik essalât ü vesselâm
Bin hicâb ile Rasûl'e dîdelerden âb revân

Hâss-ı yârı ol Ebûbekr ü Ömer Osmân Ali
Hazret-i Abbas u Hamza anlar ile her zamân

Eyledi çok çok ziyâret bu günahkâr-ı hakîr
Umarız ki rûz-ı ferdâ olalar hep müşfikân

Ravza-ı Mutahhara'da hams evkâtı edâ
Eğlenip yetmiş iki gün Harem içinde hemân

Çünkü huccâc gelüben erdi Medîne şehrine
Kıldılar cümle ziyâret bâý u yohsul dervîşân

Penç rûz anlarla dahi hem ziyâret hem safâ
Kalkıp andan Mekke'ye azmeyledik hep hâcıyân

Cümle huccâcdan bu ednâ bir gün evvel Mekke'ye
Varuben Bâbu's-Selâm'da oldu ferhunde bu cân

Çün kadem basdık içeri Beyt-i Rahmân'ı görüp
Üzerinde zâhir olmuş enveri tâ âsumân

Çün Hacerü'l-Esved'i etdik ziyâret hem tavâf
Ba'de Arafat Dağı'nda cem olup hep âşikân

Cümle huccâc Kâbe'de lebbeyk lebbeyk çağırır
Dest açıp dergâha etdim yâ Gafûr-ı müznibân

Sen bilirsin bu günahkâr-ı hakîrin hâlini
Mahrûm etme rahmetinden yâ Kerîm yâ Müsteân

Zîra kim kullar içinde benden âsî yokdurur
Lâkin ümmîd kesmezem Gaffâr u Settâr'sın ayân

Eyleyip tavâf-ı Beyt'i hem dahi vakfe tamâm
Eyledik def'an ziyâret ol Rasûl-i âli şân

Çün vedâ'ı eyleyip giryân ile girdik yola
Dîdelerden kan akıdıp firkat-i fahr-i cihân

Gelüben Şâm-ı Şerîf' de Câmi-i Ümeyye' ye
Eyledik Hazret-i Yahyâ'yı ziyâret bî-gümân

Hak Teâlâ çün inâyet eyledi bu müznibe
Verdi cümle maksad-ı âlâ biz olduk kâmrân

Geldik imdi çün Sivas'a geldi eh u akrabâ
Hak Teâlâ râzı olsun cümleten ez-dostân

Umaruz ki Hak ede anlara da haccı nasîb
Ol Habîb'in hürmeti' çün duâmız budur her an

Yâ İlâhî izz ü şânın hürmeti' çün sen bizi
Etme rüsvâ dü cihânda mücrim-i ender-miyân

Hâk-i pâyn tûtüyâ etdim bu çeşmim zahmına
Sâlikân-ı râh-ı aşkın pâyn bûs idem hemân

Yâ İlâhî şerr-i şeytândan bizi hıfz eylegil
Âhir-i demde nasîb et hüsn-i hatm ile îmân

Ol Rasûl-i kibriyânın hürmeti'çün yâ Kerîm
Setr edip cümle uyûbun muhtâc etme bir kesân

Enbiyânın evliyânın hürmetine yâ İlâh
Kendi lutfundan kerem kıl Sûzi'ye ez-sâilân

Hazrete lâyık amel yok Sûzi miskînin şehâ
İlticâsıdır kusûruyla ola ez-makbulân

17 (s. 32)

Kasîde fî ahvâli aşk

Aşkla oldu bed'im
Aşkla oldu hatmim

Aşkla oldu hamdim
Aşkla oldu şükrüm

Aşkla salâh ü selâm
Aşkla senâlar tamâm

Aşkla oldu zikrim
Aşkla oldu fikrim

Aşkla dedim Allâh
Aşkla oldum âgâh

Aşkla buldum îmân
Aşkla buldum irfân

Aşkla buldum esrâr
Aşkla buldum envâr

Aşkla gönle mâlik
Aşkla Hakk'a sâlik

Aşkla oldu irşâd
Aşkla oldu dil şâd

Aşkla oldu vahdet
Aşkla oldu kesret

Aşkla oldu halvet
Aşkla oldu safvet

Aşkla oldu râhat
Aşkla oldu mihnet

Aşkla oldu kuvvet
Aşkla oldu kudret

Aşkla oldu vus'at
Aşkla oldu devlet

Aşkla oldu şöhret
Aşkla oldu izzet

Aşkla oldu şehvet
Aşkla oldu nefret

Aşkla oldu huzûr
Aşkla dilde sürûr

Aşkla ekl ü şurbum
Aşkla Hakk'a kurbum

Aşkla terk-i menâm

Aşkla zikre devâm

Aşkla cânı verem

Aşkla cânân görem

Aşkla mücrim Sûzî

Aşkla yandı özü

Aşkla söyler sözü

Aşkla hatmet bizi

18 (s. 33)

Kasîdetün fî bâbi'n-nushi'l-îtibâr

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Eyâ gâfil düşün aslın neye geldin nedir îcâd
Savurdun harman-ı ömrün eline girmede bir zâd

Ki kulsun kulluğa geldin kanı abd ü ubûdiyyet
Gezersin serseri böyle ki Mevlân etmeden âzâd

Nedir maksûd bu hilkatden unuttun maksad-ı aslı
Edersin fikr-i fâsidler meğer sen olmadın ibâd

Kanı Hak'dan emânetler kanı dînin sıyânetler
Yitirdin ahd-i peymânın düşünmezsin nedir mîâd

Bu ne beyhûde fikretdir bu ne Hakk ile küdretdir
Bunun sonu nedâmetdir sakın olmayasın murtâd

Salât içre nedir gaflet yatıp kalkıp yok mürâat
Araman vâcib ü sünnet eden rekâtları ta'dâd

Huzû ile huşû kanı utan budur Hak dîvânı
Kanı tecvîd-i Kur'ânî kanı mahreç kanı dâl dâd

Rükû ile sücûd kanı kılırsın durmayıp anı
Ki bilmen şart u erkânı bu vech ile olur ibâd

Edersin çok kerâhatlar dahi nice kabahatlar
Riyâ ile ibâdetler edersin halk diye zühhâd

Kuru zühd ile iş bitmez biterse dânesi yetmez
Yeterse sana hayr etmez hemân kârın olur hussâd

Ne hâsıl bu cehâletle mesâcidde kuûdundan
Perîşân eyleyip aslın edersin zâhirin âbâd

Sanırsın eyledim tâat bu hâl ile eden kâmet
Yok ise kalbde de niyyet ki etdin cümlesin ifsâd

Tahâret ilmîni bilmen bilenden dahi öğrenmen
Şakîler çirk-âbın silmen cenâbetde kalır ecsâd

Bilemen fıkıh u tecvîdi söze gelse olur müftî
Beğenmen seyyid ü sa'dı eden dâvâ olur üstâd

Kanı isbâğ ile abdest kanı misvâk ile hizmet
Buyurdu bize ol hazret niçin etmen anı mûtâd

Olaman ilm ile âmil ibâdetde dahi kâhil
Hemân den herkese câhil gurur ile eden inâd

Yeter bu fî'l ile ülfet Hudâ senden eder nefret
Dilinde kizb ü zem gıybet vücûdun eyledin berbâd

Menâhî donları giyen harâm diyeni dinlemen
Hesâb günü dizin döğen edip çün zâr ile feryâd

Alırsın hep harâm helâl bahânen ehl ile iyâl
Kamusundan olur suâl veremez bir cevâb evlâd

Bu fıskı gayrıdan pinhân edersin Allâh'a ayân
Huzûrunda olun haclân bu âzâ hep eder işhâd

Kibirten görmen insânı edersin nice tuğyânı
Gözetmen şeyh ü pîrânı budur şirke budur endâd

Neseb ile düşen fahre adam demen Zeyd'e Bekr'e
Varınca âkıbet kabre müsâvîdir köle şehzâd

Tefekkür kıl bu halleri kimi yahşi yamânları
Kamunun sâhibi Bârî Arab Rûmî Acem Ekrâd

Kamudan kendini ednâ kıalarsan Hak eder âlâ
Tevâzu edeni Mevlâ azîz edip olur hem-hâd

Yaparsın kasr ile eyvân demezsin olısar vîrân
Sanırsın dönmeye devrân ki öyle sandı ol Şeddâd

Harâma mâlını saçan fakîre bakmayıp geçen
Nedâmet şerbetin içen dimâğında verir çün dâd

Düşün bir kez Süleymân'ı dahi Zâl u Nerîmân'ı
O tâc u taht-ı Keyvân'ı harâb etdi esip çün bâd

Demezsin dünya fânîdir gülüp dâim olun handân
Durup zevk ü safâ ile gönül şehrin edip Bağdâd

Şarâb-ı irciî âhir sunar bir gün sana sâkî
Halâs yok kuş gibi uçsan izine düşdi çün sayyâd

Olursun Kahramân sâni seni de alt eder dünyâ
Büküp belin aman vermez keser bir gün başın cellâd

Bu beş gün fâni ömr içre nedir bu külfete zahmet
Bekâya bir tedârik gör yakındır etme istib'âd

Etmedin dîn için gayret etdin şeytân ile şöret
Yapan bin türlü boş sanat olupsun zer-ger ü haddâd

Edersin şeyhliği dâvâ olursun bâzı evliyâ
İşin dünyâ ile gavgâ kanı sâlik kanı irşâd

Dilinde var çok kerâmet zuhûr etmez hiç alâmet
Ki yokdur Hakk'a kurbiyyet kanı kutb kanı evtâd

Ulular yoluna gitmen ne şart etdi anı tutman
Hiç it'âm-ı taâm etmen kanı vakf kanı îrâd

Sana derim dervîş ozan nedir bilmen edeb erkân
Yakan yırtıp eden cevlân güler karşında çün ezdâd

Edip sûretini dervîş kulûbünden gitmez teşvîş
Hemân söylen yalan yanlış kanı vird ü kanı evrâd

Sözüm yok ana ey dede dilin kalbine pür gide
Gelirse ol zamân vecde ne derlerse desin hüssâd

Tarîkat bil şerîatla hakîkat bul mârifetle
Varıp dergâha hizmetle olagör âşık-ı üftâd

Gözüm dervîş utan Hak'dan seherde kalkığör hâbdan
Dil-i tenvîri yak cândan kebâb et sûz ile ekbâd

Ferâgat hançerin elde kanâat behresin dilde
Diyânet seyfini belde edip kıl nefis ile cihâd

Gel imdi bunları fikr et hulûs ile hemân zikr et
Ara bir mürşidi bul git seni ol eyleye irşâd

Edersen cân ile hizmet giderdir kasve-i kalbin
Eğer taş olsa çün kalbin eridir şeyh olur Ferhâd

Geçirip seni şeytândan bu nefsini eder ıslâh
Bulup dil hânesi revnak içinde kalb olur çün şâd

Geçirme fırsatı elden geceler Hâlık'a zâr et
Dahi mahlûka et hürmet ola ki koyasın bir ad

Diyessin sonra hasretle nice kez âh u vâveylâ
Velâkin fâide vermez ne mümkün olasın ib'âd

Nicesi diye *erselnâ ile'd-dünyâ* nedâmetle
Cevâbında diye *ci'tü* geri gitmeye yok imdâd

Bu sözler hasbihâlidir günahkâr Sûzi'nin ancak
Sana da nush için söyler eğer dinler isen nûn sâd

Kamu işlere Hak âlim ne hâcet söyleyem hâlim
Kusûrum kendi ef'âlim edemem gayrıya isnâd

GAZELLER

Harfû'l-Elif

1 (s.36)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Aşk bismillâh edindim evvelâ
Aşk ile hamd eyledim hem sâniyâ

Rûh-ı pâki Mustafa çün aşkdır
Her dem olsun bin salât ile senâ

Aşkdan aldım kârımı çün tâ ezel
Aşka verdim varımı der-intihâ

Aşk buldum aşka uydum başladım
Başladımsa aşka etdim ibtidâ

Vasf-ı aşkın yazmaya kıldım kitâb
Bu dîvânı aşkın ile ibtidâ

Nâs ile beyhûde sözden cân u dil
Kasvelendi aşkla bulsun cilâ

Derd-i aşkın şevk-i hüsnün eyle çün
Cem kıldım bu dîvânı ey şehâ

Arifân u âşıkân ihvân-ı dîn
Kim okursa Sûzî'ye ede duâ

Bu sebeble ismimiz yâd olmaya
Sûzinâme deyi ad verdik buna

2 (s.37)

Fâilâtün fâilatün fâilatün fâilün

Her umûrunda şehâ aşk ile eyle ibtidâ
Zira ki ehl-i hakikat aşka etmiş iktidâ

Kâinâtın cümlesine aşkı akdem kıldılar
Aşka yokdur ibtidâ hem âhirine intihâ

Küllü şey'in hâlikün illâ ki aşk bâkîdürür
Aşkı rehber edinirsen bulasın her dem Hudâ

Aşk ile her kim pazarlık ederse süvâr olur
Günbegün artar nemâsı bulusar andan gnâ

Yâ İlâhî izz ü şânın hürmeti'çün sen bizi
Aşka uydur aşka yâr et aşkdan etmegil cüdâ

Aşkın ile çün ganîyim ger fakîr isem fakîr
Hem dahi şâh-ı cihânım gerçi oldumsa gedâ

Sûziyâ kîmyâ dilersen aşk ile kâr edegör
Aşk ile zer oldu hâkler dahi seng cevher-nümâ

3 (s. 37)

Kad eşrakati'l- uyûn min zikri Mevlânâ
Ve kad tenevvereti'l-kulûb min zikri ahvâlinâ

Men lehû hâcetün fi'd-dünyâ ve'l-âhirah
Ve'l'yetlub mimmen kâne li-yekdiye hâcetenâ

Lâ tümil kulûbeke ilâ gayri sâhibike
Li-enne küllenâ nezheb ileyhi hüve merci'unâ

Men kâne lehû teveccühün ilâ gayri mevlâh
Fe-yekûnü lehû halelün ve sekamün fî külli eşyâ

Yâ Rab kad fevveza Ahmedü umûrehû ileyke
Li-enne melâzenâ ve mülcâenâ ente yâ Mevlânâ

4 (s. 37)

Fâilatün fâilâtün fâilün

Aşk ile etdim kelâma ibtidâ
Aşk ile buldu meâlim intihâ

Aşkdurur tûtii gûyâ eyleyen
Aşkdurur eden bülbül vâleh u şeydâ

Aşkdurur Mecnûn'u dağlara salan
Aşkdurur Ferhad'a deldiren kaya

Aşkdurur zâhidi gavgâda koyan
Aşkdır eden âşıkı şöyle rüsvâ

Aşk ile geldi vücûda kâinât
Aşk ile hep mürdeler oldu ihyâ

Aşkdurur hükmeyleyen pes cümleye
Aşkdır eden emrini her dem icrâ

Aşkdan aldı cümle eşyâ feyzini
Aşkdan oldu cümleye neşv ü nemâ

Aşkdurur baba-yı âlem tâ ezel
Aşk ile oldu her eşyâ ibtidâ

Aşkın aslâ bulmadılar evvelin
Aşkın âhirine yokdur intihâ

Aşk ile nâr oldu gülzâr u naîm
Aşksız olsa cennetin zevki hebâ

Aşkdan ayırma İlâhî gönlümü
Aşkın eyle her işimde pîş-vâ

Aşkla her müşkülümü fetheylegil
Aşkın olur hem yolumda rehnümâ

Aşkını her dem bana hemrâh kıl
Aşkdan aslâ olmayam bir ân cüdâ

Aşksız olsa bu hayâtı istemem
Aşk ile olam fenâ-ender-fenâ

Aşkın ile Sûzi bulmuşdur huzûr
Aşkın ile gönlümüz buldu cilâ

5 (s. 38)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Ey cihân mahbûbı şâh-ı serveri şemsü'd-duhâ
Vey gönül matlûbı mâh-ı enveri bedrü'd-decâ

Seyyidü'l-kevneyn ü hatmü'l-mürselînsin ey Habîb
Zât-ı pâkîn mazharı zât-ı Cenâb-ı Kibriyâ

O yed-i mûciz-nümâsı dest-i kudret olduğu
Mâ rameyte iz rameyte nassı kılmışdır inbâ

Cism-i pâkiyle makâm-ı Kuds'e vâsıl olduğu
Nutk-ı *subhânellezî esrâ* yeter şâhid ana

On sekiz bin âleme şâh u şefî kıldı seni
Anın için *rahmeten li'l-âlemîn* dedi sana

İns ü cinnî hem melâik hizmetin eyler taleb
Hâsseten Cibrîl-i Emîn hâdimindir ey şehâ

Sırr-ı vahdet mahremisin ravzasının hem gülü
Lî-maallâh bülbülüsün ey Rasûl-i müctebâ

Enbiyâ vü evliyâlar cümle muhtâcındurur
Ey şefâat menbai hem mahzeni kân-ı sehâ

Haşr olanda cümle ecsâd şöyle hayrân olalar
Sen şefâat edisersin anlara yevmü'l-cezâ

Çün senin meddâhın olmuşken cenâb-ı Zülcelâl
Bizcileyin âcizin vasfı hatâ yâ Murtezâ

Sûzi miskînin kusûrun afv kıl ey Zülkerem
Ol Habîbin Mustafâ hürmeti'çün yâ Rabbenâ

6 (s. 39)

Mefâilün mefâilün mefâilün mefâilün

Ey cân seninle kâimdir cemî kâinât u eşyâ
Ehad'sin hem Samed'sin ki yokdurur sana hemtâ

Çü kıldın *ahsen-i takvîm* ki emrinden gelir âlem
Bulunmaz sana bir yekdaş teferrüd eyledin aslâ

Aceb mevcûd-ı vâcibsin aceb mahbûb-ı rânâsın
Ki sen mâşûk-ı zîbâsın hem oldun âşık-ı şeydâ

Ki sen mir'ât-ı âlemsin seni senden görür ârif
Gören hem görünen sensin bilir ehli nedir mânâ

Bu zerrât-ı cihân cümle cemâlin pertevindendir
Kamu kevn ü mekân cânâ tecellinden olur iclâ

Mezâhir pür-nikâb olmuş velî zâtın nihân olmuş
Tecellîsin cemî esmâ sıfâtından eder ebnâ

Çü ârif seyreder envâr-ı hüsnün her bir eşyâdan
Velî mir'âtına baksa tecellî zât eder Mevlâ

Vücûdun özge mâdendir cevâhir kânı çü sensin
Ne vardır iki âlemde olursun sen ana âşnâ

Olursan *küntü kenzin* sırrına mazhar eyâ Sûzî
Olursun mahrem-i esrâr duyarsın remz ile mânâ

7 (s. 39)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Senden olana demişiz merhabâ
Sensiz olan her ne olursa hebâ

Dûzah olsa senin ile hoş gelir
Cennet olsa sensizin vermez safâ

Hûr ü gılmân u naîm olsa dahi
Dost cemâli olmaz ise mâsivâ

Olsa külhân ger huzûr-ı yâr ile
Hoşdurur bu gönle ez-köşk-serâ

Mâh cemâlin şevki dile doğmasa
Bu vücûd iklîmi zulmetle dola

Şems-i hüsnün pertevi âlemleri
Rûşen etdi nûr ile buldu cilâ

Nim sâat cilve-i lutf-ı cemâl
Nice bin demler verir gönle safâ

Kâbe-i kûyunda cân kurbân olur
Vasl-ı dîdâr olduğu dem ıyd-ı mâ

Şevk-i hüsnün devreder pervâneler
Bu vücûdu şem'e yak gel Sûziyâ

8 (s. 40)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Merhabâ ey câna cânım yâr-ı gârım merhabâ
Merhabâ ey hânümânım dilde varım merhabâ

Sen görün gönlüm açılsın ravza-ı cennet misâl
Bülbülân feryâda gelsin murg-ı zârım merhabâ

Gel gönül evinde seyr et tahtgâhın ey güzel
Eyle nâz ile tasarruf şehsüvârım merhabâ

Gül gülistân oldu bu dil nev şüküfte sad hezâr
Teşrifinle geldi çün evvel bahârım merhabâ

Bana sensiz dûzah oldu dâr-ı cennât-ı naîm
Oldu nâr gülzâr seninle gül-izârım merhabâ

Senden özge dü cihânda istemem bir şey şehâ
Mâl ü mülk ü nâm u şânım külli varım merhabâ

Tenhâca gel Sûzi'ye va'd-i visâl etmiş idin
Kıl vefâ ey mihrîbânım gizli yârım merhabâ

9 (s. 40)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Hakk'a teslîm ol derim cânım sana
Tâlib isen tut kulağın bu yana

Dostuna teslîm olan râhat bulur
Olmayanlar dü cihân çekdi 'anâ

Dost rızâsı olmayan şeyden sakın
Her ne olsa çekilir andan cefâ

Ger cefâ olursa dahi dost ile
Hoş görüp cân ile de sen merhabâ

Âşık isen gönlünü mâşûka ver
Sûziyâ ister isen her dem vefâ

10 (s. 40)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Her zamân gafletle olur gönlümüz Hak' dan cüdâ
Fikrimiz yok kim neler ihsân edipdir ol Hudâ

Gündüzün hep mâsivâlar ile geçer vaktimiz
Gece bâri nefis için vermeyelim zevk-i gıdâ

Bir gececik bâri olsun uyuma Allâh için
Belki gönlün hânesine berk vura nûr-ı Hudâ

Âşık isen dost için feryâd u zâr et subha dek
Tâ ki mâşûk cânibinden duyasın hoşca nidâ

Câm-ı hâba yatma Sûzi râhatı terk eyle sen
Kul olan Mevlâ yolunda cümlesin eyler fedâ

11 (s. 41)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Âh bu derdin çâresi bilmem n'ola
Kim bilir kimden suâl edem ana

Edemem tarîf ki anı söyleyem
Göz göresi yokdurur bir derd-i mâ

Tâ ezelden yaralamış yâr beni
Tâzelense yine ol merhem ola

Gayrılardan derdimize çâre yok
Yâr elinden yine dermânın bula

Tîr-i müjgânlar demâdem dokunur
Şerha şerha eylemişdir dil-i mâ

Lîk her bir zahmına dil hoş olur
Cerhalandıkça gönül bulur şifâ

Derde dermâna tabîbim birdürür
Birden özge derde bulunmaz devâ

Var mıdır bir derd ki dermân olmaya
Lîk bizim derdimiz dermân-ı mâ

Sûzi bağrım yarası em istemez
Yara üzre yaramız merhem sana

12 (s. 41)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Vermeyenler cânını cânâne olmaz âşinâ
Varını terk etmeyen ihsâna olmaz âşinâ

Dost yolunda her belâya merhabâ etmek gerek
Vâdilerde gezmeyen seyrâna olmaz âşinâ

Her cefâya kıl tahammül kim vefâya eresin
Derd-i yârı çekmeyen dermâna olmaz âşinâ

Erdiğin Mevlâ kuluna kıl nazar hürmetle sen
Cevr-i nâdân görmeyen merdâna olmaz âşinâ

Kulluğunda sıdk ile beste-miyân ol var yürü
Hizmetin sürdürmeyen sultâna olmaz âşinâ

Katre katre yüzünü yerlere sürüp akmayan
Vâdilerden yol bulup ummâna olmaz âşinâ

Tıfl-veş üstâd elinden görmeyen darb-ı cezâ
Mushaf-ı dilden seçip Kur'ân'a olmaz âşinâ

Ehl-i diller içre cânâ bildiğin terk etmeyen
Câhil ü nâdândurur irfâna olmaz âşinâ

Sûziyâ dil hânesin tâmîr ü tezyîn etmeyen
Şevk-i Hak ile gelen mihmâna olmaz âşinâ

13 (s. 41)

Mefâîlün mefâîlün feûlün

Sen oldun ey aşk cümleden âlâ
Ki sensin her şeye âlim ü dâna

Seninle buldu her eşyâ hayâtı
Sen oldun cümleye maksûd-ı aksâ

Neye ersen anı ihyâ edersin
Ki zerren şöyle kim iksîr-i uzma

Cihânın aslı hem fer'in ziyâsı
Şuân kılmış âlemi müzeyyâ

Bu mevcûdât seninle buldu revnâk
Gerek insân gerek hayvân ü eşyâ

Kamu zerrât alır senden feyzini
Ki feyzinle bulurlar neşv ü nemâ

Sana mâlik olan bulmaz fenâyı
Sana nâil olanlar buldu bekâ

Cemâl ü hem kemâl seninle oldu
Musavversin muhassin ey dilârâ

Bu Sûzî gönüne etdin tulû
Anın'çündür mücellâ hem musaffâ

14 (s. 42)

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Şehâ aşk-ı dilârâdır bütün bizi kılan ihyâ
Vücûd u cisme cân veren gönül gözün kılan bînâ

Temevvüc etdi deryâlar anın aşk-ı celâlinden
Tekevvün etdi eşyâlar gerek ednâ gerek âlâ

Kamu âlem münevverdir cemâl-i aşk-ı pâkinden
Kamu âdem mubassırdır bununla keşfeder mânâ

Gerek ins ü gerek cinnî feleklerde melekler hem
Bu aşkın cilvesiyle dem vurur her biri bî-pervâ

Ki kimyâ-yı cihân olmuş neye erse olur bâkî
Fenâ bulmaz o zât aslâ gerek dünyâ gerek ukbâ

Vücûdu cümle zerrâtın bu aşk ile olur sâbit
Ziyâsı cümle eşyânın bu aşk ile olur iclâ

Gönül bir zerre aşkından nice esrârı duymuşdur
Füyûzât bahş eder dâim oluben mazhar-ı Mevlâ

Gönül bir başka âlemdir muhît-i âlemîn olmuş
Muhât olur bu aşk ile bu sırları bilir dânâ

Var ise akl u idrâkin bu aşkdan gel haberdâr ol
Duyasın bu rumûzâtı ne hikmetler eder Mevlâ

Bu aşkın sırrına mazhar olan vâsıl-ı hazretidir
Bu zâhir vuslata şâhid ki *sübhânellezî esrâ*

Ki desti dest-i kudretidir Habîbin anlasan sırrı
Buyurdı *mâ rameyte iz rameyte* sırrına Mevlâ

Bu aşk ankâ-yı hazretidir ki kûh-ı dilde hükmeder
Kamuya emri nâfizdir bozulmaz bir zamân aslâ

Bu Sûzî gönlü aşkınla aceb hayretde kalmışdır
Ki aşkın şânıdır âşıkları her dem eder şeydâ

15 (s. 43)

Rabbi vefk umûrenâ fi'd-dâreyni küllihâ
Ente'l-müsehhil ente'l-müyessir fi'l-umûri küllihâ

Vechî sevâdün bi'z-zünûbi ve kesretü'l-uyûb
Ente'l- afüvvü bi-fazlike üstur zünûbenâ

Rabbî'ic'alnî mine't-tevvâbîne's-sâdikîn
Ve'c'al ef'âlî ve akvâlî bi-rızâke lâyikâ

Rabbi lâ tümil kalbî ilâ sivâke fi-küllî hayr
Ve a'tnî basîreten fi-ahvâlî'l-kulûbi dâimâ

Mâ lî sivâke fi'd-dâreyni men te'allukın ve mu'în
Ente hasbî ve ni'me l-mu'înü fî-küllî hâlinâ

İnne kalbî fîke ve meylî ileyke ve hubbî leke
Ve'hfeznî mine'l-gafleti ve'z-zuhûli yâ Mevlâ

Câe kıtmîrû bâbîke Ahmedü yercû ileyke
En tec'alehü fi'l-vahdeti ve'l-kesreti sâyikâ

16 (s. 43)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Etme rüsvâ dü cihânda bizi sen yâ Rabbenâ
Kıl inâyet hem mürüvvet eyle sen yâ Rabbenâ

Cürm ü isyân ü hatâlar etmişiz biz lâ-yuad
Lutf u ihsân u atâlar eyle sen yâ Rabbenâ

İki zâlim hem zemâim ki perîşân eyledi
Verme ruhsat eyle şefkat bize sen yâ Rabbenâ

Kul senin zâlim senin mazlûm senin kudret senin
N'işlesin bîçâre kullar edensin yâ Rabbenâ

Gam kasâvet mihnet ü hasret tezâyüd etmede
Ref eden bu perdeleri yine sen yâ Rabbenâ

Fitne aşub-ı cihân birbirin vely etmede
Sırr-ı hikmet her ne ise bilensin yâ Rabbenâ

Nâs-ı âlem bir acâyib hâle dūçâr oldular
Bunların gönlünü tahvîl edensin yâ Rabbenâ

Kalmamış aslâ diyânet hem muhabbet halkda
Her birin bir gaflet içre koyansın yâ Rabbenâ

İzz ü şânın hürmetine hem Habîbin aşkına
Sûzi miskîne selâmet verensin yâ Rabbenâ

17 (s. 44)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Her ne semtden geldim ise dönmüşüm senden yana
Rabbenâ yâ Rabbenâ fağfir lenâ verham lenâ

Gelmişim yüz karasıyla işbu dem ben kapına
Rabbenâ yâ Rabbenâ fağfir lenâ verham lenâ

Sen mürüvvet kânısın afveyle suçum ey şehâ
Rabbenâ yâ Rabbenâ fağfir lenâ verham lenâ

Ben günahkârım efendim etme mahzûn sen beni
Rabbenâ yâ Rabbenâ fağfir lenâ verham lenâ

Geçmedi bir gün ki illâ bin hatâlar eyledim
Rabbenâ yâ Rabbenâ fağfir lenâ verham lenâ

Cümle kullardan günahkâr dahi ednâ mücrimim
Rabbenâ yâ Rabbenâ fağfir lenâ verham lenâ

Arasam âsîler içre benden âsî yokdurur
Rabbenâ yâ Rabbenâ fağfir lenâ verham lenâ

Lâ yuadd ü bî-had isyân ü tuğyân eyledim
Rabbenâ yâ Rabbenâ fağfir lenâ verham lenâ

Her kelâmımda nice türlü hatâlar eyledim
Rabbenâ yâ Rabbenâ fağfir lenâ verham lenâ

Miskininim âcizim geldim kapına işte ben
Rabbenâ yâ Rabbenâ fağfir lenâ verham lenâ

Merhamet hem afv ü atâ sâhibi çün işte sen
Rabbenâ yâ Rabbenâ fağfir lenâ verham lenâ

Eyle gufrân nice ihsânlar efendim mücrime
Rabbenâ yâ Rabbenâ fağfir lenâ verham lenâ

Sûzi kıtmîrindürür n' işler isen işle ana
Rabbenâ yâ Rabbenâ fağfir lenâ verham lenâ

18 (s. 44)

Feilâtün feilâtün feilün

Hâlimi bilip gören kalır dona
Hayf bana yazık bana vay bana
Kimse bilmez cümlesi malûm sana
Hayf bana yazık bana vay bana

Hakk'a lâyıık bir işim yokdur benim
Lîk isyân ü hatâm çokdur benim
Evvel âhir merciim Hak'dır benim
Hayf bana yazık bana vay bana

Dergâhına tutacak yokdur yüzüm
Zikrine lâyıık dahi yokdur sözüm
Bilemem doğru mudur bâri özüm
Hayf bana yazık bana vay bana

Bu hevâlar bizi meftûn eyledi
Aklımızı dahi Mecnûn eyledi
Sû-i hâlim gönlü mahzûn eyledi
Hayf bana yazık bana vay bana

Sûzi aşkınla gönül sûzân olur
Âh u zâr ile ciğer biryân olur
Firkat ile dîdemiz giryân olur
Hayf bana yazık bana vay bana

19 (s. 44)

Cânâ nedendir bu kadar cevr ü cefâlar bana
Yetmez mi âyâ bu kadar gadr ü ezâlar bana

Her an celâl-sıfat aklımız yağmaladın
Sezâ olsun mu bu sûretle edâlar bana

Lutf-ı cemâl ile bir kerre eyle mürüvvet
Lâyık değilsem de eyle atâlar bana

Kul olanda kusûr günâh olagelmiştir
Şâha lâzım afvetmek bu kadarca hatâlar bana

Gördükde seni varım veririm billâh
Pek sehl etmek olur baş cân fedâlar bana

Ahd etmiş idin âşîka ezelde visâlin
Mâşûka vâcibdir etmek vefâlar bana

Sûzî sînem yâresi günbegün efzûn olur
Teşrîf edip kendi elinle eyle devâlar bana

20 (s. 45)

Cürm-i mârâ güzer-i kün Hudârâ

Afv-ı der-mâ nazar-ı kün cânâ

Rahmetet bisyâr bâşed şâh-ı men

Cürm-i mâ endek be-nezd-i afv-ı turâ

Mâ günahkârem her gâh be-isyân şevîm

Lîk bûdem der-ezel-i bende-i turâ

Der turâ âmed be-acziş îñ zelif

Tû mezen cürmeş be-rûy-ı bende-i râ

Tû Hudâvendi ki mürüvvet şân-ı tû

Bendegân râ lutf bahş âdet-i şumâ

Men çünîn derdi ki ger gûyem nevâş

Merhamet şâyestiyem kerdî der-merâ

Sûzî çün pervâne der kerd-i şem-i tû

Cân be-sûzed nâr-ı aşkest dilberâ

21 (s. 45)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Ey şefâat menbai Ahmed Muhammed Mustafâ

Ey risâlet mahzeni Ahmed Muhammed Mustafâ

Enbiyâ vü mürselînin hâtemisin yâ Rasûl

Hem velîler serveri Ahmed Muhammed Mustafâ

Sensin ol kân-ı nübüvvet dahi rahmet yâ Habîb
Nûr-ı zâtın enveri Ahmed Muhammed Mustafâ

Gülistân-ı vahdetin hoş bûyısın hem bülbülü
Lî-maallâh mazharı Ahmed Muhammed Mustafâ

Hazret-i Bû Bekr Sıddîk oldu mahbûb-ı Hudâ
Hem refik yâr-i gârı Ahmed Muhammed Mustafâ

Hazret-i Fârûk-ı Ekber ol muîn-i şer-i dîn
Dahi yâr-i ahîri Ahmed Muhammed Mustafâ

Hazret-i Osmân ki sâhibü'l-hayâ halîm-bûd
Hem enîs ü mûnisi Ahmed Muhammed Mustafâ

Şâh-ı merdân şîr-i Yezdân ol Aliyyü'l-Murtezâ
Dîn muîni mazharı Ahmed Muhammed Mustafâ

Hem ciğerkûşe-i hazret ol imâmân-ı velî
Kurretü'l-ayneyn sıbtı Ahmed Muhammed Mustafâ

Dahi cümle âl ü ashâb tâbiîn-i sâdıkîn
Oldular hem ümmet-i Ahmed Muhammed Mustafâ

Ravza vü kabr-i saâdet manzar zât-ı kibriyâ
Ola Hakk'ın rahmeti Ahmed Muhammed Mustafâ

Cümlesinin rûh-ı pâkine nice bin bin salât
Ola nice bin selâm-ber Ahmed Muhammed Mustafâ

Sûzi cümle ümmet içre mahrem ü kemter velî
Âsitânen kıtmiri Ahmed Muhammed Mustafâ

22 (s. 46)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Geldi ol mâh-ı Ramazân merhabâ
Cümle gönül oldu handân merhabâ

Geceler Kadr gündüzü bayrâm olur
Bây u gedâ olur şâdân merhabâ

Cennet kapısı açılır cümleten
Zeyn olur hep hûri gilmân merhabâ

Yedi tamu kapıları kapanır
Söyünür âteş-i nîrân merhabâ

Mü'mine olmaz hesâb ile azâb
Afv olur cürm ile noxsân merhabâ

Ol Kadir Gecesi bayram günleri
Hak eder cümleye ihsân merhabâ

Keşf-i cemâl olur ol dem kullara
Mest olurlar cümle sekrân merhabâ

Sûzi dahi ol günü eyler niyâz
Ol dem ile ola hayrân merhabâ

23 (s. 46)

Ne aceb hâl olur bu âlem cânâ
Günde yüz bin sûret ile olur cilve-nümâ

Kalmadı bûy-ı vefâdan aslâ eser
Her kime hüsn-i zan eylesek olur hebâ

Câhilin cehli olup sermâye
Günbegün sarfla anı ister nemâ

Âlimin ilmi olmuş Hakk'a hicâb
Ne kadar bilse olur Hak'da hafâ

Ehl-i zâhir hele bilmez sır nedir
Zâhir-i hâl ile eder câna cefâ

Ehl-i sülûk olanın nedir hâli
Bulamaz kendi sülûkunda aslâ safâ

Bilemez ahd ü ikrâr-ı pîrânı
Sözüne mâil olup ehl-i riyâ

Dervîş olur tâc hırka ile pes
Hürmet etmez şarta erkâna şehâ

Tutamaz mürşidin aslâ nutkunu
Zâyi eder kendini bulmaz nevâ

Hubb-ı dünyâyâ eder meyl ü heves
Hiç demez ki yolumuz fakr u fenâ

Yemek içmek uykuyu âdet eder
Bulmaz nefis ü hevâlardan ol rehâ

Semirdir nefsin ol misl-i kelb ganem
Alt eder kendini olmaz gâlib ana

Gönlü gözü kör olur dâim anın
Göremez nesneyi hiç kaldı âmâ

Terk-i râhat eden oldu dervîş
Feyzin alıp bulur ol neşv ü nemâ

Sûziyâ kendini insân edegör
Bu revîş ile bulunmaz ol Mevlâ

Harfû'l-Be

24 (s. 48)

Kad cî' tü bâbek bi-kesreti'z-zünûb
Afüvvün ente yâ settâre'l-uyûb

Mukirren bi-isyânî ve mu'terifen bi-noksânî
Etâke bi-sûi'l-hâl ve hüve'l-mahcûb

Lâ tetrudnî an-bâbike mahzûneh
Îrham alâ fakîrik bi-hürmeti habîbike'l-mahbûb

Mâ lî şey'ün bi-yedî gayra fakrî
Ve'l-fakru iftihârî ve indeke matlûb

Bi'l-fakri ve'z-zilleti etâke miskîn
Ente'l-mu'ti'l-muğnî yâ mahbûbe'l-kulûb

Ene'l-âsî ve's-sâhî fî-küllî'l-umûr
Ente'l-hâdî ve ta'lemü hâle'l-uyûb

Bi-fazlike ve keremike ve bi-izzeti şânik
Lâ tenzur kusûra Ahmed'e ve hüve meczûb

25 (s. 48)

Hasb-i hâlim sana ayândır yâ Rab
Muzmırım hep sana beyandır yâ Rab

Derdimin çâresi sendendir yâ Rab
Gayrıdan olsa ziyândır yâ Rab

Zahm-ı cânım bir onulmaz yâredir
Merhemi âh u amandır yâ Rab

Tevbelerdir gayrıya zârım demem
Sırrım ifşâ eden zebândır yâ Rab

Kisb ü kârım dü cihânda sensin
Gayrısı bir çöpçe samandır yâ Rab

Sensiz olan bana her ne var ise
Zararı çok nef'i gümândır yâ Rab

Sûzî'nin zevk ü sürûru sende
Var ise gayrı safâ yalandır yâ Rab

26 (s. 48)

Cân u dil her dem zâr eder yâ Rab
Duramaz sensiz âr eder yâ Rab

Şöyle bir hayrân aşk ile sekrân
Rûz u şeb giryân zâr eder yâ Rab

Derdi bilinmez merhem vurulmaz
Mestdir ayılmaz zâr eder yâ Rab

Terk edip varın sabr u karârın
Bulmaya yârin zâr eder yâ Rab

Oldu dîvâne bilmem uslana
Düşdü hicrâna zâr eder yâ Rab

Aşkî bulalı sana uyalı
Sırrı duyalı zâr eder yâ Rab

Hükm eder bana gel Hak'dan yana
Âşıkdır sana zâr eder yâ Rab

Dostdan ayrılmaz sonunu saymaz
Yatmaz uyumaz zâr eder yâ Rab

Sûzi âvâre oldu bîçâre
Varmaya yâre zâr eder yâ Rab

27 (s. 49)

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Kâinâtın ilmine bu dil olupdur bir kitâb
Fehm edersen her bir azâlar ana fasl ile bâb

Bu ledünnî ilmidir tâlib isen merdâne gel
Akl ile tahsîl olunmaz kalbin ola müstetâb

Kâmil olmak diler isen bil hakikat ilmini
Bu ulûm-ı zâhir aldar seni şâhım ke's-serâb

İlm-i bâkî hem necât-ı dü cihân lâzım ise
Ehl-i irfân meclisine varmaya eyle şitâb

Key hazer kıl ehl-i dünyâ meclisinden Sûziyâ
Anların hâliyle şânı matlab-ı misl-i zübâb

28 (s. 49)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Zikr-i Hak'la gönlünü mâmûr kıl cismin harâb
Âkıbet yerler içinde olusar tenin türâb

Gâfilâne bu cihânda yürürüz dîvâne-veş
Kalmışız akl-ı maâşla oldu dil pür-ıztırâb

Fehm edersen her ulûmun asl u fer'i sendedir
Ger basîretle okursan gönlün olmuş bir kitâb

Mâsivâlar perdesiyle gönlü mahcûb etmişiz
Yoksa dil dost ile her dem söyleşir bî-ihticâb

Gönlünü Hakk'a veriben rûz u şeb fikr eylegil
Berk vurur mir'ât-ı kalbin tâ misâl-i âfitâb

Vahdeti kesretde dostu bulmaya yol isteyen
Her sözü Hak ile söyler istemez gayrı cevâb

Sûziyâ her bir kelâmı işidip fikr eylegil
Söyleme gayrı suâli ger ola sözün savâb

29 (s. 49)

Feilâtün feilâtün feilün

Anlar isen sana edem bir hitâb
Dinle sözüm oldun ise müstetâb

Sâlik isen mürşidine teslîm ol
Her ne nutk etse odurur hem savâb

İlm ü aklın terk edip anı gözet
Deme sakın bu hatâdır bu savâb

Ne doğarsa mürşidinden hak odur
Zira anın gönlü olmuş bu kitâb

Cüz'î kalbine gelirse itirâz
Def edegör çekmeyesin tâ azâb

Ger muhâlif olur isen el-ıyâz
Kendini etdin elinle pes harâb

Cümle varın dahi cânın terkin vur
Pes yolunda kendini eyle türâb

Bir gönül kalır arada anı da
Şeyhine ver ola dilde feth-i bâb

Teşnegân-ı Hak olan sâliklere
Sûzi ver dil kâsesinden bir şarâb

30 (s. 50)

Her dem doğar kalbine cemâl-i nûr-ı Habîb
Teşrîfinle olur gönül mesrûr-ı Habîb

Bir dem cüdâ düşe gönül dostundan
Girye vü zâr ile olur mecbûr-ı Habîb

Bir temâşâyla olur bin ref hicâb
Bu inâyetle dil olur meşkûr-ı Habîb

Gerçi isyân u cürm haddini geçdi
Gam değil bir nazarla oldu mağfur-ı Habîb

Ger sunarsa şerbet-i vaslından katre
Gönlümüz tâ ebed oldu mahmûr-ı Habîb

Her zamân dilde huzûr-ı şâh olsa
Ger Nerîmân ise de olur mûr-ı Habîb

Sûzî'nin gönlüne her dem tulû etdikçe
Dil hânesi olur o dem pür nûr-ı Habîb

31 (s. 50)

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Gönül bir derde düş oldu devâsın bilmezem yâ Rab
Senin gayrı tabîblerden şifâsın bilmezem yâ Rab

Bu derd-i hicr-i yâr ile gönül râhat değil ammâ
Belâsı hep safâ verir cefâsın bilmezem yâ Rab

Cihânın zevk-i ayşinden gönül bulmadı hiç râhat
Huzûrundan dahi gayrı safâsın bilmezem yâ Rab

Gönül şehrinde mahbûbu bulup cândan huzûr ile
Cihân hubânının aslâ vefâsın bilmezem yâ Rab

Bu dünyâ mülküne şâhım gönül vermek ne gafletdir
Huzûrundan dahi gayri safâsın bilmezem yâ Rab

Süvâr-ı nefsi emmâre geçirdi nâzenîn ömrü
Günahkârın bu hâl ile n'olasın bilmezem yâ Rab

Erişdi menzile akrân kemâl-i sa'y u gayretle
Bu gafletle yolum nere varasın bilmezem yâ Rab

Gönül bu zevk-i âlemden ne mümkün hiç nasîb almaz
Ki dâim aşktan gayrı gıdâsın bilmezem yâ Rab

Nazar etsem kamu ihvân güzel hâl ile hoşdurlar
Hemân bu Sûzi'den ednâ fenâsın bilmezem yâ Rab

32 (s. 51)

Feilâtün feilâtün feilün

Ehl-i diller içre budurur edeb
Her kelâmı dinle depretme çü leb

Gönlüne gel fikr ile hep zikr ile
Zâhire bakma çekersin çün taab

Halk ile her dem geçer gündüzlerin
Hakk'a gel bâri yâd eyle nîm şeb

Ol seher-hîz kıl teveccüh hazrete
Var ise kalbinde bir özge taleb

Mâsivâdan kalbi tecrîd eylegil
Aşk u şevk ile gönül kılsın tarab

Dil huzûrun bulsa bir dem besdürür
Geçmeden tâ geceler zikreyle hep

Cezbe-i Hak gelse Sûzî gönlüne
Oldu kîmyâ sanma ki cevher zeheb

33 (s. 51)

Feilâtün feilâtün feilün

Şems-i şûâyyla çekinmiş nikâb
Zerre değil nûr-ı zâtdan âfitâb

Serv-i semen kaddine nisbet değil
Tûbâ desem ola hatâ bâ-'itâb

Zülfi teli hâl-i siyâh danesin
Haddi değil bir kalem ede hesâb

Kevser-i lebinden içen katreyi
Oldu reyyân bir dahi istemez âb

Mushaf-ı hüsnün okuyan tâlibân
Lâzım olmaz dü cihânda bir kitâb

Bûs-ı lebin âşîka ihsân kıl
İstemen mi ey güzelim bir sevâb

Gönlümüz mestân olupdur dilberâ
İçe la'li ruhundan bir şarâb

Mest revîş nûm-nigâhınla çün
Kevn ü mekân buldu şâhım ızdırâb

Âteş-i aşk ile yanan âşîka
Müjde ne hesâb u ne azâb

Kangısıyla olur ana râzıyım
Kahr u lutfun birisiyle et hitâb

Kıl mürüvvet pâdişâhım el-aman
Âh-ı seherimden eyle ictinâb

Ey efendim sâiline rahm kıl
Lutf ile ver bâri ana bir cevâb

Teşrîfinle Sûzi'yi mesrûr kıl
Firkatinle nice bir olam harâb

34 (s. 51)

Bize gel ey cân bu şeb
Ol bizde mihmân bu şeb
Cânıma cânân bu şeb
Et bizi handân bu şeb

Eyle sen teşrîf bize
Bas kadem işbu yüze
Olmaya ağyâr size
Kıl bize ihsân bu şeb

Kıl bize cânân güzer
Etme ağyârı keder
Gizlice eyle haber
Gel bize pinhân bu şeb

Cânıma cânsın habîb
Vaslımı eyle nasîb
Derdime olgıl tabîb
Kıl bize dermân bu şeb

Âşık-ı cemâlini
Tâlib-i visâlini
Teşne-i zülâlini
Eyle sen reyyân bu şeb

Her anda nigâhımsın
Her demde penâhımsın
Gönülde çü mâhımsın
Gel meh-i hûbân bu şeb

Tahtına ey şâh buyur
Dil bula senden huzur
Sûzî'ye bahş et sürûr
Lutf eyle ey cân bu şeb

35 (s. 52)

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Bilinmez derde düş oldum devâsı sendedir yâ Rab
Bulunmaz gayrıdan çâre şifâsı sendedir yâ Rab

Dil ü cân zâr-ı hasretle geceler subha dek inler
Tesellîsi temennîsi ricâsı sendedir yâ Rab

Yanar aşk âteşi her dem şererler erişir cânâ
Anın te'sîri teskîni ilâcı sendedir yâ Rab

Gönül kande gider bilmem bulunmaz bu ten ü cânda
Huzûru câygâhı hem karârı sendedir yâ Rab

Bu akl-ı nâtüvân durmaz gezer serseri her yerde
Velî fikri hayâli özge kârı sendedir yâ Rab

Çü âşıkdır sana bu dil cüdâ olmak değil mümkün
Ki her dem aşk ile şevki vidâdı sendedir yâ Rab

Ne mümkün gayra arzetmek derûnî hâlini Sûzî
Ölünce sırrı esrârı merâmı sendedir yâ Rab

Harfû't-Te

36 (s. 52)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Sen müyesser kıl İlâhî ruyet-i envâr-ı zât
Oldu nûrunla münevver on sekiz bin kâinât

Söylemek görmek işitmek hep senin emrinledir
Âşıkâ seyretdirirsin vech-i hüsn ile sıfât

Bilmeyenler nefsin bilmez Cenâb-ı Hazreti
Kim münezzehdir Cenâb-ı Kibriyâ an-şeyş cihât

Âşık-ı dîdâr olan hayrân-ı sergerdân olur
Zikr-i tevhîdi eden dillerde yokdur müşkilât

Nefsin tezyîn edip de Hakk'a âsî olmadan
Fâni varlıktan geçübün bulasın bâkî hayât

Düş olanlar bunda derde anda dermânın bulur
Nâr-ı aşkınla yananlar buldu her derdden necât

Kıl şeriatla tarîkatla hakîkatla amel
Sûziyâ hem mârifetle nefsin eyle memât

37 (s. 53)

Varım alıp beni yağmâ eden dost
Kârım alıp bütün kîmyâ eden dost

Âr u nâmus şîşesin kesr eyleyip
Beni âlemlere rüsvâ eden dost

Zâr u giryân inledip şeb-tâ-seher
Âh vah ile zikrim eyvâh eden dost

Hâlîmi bilmez iken kimse benim
Zâr-ı dilim kamu ifşâ eden dost

Dâm-ı zülfün boynuma kayd eyleyip
Cân u dili bend-i rızâ eden dost

Gönülden ref edip gayrın hicâbın
Şuhûd-ı ayn ile bînâ eden dost

Mâlik edip Sûzî'yi dil tahtına
Gâhî teşrîfinle ihyâ eden dost

38 (s. 53)

Mefâîlün mefâîlün feûlün

Bu dem Hak'dan bize oldu işâret
Çü kıldım mâsivâlardan ferâgat

Hicâb imiş hemân benlik arada
Anı def eyleyip buldum şehâdet

Kitâbullâh gönülde cümle mestûr
Ayân olur ne kütüb ne kırâat

Gönüldür menba-ı feyz ü füyûzât
Dahi hem mahzeni sırr-ı velâyet

Gönül şemsdir dü âlem hemçü zerrât
Ki Sûzî cümleye etmiş sirâyet

39 (s. 53)

Mefâîlün mefâîlün feûlün

Beni nâlân ü sergerdân eden dost
Beni giryân-ı pür-gûyân eden dost

Cemâlin şemine karşı ki dâim
Beni pervâne-veş sûzân eden dost

Dahi gülzârın içre bülbül-veş
Dil hânemizi handân eden dost

Olanca varımı aldın elimden
Beni nâlân hem üryân eden dost

İçirip tab'ıma aşkın şarâbın
Beni medhûş hem mestân eden dost

Alıp bu aklımı dîvâne kıldın
Bizi âlemlere seyrân eden dost

Dili bend eyleyip zülfün teline
Cihânı bizlere zindân eden dost

Edip bir cilve çün âşıklarına
Gönülleri aceb hayrân eden dost

Yakıp Sûzî'yi aşkın âteşine
Vücûdum nâz ile biryân eden dost

40 (s. 54)

Mefâîlün mefâîlün feûlün

Bulam dersen cihânda türlü izzet
Hadîm ol her mahalde eyle hizmet

Olur hizmetle âdem merd-i kâmil
Bulur nice saâdet dahi himmet

Buyurdu *seyyidü'l-kavm hâdimühüm*
Habîb-i kibriyâ mahbûb-ı Hazret

Husûsan sâlike elzem kamudan
Ede tefvîz teslîm ile hizmet

Bu Şems'in bulduğu hürmet cihânda
Verir Sûzî kamu eşyâya tal'at

41 (s. 54)

Mefâîlün mefâîlün feûlün

Cefâ cânâne ile oldu rahmet
Safâ bigâne ile verdi sıklet

Ne vaktin gayr ile bulam huzûru
Olur bana kamusu türlü mihnet

Cihân sensiz cehennemdir dilârâ
Ger olsa hûri gilmân ile cennet

Cemâlin şem'ine pervâne geldim
Yanarsa bu vücûdum câna minnet

Bu Şems'in Sûzi hâlin bilmeyenler
Ki duymamış nedir sırr-ı hakikat

42 (s. 54)

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Cemâl-i zât-ı âlâna olupdur kâinât mir'ât
Sıfât u zât-ı pâkini kamu eşyâ eder inbât

Cemâlin cilvesinden pes nümâyân nice cünbüşler
Kemâl-i kudretinden hâk olur ihyâ eder isbât

Bu arş ü kürsi nüh eflâk kamusu emrinle kâim
Bu şems ile kamer cümle kevâkib zâtına âyât

Edibsin her birin bir hizmet ile cümleten me'mûr
Olurlar emrine mahkûm ederler sem' ile tâat

Dahi bu çarh-ı tâk devvârı dahi arz-ı sitemkârı
Şuûnun seyrine burhân ederler hebb-i işârât

Muvahhidler bilir anı bu hükm-i sırr-ı pinhânı
Ki tevhîde alâmetdir suver ecsâm ile hey'ât

Eğer âşık isen Sûzî anı seyreyle her yüzden
Ki zâtı sırrını izhâr eder her görünen zerrât

43 (s. 55)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Şeyhünâ çok himmet etdin âkıbet
Dergehine hürmet etdin âkıbet

Zümre-i evlâd içinde bendeni
Mübtelâ-yı mihnet etdin âkıbet

Hasb-i hâlimde olurken tenhâca
Hâlimi pür şöhret etdin âkıbet

Halvetimde dost ile vahdet iken
Vahdetimi kesret etdin âkıbet

Vahdetimde bulur iken lezzeti
Kesretimde vahdet etdin âkıbet

Âsitânen hâkine yüz süreli
Hamdü lillâh ülfet etdin âkıbet

Âciz ü miskîn ü mücrim Sûzî'ye
Afv ile hem rahmet etdin âkıbet

44 (s. 55)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Cânıma cânân olupsun âkıbet
Sırrıma burhân olupsun âkıbet

Şerbet-i Hak'dan içirdin gönlüme
Sâkî-i mestân olupsun âkıbet

Varımı yağmalayıp etdin harâb
Tâlib-i vîrân olupsun âkıbet

Zahm-ı müjgânınla açdın yâreyi
Yine sen dermân olupsun âkıbet

Derd-i bî-dermâna saldın sen beni
Gam değil Lokmân olupsun âkıbet

Bir nazar kıl sâil-i miskîninim
Mun'im ü muhsân olupsun âkıbet

Afv kıl mücrimlerin hep cürmünü
Sâhib-i gufrân olupsun âkıbet

Ser fedâ etdim kapında kulluğa
Bendene sultân olupsun âkıbet

Teşrifinle beyt-i dil mâmûr olur
Sûzi'ye mihmân olupsun âkıbet

Harfû's-Se

45 (s. 55)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

El-gıyâs bu nefis ü şeytân ellerinden el-gıyâs
Bunların ahvâli kârı her taraftan inhibâs
Her zamân hakkın hilâfına olurlar inbi'âs
Hıfz edensin yâ Gıyâse'l-müstegısîn el-gıyâs

N'işlesem n'eylesem n'etsem hüsn-i tedbîr bilmezem
Hakk'a lâıyk hoş muvâfık bir amel hiç kılmazam
Bu hevâlar şöyle mest etdi beni ayılmazam
Hıfz edensin yâ mugîse'l-müstegısîn el-gıyâs

Mâsivâlardan birbirin etmekdedir dâim hüçûm
Bu dil-i bîçâre âlâm içre kalmış pür gumûm
Cürm ü isyân ü hatâlar lâ yu'addi ke'n-nücûm
Hıfz edensin yâ mugîse'l-müstegısîn el-gıyâs

Geçmiyor bir gün ki illâ türlü tuğyân eyleriz
Gâfilâne çok hatâlar söz deyi hem söyleriz
Sen muîn olmaz isen bu hâl ile biz neyleriz
Hıfz edensin yâ mugîse'l-müstegısîn el-gıyâs

Kendi akl u nefsimizle işlediğimiz hatâ
Zâhir olsa ger ibâdet câna ezâ vü cefâ
Ger seninle işlenirse gönlümüz bulur safâ
Hıfz edensin yâ mugîse'l-müstegısîn el-gıyâs

Dembedem nefsin hevâsı gönle vermekde fütûr
Her ne ef'âl ü amel olsa neficesi kusur
Dilerim tahvîl edesin yâ Muhavvil yâ Gafûr
Hıfz edensin yâ mugîse'l-müstegısîn el-gıyâs

Bu sefihâne revîşle dergâha geldim yâ İlâh
Sen rahimâne keremle afv kıl ey pâdişâh
Sûzi mücrim rûz u şeb kapında eyler âh u vâh
Hıfz edensin yâ mugîse'l-müstegısîn el-gıyâs

46 (s. 56)

Aceb mi eylesem kûyundaki sükkân ile bahs
Kadîmi resmdürür etmek kişi akrân ile bahs

Varalım pîr-i muğâna edelim arz u niyâz
N'idelim etmeyelim zâhidâ nâdân ile bahs

Her kelâmın vakti vardır gelmedikçe söyleme
Ehl-i diller içre sakın etme merdân ile bahs

Her sözü ehline göre söylegil ârif isen
Kim hatâdır ehl-i şî're ede Kur'ân ile bahs

Sâlik isen Sûzi'yâ kâmil içinde ol sükût
Haddi var mıdır ki ede katre ummân ile bahs

47 (s. 56)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Gelmişim kapına avn et yâ Muğîs
Durmuşum tapuna lutf et yâ Muğîs

Pes günâh deryâsına oldun garîk
Sen halâs et hem hidâyet yâ Muğîs

Kul senindir kime minnet eylesin
Sanadır hep menn ü minnet yâ Muğîs

Her ne kılsan kudret-i destindedir
Lutf u kahr hem inâyet yâ Muğîs

Sen kerem kânısın ey Rabb-i kerîm
Afv kıl eyle mürüvvet yâ Muğîs

Kullarındır cürm ü isyân ü hatâ
Çün senindir rahm u rahmet yâ Muğîs

Halk eden sen var eden sen her işi
Yoksa kulda var mı cür'et yâ Muğîs

Cür'eti hem kudreti veren kamu
Senden olur hep irâdet yâ Muğîs

Cüz'i küllî her ne var sensin mürîd
Zerresine var mı kudret yâ Muğîs

Hem dahi *lâ tekmatû* emrin ile
Kullara kıldın beşâret yâ Muğîs

Ya nedir bunca vaîd âcizlere
Gel kerem kıl eyle hürmet yâ Muğîs

Kul hatâsına zamîn Mevlâ'sıdır
Kendide yok zerre ruhsat yâ Muğîs

Çün senindir Sûzî'nin her bir işi
Dâim ana eyle rahmet yâ Muğîs

Harfû'l-Cim

48 (s. 57)

Feilâtün feilâtün feilün

Yâ İlâhî lutf edip yolumuz aç
Nefs ü şeytân kârına verme revâc

Dembedem senden ola sûd u ziyân
Gayrılara olmasın hiç ihtiyâc

Bu cihân şahlığı olsa istemem
KılmıŖız fakrı gınâyı başa tâc

Varımız hem kârımız hem yârımız
Birdurur gayr ile etmem inzivâc

Yâreme çâre bulunmaz der idim
Anladım yârem imiŖ yine ilâc

Ol hakikat içre yek renk olmuşuz
Lîk her sûretle etdik imtizâc

Şems-i zâtdan zerredir Sûzî velî
Zerremiz âlemlere verdi sirâc

49 (s. 57)

Mefâîlün mefâîlün feûlün

Gönüldür tal'at-ı nûrunla vehhâc
Ki anınla bulur her dem ibtihâc

Bu şems-i dilde zâhirdir ziyâsı
Ki bir zerresi olmuşdur bir sirâc

Mazâhirden hicâb olmuş o nûra
Anı ref'a değil ârif çü muhtâc

Basîret ehline cümlesi zâhir
Velî âmî ne bilsin ana minhâc

Rumûzâtı gönül kesbiyle bitmez
Velev olsan beyim Mansûr Hallâc

Bu Hak ilmidürür mürşidsiz olmaz
Bulursan mürşidi ol başıma tâc

Gönül sırrına mazhar düşse sâlik
Sülûk-i zâhire olmaz o muhtâc

Gönül Kâbesin tavaf et zâhidâ
Ki olam der isen hakikatde hâc

Bu Sûzî vahdet-i Hak bulmasına
Değil mâni bu kesretle imtizâc

50 (s. 57)

Gel bâkî olalım bu fenâdan geç
Gel sâfi olalım bu sivâdan geç

Pîr-i muğâna gel tapşır özünü
Teslîm olagör bu cefâdan geç

Meyhâneye gel sakın âr etme
Mey nûş edegör bu riyâdan geç

Gel râhatı terk et nefsine uyma
Ol şöyle mücâhid bu safâdan geç

Zikreyle fikret gafletle durma
Yatma uyuma gel bu hevâdan geç

Hak'dan geleni cândan kabul et
Göster rızâyı bu inâdan geç

Gir gönlün evine seyret ki neler var
Et şöyle basîret bu amâdan geç

Gel benliği terk et hodbîn olma
Tecrîd-i sivâ et bu kabâdan geç

Her ne denirse teslîm olagör
Hiç olma muhâlif bu hatâdan geç

Gel Hak'la olalım gayrısın koyalım
Mürşide uyalım gel bu çerâdan geç

Et Sûzî nefret halk-ı cihândan
Ver varını Hakk'a gel bu eşyâdan geç

Harfû'l-Hâ

51 (s. 58)

Hasb-i hâlim vasfolunmaz cem olunsa kamu meddâh
Şerh edemez dil-i derdim kitâbını cümle şerrâh

Garka vardı zevrak-ı dil bahr-i âlâm içre hem
Sen dümendâr olmaz isen çâre yok Nûh ola mellâh

Düşmüşüm hicrân iline bunca ağyâr ile ben
Seyr için sahrâ-yı dile ver selâmet olam seyyâh

Kenz-i Hakk'a mâlik olmuşken nedir bu perdeler
Ref edip eyle inâyet bu dile aşk ola miftâh

Teşnegân-ı Kerbelâ-veş Sûzi sûzân içredir
Ol Fırât-ı vasl-ı yâre yolumuz fethede Fettâh

52 (s. 58)

Mefâîlün mefâîlün feûlün

Gönül kandîline aşkdır çü misbâh
Anı zikrin ile yandır her sabâh

Gönül kufli açılmaz gaflet ile
Gerekdir aşk-ı Hak ile çü miftâh

Gönül mescidini tezyîn etmeye
Gerekdir aşk u şevk ile çok salâh

Gönül keştisi menziline varmak
Gerek aşkdan ana Nûh gibi mellâh

Gönül zevrakların tahrîk etmeye
Gerekdir aşk nesîminden çün riyâh

Gönül sığmaz bu kevn ile mekâna
Gerek aşk âlemine ola seyyâh

Gönül bahrinde Sûzî garka vardı
Gerekdir aşk ile bulsun pes felâh

53 (s. 58)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Şevk-i Hak'la gönlümüz buldu ferah
Cânımız cânân ile buldu ferah

Gitmiş idi peyk-i dil dost semtine
Haber-i peygâm ile buldu ferah

Gülşen-i vaslında feryâd ederin
Murg-i cân bûyunla pes buldu ferah

Kalmış idim zulmet-i firkatde ben
Vaslının nûruyla dil buldu ferah

Sûzi aşkınla ciğer biryân idi
Bahr-i lutfunla bu dem oldu ferah

54 (s. 59)

Mefâilün mefâilün feûlün

Gönül yollarını feth ede Fettâh
Hem irfân kapısın keşf ede Fettâh

Dolupdur mâsivâ dil hânesine
Ki zikr ü fikr ile mahv ede Fettâh

Zemâimle gönül pes perdelendi
Mekârimle bütün ref ede Fettâh

Bu nefsi şûma fırsat verme zinhâr
Hevâsın aşk ile kesr ede Fettâh

Seherlerde teveccüh eyle Hakk'a
Kamu müşkülleri feth ede Fettâh

Seherlerde murâkıb ol gönülden
Ki feyz ile tecellî ede Fettâh

Seherde sıdk ile olsa münâcât
Kabûl eder anı lutfuyla Fettâh

Yüzün yere sürüp yalvar Hudâ'ya
Ne istersen anı bahş ede Fettâh

Bu Sûzi mücrimin çokdur günâhı
Înâyetle anı afv ede Fettâh

Harfû'l-Hı

55 (s. 59)

Mefâîlün mefâîlün feûlün

Mübârek bâd ola dilşâda ferah
Cemâl-i yâr ile hoş bâde ferah

Ne lâzım zâhidin gavgâsı bize
Gönülde her zamân Hak yâde ferah

Bizi men etmegil dâvâ-yı aşkdan
Bu dil müftîsi çün fetvâda ferah

Dil-i vîrânemiz mahzûn olurdu
Nigâh-ı yâr ile âbâde ferah

Sebük-bârız gıdâ-yı nefs-i kârdan
Ki rûhânî muhabbet zâda ferah

Ferah bulmam cihânın kârlarından
Gönülde çün nesîm-i bâda ferah

Bi-hamdillâh bu Sûzi aşkın ile
Ferahdâde dil ü cân şâda ferah

Harfû'd-Dâl

56 (s. 59)

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

İlâhî izzetin hakkı bize sen eylegil imdâd
Ki yokdur çâremiz aslâ bize sen eylegil imdâd

Cüyüş-ı nefs-i emmâre dahi iblîs-i pür telbîs
Havâle oldular cümle bize sen eylegil imdâd

Bi-hamdillâh tahassun eyledik biz hısn-ı tevhîde
Bulara gâlip olmaya bize sen eylegil imdâd

Senindir kal'a-ı burc-ı beden cümle mühimmât hem
Muhâfız olmaya bunlar bize sen eylegil imdâd

Yapan sensin bu kal'ayı düzen sensin mühimmâtı
Ki nâzırsın ana dâim bize sen eylegil imdâd

Senindir şevket ü nusret senindir kuvvet ü kudret
Kurupsun tahtgâhını bize sen eylegil imdâd

Ne varsa cümle senindir bu sûret âriyet olmuş
Anı bozdurma a'dâya bize sen eylegil imdâd

Düzülmüş ahsen-i tasvîr ki mimârı anın sensin
Anı tamîr ü takvîme yine sen eylegil imdâd

Eğer bakmaz isen hâşâ iyâl evlâd esîr olur
Eder a'dâ anı yağmâ bize sen eylegil imdâd

Hücûm edip girer a'dâ bu tahtgâh-ı sultâna
Düşerse şânına bilmem yine sen eylegil imdâd

Bu iklîmde defâin hem hazâin var iken mevcûd
Mahalline anı sarfa bize sen eylegil imdâd

Bu Sûzi hasb-i hâlin çün cenâba arz-ı hâl etdi
Kerem lutf ile sâhip ol ana sen eylegil imdâd

57 (s. 60)

Yâ Rab gönül kapısın eyle güşâd
Aşk u şevkle dilleri eyle güşâd

Aklımız dağıdıp bîdâr eyle
Her seherin feyz füyûz eyle güşâd

Vâridât feth edip gönüllerde
Sırr u esrâr-ı sünûhât eyle güşâd

Kıl tecelliyât-ı İlâhiyyene mazhar
Lutf ile irfân kapısın eyle güşâd

Kâr-ı dünyâdan gönlümüz sarf eyle
Kendi umûruna gayretimiz eyle güşâd

Her ne olsa senden olur billâh
Bunları bilmeye fikrimiz eyle güşâd

Zikr ü fikrinle olalım her dem
Bu yola gitmeye râhımız eyle güşâd

Nefsimizle mücâhid olmaya kudretimiz
Ver cesâret kuvvetimiz eyle güşâd

Sûzi miskîne kerem kıl lutfundan
Her umûrunda basîret eyle güşâd

58 (s. 61)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Mücrim ü muhtâcınım etme çü red
Kıl şefâat yâ Muhammed ü Ahmed
Âciz ü miskînim eyle meded
Kıl şefâat yâ Muhammed ü Ahmed

Gelmişim kapına şâhım pür uyûb
Durmuşum tapına şâhım pür zünûb
Özr ü taksîrimle mahzûnü'l-kulûb
Kıl şefâat yâ Muhammed ü Ahmed

Kimse bilmez nedürür hâlim benim
Lîk çokdur sû-i ef'âlim benim
Sana muhtâc afv u gufrânım benim
Kıl şefâat yâ Muhammed ü Ahmed

Geçdi günler hep hatâ vü noksânla
Her ne etdimse kusûr u noksânla
Gelmişim bu cân ile haclânla
Kıl şefâat yâ Muhammed ü Ahmed

Geçmedi bir gün ki olmaya hatâ
Bilmezem hâlim n'olur yevmü'l-cezâ
Pes ümîdim afv u ihsân u atâ
Kıl şefâat yâ Muhammed ü Ahmed

Hasb-i hâlim rûz u şeb âh u enîn
Derd-i hasret ile gönlümüz hazîn
Sen olupsun çün şefü'l-müznibân
Kıl şefâat yâ Muhammed ü Ahmed

Ey melâz-ı âsiyân ü müznibân
Hem şefâat kânı ey şâh-ı cihân
Sûzî'nin hâli yamandır pek yaman
Kıl şefâat yâ Muhammed ü Ahmed

59 (s. 61)

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Bu dil-i mahzûnumuz hiç olmadı gamdan âzâd
Âh u vâh u hasret ile olmadı bir demde şâd

Derd-i yâr ü fikr-i zâr u girye vü endûh ile
Tâ geceler subha değin eyleyip feryâd u dâd

Mâsivâdan şöyle tecrîd etmeyince ey dilâ
Her ne kadar sa'y edersen olamazsın ber-murâd

Et sülûkunda devâm ol seher-hîz her zamân
Tâ ki feyz ü füyûzât bula gönlün hem küşâd

Sıdk ile beste-miyân ol hizmetinde Sûziyâ
Ola ki merdân içinde koyasın bir hoşca ad

60 (s. 61)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Bûy-ı Hak'la kıl mutayyeb bu vücûdun misl-i ûd
Bu revâyihler gönülden ede dergâha suûd

Cümle varından geçûben fâriğ ü âzâde ol
Hakk'a teslîm et bu gönlü kalmasın aslâ kuyûd

Cân verenler işbu yolda erdiler cânânına
Her ne bâzâr etdilerse gördüler bin türlü sûd

Maksûda ermek dilersen cân u başın terkin ur
Fırsatı fevt etme sakın var iken elde nukûd

Sûzi'nin cümle uyûb u hâli malûmdur sana
Ente Rabbî ente hasbî yâ Gafûr u yâ Vedûd

61 (s. 62)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Hevâ-yı nefis ile bed-kâr olmuşum Mevlâ meded
Mâsivâlar ile dûçâr olmuşum Mevlâ meded

Dil perîşân dîde giryân girmişim bu yola ben
Dembedem âh ile pür zâr olmuşum Mevlâ meded

Şerha şerha oldu bu dil zahm-ı aşk-ı yâr ile
Derd-i bî-dermâna nâçâr olmuşum Mevlâ meded

Zemm-i ağyâr levmi-i nâdân hiçbirin kayd etmezem
Terk-i nâmûs ile bî-âr olmuşum Mevlâ meded

Sûzî âhımdan semâvâtda melekler hayf eder
Âteş-i aşk ile pür nâr olmuşum Mevlâ meded

62 (s. 62)

Mefâilün mefâilün feûlün

Gönül hubbunda kâimdir Muhammed
Ki zikrin dilde dâimdir Muhammed

Bu cân arzu eder dâim visâlin
Ezelde çünkü mâildir Muhammed

Cemâlin vasfı ve'ş-Şems Duhâ'dır
Saçın ve'l-Leyl-i yeldâdır Muhammed

Çü zâtın Hak ile birlikde kâim
Ki sırrın sırr-ı esrârdır Muhammed

Gürûh-ı enbiyâya rehnümâsın
Kamudan şânın âlâdır Muhammed

Cemî-i evliyâ hem asfiyâlar
Seninle Hakk'a vâsıldır Muhammed

Bu Sûzî kemter ü kıtmîrin ey şâh
Kapında şöyle sâildir Muhammed

63 (s. 62)

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Bu dârât-ı cihân fânî olupdur sonra nâ-mevcud
Bekâya meyl edelim gel ki bâkîdir olup mevcûd

Dilersen mülk-i câvîdi gel imdi aşka mâlik ol
Kadîmîdir bekâsı pes ezelden tâ ebed mevrûd

Kıyâm-ı dü cihânın çün bu aşk ile olur dâim
Bu mahsûsât mevcûdât ki buldu aşk ile vücûd

Ki aşkın zerresinden nice bin zerrât olur zâhir
Zevâli hep mukarrerdir velâkin aşk olur mevcûd

Bu eşyâlar ne kim vardır kamu mir'ât-ı aşk olmuş
Görünen hem gören oldur ki olmuş şâhid ü meşhûd

Gel imdi kendini tanı bu aşkdan bir haberdâr ol
Vücûdun fânî kıl aşkda özün bâkî ola mes'ûd

Vücûdun hıfz eden kimse fenâya verdi pes gönlün
Ki nefs-i şevk-i şöhretdir bekâsı yok değil maksûd

Fenâya meyl eden fânî olur bâkî nedir bilmez
Ubûdiyyetde kâimdir velî bilmez nedir mâbûd

Basîret eylesen zâtın o zât-ı pâke mazhardır
Velî zâhir hevâsıyla edipsin kendini âlûd

Tecerrüd ile zâhirden teveccüh eyle dergâha
Bulursun mescidi dilde özün hem sâcid ü mescûd

Edip hamd ü senâ her dem gönül gözün küşâd eyle
Hakîkatle nazar eyle olupsun hâmid ü mahmûd

Bu aşka mahrem olanlar olur bîgâne pes gayra
Ki aşkın şânıdır mâşûkunun gayrı olur mechûd

İçip aşk câmını Sûzî aceb medhûş mest olmuş
Ki akli başına gelmez bu hâlâtı olur memdûd

Harfû'z-Zel

64 (s. 63)

Mefâîlün mefâîlün feûlün

Eğer âkil isen irfân dahi elez
Var ise hüccetin burhân dahi elez

Ne hâcet mest olasın bu hevâ ile
Gönül bezmindeki sekrân dahi elez

Mecâzîden bulursan lezzet zâhir
Hakîkatda safâ-yı cân dahi elez

Cihân içre bu ağyâr ile olmakdan
Ger olsan yâr ile nîrân dahi elez

Har-ı nâdân ile gülşende gezmekden
Olursa ehl-i dil külhân dahi elez

Lezîzdir Sûziyâ kand u şekerler
Velî zevk-i gönül her an dahi elez

65 (s. 64)

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Cemâlin Kâbesi şâhım bana cennetden lezîz
Zülâlin katresi cânâ bana kevserden lezîz

Vukûf etmek senin taht-ı rızânda bana bir sâat
Nice bin kez vukûf-ı hacc-ı ekberden lezîz

Şehâ bâğ-ı cemâlinden erişse bana bir dâne
Ki gûnâgûn cinân içre olan esmârdan lezîz

O hân-ı feyz-i lutfundan yer isem bir nemek cânâ
Naîm-i dü cihândan hem dahi şekerden lezîz

Ki bûy-ı gülşen-i hüsnün aceb tervîh eder gönlü
Safâ-bahş etmede Sûzî misk ü anberden lezîz

Harfû'r-Râ

66 (s. 64)

Gel cânım aşk ile Allâh'a yalvar
El açıp yüz süre dergâha yalvar

Kul olan Mevlâsı yanında uyumaz
Yatma câm-ı hâba hemân ol şâha yalvar

Âlem-i ağıyardan hâlî oldukça gece
Dil hânesinde tenhâ ol mâha yalvar

Âh-ı ciğer-sûz ile hengâm-ı seher
Niyâz et dergâh-ı penâha yalvar

Sûziyâ ol medîne-i dilde mukîm
Rûz u şeb durma Habîbullâh'a yalvar

67 (s. 64)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Ehl-i derdin derdine dermân olur vakt-i seher
Hasta dil âkillere Lokmân olur vakt-i seher

Âşık-ı dîdâr olanlar rûz u şeb feryâd eder
Âh u zârla dîdesi giryân olur vakt-i seher

Dost cemâli şem'ine pervâne-veş cevân eden
Âteş-i aşka yanıp biryân olur vakt-i seher

Hâne-i dil hâlî olur kesret-i ağyârdan
Tahtına teşrîf eder yâr mihmân olur vakt-i seher

Çün hicâbın keşf eder mahbûb yüzünden ol zamân
Tâlib-i sâdıklara seyrân olur vakt-i seher

Hasret-i yâr ile terk-i hâb eden cânlar o dem
Kâm aliben vâsıl-ı cânân olur vakt-i seher

Her ne türlü müşkil-i dil var ise arz eylegil
Feth oluben cümlesi ihsân olur vakt-i seher

Ârif-i âgâh olanlar nûm şeb bîdâr olur
Mahrem-i seyr mazhar-ı Yezdân olur vakt-i seher

Sûziyâ ger âşinâlık ister isen dost ile
Lutf-ı cânân cilve-i pîrân olur vakt-i seher

68 (s. 65)

Bu kâinat cümlesi fenâya gider
Fikr eylesen her biri bir yana gider

Üryân gelipdir cihâna bunca vücûd
Nesi var ise soyarlar yine üryâna gider

Bu cihân mahsûlü çöpe değmez
Esiben bâd-ı fenâ yabana gider

Sanma ki bâkî kalır bu varlık
Vakti geldikde cümlesi meccâne gider

Fırsat elde iken fikr eyle
Fâide vermez bu akl talana gider

Değme cânıma Mevlâ'yı seversen
Nezr etmişim o cânâna gider

Sûziyâ gönlüne gel dâim
Uyma aklına ki dîvâne gider

69 (s. 65)

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Bu meydân erleri cümle gürûh-ı Halvetîlerdir
Çekerler nâra-yı yâ Hû sipâhî Halvetîlerdir

Bu çillehâne-i Şems'de gelip zevk ile devrâna
Edenler cân ile zikri ilâhî Halvetîlerdir

Erenler meclisi içre yakasın çâk çâk edip
Semâya erdiren zâr ile âhı Halvetîlerdir

Başına nefis-i kâvînin takiben habl-i tevhîdi
Getiren **mezîci** zikre çü râhı Halvetîlerdir

Duyarlar ism-i Hû ile hüviyyetden haber bunlar
Bulanlar vecde-i hâlâtı gâhî Halvetîlerdir

Bulurlar ism-i Hay ile hayât-ı câvidân dâim
Alanlar lezzet-i rûhânî şâhî halvetîlerdir

Gönül bezminde Sûzî aşk ile atşân olanlardan
İçip vahdet meyin mest-i İlâhî Halvetîlerdir

70 (s. 66)

Halvetînin aşkı çokdur gönül gözleri açıkdır
Dillerinde dâim Hak'dır gider Hakk'a Halvetîler

Ravza-i zikre girerler gonca güllerin dererler
Dost kokusunu duyarlar gider Hakk'a Halvetîler

Bekâlar bulup erkâna ererler feyz-i irfâna
Nâr-ı aşka yana yana gider Hakk'a Halvetîler

Gelirler cümle meydâna vird okurlar gûne gûne
Hak Hû deyî döne döne gider Hakk'a Halvetîler

Ciğerleri biryân olur gönülleri hayrân olur
Dost iline seyrân olur gider Hakk'a Halvetîler

Na'ra-ı yâ Hû vururlar Hak meydânında dururlar
Allâh Allâh çağrışirlar gider Hakk'a Halvetîler

Hamr-ı vahdetden içerler cümle varından geçerler
Aşk deminden per açarlar gider Hakk'a Halvetîler

Şâh-ı merdân yollarına ilm-i ledün sırlarına
Hem hakikat illerine gider Hakk'a Halvetîler

Pîrleridir Seyyid Yahyâ ceddidir server-enbiyâ
Onlarca cümle evliyâ gider Hakk'a Halvetîler

Sûzi aşk ile yanarlar dost elinden mey sunarlar
Mest olup cümle dönerler gider Hakk'a Halvetîler

71 (s. 66)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Gönlümüz çün bir aceb seyrândadır
Aşk meyiyle mest olup sekrândadır

Gamze-i yâr ile olmuşdur şikest
Bu teselliyle aceb hayrândadır

Varımız ifnâ ederiz dosta biz
Sarf olunmayan hayırsız mândedir

Mâl nedir ki cân fedâ olsun fedâ
Dosta gitmeyen yed-i şeytândadır

Yârsız olan bir safâ vermez huzûr
Olsa yâr ile safâ çün şândadır

Dost deminden dûr olan mahrûm kalır
Her nesi olsa kamu nâlândadır

Şem-i yâre döneriz pervâne-veş
Dembedem Sûzî dili sûzândadır

72 (s. 66)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Mâcerâ-yı nîk ü bed kârım sana mâlûmdur
Zâhirâ mahlûkun içre gerçeğim mektûmdur

Hazretine nâ-sezâ e'âl ü etvârım benim
Lîk afv-ı rahmete nisbetle hep mağlûbdur

Cürm ü isyân kesr ü noksân hâlimiz oldu dâim
Lutf u ihsân afv-ı gufrân etmeniz meczûmdur

Asker-i nefis ü hevâ her dem hücûm etmektedir
Hamdü lillâh husn-ı tevhîd ile dil mahtûmdur

Her ne kadar cevri ü cefâ eyler isen Sûzî'ye
Birine bin bahş safâ hazretinden me'mûldür

73 (s. 67)

Kerem eyle seher yeli bize Mevlâ'dan haber ver
Ne emretsen diyem belî bize Mevlâ'dan haber ver

Seher vakti kûy-ı cânâ varırsın kurb-ı cânâna
Hâlim arz et o sultâna bize Mevlâ'dan haber ver

Ne semttedir illeriniz gonca mıdır gülleriniz
Nedir bilsek dilleriniz bize Mevlâ'dan haber ver

Olanca varım vereyim dilersen yolca öleyim
Dergâha yüzüm süreyim bize Mevlâ'dan haber ver

Varırsan dostun iline erersen zülfi teline
Kerem etsen ben kuluna bize Mevlâ'dan haber ver

Dost bağına varır isen güllerini derer isen
Sırlarını duyar isen bize Mevlâ'dan haber ver

Sûzi mücrim düşer âha gark olmuş bahr-ı günâha
Varırsan yüce dergâha bize Mevlâ'dan haber ver

74 (s. 67)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Hâne-i halvetde kaldım kûy-ı cânâna sefer
Hamdü-lillâh gûş-ı cânâ erdi bir şîrîn haber

Avava düşdü kilâbım varlığım yağmaladı
Şöhretinden eyledim bu hâl ile cânâ güzler

Râhgüzârın istedim vaslına ermeye dedi
Bilmedin mi semtini dildâre sendedir memer

Kendime geldim çü gördüm tahtgâhu dilberi
Anladım kendimi olmuş sırr-ı sultâna makar

Şevk-i hüsnün şûlesinden Sûzi yakdı bir çerâğ
Besdir ana dü cihânda istemez şems ü kamer

75 (s. 68)

Bilmem nedir bu âlem her ân mübtedî' olur
Birbirinden bu nâs dâim munsadı' olur

Fitneler zuhûr eder kesrettedir aşûb
Ne hâldir ki fîsk u fesâd müctemî' olur

Meslûbdurur ünsiyyet birbirlerinden
Aşk u şevk u muhabbet her dem munkatî' olur

Bir dem devâm yokdurur cân-ı cihânda
Her ne temkîn verirsen yine muhtalî' olur

Bunca tekevvün televvün avârız havâdis
Cümlesinde var tecellî kim zâtdan munkani' olur

Bu havâdisâta ilişme zâtı bulagör
Her ne mahzûr var ise zevâtdan mündefî' olur

İbretle nazar eyle bu mahsûsâta Sûzî
Ger basîret eyler isen guş-ı cân müstemî' olur

76 (s. 68)

Bir cân olsa ki cânıma cânân olur
Bir yâr olsa ki sırrıma burhân olur

Bir şân isterim ki cânânıma ola şân
Bir hâl isterim ki gönül seyrân olur

Bir mâl isterim ki zâhirde bî-mâl ola
Bir nân isterim ki gıdâ-yı rûh u cân olur

Bir hâl isterim ki beyâz çehre manzûr olmuş
Bir kaş isterim ki kible-i mihrâb-ı Rahmân olur

Bir şâl ola ki ola melâmet hurkası
Bir zâl isterim ki nâ-hamra nişân olur

Bir hân isterim ki mülk-i câna hüküm eder
Bir bağ isterim ki bülbül-i cân nâlân olur

Bir mâ isterim ki cân u dil hayât bula
Bir câ isterim ki gülistân-ı cinân olur

Bir kân isterim ki olsun maârif menbai
Bir mâr isterim ki tılsım-ı mühr-i Süleymân olur

Biryân olsa ciğerler âteş-i aşk-ı yâr ile
Giryân olsa dîdelerim pür kan olur

Mey-i nâb isterim ki mest ede tâ haşre dek
Yağmâ olsa bu akl gönlümüz hayrân olur

Bir nâr isterim ki mâsivâyı hark ede
Sûzân olsa gönül o dem rahşân olur

Burhân isterim ki her anda yâr hâzır ola
Ol hâlde cemî zamân bir ân olur

Mihmân olsam dostum tahtgâhına
Bir şân olur ki Sûzî o dem sultân olur

77 (s. 68)

Geldim sûzâna şem'a pervâne
 Bakmazam câna gizli pazar var
 Yan yüreğim yan gör ki neler var
 Bu halk içinde bize güler var

Dil-i bîmârım sorsa ol yârim
 Ne var hünkârım âh-ı seher var
 Yan yüreğim yan gör ki neler var
 Bu halk içinde bize güler var

Aşk ile giryân ciğerim biryân
 Olmuşum hayrân cânda eser var
 Yan yüreğim yan gör ki neler var
 Bu halk içinde bize güler var

Zülfü telinden bâğî gülünden
 Dostun ilinden geldim haber var
 Yan yüreğim yan gör ki neler var
 Bu halk içinde bize güler var

Gönlüm pür yâre geldim tîmâre
 Eylegil çâre dilde keder var
 Yan yüreğim yan gör ki neler var
 Bu halk içinde bize güler var

Derdiyle hoşum mest ü medhûşum
 Dostdan gelmişim bende güher var
 Yan yüreğim yan gör ki neler var
 Bu halk içinde bize güler var

Sûzi dilim var tâze gülüm var
Gizli sırrım var bende hüner var
Yan yüreğim yan gör ki neler var
Bu halk içinde bize güler var

78 (s. 69)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Sendedir bu dil demâdem gayrılardan dûr olur
Dilde dildârın huzûruyla gönül mesrûr olur

Geceler bîdâr olanlar görüser dîdârını
Mest olup vuslat demiyle cân u dil mahmûr olur

Ehl-i diller seyr ederler cenneti dilde müdâm
Dembedem şevk-i cemâl ile bu dil pür nûr olur

Vasl-ı dildâr ister isen gönlüne eyle nazar
Mazhar-ı dîdâr olan Mûsâ gibi dil Tûr olur

Mushaf-ı Hak'dır bu gönlün gâfil olma bir nefes
Her ne istersen nazar kıl dilde hep mestûr olur

Çün ene'l-Hak dedi Mansûr Hak'dan idi ol kelâm
Taşladıp Mansûr'ı halka kendisi mestûr olur

Rabbini bilmek dilersen nefsin bil Sûziyâ
Bilmeyen nefsin billâh dü cihânda kör olur

79 (s. 69)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Kimseler görmüş değil ki cân nedir
Cân içinde göresin cânân nedir

Bu musavver ahsen-i takvîmi gör
Âdem olmuş hem adı insân nedir

On sekiz bin âleme bir nüshadır
Kendi zâtına dahi burhân nedir

Cân gözüyle bak bu mir'âtdan ana
Zâhir olur sana çün pinhân nedir

Râi mer'î bir olur bak kendine
Gayra bakma sende bu gümân nedir

Kendini yok eder isen var olur
Çün bilirsen sendeki ol şân nedir

Âlem ü âdem çü Tanrı sırrına
Mazhar olmuşsan dahi kitmân nedir

Bu vücûd iklimini gezsен tamâm
Görenler var andaki seyrân nedir

Her ne istersen bulursun sende sen
Gayrılara etdiğin tuğyân nedir

Ârif isen kendini bil kendini
Bundan özge bildiğin irfân nedir

Sen emîr oldun vücûdun şehrine
Âmir ü me'mûr isen gayrı bir sultân nedir

İki hâkim cem olursa bir yere
Ol fesâdı def'e çün imkân nedir

Hâkim ü mahkûm sen oldun Sûziyâ
Şâhid-i gayr ile çün îlân nedir

80 (s. 70)

Fâ illâtün fâilâtün fâilâtün fâ iün

Ref et nikâb-ı vechini seyrân etsin dîvâneler
Şem-i cemâline karşı devrân etsin pervâneler

Aşkın meyinden katresin lutfeylegil âşıklara
Haşre değın ayılmasın sekrân olsun mestâneler

Ol teşnegân-ı Kerbelâ gibi çekerler sûzinâk
Vaslın zülâline kandır reyyân olsun atşâneler

İrgör gümânın sırrına meydân-ı aşkda ey şehâ
Tîr-i müjgâna sînesin üryân kılsın merdâneler

Hacc-ı visâlin etmeye âşıklara eyle nasîb
Kâbe-i kûyunda cânın kurbân etsin cânâneler

Savm u salât medreseyi verdik size ey zâhidâ
Vahdet meyın nûş etmeye ihsân olsun meyhâneler

Şems-i cemâlinden zerre vücûdları biryân eder
Nâr-ı aşkınla Sûziyâ suzân olsun sûzâneler

81 (s. 70)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Bir tecellî etdi zuhûr bu seher
Yatma gâfil deyi bir gizli haber

Dur bana eyle teveccüh sıdk ile
Var ise kalbinde îmândan eser

Âşık isen aşkını sarf eylegil
Mâşûkun olmuş sana çün muntazar

Âşık olan uyumaz yatmaz hele
Âh eder hem zâr eder inler ağlar

Derd oduyla şöyle pür âteş olur
Her nefes aldıkça saçılır şerer

Aşk ile dîvâne eder kendini
Fehm edemez nedürür nef'le zarar

Dost olur sevdâsı dâim aşk ile
Mâsivânın cümlesin kalbden siler

Dilde zikri kalbde fikri yâr ile
Gayrılara eylemez aslâ nazar

Ekli şurbu nevm-i râhat istemez
Her huzûru aşk olur eyler güzer

Halk ile bîgâne-veş ülfet eder
Hakk'a eder dembedem azm ü sefer

Hakk'ı gözet halkı çıkar kalbden
Sûzî aklın var ise başda eğer

82 (s. 71)

Yâ Rab bu nefs-i bed-hâhımı sındırmaya kuvvet ver
Yâ Rab bu zemâyimlerden kurtulmaya kudret ver

Yâ Rab bu ne gaflet bu ne kesret bu ne belâdır
Yâ Rab bu ibtilâlardan bize sabra vus'at ver

Yâ Rab bu ne hikmet bu ne kudret bu aceb sırr-ı azîm
Yâ Rab bu umûr bu husûs-ı bedâyîlere fikret ver

Yâ Rab bu vücûd iklimine geşt ü güzâr eyleyelim
Yâ Rab bu tertîb-i nizâm'çin bize ruhsat liyâkat ver

Yâ Rab bu şehir-i azîm içre nice sanat görünür
Yâ Rab bundaki pâdişâhî hükkâmı bize ülfet ver

Yâ Rab bu şehirde bir kubbe-i beyzâ vü muzeyyâ görünür
Yâ Rab ana duhûl ü seyrânına bize cür'et ver

Yâ Rab onsekiz bin âleme anı mir'at etmişsin
Yâ Rab bu cem'î-i mükevvinâta o manzardan basîret ver

Yâ Rab bu sırr-ı esrâr-ı bedâyî-i sanâyîlerine
Yâ Rab bu nâtüvân-ı âciz-i miskînine fırsat ver

Yâ Rab bu Sûzi kulun vâdi-i hayretde kalmışdır
Yâ Rab lutf u kerem ü ihsânınla ana selâmet ver

83 (s. 71)

Dervîş olan dâim zikr-i Hudâ söyler
Cân u başın Hak yoluna fedâ söyler

Hakk'a bakar hiç ilişmez nâsa
Mâşûkun gayrı herkese salâ söyler

Terk eder nâmus u âr u varını
Dost için nâm u şânını hebâ söyler

Aşka düşen hâb râhatı terk eder
Cân u gönlünde mâşûkdan sadâ söyler

Her deminde her zamânda şevk-i yâr eder
Her kelâmında mâşûka vefâ söyler

Aşk demiyle mahmûr olur rûz u şeb
Mâşûkun gayra gönülden cüdâ söyler

Sûzî senden gayrısın kayd eylemez
Gayrılardan her ne olsa hevâ söyler

84 (s. 72)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Âşık olan dost yolunda cânını kurbân eder
Varını terk eyleyüben kendini üryân eder

Fakr u fenâ zıll-ı gınâ mihnet-i renc-i 'anâ
Bir olur indinde dâim cümlesin siyyân eder

Herkese eyler tevâzû hem tezellül şöyle kim
Yokluğa düşüp vücûdun hâk ile yeksân eder

Dost kapısında duruben rûz u şeb inler müdâm
Âh u zâr-ı nâr-ı aşkla gönlünü sûzân eder

Her ne emretse semî'nâ deyiben teslîm olur
Hizmetinde sâdıkâne Sûziyâ devrân eder

85 (s. 72)

Mecmua-ı dil vâsf-ı siyâh hâlini söyler
Sevdâ-yı gönül zülf-i perîşânını söyler

Pervâne sıfat şem-i cemâline dönerler
Zâhid-i âmâ nûrunu görmez nârını söyler

Sermest olup bülbül-i cân zâr u firâkla
Yatmaz uyumaz ol gül-i gülzârını söyler

Bahseyleme vâiz zevk-i naîm-i cinândan
Aşk ehli olan lezzet-i huzûr-ı yârini söyler

Mahbûb-ı cihân olsa dahi safâsı yok
Mecnûn-ı gönül sâki-i humârını söyler

Mesmûa değil ger vâsfedesin medrese mescid
Mahmûr-ı dil sâki-i demdârını söyler

Mesrûr ola mı bu dil-i nâşâdımız ey dost
Mahzûn gönül Sûzi-yi sûzânını söyler

86 (s. 73)

Feilâtün feilâtün feilün

Âşıkâ vakt-i saâdet gecedir
Zâhide vakt-i ibâdet gecedir

Mâsivâdan dil gece hâlî olur
Her ne görse ana mir'ât gecedir

Dilde dîdâr ile huzur bulmağa
Fırsat-ı vakt-i ganîmet gecedir

Gönlüne olur nice bin vâridât
Keşf-i esrâr hem fütûhât gecedir

Bahş olur feyz-i füyûzât işbu dem
Lutf-ı Mevlâ hem inâyet gecedir

Cân olur cânânına elbet karîn
Sırr-ı vâhdet vakt-i vuslat gecedir

Uyur ağyâr yâr olan bîdâr olur
Dostla ülfet ü muhabbet gecedir

Bezm-i Hak'da mest olur mestâneler
Câna kuvvet gönle kudret gecedir

Gel niyâz et Sûziyâ dergâha sen
Çün münâcât arz-ı hâcât gecedir

87 (s. 73)

Feyz ü füyûzât leyle-i ihyâda olur
Feth ü fütûhât leyle-i ihyâda olur

Erenler meydânı feth olduğunca
Nice müşkilât leyle-i ihyâda olur

Kamu ervâh-ı nebî mürsel velîler
Bu mecmûât leyle-i ihyâda olur

Halka-ı zikre gelir dervîşler
Nice sunûhât leyle-i ihyâda olur

Huzûr-ı Hak gönülde olur müdâm
Buna mazhariyyet leyle-i ihyâda olur

Aşk u şevk ü muhabbet andadır
Cezb-i cezebât leyle-i ihyâda olur

Görmek istersen gülistân-ı cenneti
Ravza-ı cennet leyle-i ihyâda olur

Feth olur nice esrâr-ı Hudâ
Bahş-ı saâdet leyle-i ihyâda olur

Ne dilersen erilir cümle murâda
Lutf u inâyet leyle-i ihyâda olur

Herkes nasîbin bulur hâlince
Nice zevk-yâb leyle-i ihyâda olur

Hakk'a ermek isteyen gelsin anda
Nice müşâhedât leyle-i ihyâda olur

Kadr ister isen gel beri zâhid
Nice teşrîfât leyle-i ihyâda olur

Bir gececik terk-i namâz eylegil
Nice bin salât leyle-i ihyâda olur

Mir'ât-ı gönlüm zikr ile olur mücellâ
Nice mükâşefât leyle-i ihyâda olur

Sûzî o gece dosta erirse n'ola
Sırr-ı muvâsalât leyle-i ihyâda olur

88 (s. 74)

Ehl-i zikr olanı ta'yîb edenler
Er yarın Hak dîvânında bell'olur
Hak yoluna kardaş varın verenler
Er yarın Hak dîvânında bell'olur

Kimin kalbi açık kiminin yaşlı
Kimi deli kardaş kimisi uslu
Kimisi şâd olur kimisi yaşlı
Er yarın Hak dîvânında bell'olur

Kimisi dervîşdir kimisi sûfî
Sûfî isen kardaş kıl kalbin sâfî
Gönlünde bulunsun Allâh'ın havfı
Er yarın Hak dîvânında bell'olur

Ben bilirim deyi kendini öğme
Hak kuluna kardaş kem nazar kılma
Dervîşin gönlünden gel gâfil olma
Er yarın Hak dîvânında bell'olur

Dervîş olan elbet mürşidin bulur
Teslîm olan kardaş maksûdun alır
Tenhâca tenhâca Mevlâ'sın bulur
Er yarın Hak dîvânında bell'olur

Hak Muhammed yolu budur Ali'den
Sûzî miskin söyler pîrden velîden
Böyle bulduk kardaş kâlû belîden
Er yarın Hak dîvânında bell'olur

89 (s. 74)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Ârif-i âgâh olan bîdâr olur
Dost ile hem mahrem-i esrâr olur

Hamr-ı vahdetden olur mest-i müdâm
Hemdemî cânân olup huşyâr olur

Şevk eder her dem cemâl-i yâr ile
Gâh olur ki mazharı dîdâr olur

Cilveler eder demâdem dost ile
Diledikçe vâsıl-ı dildâr olur

Mâlik olmuş ol vücûd iklimine
Taht-ı dilde gâhîce hünkâr olur

Zevk eder dildâr ile şeb-tâ-seher
Her ne isterse gönülde var olur

Cân verip cânân alırlar yerine
Sûk-ı dilde bir aceb pâzâr olur

Terk ederler dü cihânda varımı
Hak ile bunlara özge kâr olur

Sâkî-i cân devr eder çün câmını
Bezm-i Hak' da Sûzi çün demdâr olur

90 (s. 75)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Hâlimi arz etmeye bir ehl-i dilden ver haber
Sırrımı sır etmeye bir ehl-i dilden ver haber

Derdime em yâreme merhem olursan gel beri
Bin niyâz et şevk ile bir ehl-i dilden ver haber

Yüz süreyim eşiğinde nice yıl kâim olup
Câna minnet ede himmet ehl-i dilden ver haber

Ehl-i dünyâ sözleri gönlü perîşân eyledi
Nutk-ı hikmet ehl-i vahdet ârifândan ver haber

Cân cemâl-i yâr ile her dem huzûr-ı demdedir
Bundan özge var ise [bir] zevk-i dilden ver haber

Koymuşam dost eşiğine başımı Kıtmîr-veş
Zâhidâ bundan hayırlı bir ilimden ver haber

Sûziyâ hemdem olursan gel beri Allâh için
Kîl ü kâli terk ediben ilm-i hâlden ver haber

91 (s. 75)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Âşık olan cân u başından geçer
Sâdık olan hânümânından geçer

Tâ geceler subh olunca zâr eder
Râhat olmaz hâb-ı nâzından geçer

Dost cemâlini gönülde seyreder
Zâhir olan kârbânından geçer

Dilde dildârın bulan gayr istemez
Var ise ahbâb u yârinden geçer

Bezm-i aşkda mest olan dîvâneler
Tek edip nâmûs u ârından geçer

Dil evine mâlik olan Sûziyâ
Fârîğ olur mülk ü mâlından geçer

92 (s. 75)

Mefâilün mefâilün feûlün

Gönül tahtında şâhım Mustafâ'dır
Semâ-ı dilde mâhım Mustafâ'dır

Temennâ-yı niyâzım dergehinde
Demâdem zâr u âhım Mustafâ'dır

Ümîdi kesmişim her bir sivâdan
Gönülde özge hâhım Mustafâ'dır

Gönül müstağnidir şâh-ı cihândan
Benim çün pâdişâhım Mustafâ'dır

Ne semte eylesem arz-ı teveccüh
O demde kiblegâhım Mustafâ'dır

Açıldıkça gönülde sırr-ı vahdet
Küşâd-ı hayr-hâhım Mustafâ'dır

Ne gam havf etsem her dü cihândan
Benim püşt ü penâhım Mustafâ'dır

Namâzım hem niyâzım olsa Hakk'a
Her anda secdegâhım Mustafâ'dır

Huzûr-ı yâr ile her dem safâda
Teşevvuk cilvegâhım Mustafâ'dır

Bi-hamdillâh erişdi bize tevfik
Ki Hakk'a doğru râhım Mustafâ'dır

Geceler vird ü ezkâr-ı derûnum
Seherler subhgâhım Mustafâ'dır

Yüzüm kara ise dergâhda lâkin
Bağışladan günâhım Mustafâ'dır

Sorarlarsa nedir bu şân u şöret
De Sûzî izz ü câhım Mustafâ'dır

93 (s. 76)

Aşk-ı Hudâ neşv ü nemâ câna safâdır
Bûy-ı vefâ rûha gıdâ kalbe cilâdır

Sît ü sedâ hüsn-i edâ özge nevâdır
Hubb-i bekâ şevk-i likâ mahzâ atâdır

Nûr-ı cemâl zevk-i visâl aşk-ı hayâle
Lutf u ihsân bahş-ı cânân sırr-ı Hudâ'dır

Nâz-ı dilber hüsn-i kamer câna eserdir
Cilve-nümâ ez-dilrübâ çün bî-bahâdır

Dilde keder koyma gider eyle huzûru
Eyle müdâm zikre devâm Hakk'a kıyâmdır

Sende ara derde devâ her şeyden
Gayra bakma yoldan çıkma sana hatâdır

Gönlünü şâd eyle küşâd dost ile sen
Kıl îtimâd etme inâd kalbe cefâdır

Gel ey Sûzî pâk et özü terk-i sivâ et
Bul yârini ver varını Hakk'a fedâdır

94 (s. 76)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Bu cihânda bulmadım bir yâr-ı gâr
Mâr-ı nefse sed ola Sıddîk-vâr

Hasb-i hâlim bilmedi yârenlerim
Sûretâ yâr geçinen oldu ağyâr

Zâhirinden zanneder budur murâd
Fehm edemez nedürür encâm-ı kâr

Zâr ediben rûz u şeb pes ağlarım
Sen meded kıl bize ey Perverdigâr

Derd-i yâri anlamaz bîgâneler
Yara üzre yara eder âşikâr

Dost için zâr-ı zebûn âşık hâlin
Kim ne bilsin mezbelde şîkem-hâr

Ehl-i nefis olan bilemez hâlimiz
Bilir ancak ârif-i dîdâr-ı yâr

Hasb-i hâlim etsem kıyâs nefis eder
Bu kıyâs bilmez hatâdır hem zarar

Ehl-i aşkın reng-i bî-elvânına
Akl erişmez her gören bir söz atar

Dîde giryân gönlümüz hayrândadır
Düşdüğünce hâtıra ol şîvekâr

Cümleden mahrem hem erham Hak'durur
Arz-ı hâl et Sûziyâ ana yalvar

95 (s. 76)

Mefâilün mefâilün feûlün

Sana cânân gönül hayrân nedendir
Cemâlin gün gibi rahşân nedendir

Yanağın gül saçın sünbül dişin dür
Dudağın lâl ile mercân nedendir

Kaşındır *kâbe kavseyni ev ednâ*
Yüzündür Sûre-i Rahmân nedendir

Dü çeşmin kevser-i ayn-ı hayâtdır
Feminden selsebîl revân nedendir

O müjgân oku bağrım yarasına
Dokundukça olur dermân nedendir

Bu mecrûh sîneme her dem edersin
O tığ-ı gamzeni üryân nedendir

Aceb hoş mu gelir sana a şâhım
Bu cevr ile cefâ her ân nedendir

Değilken birine lâyık çü benden
Bana bu lutf ile ihsân nedendir

Düşüp aşkın oduna böyle yanmak
Bu Sûzî sûz ile sûzân nedendir

96 (s. 77)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Derviş olan kendini ednâ bilir
Kalb gözün açar bunu âmâ bilir

Boynu eğri ibret ile gezer ol
Kimi görse kendiden âlâ bilir

Hoş nazar eder kamu kullara ol
Gördüğünü Hızır ile Mûsâ bilir

Kimseye arz eylemez hâlini ol
Hâlini anın hemân Mevlâ bilir

Teslim olur mürşidinin nutkuna
Her ne emretse anı kimyâ bilir

Kendi sözü farz olursa da eğer
Mürşidin sünnetini evlâ bilir

Görse bir sarhoş yatmış sekrinden
Hüsn-i zan eder anı muğmâ bilir

Az uyur az yer az içer her zamân
Zikr ü fikrin kendine ahlâ bilir

Sûzi tefvîz et umûrun Hakk'a gel
Her ne olsa Hak anı âlâ bilir

97 (s. 77)

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Îlâhî izzetin hakkı bu gönle sen tahâret ver
Habîbin Mustafâ hakkı hevâlardan ferâgat ver

Mücellâ eyle bu gönlü senin zikrinle ey Mevlâ
Sivâyı sür derûnumdan dile özge letâfet ver

Zebânım nefsi bed-kârdan halâs et heft âzâyı
Mekârim hüsn-i ahlâkla bu kalbime melâhat ver

Cihân lezzetini terk eyleyip avn-i inâyetle
Bu zevk-i şevk-i aşk ile bize Yâ Rab halâvet ver

Cihâd-ı nefis ile her dem kıyâm edem çü hizmetde
Rızâ yolunda olmaya şehâ kuvvet cesâret ver

Bu kesretde bizi hıfz et şehâ tevhîd-i hısn içre
Çü vahdethâne-i dilde bana bir özge râhat ver

Edem rûhâni cünbüşler safâ-yı aşk u şevk ile
Bu hâl ile zevâhirden bize yâ Rab selâmet ver

Bulam bu mescid-i dilde huzûr-ı Hak ile lezzet
Çü nefsanî safâlardan bu Sûzî'ye ferâgat ver

98 (s. 78)

Dervîş olan bîdâr olur geceler
Derd-i Hak'la bîmâr olur geceler

Yanar aşk âteşine ol her zamân
Âh vâh ile pür zâr olur geceler

Her ne olsa zikr ü fikri Hak olur
Kâr-ı Hak'la pür kâr olur geceler

Yatmaz uyumaz aşk eder subha dek
Cümle kârdan bîzâr olur geceler

Âteş-i aşk yakar vücûdun tamâm
Hem ciğeri pür nâr olur geceler

Hak'dan olur feyz ü füyûzât ana
Gönlü dolu envâr olur geceler

Mazhar olur sırr-ı Hakk'a nice kez
Ol vâkıf-ı esrâr olur geceler

Her ne zamân istese ol yârini
Hâzır olur dilde dildâr geceler

Kim ki kalksa her seherin Sûziyâ
Ol vâsıl-ı dîdâr olur geceler

99 (s. 78)

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Nideyim kalmadı tâkat bu gönül seni arar
Terk edip hâb ile râhat bu gönül seni arar

Âh u zârım âteşi yakdı cihânı el-aman
Kıpladı kevnî harâret bu gönül seni arar

Kalmadı sabra karârım güzelim lutf eylegil
Eyle ihsân u inâyet bu gönül seni arar

Zevk-i dîdârını ister dilemez hûr ü naîm
Kıl mürüvvet ola vuslat bu gönül seni arar

Teşne-i âb-ı zülâl-i vaslın olmuşdur müdâm
Neylesin kevser-i cennet bu gönül seni arar

Kâbe-i vaslın yolunda cân kurbân etmeye
Eyledi sa'y u azîmet bu gönül seni arar

Cân u dilden Sûzi sana âşık oldu dilberâ
Kande isen bulur elbet bu gönül seni arar

100 (s. 78)

Feilâtün feilâtün feilün

Gel gönülde ol ulu dergâhı gör
Taht-ı dilde gel beri ol şâhı gör

Mâsivâ zulmetini dilden gider
Matla-ı dilde hemân ol mâhı gör

Hak ararsan sûret-i insâna bak
Zât-ı insândan hemân Allâh'ı gör

Her bir eşyâdan tecellî âşikâr
Lâ-mekândan *semme vechullâhı* gör

Ârif olan bildi buldu Hakk'ını
Sen dahi gel sendeki ol râhı gör

Anın için âdem oldu secdegâh
Kendine gel ara kiblegâhı gör

Görmedi Âdem'de şeytân Hakk'ını
Oldu merdûd-ı ebed gümrâhı gör

Secde olmaz âdeme der münkirûn
Böyle bilen câhil-i eblehi gör

Sûziyâ bunda bilirsen Hakk'ını
Şübhe yokdur anda dahi hâhı gör

101 (s. 79)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Gül cemâlin arzusuyla bülbül-i cân zâr eder

Tâ geceler subh olunca virdini tekrâr eder

Yandığım aşk âteşine levh eder münkir nâdân

Şem'ine pervâne olan kendini pür nâr eder

Aşka düşen râhat olmaz terk-i nevm eyler müdâm

Zikr ü fikr-i Hak ile ol gönlünü bîdâr eder

Zahm-ı yâre gayrılardan istemem aslâ devâ

Dertli olan yarasına derd ile fîmâr eder

Sûzî'nin dost dost deyi feryâdını ayb eyleme

Âşık olan mâşûkunu dembedem tezkâr eder

102 (s. 79)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Gel beri gel sendeki esrârı gör

Gönlün içre berk vuran envârı gör

Sendedir âlî makâm-ı pâdişâh

Ârif isen tahtı bul hünkârı gör

Kıl basîret seyri fillâh sendedir

Kendini bil sendeki etvârı gör

Ne ararsın bu fenâ bâğında sen

Dil gülistânındaki ezhârı gör

Gayra bakma kendine gel zâhidâ
Sen ulusun sendeki ebrârı gör

Gel eyleşme sidre-i tûbâyâ sen
Bostân-ı dilde ol eşcârı gör

Sırr-ı vahdet nice hikmet sendedir
Ârifâna kıl nazar Settâr'ı gör

Perdeyi ref eyle ki zâhir ola
Olma mahcûb andaki astarı gör

Sûzî sakın gayrıdan havf eyleme
Kıl teveccüh Gâlib ü Kakhâr'ı gör

Harfû'z-Zâ

103 (s. 79)

Müstefilün müstefilün müstefilün müstefilün

Kûy-ı Hakk'a varmışım ben çok haberler duymuşum ben
Dostu anda bulmuşum ben merdânedir seyrânımız

Gönlümüzdür Hak hânesi Muhammed'dir çün mâyesi
Arşdan yücedir sâyesi Hak'dan gelir mihmânımız

Dostun nazargâhı budur bil ki güzergâhı budur
Aşkın sehergâhı budur çün böyledir her şânımız

Hak cilvesi bundadurur dost şivesi bundadurur
Meyhânesi bundadurur hiç ayılmaz sekrânımız

Her dem huzûr-ı yâr ile hâr bulunmaz gülzâr ile
Bülbülleri hoş zâr ile Hak hûdurur efğânımız

Bunda türlü pâzâr olur yok bulunmaz hep var olur
Her zevkimiz tekrâr olur artmaktadır ihsânımız

Ağyar bizden baîd olur dost visâli hem îd olur
Her îdimiz saîd olur cândır ana kurbânımız

Arşdan öte seyrân olur hep melekler hayrân olur
Dost iline cevân olur çok lutf eder sultânımız

Sûzî o dem âgâh olur dil mülküne hem şâh olur
Her kârımız Allâh olur aşkdır bizim sâlârımız

104 (s. 80)

Zâhidâ biz mübtelâ-yı aşk-ı cemâliz
Gerçi ednâyız aşk ile ehl-i kemâliz

Bir savmaa-ı meygede sûfileriyiz
Mest-i müdâmız hem ehl-i safâyız

Fâriğ ü azâdeyiz gerçi cihânda
Kayd-ı zülf-i cânâne ile mübtelâyız

Terk eyle bu riyâyı meyhâneye gel
Bezm-i vahdetde bir âlây mest-i likâyız

Bu cihân şâhlarına kul olmayız
Abd-i memlûk bende-i kibriyâyız

Kimse bilmez taşramızda sırrımız
Ehl-i diller fehm eder ne edâyız

Zâhirde mübtelâ-yı şöhret-vâlâ olduk
Lîk hakîkatde ehl-i kulûba hâk-i pâyiz

Gerçi cürm ü günah ile rûy-ı siyâhız
Ammâ gönülde şevk-i cemâl ile mehlikâyız

Sûziyâ incinme gel bir kimseye
Her ne derlerse biz ana rızâyız

105 (s. 80)

Cemâl-i yâre aşk eyler gönül eğlenmez eğlenmez
Ruhu hattını müşk eyler gönül eğlenmez eğlenmez

Cihân mülk olsa bize ger değil indimde çöp kadar
Sensiz cinân olsa eğer gönül eğlenmez eğlenmez

Gönül sensiz olsa bir ân feryâd eder rûz u şebân
Mesken olsa gül gülistân gönül eğlenmez eğlenmez

Cemâl-i hüsnüne hayrân olup dâim eder seyrân
Bizim olsa cümle hûbân gönül eğlenmez eğlenmez

Aşkın bize oldu rehber murâdı sensin ey dilber
Âh u enîn edip inler gönül eğlenmez eğlenmez

Eğer hûri eğer cinân ağer vildân eğer gilmân
Visâlınsiz n'eder bu cân gönül eğlenmez eğlenmez

Vasf-ı cemâlin ederiz gayrı kelâmı n'ederiz
Seni özleyi gideriz gönül eğlenmez eğlenmez

Aşkın bize oldu firâk bir olmuşdur yakın ırak
Kalmadı bir yerde durak gönül eğlenmez eğlenmez

Aşkın bana eyle hemdem bu derdime oldu merhem
Sûzî seni diler her dem gönül eğlenmez eğlenmez

106 (s. 81)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Akl ile bîgâne olmuş şöyle bir dîvâneyiz
Aşk ile rüsvây olmuş olmadı uslanayız

İçmişiz kudret yediyle bir şarâb-ı sâfî kim
Hiç ayrılmaz haşre değin böyle bir mestâneyiz

Aşk demiyle doldu bu dil sâki-veş kıldım salâ
Kim ki âşık ise gelsin işbu dem meyhâneyiz

Gel harâbât ehli isen gizlice gel yanıma
Bî-ineb hamr ile dolmuş şöyle bir humhâneyiz

Taşramızdan anlaşılmaz reng-i bî-elvânımız
İçeri gel kim göresin ne aceb kârhâneyiz

Sırrımız bir özge sırdır mahrem olmaz gayriler
Birliğe gel tâlib isen cümlemiz yekdâneyiz

Sırr-ı vahdetden okursan mekteb-i irfâna gel
Bî-hurûf hem dahi bî-savt okunan dershâneyiz

Matbah-ı sırr-ı Alî'den açmışız bir sofrâ kim
Zevk-yâb olmak dilersen gel beri aşhâneyiz

Şer-i pâkî Ahmedî'den giymişüz âlâ libâs
Hem tarîkat içre Sûzî tâc ile şâhâneyiz

107 (s. 82)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Bir alay mestâneyiz meyhâne hâlin söyleriz
Hamr-ı vahdet içmişiz humhâne hâlin söyleriz

Âşıkız mâşûk yolunda bezl-i mechûd ederiz
Nâr-ı aşka düşmüşüz sûzâne hâlin söyleriz

Kaydımız yok kâr-ı dünyâdan ferâgat etmişiz
Cân evinde rûz u şeb cânâne hâlin söyleriz

Ders ü devri tâlib ü mollâ ile bahseyleriz
Lîk tenhâ dembedem dilhâne hâlin söyleriz

Âşinâyız hubb-ı fillâh ile ehl-i dillere
Sûretâ nâ-ehl ile bîgâne hâlin söyleriz

Zâhidâ nâmerd ü nâ-cinsden bize bahseyleme
Sûziyâ meydân-ı aşkda merdâne hâlin söyleriz

108 (s. 82)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Ey risâlet burcu üzre mâhımız
Vey nübüvvet tahtı üzre şâhımız

Ey hakikat gülşenin bülbulü
Vey tarîkat sırrına burhânımız

Ey şerîat menbai hem menşei
Vey maârif mâdeninde kânımız

Ey mürüvvet mahzeni kân-ı sehâ
Vey ki rahmet mâyesi sermâyemiz

Ey muhabbet bahrinin dürdânesi
Vey sadâkat gevheri yekdânemiz

Ey nebîler serveri fahr ü habîb
Vey velîler rehberi hemrâhımız

Ey habîb-i zât-ı pâk-i kibriyâ
Vey tabîb-i dertliler dermânımız

Ey Rasûl seyyid-i ins ile cin
Vey necât-ı dü cihân kâşânemiz

Ey şefî-i müznibân u mücrimân
Vey refîk-i âcizân pîş-râhımız

Ey ümmetin destgîri pîş-revi
Vey zahîri hem şefâat-hâhımız

Suzî'nin yok senden özge kimsesi
Sensin ancak püşt ü penâh-gâhımız

109 (s. 82)

Ey cân içinde cânımız hem gönülde cânânımız
Vey server-i burhânımız vey taht-ı dilde şâhımız

Bu gönlümüz hayrân olsun bu cânımız kurbân olsun
Dil muntazır sana her ân olsun n'ola mihmânımız

Aşkın ile dil Tûr olur zikrin ile pür nûr olur
Hubbun ile mâmûr olur sensin çü yâr-ı gârımız

Senden olur neşv ü nemâ gönüllere bûy-ı vefâ
Hastalara olur şifâ ey dertlere dermânımız

Gayrılardan gönle cefâ olur dâim renc ü 'anâ
Senin ile bulur safâ lutf ıssı pâdişâhımız

Aşkın bana hemrâh olur bu gönlümüz âgâh olur
Sensiz hâlim gümrâh olur seninledir her şânımız

Sûzî miskîn bir bendedir dergâhında efgendedir
Gönlü seninle handedir sensin bizim sultânımız

110 (s. 83)

Vasf-ı cânân eyler isem cihâna sığmaz
Âh u vâhım seb'a âsumâna sığmaz

Dostla olduğuma cihân dar gelir
Zâir-i dostun savleti bu zamâna sığmaz

Dostla bulunduğum özge cinândır
Zâhidâ sen bildiğin cinâna sığmaz

Aşkî hıfz edem derdim gönülde
Muhît-i âlem olmuş her cihâna sığmaz

Gerçi hakîriz hâk ile yeksânız
Lîk gönlümüz kevn ü mekâna sığmaz

Dost zülfünü medh edem der idim
Zerresi vâsf-ı nutk u beyâna sığmaz

Cemâl-i yâri gördükde Sûzî
Derim mâşâallâh bahâne sığmaz

111 (s. 83)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Cânımız cânân yolunda etmişiz ifnâ çü biz
Yokluk ile kârımızda bulmuşuz kimyâ çü biz

Fakr iledir fahrımız hem izzetimiz zıll ile
Mâlmımız yok bir gedâyız bulmuşuz ağnâ çü biz

Pâkimiz yok kâl ü kîlden şöyle bir âzâdeyiz
Kâf-ı dilde lâubâlî olmuşuz ankâ çü biz

Aşk ile rüsvâ olduk akli yağmâ eyledik
Dost için Mecnûn-veş olmuşuz şeydâ çü biz

Bezm-i vahdetden gönüller söyle mestân oldu kim
Tâ ayılmaz haşre değin bulmuşuz sehbâ çü biz

Aşk ile cûş eyleriz ummân olupdur katremiz
Bahr-i tevhîd içre cânâ olmuşuz deryâ çü biz

Bir demiz bin salâh u savmına olmaz fedâ
Dostumuz ol demde zâhid bulmuşuz tenhâ çü biz

Sen kenâr-ı savmaanda kıl tâât-ı riyâ
Ol harîm-i dilde sûfî bulmuşuz Mevlâ çü biz

Kâinâta gönlümüz olmaz muâdil zâhidâ
Lîk uşşâk içre Sûzî olmuşuz ednâ çü biz

112 (s. 84)

Feilâtün feilâtün feilün

Bu cihânda vardır aceb hâlimiz
Ağniyâyız lîk yokdur mâlımız

Taht-ı dilde şâh ile şâh olmuşuz
Gayrı yokdur dünyâda bir şâhımız

Zâhidâ bilmek nedir râh-ı sevâb
Gel şerîat içre anla râhımız

Mazhar-ı şems-i hakîkat olalı
Burc-ı dilde bulmuşuz biz mâhımız

Bu cihânı vermişiz biz ehline
Bu yeter çün dildedir dil-hâhımız

Kâr-ı dünyâ mâlına meyl etmeyiz
Yokluk oldu elde re's-i mâlımız

Fahr ederiz fakr u fenâ ile biz
Sünnetidir Fahr-ı âlem şâhımız

Dü cihân mansıbların verdik size
Bize besdir dilde izz ü câhımız

Sûzi dile olma nişâne sakın
Gün ola dokuna tîr-i âhımız

Harfû's-Sîn

113 (s. 84)

Feilâtün feilâtün feilün

Zâhidâ Hak'dan utan gavgâyı kes
Sızlama âşıklar içre çün meges

Biz harâbât ehliyiz mestâneyiz
Kâl ü kilden gûşumuz almadı ses

Dü cihânı satmışız biz ehline
Ger nukûdun var ise eyle heves

Rûz u şeb dost deyi Hû Hû söyleriz
Şöyle sandın bu sözümüzü abes

Bu zamîrimiz muhîtdir âlemi
Pes deminden kâinat alır nefes

Halka etmiş sırr-ı vahdet ravzasın
Bu hüviyyet goncası bî-hâr u has

Hû demiyle doldu Sûzî cân u dil
Anın için dâim inler bu kafes

114 (s. 85)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Bir aceb gavgâya düşmüşdür bu nâs
Ekserisin azdırıdır çü vesvâs

Havf-ı Hak'dan gâfil olmuşdur bular
Hükm eder anlara her demde hannâs

Zikr-i Hak'dan gâfil olmuş dilleri
İçleri olmuş mülevves is ü pas

Bahtlı tevhîd eden zâkirleri
Anları hiç etme bunlara kıyâs

Ehl-i tevhîdin çü gönlü nûr olur
Pes ezelde dînleri bulmuş esâs

Nefs ü şeytâna mücâhiddir bular
Çün bularda var basîret hem havâs

Hamdü-lillâh zâkirînden olmuşuz
Sûzi eyle hamd ile şükr ü sipâs

115 (s. 85)

Tahmîs

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Zâhidâ terk-i hevâ eyleyelim etme heves
Ne revâ bunca zamân işledin hevâ vü heves
Geçirip ömr-i azîzi eyledin şöyle abes
Fâide vermedi aslâ zerrece perr-i meges
Târik-i nefis ü hevâ ol edelim Hakk'a heves

Bu cihân lezzetini terk ile âgâh olalım
 Yatmayalım geceler hîz-i sehergâh olalım
 Yüzümüz yere sürüp tâlib-i dergâh olalım
 Hizmet-i Hak'da bu niyâz ile her gâh olalım
 Târik-i nefis ü hevâ ol edelim Hakk'a heves

Nice bir fırsat-ı kuvvetle etdin ömrü telef
 Bu hevâ ile olur cümle ef'âlde serref
 Acabâ sana vasiyet böyle mi kıldı selef
 Ne revâ ile fikr bu mudur şart-ı halef
 Târik-i nefis ü hevâ ol edelim Hakk'a heves

Nice bir hizmet-i Hak'da böyle kâhil olasın
 Uyuben nefis ü hevâyâ Hak'dan gâfil olasın
 Bilemem ki bu hâl ile matlûba nâil olasın
 Hele mümkün olamaz Mevlâ'ya vâsıl olasın
 Târik-i nefis ü hevâ ol edelim Hakk'a heves

Sûziyâ zikr-i Hudâ eyleyelim aşk ile gel
 Geçirip fırsatı elden deme sen leyte le'al
 Kayd-ı dünyâ ile etme kendini tûl-ı emel
 Mâsivâyı getirip gönlüne hiç verme halel
 Târik-i nefis ü hevâ ol edelim Hakk'a heves

Harfû'ş-Şîn

116 (s. 85)

Bu cân içre cânân bir cân imiş
 Gönül tahtında hem ol hân imiş

Tasarruflar eder dâim bî-pervâ
 Ki havf etmez ulu şâh-ı cihân imiş

Bu ten pîr olsa da hiç zarar vermez
Velî her dem rûh-ı cân civân imiş

Senin olsun a zâhid cennet ü hûr
Safâmız var cinânım pür cinân imiş

Fenâ vü fakrımız hâşâ ki zel vermez
Rasûl-i kibriyâdan bu bir şân imiş

Duâhân olmak lezzât-ı naîm için
Bu mir'ât-ı dile bir toz duman imiş

Şehâ incinmeyiz biz cevr-i âdâdan
Ki dostdan Sûzî'ye bu ihsân imiş

117 (s. 86)

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Bu cân içinde cânânım aceb sırr-ı nihân olmuş
Sanırsın gizlidir ammâ nice yüzden ayân olmuş

Basar görmez akıl bilmez senin ilmin buna ermez
Basîret ehline her dem bu sırlar müstebân olmuş

Ne bilsin zâhid-i şehlâ ki cânân semtini görmez
Hevâ-yı nefis ile mîrât-ı dil toz u duman olmuş

Bulanlar dilde dildârı dili gencîne mâlikdir
O hâne sâhibi anlar ki mihmânı ne cân olmuş

Bilirsen kendi zâtını cevâhir mâdenisin sen
Kamusu sende mahzûndur vücûdun özge kân olmuş

Cemâl-i cilvesi mîr'âtıdır bu görünen eşyâ
Velî ol zât-ı pâkine bu insân bir nişân olmuş

Dil-i Sûzî o cânân ile birlikde huzûr eyler
Hicâb-ı zâhiri ancak bu kesretde cihân olmuş

118 (s. 86)

Âkil bu cihânda 'anâ vü cefâ bulmuş
Ârif her demde nice bin safâ bulmuş

Âkil der cihân fânî sebâtı yok
Ârif olan her kârında bekâ bulmuş

Âkil olan kisb ü kârında bulmuşdur nemâ
Ârif olan gönlünde cilve-i Mevlâ bulmuş

Âkil kayd-ı cihân ile bî-râhat olur
Ârif terk-i kuyûd ile safâ bulmuş

Âkil fikr ü hayâl ile tertîb-i umûr eyler
Ârif seyr-i cemâl ile hüsn-i likâ bulmuş

Âkil ibâdât ü tâât ile ister naîm
Ârif âh u enîn ü niyâz ile rızâ bulmuş

Âkil âr u nâmûs ile kendin harâb eder
Ârif terk-i nâmus ile her demde nemâ bulmuş

Âkil sanır ki cihân bu cihândır ancak
Ârif gönülde nice bin cihân bulmuş

Âkil bizim hâlimize çok makâl eder
Ârif olan bilir ki Sûzî rehâ bulmuş

119 (s. 87)

Tahmîs

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Sâlikâ gel nefis ü şeytan ile edelim savaş
Olalım her dem mücâhid yatmayalım der-firâş
Etmeyeler tâ ki imân hısnına hîle hırâş
Dü cihânda etme yâ Rab bizleri rüsvây fâş
Ol habîbin hürmeti'çün eyle îmânı yoldaş

Gaflet ile koyma âgâh eyle bizi yâ İlâh
Ol habîbin ile rehber hem dahi püşt ü penâh
Afv u ihsân-ı mürüvvet lutf ile eyle nigâh
Dü cihânda etme yâ Rab bizleri rüsvây fâş
Ol habîbin hürmeti'çün eyle îmânı yoldaş

Az yiyelim az içelim edelim kasr-ı menâm
Zikr ü fikr ile olalım dâimî subh ile şâm
Rûz-ı ferdâ olmayalım çün rezîl beyne'l-enâm
Dü cihânda etme yâ Rab bizleri rüsvây fâş
Ol habîbin hürmeti'çün eyle îmânı yoldaş

Sözümüz halk ile olsun özümüz Mevlâ ile
Kizb ü gıybet zemm ü buhtân almayalım bu dile
Kendi aybımız görelim bakmayak ayb-ı ele
Dü cihânda etme yâ Rab bizleri rüsvây fâş
Ol habîbin hürmeti'çün eyle îmânı yoldaş

Sûziyâ tefvîz eyle her umûrun Hakk'a sen
Benliği terk eyleyip deme sözünde sen ü ben
Her ne olsa anla Hak'dan halka etme sû-i zan
Dü cihânda etme yâ Rab bizleri rüsvây fâş
Ol habibin hürmeti'çün eyle îmânı yoldaş

120 (s. 87)

Feilâtün feilâtün feilün

Bilmez idim bende bir sır var imiş
Sırrım içre aceb esrâr var imiş

Sırr-1 âdem sırr-1 âlem sırr-1 Hak
Ayrı olmaz cümlesi pür kâr imiş

Âdem'in sırrını bilmez câhilûn
Ârif bilir âdemde ne var imiş

Hak yüzü âdem yüzüdür ârifâ
Zât-1 âdem zât-1 Hak hem yâr imiş

Bilmeyenler âdemi bilmez Hakk'ı
Âdemi münkir olan ağıyâr imiş

Âdemin vechinde Hak zâhirdürür
Fehm edenler anı çün ebrâr imiş

Görmedi iblîs Hak'ı âdemde pes
Secde etmez oldu ol küffâr imiş

Secde etse bilir idi âdemi
Görür idi anda ol Settâr imiş

Anın için secde oldu âdeme
Secde eden Hakk'ını ikrâr imiş

Etmeyenler oldu merdûd-1 cihân
Anı inkâr Hakk'ını inkâr imiş

Kendine gel âdemi bil Sûzâyâ
Bunu bilen gönlü çün bîdâr imiş

121 (s. 88)

Gel geçelim bu dünyâdan eğer dervîş isen dervîş
Pâk olalım mâsivâdan eğer dervîş isen dervîş

Aşk âteşine yanalım vahdet meyine kanalım
Tevhîd bahrine dalalım eğer dervîş isen dervîş

Allâh Allâh diye diye devr edelim döne döne
Hakk'a gidek yana yana eğer dervîş isen dervîş

Yağma eyle cümle varı terk et nâmûs ile ârı
Budur sâliklerin kârı eğer dervîş isen dervîş

Yemek içmeyi terk eyle gönül hâlini derk eyle
Ahd ü ikrârı berk eyle eğer dervîş isen dervîş

Geceler olagör kâim gündüzleri dahi sâim
Rızâdan çıkma her dâim eğer dervîş isen dervîş

Zikr ü fikr ile ol mûtâd nefis kaydından ol âzâd
Dil ü cânın ola çün şâd eğer dervîş isen dervîş

Hevâ-yı nefis ile olma sülûkundan geri kalma
Mürşid sözünden ayrılma eğer dervîş isen dervîş

Erilmez menzile sözle meşâyih emrini gözle
Gönülden Rabb'ini özle eğer dervîş isen dervîş

Gönül gözün Hakk'a bağla geceler subha dek ağla
Aşk oduyla ciğer dağla eğer dervîş isen dervîş

Sûzî sözün dırâz etme gönülden hiç irak gitme
Seherlerde sakın yatma eğer dervîş isen dervîş

Harfû's-Sâd

122 (s. 89)

Eğer sende var ise hulûs
Amelin dergâha olur mahsûs

Niyetin olmaz ise hâlis
Defter-i Hak'da oldun lüsûs

İbtidâ etdikde bir âmâle
Gâfil olma ger ola cüz'î hulûs

Hak'la ger olursa işin
Tâm olur olmaz ol menkûs

Cân ile dinler isen anlar isen
Sûzî'nin sözleri çün mensûs

123 (s. 89)

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Gönlümüz nûr ile dolsun nefs elinden et halâs
Hâlimiz seninle olsun nefs elinden et halâs

Şevkimiz aşkınla gelsin hubbumuz hubbunla hem
Bu hevâmız senden olsun nefs elinden et halâs

Nutkumuz nutkunla olsun etmesin gayr-ı kelâm
Yedimiz yedinle tutsun nefs elinden et halâs

Gûşumuz zikrinle dolsun enfimiz bûyunla hem
Hûşumuz seninle olsun nefs elinden et halâs

Gözümüz seninle görsün özümüz zâtın ile
Pâyımız emrinle gitsin nefs elinden et halâs

Etme yâ Rab gönlümüzü bir nefes senden cüdâ
Olalım birlikde dâim nefs elinden et hâlâs

Her zamânda her mekânda senden ayrı olmayım
Dilde gayrı bulmayım ben nefs elinden et halâs

Her demimde senden özge olmasın bir dem bize
Ânımız seninle bulsun nefs elinden et halâs

Sûzi sensiz bulmasın bir dem safâ emn ü aman
Demleri olsun deminle nefs elinden et halâs

124 (s. 90)

Feilâtün feilâtün feilün

Zâhidâ ihsân dilersen et ihlâs
Cennet ü rıdvân dilersen et ihlâs

Hûri vü gilmân nîmet köşk sarây
Nice türlü şân dilersen et ihlâs

Ekl ü şurb u lezzet-i zevk ü safâ
Dahi şurbânân dilersen et ihlâs

Bu huzûz-ı cân ise verdik sana
Câna cânân diler isen et ihlâs

Zâhirî cân isteyen nefsin bulur
Cân içinde cân dilersen et ihlâs

Taht-ı cânân oldu bu cân şübhesiz
Dilde sultân ister isen et ihlâs

Mülk-i cânın bir misâfirhânedir
Özge mihmân ister isen et ihlâs

Manzar-ı Hak'dır bu dil ey zâhidâ
Anda seyrân ister isen et ihlâs

Dost cemâli şevkine pervâne-veş
Şem'e sûzân ister isen et ihlâs

Teşnegân-ı Kerbelâ-veş dost için
Sen de atşân ister isen et ihlâs

Kâbe-i kûyunda vasl-ı haccında
Cânı kurbân ister isen et ihlâs

Terk-i yârân ile bu kesret yeter
Gizli yâr cân ister isen et ihlâs

Bu cihân hûblarının terkini vur
Şâh-ı hûbân ister isen et ihlâs

Bezm-i Hak'da bir kadeh nûş eyleyip
Mest ü hayrân ister isen et ihlâs

Lî maallâh ravzasında dost ile
Gül gülistân ister isen et ihlâs

Mârifet meydânı içre dembedem
Dostu seyrân ister isen et ihlâs

Sırr-ı vahdet bahrine gavvâs olup
Dürr ü mercân ister isen et ihlâs

Hû hüviyyet halkası içre girip
Özge devrân ister isen et ihlâs

Sûziyâ bu hâl ile olmaz niyâz
Afv u gufrân ister isen et ihlâs

125 (s. 90)

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Niyet-i hâlis gerekdir her bir ilimde hulûs
Berk ola tâ îtikâdın ola gönülde hulûs

Kavl ü fi'lin her umûrun Hak ile olur ise
İbtidâsı hayr olur hem intihâsında hulûs

Cüz'i tâât u ibâdât ger ola ihlâs ile
Nice bin olur mükâfât var ise sende hulûs

Nice yıllar mescid ü medresede zühhd eylesen
Bir çöpe saymazlar anı yok ise sende hulûs

Kesret-i tâât u âmâl ile cennet isteyen
Mahrûm olur cümlesinden yok ise sende hulûs

İlm ü âmâl zühd ü takvâ şevk ile olmaz ise
Mest-i meyhâne hayırlı olsa şevk dilde hulûs

Feth olur dergâh-ı Hak'da müşkilâtın Sûziyâ
Aşk ile eyle niyâzı var ise sende hulûs

Harfu'd-Dâd

126 (s. 91)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Nefsini bilmekdürür dergâha hizmetden garaz
Rabb'ini bilmekdürür dünyâya gelmekden garaz

Bunca eşyâ cümlesi esmâ sıfât mîr'âtıdır
Zâtını îlân etmedir insânı halkından garaz

Nüşa-i kübrâ denildi anın için âdeme
Sırr-ı âdem zâhir oldu ilm-i esmâdan garaz

Hak kitâbıdır görünen bunca eşyâ neki var
Hep cemâli perdesidir sırr-ı hikmetden garaz

Kendi zâtın anlar isen Hakk'ı bildin Sûziyâ
Kim budur ahsen-i tasvîr hem bu san'atdan garaz

Harfü't-Tı

127 (s. 91)

Neyleyim yârân-ı cihânı yârimiz besdir fakat
İstemem dünyâyı cânâ bu kadar besdir fakat

Mâl ü mülk hubb-ı sivâ senin olsun zâhidâ
Fakr u fenâ aşk-ı Hudâ bize kâfidir fakat

İlm ü akl zühd ü takvâ kaydını terk eyledik
Aşk u şevk zikr ü fikr kaydımız besdir fakat

Mescid ü medreseyi hem vermişiz sûflere
Hak için tâât u meyhâne bize besdir fakât

Câm-ı aşkı nûş edelden aklımız dîvânedir
Dost umûrun görmeye bu gönlümüz besdir fakat

Dost cemâli şevkine pervâne-veş sûzâneyiz
Vasl-ı yâr için vücûdu yağmâmız besdir fakat

Sûzî derd-i yâr ile her demde âh u zâr eder
İstemez dermânı aslâ bu enîn besdir fakat

128 (s. 92)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Her zamân yâr ile ol yârâna etme ihtilât
Key sakın ağyâr olandan sırrını et ihtiyât

Mahrem-i esrâr olmaz her kişi mümkün değil
Mahrem olan ehl-i dilden gönüller buldu neşât

Zâhidâ nâdân ne bilsin ehl-i dilin hâlini
Ârif-i ulyâ-yı kadri bilmez ehl-i inhitât

Ârif isen dü cihânda fâriğ u âzâde ol
Hep kuyûdât u izâfât yüklerin eyle iskât

Mâsivâdan eyle tecrîd Sûzîyâ gönlünü sen
Çün bula dil hânesi Hak ile her dem inbisât

129 (s. 92)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Hak ile birlikde ol halk ile etme ihtilât
Merd isen merdâne ol nâmerde etme ihtilât

Halvet-i vahdetde dâim zikr ü fikr-i Hak ile
Hizmetinde ol sakın etme sivâya ihtilât

Etme yârân ile kesret dost ile vahdetde ol
Yâr ile eyle huzûr ağyâra etme ihtilât

Ehl-i dünyâ ile kendin salma hiç teşvîşlere
Ehl-i tecrîd ile dâim eyle ülfet ihtilât

Ârifânın meclisini bil ganîmet kendine
Hizmetinde olagör anlara eyle ihtilât

Kâmilânın hâk-i pâyn tûtîyâ et çeşmine
Câhil ü nâdân u nâ-cins ile etme ihtilât

Gâh olur ehl-i kulûbün nutku hayât bahş eder
Anların gönlüne mazhar oluben et ihtilât

Ehl-i dil gönlüne giren oldu her şeyden emîn
Sen dahi eyle muhabbet anlar ile ihtilât

Âşık isen Sûziyâ mâşûk yolunda ol mukîm
Mâsivâyı terk edip etme hevâya ihtilât

130 (s. 93)

Feilâtün feilâtün feilün

Gamınla gönlümüz bulmuşdur neşât
Deminle demimiz olmuşdur neşât

Şems-i zâtın edeli dilde tulû
Bu gönül nûrunla bulmuşdur neşât

Bedr-i mâhın eyledi zulmeti ref
Gecemiz şevk ile bulmuşdur neşât

Zâhir oldukça cemâlin cilvesi
Kâinât feyzinle bulmuşdur neşât

Dilde dildâr olalı mahrem bize
Sûzi her bir demde bulmuşdur neşât

Harfü'z-Zı

131 (s. 93)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Mâsivâdan hıfz eden sen yâ Hafız
Mâ mezâyı afv eden sen yâ Hafız

Nefs ü şeytân şerlerinden et halâs
Ol hevâdan hıfz eden sen yâ Hafız

Ehl-i dünyâ ehl-i hevâ hubbunu
Gönlümüzden mahv eden sen yâ Hafız

Verme fırsat nefis-i bedhâha İlâh
Bize gâlib etmegil sen yâ Hafız

Mâl ü mülk ü hubb-ı dünyâdan ferâğ
Etdirip ruhsat veren sen yâ Hafîz

Etmeye kat-ı alâka cümleden
Kuvvet ü kudret veren sen yâ Hafîz

Gönlümüz hem meylimiz sende ola
Gayrılardan kat' kıl sen yâ Hafîz

Kârımız hep varımız senden ola
Kâr-ı bedden hıfz eden sen yâ Hafîz

Bu dili şevkinle pür nûr eylegil
Zulmet-i nefsdan halâs et yâ Hafîz

Sûzî'yi her bir deminde yâ Kerîm
Sû-i halden hıfz eden sen yâ Hafîz

132 (s. 93)

Mefâîlün mefâîlün feûlün

Sana derim kerem lutf eyle vâiz
Söz ile fikr ile gel söyle vâiz

Elin sağa sola tahrîk edersin
Aceb gavgâ ile hizmetdesin vâiz

Bu halkın kimini cennete korsun
Kimin âteşlere yakmakdasın vâiz

Çıkar ağzından âteşli şererler
Sen olmuşsun cehennem sanki vâiz

Azâb ile bu halkı korkudursun
Hudâ'nın rahmeti kesretde vâiz

Kulun cürmü günâhı kesret ise
Hak'ın afvı dahi vefretde vâiz

Hele bahseyleme dâvâ-yı aşkdan
Hatâ etdin anı takrîrde vâiz

Bu senin ilm ü aklınla bilinmez
Akıllar anda hayretde vâiz

Gel imdi Sûzî'nin pendini anla
Şerâtdan hemân ayrılma vâiz

Harfû'l-Ayn

133 (s. 94)

Feilâtün feilâtün feilün

Havf-i Hak'la kalbimiz buldu huzû'
Dergahında eyleriz dâim huşû'

Zikr ü fikrinle musaffâ oldu dil
Kalmadı bir zerrece hîle huzû'

Gitdi zulmet oldu zâhir nice sır
Şevk-i mâhın edeli dilde tulû'

Sırrına mazhar olalı gönümüz
Keşf olundu nice hikmetden yenbû'

Aşk kîmyâsıyla dil buldu gınâ
Besdürür bu Sûzî'ye olma hulû'

134 (s. 94)

Feilâtün feilâtün feilün

Bu hevâlardan edelim inkitâ'
Hak hevâsına edelim ittibâ'

Mâsivâdan bu dili tecrîd edip
Zikr ü fikr ile edelim ictimâ'

Edelim kat-ı alâka fâniden
Çün bekâ haline olalım itlâ'

Ol cüyûş-ı nefse fırsat vermegil
Hısn-ı tevnhîde dayan olgıl şücâ'

Kâr-ı dünyâ şöhretin terk eylegil
Kâr-ı Hak'dan özge olmaz bir metâ'

Vahdet ü halvetde olgıl yâr ile
Kesret-i yârânı eyle indifâ'

Kıl teveccüh kalb ile dergâha sen
Hây u hây ile sakın olma sudâ'

Hodbîn olma nefsin ednâ gözet
Dü cihânda eyle kadrin irtifâ'

Zâhirini tezyîn etme zen gibi
Tâ ki bâtın nûru eyleye şuâ'

İhtiyâc arz eyleme mahlûka gel
Her ne olsa Hak'dan eyle intifâ'

Sırrını sır eylegil ağyârdan
Gayrı mahrem olmasın hiç etme şâ'

Ne kapıdan geldin ise ana var
El kapısına varıp etme nizâ'

Sûziyâ dostun ile dost olagör
Bî-vefâ nâs ile eyle elvedâ'

135 (s. 94)

Feilâtün feilâtün feilün

Gûş-ı cânla gel beri eyle simâ'
İster isen sırrımıza ittilâ'

Cümle ahbâb akrabâ mülk ile mâl
Terkini et sâlik isen ey şücâ'

Hem dahi evlâd iyâlin hubbunu
At gönülden olmasın sana sudâ'

Mürşide ver gönlünü teslîmde ol
Her ne emretse ana et ittibâ'

Olur isen kul gibi hizmetde ol
Sûzi kâmil insân oldun bî-nizâ'

Hurûfü'l-Gayn

136 (s. 95)

Feilâtün feilâtün feilün

Gelse bahâr olsa dağ üstleri bâğ
Ötse gülşende bülbüller gitse zâğ

Gül cemâliyle müşerref olsa dil
Bûy-ı Hak'la dopdolu olur dimâğ

Hân-ı kudretden muhabbet lokması
Neşr olur âzâlara hep sol u sağ

Tertîb bulsa füyûzât ile vücûd
Nûr-ı mahz olur ana olmaz durağ

Dostu tahtgâhına teşrîf için
Sûzi aşkım oldu gönülde çerâğ

137 (s. 95)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Zâhidâ zühd-i riyâdan et ferâğ
Hakk'a teslîm ol 'anâdan et ferâğ

Hırka vü tesbîh ile gavgâyı ko
Çün yeter bu mâsivâdan et ferâğ

Gönlüne gel fikr-i Hak'la ol müdâm
Nefse uyup pes hevâdan et ferâğ

Halka bakma Hakk'ı gözet dâimâ
Halka bu sûret-nümâdan et ferâğ

Ehl-i irfân meclisinde ârif ol
Gâfilândan câhilândan et ferâğ

Ülfet etme ehl-i dünyâ ile gel
Kıl basîret bu zamândan et ferâğ

Ârifâne kıl nazar eşyâya sen
Aç gözünü bu amâdan et ferâğ

Kıl tevâzû hem tahammül halk ile
Etme kibri hem cefâdan et ferâğ

Sûziyâ arz eyle hâlin Hakk'a gel
Âciz-i nâsa ricâdan et ferâğ

Harfû'l-Fe

138 (s. 95)

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Zâhidâ zühdünü terk et kalbini gel eyle sâf
Merd isen eyle cihâdı nefis ile etme güzâf

İbret ile bak cihâna serseri gezme hemân
Bu sanâyî nukûşundan Sâniî gör bî-hilâf

Sûret-i zâhirle böyle çekmegil kuru emek
Nakd-i ömrün mâsivâya sarf ile etme itlâf

Âdem isen varını sarf edegör Hak yoluna
Böyle etdi kim bu yolda bulunan cümle esnâf

Dervîş isen mürşidin emrine teslîm olagör
Kim rızâ-yı Hakk'ı anda buldular cümle eslâf

Mürşid isen hizmetinde ol basîret üzre kim
Seçemez dirhem zuyûfunu illet-i çeşm olan sarrâf

Kâmilin budur nişânı hizmetin tekâmîl eder
Yoksa değil dervîş ola sana etrâf ü eknâf

Kemâl ehli isen hâşâ yakışmaz böyle şöretler
Ki yokluk ile geçdiler bu mesnedde olan eşrâf

Eğer kâmil isen sen de bulagör Hakk'ı sen sende
Ve illâ serserî Sûzî gibi etme kuruca lâf

139 (s. 96)

Allâhümme ercû minke ve ehâf
Allâhümme neccinî mimmâ nehâf

Rabbi lâ tüzîğ kalbî mine'l-îmân
Ve sellim Rabbî mimmâ nehâf

Rabbî'ğfir ve'rham min re'fetik
Ve lâ tuâhiznî mimmâ nehâf

Allâhümme'hşurnâ fi zümreti'l-fukarâ
Ve kinâ va'simnâ mimmâ nehâf

Rabbî'hfiznî min şurûri nefsi
Ve neccinî ve kinî mimmâ nehâf

Allâhümme'htüm âkıbetî bi'l-îmân
Ve a'tnî selâmeten mimmâ nehâf

Rabbi lâ tezer Ahmede fî hâlihî
Va'fü anhü ve a'simhü mimmâ nehâf

140 (s. 96)

Feilâtün feilâtün feilün

İctinâb et zâhidâ Hak'dan vü hıf
Sözlerinde beyhûdeye etme sırf
Söyleyen nâ-cinsdürür hem nâ-halef
Olmuşuz biz sırr-ı Ahmed'den halef
Hamdü-lillâh bulmuşuz Hak'dan şeref

Dînimiz şer' içre bulmuşdur revâc
Hem tarîkatdan vurunduk özge tâc
Etmeyiz bir nâsa arz-ı ihtiyâc
Olmuşuz biz sırr-ı Ahmed'den halef
Hamdü-lillâh bulmuşuz Hak'dan şeref

Râh-ı Hakk'a basmışız bizler kadem
Zikr ü fikrinle gideriz dembedem
Rehberimiz aşk olupdur ey dedem
Olmuşuz biz sırr-ı Ahmed'den halef
Hamdü-lillâh bulmuşuz Hak'dan şeref

Aşkdurur bu yolda zâr-ı yârimiz
Sarf kıldık yoluna hep varımız
Terk-i nâmûs etmişiz yok ârımız
Olmuşuz biz sırr-ı Ahmed'den halef
Hamdü-lillâh bulmuşuz Hak'dan şeref

Aşk demiyle olmuşuz mest-i müdâm
 Gönlümüzde Hak'durur subh ile şâm
 KılmıŖız bu yolda sıdk ile kıyâm
 Olmuşuz biz sırr-ı Ahmed'den halef
 Hamdü-lillâh bulmuşuz Hak'dan şeref

Aşkdan oldu nâmımız her şânımız
 Cânda bulduk aşk ile cânânımız
 Dost yoluna oldu cân kurbânımız
 Olmuşuz biz sırr-ı Ahmed'den halef
 Hamdü-lillâh bulmuşuz Hak'dan şeref

Sûziyâ aşkınla bulmuşdur huzûr
 Kalmamışdır dilde zerece fütûr
 Hak'dan olur bizlere her dem sürûr
 Olmuşuz biz sırr-ı Ahmed'den halef
 Hamdü-lillâh bulmuşuz Hak'dan şeref

Harfû'l-Kaf

141 (s. 97)

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Tehî destim İlâhî dü cihânda bir medârım yok
 Enîs ü mûnisim sensin dahi bir özge yârim yok

Gam-ı hicrinle bîmârım dahi aşkınla bîzârım
 Senin gayrı kime varam ki varsam îtibârım yok

Günah deryâsına daldım olan varım suya saldım
 Hevâ-yı nefis ile kaldım günâhdan gayrı kârım yok

Ederim âh u vâveylâ senin derdinle ey Mevlâ
Gezerim kûh ile sahrâ ki bir yerde karârım yok

Cihânı ser-te-ser gezdim nedir encâmını sezdim
Garîbim çün yolu azdım senin gayrı âzârım yok

Kusûr u cürmümü bildim yüzüm kara sana geldim
Nemiz varsa fedâ kıldım ki senden gayrı varım yok

Dün ü gün zâr ile giryân gözüm pür nem ciğer püryan
Bulamam derdime dermân amandan gayrı kârım yok

Hezâr bin renge boyandım o sûretten bulam sandım
Bu derdin oduna yandım dilimce hiç yanarım yok

Bu Sûzî şöyle nâlândır cemâl-i yâre hayrândır
Gönül gâyet perişândır hâlinden hiç sorarım yok

142 (s. 98)

Meyil verme bekâya hiç fenâsı yok
Şöyle bir mekkâredir hiç hayâsı yok

Dünyâ bizden zâl-i pür zennedürür
Nâz ile aldar seni çün vefâsı yok

Sen yakın oldukça nâzın artırır
Çok cefâlar işler ki intihâsı yok

Seninim der lîk bin oynaşı var
Senden gayrı zan etdin âşinâsı yok

Çok nezâket çok zarâfet gösterir
Hep yalandır birinin esâsı yok

Kirlenir sürmelenir yek renk ile
Kimseye el vermez hiç likâsı yok

Nice bin yaşında bir câzudurur
Zâhirinde bir civân ki bahâsı yok

Key sakın aldanma zâhid mekrine
Çok metâlar arz eder faydası yok

Gerek dünyâ gerek ukbâ Sûziyâ
Yârsız olsa gerekmez safâsı yok

143 (s. 98)

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Revâ mıdır bu ömr-i nâzenîni hep hebâ kılmak
Bu fânîde olanca varını nefis ü hevâ kılmak

Nedir maksûd cihâna gelmeden bir kerre fikr eyle
Ki kullukda devâm ile bu hizmeti edâ kılmak

Nedir bu gafleti terk et hevâlardan ferâgat kıl
Ki lâzımdır demâdem kul olan zikr-i Hudâ kılmak

Tevekkül kıl niyâz et Hâlık'a tefvîz ü teslîm ol
Ki Hak'dır cümlesin bilen nedir halka senâ kılmak

Geceler dergah-ı Hakk'a sürüp yüzler temennâ kıl
Ne lâzım bir alay âciz ibâda çok ricâ kılmak

Visâl-i haccın istersen tavâf et kâbe-i kûyun
Gerekdir âşika kurbân için cânın fedâ kılmak

Eğer dervîş isen Suzî bu yolda varını sarf et
Bekâ bulmağa şart olan kamu varın fenâ kılmak

144 (s. 98)

Mefâîlün mefâîlün feûlün

Sefâhatde kamu akrâna fâyık
Ki olmuşum Hak'a her demde bâyık

Hevâ-yı nefis ile geçdi ömürler
Utan bir kez eyâ ey nefis-i fâsık

Tefekkür eyle bir dem kendine gel
Rızâya var mı bir hâlin muvâfık

Nedir bu gafletin havf et Hudâ'dan
Olasın ahd ü ikrârında sâdık

Eğer dervîş isen mâşûk yolunda
Ki varın mahv edersen oldun âşık

Geceler uyumaz dervîş olanlar
Uyursa da olur kalbi uyanık

Kanı kulluk kanı teslîm ü ikrâr
Abes mi çün seni halk etdi Hâlık

Nedir bu nefis için bunca emekler
Verir elbet nasîbin sana Râzık

Nasîbinden ziyâde el vurursan
Olur adın huzûr-ı Hak' da sârik

Hesâb etsem cemî e'âl-i tâât
Rızâca bulamam mikdâr-ı dânik

Aceb olur bu Sûzî hâli yâ Rab
Ki yokdur bir işi dergâha lâyık

145 (s. 99)

Varın fenâ eyle yâre eğer âşık isen âşık
Mansur-veş asıl dâra eğer âşık isen âşık

Olam dersen eğer sâdik olasız özde muvâfık
Edegör kalbin uyanık eğer âşık isen âşık

Zikr ü fikrin müdâm eyle hizmetinde devâm eyle
Seherlerde kıyâm eyle eğer âşık isen âşık

Kayd-ı kuyûdu terk eyle öziün Mevlâ'ya berk eyle
Mâşûk sırrını derk eyle eğer âşık isen âşık

Vücûdun şöyle hâk eyle bu sînen dahi çâk eyle
Gönül evini pâk eyle eğer âşık isen âşık

Geceler eylegil zârı eğer ister isen yârı
Terk eyle nâmûs u ârı eğer âşık isen âşık

Vuragör taşlara başı gözünden akıdıp yaşı
Bulagör sana sırdaşı eğer âşık isen âşık

Bırak dünyâ işin cânâ teveccüh kıl Hak'dan yana
Sözüm budur her dem sana eğer âşık isen âşık

Terk eylegil hâb-ı nâzı gecelerde kıl namâzı
Dergâha eyle niyâzı eğer âşık isen âşık

Pervâne-veş edip devrân bu ciğerin eyle biryân
Şem-i yâre olup sûzân eğer âşık isen âşık

Geçirme gafletle günü âh u zâr et dün ü günü
Sûzî terk et onu bunu eğer âşık isen âşık

146 (s. 100)

Mefâîlün mefâîlün feûlün

Gönül sırlarını ifşâ eden aşk
Vücûd iklimini ihyâ eden aşk

Tecellî eyleyip esmâ yüzünden
Nice sûretleri zîbâ eden aşk

Cemâlin perdesinden bir nazarla
Nice âmâları bînâ eden aşk

Eden mâşûk yüzünden nice cilve
Kamu âşıkları şeydâ eden aşk

Muhît olmuş kamu âlemleri çün
Anın' çün sırları ifşâ eden aşk

Kime kim verse zerre bir gınâyı
Olanca varını ifnâ eden aşk

Dokunsa toprağa sîm ü zer eder
Neye erse anı kimyâ eden aşk

Verir her kimseye hâlince şöhret
Murâdınca dili iclâ eden aşk

Nice âriflerin hem kâmilânın
Kemâl-i san'atın ihfâ eden aşk

Nice âbidlerin hem zâhidânın
Nesi varsa bütün yağmâ eden aşk

Bu Sûzî derd-mende yâr olanda
Anı ağıyârlara rüsvâ eden aşk

147 (s. 100)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Zâhidin zühdüne kuvvet oldu aşk
Fâsıkın fiskına ruhsat oldu aşk

Her mizâcın feyzini anlar bilir
Her birine bir tabîat oldu aşk

Gâh olur Lokmân-veş dermân eder
Gâh kendi başka illet oldu aşk

Ehl-i diller âşinâsıdır müdâm
Ârifâna türlü hikmet oldu aşk

Âşık-ı sâdıkların sermâyesi
Her deminde ayn-ı kudret oldu aşk

Yolca giden âcizân düşmüşlere
Hem âsâ hem dahi cür'et oldu aşk

Sûziye ihdâ erenler tuhfesi
Çok inâyet dahi himmet oldu aşk

148 (s. 100)

Feilâtün feilâtün feilün

Etdi rüsvâ çün beni sevdâ-yı aşk
Kıldı Mecnûn âkıbet Leylâ-yı aşk

Mest ü hayrân oluben ayılmadı
Nûş edeli gönlümüz sahbâ-yı aşk

Taşa çalıp âr u nâmûs şîşesin
Şöyle bî-kayd olmuşum rüsvâ-yı aşk

Bâkimiz yok güft ü gûdan zâhidâ
Gûş-ı cân dopdoludur gavgâ-yı aşk

İlm-i Hak'dan bir sebak aldık ezel
Fehm edip cümle ulûmu olmuşuz monlâ-yı aşk

Dü cihânın varlığından geçmişiz
Eylemiş müftî bizi kimyâ-yı aşk

Her cihetden zâhir iken cilvesi
Sûziyâ mümkün değil ihfâ-yı aşk

149 (s. 101)

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Aceb gavgâya düş oldum bu şeb seyrân-ı Hak'dır Hak
Vuruldu nâra-ı Haydar bu meydân-ı Hak'dır Hak

Çalındı tabl-ı âlemler sadâsı erdi tâ arşa
İşitdim bir nidâ anda bu bir merdân-ı Hak'dır Hak

Gürûh-ı evliyâ anda aradım hazret-i pîri
Dediler var ara sende bu bir sultân-ı Hak'dır Hak

Şaşıırıp kendim ol hâlde ki düşdüm mest-i lâ ya'kıl
Lisân-ı hâl ile etdim bu cân kurbân-ı Hak'dır Hak

Geçirdin Sûziyâ başdan bu mestlik keyfini hayfâ
Ki bezm-i hâne-i dilde bu bir sekrân-ı Hak'dır Hak

150 (s. 101)

Mefâîlün mefâîlün feûlün

Cemî-i kâinâtın mebdei aşk
Mazâhir cümlesinin menşei aşk

Kamu eşyâ füyûzâtı bu aşkdan
Bu cüz'iyât külliyât mazharı aşk

Semâvât melek ins ile hem cin
Ki vardır her birinde medhali aşk

Olur neşv ü nemâ mahlûka aşkdan
Çü olmuşdur buların me'hazi aşk

Cemî-i enbiyâlar zümresi hep
Umûrunda ki olmuş rehber-i aşk

Kerâmât-ı velî hep cümle esrâr
Nebîler mûcizâtı menbâ aşk

Şerîat hem tarîkatla hakîkat
Maârif kenzinin hem mahzeni aşk

Tarîkat ehli hep âşıklarının
Medâr-ı kuvvet sermâyesi aşk

Kamu zâkirlerin zikr-i medârı
Cemî şâkirlerin şükrü dahi aşk

Hakîkat ehlinin âriflerine
Veren irfân u îmân mâyesi aşk

Ulûm-ı zâhir ü bâtın ne kim var
Ki olmuşdur onların mahzeni aşk

Olur âlimlerin ilmine kuvvet
Verir tâiblere hem gayreti aşk

Yakar Sûzî çerâğ-ı aşkı dâim
Bu gönlün pertevi hem revnakı aşk

151 (s. 101)

Bu gün şâdım gönülde hiç gubârım yok
Huzûrum var hevâyâ îtibârım yok

Bu dil dildârı bulmuş safâ eyler
Bi-hamdillâh dahi bir başka yârim yok

Gönül bağında bülbüller safâ eyler
Gerekmez bu cihânda murg-ı zârım yok

Maârif ahz olup sûd-ı hakîkatde
Metâ-ı kesb-i dünyâ ile kârım yok

Sûzî aşkın ile sûzân olalı
Yanar dâim dahi bir başka nârım yok

152 (s. 102)

Gel bu fânîden olalım pes irak
Ol bekâ yoluna görelim yerak

Mâl ü mülk her ne var bunda kalır
Sen gidersin şöyle üryân çıplak

Kimse bâkî kalmadı bunda gider
Zîrâ dünyâ kimseye olmaz durak

Bir tedârik eyle fırsat var iken
Yoksa ortaya düşer bir gün firâk

Hak yola gir halkdan utanma sakın
Bul îmânı âr u nâmûsu bırak

Mürşidin nutkun kabûl et her ne der
Sen rızâsın gözle sakın olma ak

Zikr ü fikr ile devâm et rûz u şeb
Nûr-ı Hak'dan gönlüne yak bir çerâk

Bir gün ola cümlesini duyasın
Dinle pendim sana derim tut kulak

Kâfileden geri kalma menzil al
Gâfil olsun sonra kalırsın yayak

Yüz karasıyla niyâz et ağlagil
Tevbe eyle ki ola çün yüzün ak

Hakk'ı istersen nazar kıl Sûziyâ
Cân gözüyle sûret-i insâna bak

153 (s. 102)

Gâh zâhir gâh muzhır gâh mazhar oldu aşk
Gâh nâzır gâh munzır gâh manzar oldu aşk

Gâh cân gâh cânân gâh cilveler eder
Gâh âşık gâh mâşûk gâh masdar oldu aşk

Gâh ganî gâh muğnî gâh fakîr gâh zelîl
Gâh sâhib gâh musâhib gâh ahker oldu aşk

Gâh tâlib gâh matlûb gâh monlâ gâh fakîh
Gâh müftî gâh hâkim gâh server oldu aşk

Gâh ârif gâh mârûf gâh irfân feyz eder
Gâh zâkir gâh mezkûr gâh beşîr oldu aşk

Gâh sâni' gâh sanatlar eder rengârenk
Gâh hüsn gâh muhsin gâh dilber oldu aşk

Gâh mâşûklar yüzünden âşıkları cezbeder
Gâh âşıkın gözünden seyrân eder oldu aşk

Gâh mâden gâh cevhir gâh dürr-i lü'lü'dür
Gâh nice sûret ile perî peyker oldu aşk

Gâh mürşid gâh dervîş gâh peyrevlik eder
Gâh pîşrev gâh hûşrev ve gâh rehber oldu aşk

Gâh habîb gâh mahbûb gâh muhîb gâh halîl
Gâh ekrem gâh mükrim gâh ekber oldu aşk

Gâh câzib gâh meczûb gâh arz-ı şevk eder
Gâh şâkir gâh meşkûr gâh şükrân oldu aşk

Gâh âbid gâh mâbûd gâh zâhid sûfîdir
Gâh sâfi gâh makar gâh mukir oldu aşk

Gâh kutb gâh kuvvet gâh velî gâh nebî
Gâh mürsel gâh mürsil gâh Hızr oldu aşk

Gâh bende gâh şâh gâh sultân hükm eder
Gâh şahbâz gâh dilber gâh dilâver oldu aşk

Gâh Sûzî gâh sûzân gâh hayrân mest olur
Gâh sekrân gâh mestân gâh meyhûr oldu aşk

Harfû'l-Kef

154 (s. 103)

Mefâîlün mefâîlün feûlün

İki âlemde çün şâhım sen oldun
Gönül burcundaki mâhım sen oldun

Cihân varında aslâ kaydımız yok
Ki rûz u şeb niyâzhâhım sen oldun

Gönül derdinle aslâ râhat olmaz
Geceler zâr ile âhım sen oldun

Seni mesned edindim dü cihânda
Ki her anda penâhgâhım sen oldun

Gönül bîdâr olur aşkınla her dem
Demâdem çün sehergâhım sen oldun

Gönül sensiz olamaz zerrece ân
Bu sırra cânda âgâhım sen oldun

Senin gayrın görünmez Sûzi'ye hiç
Bi-hamdillâh nazargâhım sen oldun

155 (s. 103)

Yâ mukallibe'l-kulûb kallib kulûbenâ ilâ rızâk
Yâ musarrıfe'l-ukûl sarrıf ukulenâ ilâ rızâk

Yâ müdebbire'l-umûr debbir umûrenâ fî külli ân
Yâ müyessire'l-asîr yessirnâ bi tevfikık ilâ rızâk

Yâ müfettiha'l-ebvâb iftah lenâ bâbe'l-muğlekât
Yâ mühavvile'l-ahvâl havvil hâlenâ ilâ rızâk

Yâ müsehhile'l-meâdi ve'l-meâşi fi'd-dâreyn
Yâ mûtiyen bi'l-ihsân izhebnâ bi-tarîkı rızâk

Yâ settâre'l-uyûb üstur uyûbenâ küllehâ
Yâ mükeffire'z-zünûb irham bi-fazlike ilâ rızâk

Yâ münevrire'l-kulûb nevvir kalbî bi-nûr-i cemâlik
Yâ Rab vec'al bâlî ileyke ve karrîb ilâ rızâk

Yâ Rab bi-hürmeti'smike'l-azîm ve habîbîke'l-kerîm
Lâ tuharrik abdeke'l-âsiye Ahmed min-tarîkı rızâk

156 (s. 104)

Feilâtün feilâtün feilün

Nice bir tâlib-i dünyâ olasın
Nice bir târik-i dünyâ olasın
Nice bir râğîb-ı dünyâ olasın
Nice bir fâriğ-i Mevlâ olasın

Nice bir heves-i tûl-ı emel
Nice bir savm u salât içre hâlel
Nice bir hizmet-i Mevlâ'da kesel
Nice bir câhil-i mûnî olasın

Nice bir fi'l-i mekârihle amel
Nice bir sehv ü kusûr ile zeled
Nice bir nâs ile beyhûde cedel
Nice bir halkla rüsvâ olasın

Nice bir zînet-i destâr u kabâ
Nice bir nefret-i fakr ile abâ
Nice bir ömrünü yok yere hebâ
Nice bir şuşl ile ifnâ olasn

Nice bir nahv u sarf ile emek
Nice bir câze yecûzü demek
Nice bir kesret içmekle yemek
Nice bir ekl-i helvâ olasn

Nice bir gayret-i nâmûs ile âr
Nice bir şehvet ü şeytân ile kâr
Nice bir gaflet mânend-i humâr
Nice bir mûnis-i çâr pâ olasn

Bu kadar zâhirini âbâd etdin
Bu kadar bâtınını berbâd etdin
Bu kadar nefsinî şâd etdin
Nice bir tâbi-i a'dâ olasn

Bu revîş ile bulunmaz matlûb
Bu gidiş ile bulunmaz mahbûb
Bu sülûk ile olunmaz merğûb
Nice bir mâil-i hülyâ olasn

Başını taşa çalıp zâr edegör
Cismini aşk ile pür nâr edegör
Seherin vird ile ezkâr edegör
Nice bir sâlik-i rûyâ olasn

Bu kadar cürm ü kusûru olan
Taaccub etmeye âh ile fiğân
Yüzünü yerlere sür derd ile yan
Nice bir ucb ile bâlâ olasn

Açıben kalbini bu pası gider
Duyasın remz-i meânîden eser
Gözün aç ibret ile eyle nazar
Nice bir hikmete âmâ olasn

Yürü bir mürşid-i kâmile ulaş
Kademinde koyagör cân ile baş
Eşiğinde dökegör kan ile yaş
Sûziyâ vâsıl-ı kimyâ olasn

157 (s. 105)

Mefâîlün mefâîlün feûlün

Bu genc-i dilde efkârım sen oldun
Geceler subha dek zârım sen oldun

Ne mümkün gayrı için edem fiğân
Olanca vird-i ezkârım sen oldun

Zarar gördüm kamu sûd-ı cihândan
Metâ-ı kesb ile kârım sen oldun

Fenâ bâğında soldu güllerimiz
Bekâ mülkünde esmârım sen oldun

Görünmez gözüme eşyâ ne ki var
Ki eşkâl ile etvârım sen oldun

Cihânda çok şehâ mahbûb-ı rânâ
Velâkin kalbde dildârım sen oldun

Ne lâzım bî-vefâ halk ile ülfet
Enîs-i sâdık u yârim sen oldun

Hücûm etse adûler yeryerin hep
Ne havfim var nigehdârım sen oldun

Kusûr u cürmüme yokdur nihâyet
Ne horum gam ki Gaffârım sen oldun

Edemem zülfünün sırrını inkâr
Ki îmân ile ikrârım sen oldun

Acebdır sırrını keşf ede Sûzî
Bi-hamdillâh ki Settârım sen oldun

158 (s. 105)

Dervîş olan hizmetinde sâdıkâne gerek
Bilip âdâb u erkânı hizmet-i şâhâne gerek

Ahd ü ikrârında temkîn ede teslim-i kalb ola
Her bir etvârında dâim kâmilâne gerek

Aklı yağmâ eyleyip gönlüne mâlik olmalı
Halk-ı âlem içre adı dîvâne gerek

Olmalı dâim mücâhid nefis ü şeytân ile ol
Tâm olup meydân-ı irfânda merdâne gerek

Her ne derse mürşidine şöyle teslîm ola kim
Cân u baş ede fedâ sa'yi de şâhâne gerek

Mâsivâyı terk ile kalbin musaffâ eyleye
Varlığından soyunuben şöyle üryâne gerek

Âteş-i aşka yaniben ciğeri biryân ola
Sûziyâ pervâne-veş pervâne gerek

159 (s. 106)

Mefâîlün mefâîlün feûlün

Beni böyle bîçâre sen etdin
Beni mecrûh-ı pür yâre sen etdin

Tiğ-i müjgânın ile pes bu sînemi
Vuruben böyle sad pâre sen etdin

Gözüme uyku girmez tâ subha dek
Yine derdinle bîmâre sen etdin

Düşürdün dâm-ı zülfe bu hakîri
O Mansûr gibi berdâra sen etdin

Düşüp aşk âteşine bu vücûdu
Bu Sûzî böyle pür nâra sen etdin

160 (s. 106)

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Cân u başı işbu yolda eyledim şehâ fedâk
Mahrûm etme hürmetine kavî-i levlâke levlâk

Çün elest bezminde belâ ahdi mest etdi bizi
Aklı yağmâ eyledik hem sînemizi çâk çâk

Sözümüz hem özümüz birlikdedir dost ile çün
Ahd ü peymân üzre kalb tanık vücûdun et helâk

Yüzünü yerlere sürüp arz-ı niyâz eyle kim
Hak için varını sarf et hem vücûdun eyle hâk

Râhatı terk eyle bulsun bu gönül râhatını
Çün huzûr-ı kalb olunca cümle âzâ oldu pâk

Her umûrun Hakk'a tefvîz eyleyip kayd eyleme
Ki hevâ-yı nefis için olma perîşân gâmnâk

Mukadderdir her işleri edip kılan hem etdiren
Âciz-i bîçâre kullardan ümîd etme hâşâk

Nice şâhlar pâdişâhlar kapısı muhtâcıdır
Böyle efendiye kul olmuşdur ol zât-ı pâk

Yak vücûdun şem-i nârına sakın fevt eyleme
Sûz-ı Hak'la Sûziyâ kalbini eyle sûzinâk

161 (s. 107)

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Nice bir mecnûn-veş dîvânesin dîvânesin
Kendine gel ola ki uslanasın uslanasın

Hâb-ı gaflet içre gitdi ömr-i azîz ey gönül
Geçdi günler ne zamân uyanasın uyanasın

Kendini ağyâra mahrem eyledin hayfâ sana
Yâr ile yâr olmadın bîgânesin bîgânesin

Zikr ü fikr ile gönül evini mâmûr etmedin
Zâhirin tâmîr ile vîrânesin vîrânesin

Ayn-ı beytullâhdurur kalbine sâhip olmadın
Kapladı nefis ü hevâ puthânesin puthânesin

Kesrete verdin derûnı sırr-ı vahdet bilmedin
Ger basîret eyledin yek dânesin yek dânesin

Ger cihân şehbâzı olsan sana demem pehlivân
Nefse gâlibsens eğer merdânesin merdânesin

Yakmadın aşk âteşine nefis ü hevâ varını
Mâsivâ nâriyla çün sûzânesin sûzânesin

Şem-i Hakk'a Sûziyâ devr eylegil pervâne-veş
Dost huzûrunda ola ki biryânesin biryânesin

162 (s. 107)

Halka-ı tevhîde girelim yâ Hû gelin
Varımız Hak yoluna verelim yâ Hû gelin

Âteş-i aşkla varlığımız yakalım
Sırr-ı İbrâhim'e erelim yâ Hû gelin

Geçelim dost için cân ile başdan
Mâsivâdan üryân duralım yâ Hû gelin

Gül gülistân olupdur meydânımız
Gonca güller derelim yâ Hû gelin

Sezmesin ağyâr vermesin bize keder
Dost cemâlin görelim yâ Hû gelin

Mey-i vahdetle gönlümüzü mestân edelim
Meydân-ı hünerde duralım yâ Hû gelin

Aşk sanatıyla gönlümüz nakş edelim
Âr u nâmûs şîşesin kıralım yâ Hû gelin

Aklı yağmâ edelim gönül hayrân olsun
Bu hâl ile huzûra varalım yâ Hû gelin

Sûzi derdimiz yâresine çâre bulunmaz
Mâcûn-ı zikr ile merhem vuralım yâ Hû gelin

163 (s. 107)

Yâ Rab bilmezem hâlimi ya sen bilmez misin
Bilirken ne aceb hikmet merhamet kılmaz mısın

Derdimin devâsında âcizdir etıbbâlar
Devâ-yı derdim sende iken bir şifâ vermez misin

Kanâat etmişim nûm nigâhına yârin ben
Bu mudur mürüvvet bendeye bir nazar etmez misin

Rûz u şeb inledirsin âşıkâ insâf eyle
Vahdet-i halvetde n'olur tenhâca gelmez misin

Gözlerim kanlı yaş ile pür hûn etdin
Dest-i lutfunla dîdem yaşını silmez misin

Hasretinle bu gönül şöyle perîşân oldu
Lutf u fazlınla mahzûn gönlümü sormaz mısın

Sevdâ-yı aşkın beni dağlara düşürdü
Yoluna düşürüp kendi kûyna çekmez misin

Sûzî mücrime nice vâdeler etdin billâh
Bir gececik eyle teşrîf vâdine durmaz mısın

164 (s. 108)

Göster dîdârın nûrunu pür nûr olsun âşıkların
Devlet budur aşkın ile mâmûr olsun âşıkların

Biz tâlib-i meyhâneyiz ağyâr olursa neyleriz
Kandır şarâb-ı vahdete mahmûr olsun âşkların

Fâriğ olduk sûflere mescid ile savmaayı
Humhâne-i dilde hemân mezkûr olsun âşıkların

Hâl-i haddin göster şehâ akılları yağmalasın
Zincîr-i zülfe düşmeye mecbûr olsun âşıkların

Sûzî senden olmaz cüdâ nice bin kez kılsan cefâ
Lutf-ı visâl ile bâri mesrûr olsun âşıkların

Harfü'l-Lâm

165 (s. 108)

Yâ men yesmeu enîne firâkî fi'l-leyâl
Yâ men yubsıru hazîne kalbî fi'l-leyâl

Yâ men yerâ zünûbe mâ setertehu
Yâ men yesturu uyûbu mâ fealtü fi'l-leyâl

Yâ men ya'lemü sûe ef'âlî küllehâ
Yâ men yenzurunî fi külli hînin ve hâl

Mâ lî sivâ kusûrin ve kûsûrin ve halel
Fe bi hâzâ'l-fi'li ye'tike fi'l-leyâl

Ene eftehirü bi'l-fakri ve'l-mec'î
Fe-şânüke en lâ tetrude fi'l-leyâl

İrham abdeke bi'l- afvi ve'r-re'feh
Ve eltif binâ yâ ze'l-kerem ve't-teâl

Ci'tü bâbeke bi't-tezellüli ve't-tefakkur
Ve araztü hâlî bi-sevâdi'l-vechi fi'l-leyâl

Ente hasbî ente muğnen fî-küllî emr
Ve lâ etlubu min gayrike şey'en yâ ze'n-nevâl

Fevviz Sûzî umûreke ve sellim ileyh
Ente ta'lemu hâlî hasbüke an-suâlî

166 (s. 109)

Ey gönül efsâne gönül aşk ile sevdâ gönül
 Varımı aldın elimden eyledin yağmâ gönül
 Bilmedin kendi derdine ne devâdır devâ gönül
 Âh gönül vâh gönül aşk ile şeydâ gönül
 Neyleyim sen beni etdin âleme rüsvâ gönül

Bir zamân kûdekî-veş bâz-ı bî-pervâda idin
 Mest-i hevâ ile her dem beyhûde gavgâda idin
 Sana nasîhat edene türlü cefâda idin
 Âh gönül vâh gönül aşk ile şeydâ gönül
 Neyleyim sen beni etdin âleme rüsvâ gönül

Bir zamân sûfî sıfat zâhirini tezyîn etdin
 Mescid ü medreselerde amelin tahsîn etdin
 Bir kemâle eremedin nefsini hodbîn etdin
 Âh gönül vâh gönül aşk ile şeydâ gönül
 Neyleyim sen beni etdin âleme rüsvâ gönül

Bir zamân tecrîd-i tenhâ eyleyip kıldın sefer
 Vasl-ı dildâr ola mı deyi geşt ü güzâr
 Semt-i cânândan aceb alabildin mi haber
 Âh gönül vâh gönül aşk ile şeydâ gönül
 Neyleyim sen beni etdin âleme rüsvâ gönül

Bir zamân enîn ü hüzn ile düşdün zâra
 Rûz u şeb subha değin kendini yakdın nâra
 Neyleyim bir özge hâl ile varmadın yâre
 Âh gönül vâh gönül aşk ile şeydâ gönül
 Neyleyim sen beni etdin âleme rüsvâ gönül

Bir zamân mest-i hevâ ile edip ömrü telef
Bu mudur hazret-i Şems'e olası hayr-ı halef
Bilmedin ne yola gitdiler azîzân-ı selef
Âh gönül vâh gönül aşk ile şeydâ gönül
Neyleyim sen beni etdin âleme rüsvâ gönül

Bir zamân sohbet-i ahbâb celîs-i nâdân
Bu sülûk ile bulunmaz billâhi vasl-ı cânân
Etmedin farkını aslâ kimdürür kâmil insân
Âh gönül vâh gönül aşk ile şeydâ gönül
Neyleyim sen beni etdin âleme rüsvâ gönül

Demedim mi sana gönlüm etme nazar hûbâna
Tutmadın sözümü düşdün bu misilli hicrâna
Bu ciğerim yaniben döndü âteş-i sûzâna
Âh gönül vâh gönül aşk ile şeydâ gönül
Neyleyim sen beni etdin âleme rüsvâ gönül

Sûzi'yi derde düşürdün şöylece bîmâr etdin
Zikr ü fikrin subha değin âh ile zâr etdin
Merhem-i aşk ile yârî zahmına tîmâr etdin
Âh gönül vâh gönül aşk ile şeydâ gönül
Neyleyim sen beni etdin âleme rüsvâ gönül

167 (s. 110)

Feilâtün feilâtün feilün

Sakiyâ bir bâde sun lutf eylegil
Özrü terk et eyleme leyte leal

Şöyle sermest olalım haşre değin
Tâ ayılmaya gönül gelse ecel

Varalım pîr-i muğân meclisine
Pendin alıp şüphemiz ola çü hal

Nakd-i cânı verelim cânâneye
Vâizin vâdeleri tûl-ı emel

Bezm-i Hak'da bir huzûr eyleyelim
Zâhidâ gelme sakın verme kesel

Mey-i mahbûb ile tenhâ olalım
Tâ ki ağyâr sezip etmeye halel

Sûziyâ aşka değış varını sen
Sevk-i Hak'da olmaya aslâ cedel

168 (s. 110)

Her ne var iki cihânda sende iste sende bul
Olma gâfil kend'özünden ne ararsan sende bul

Nüşa-i kübrâ olupsun kıl basîretle nazar
On sekiz bin âlemi var sende ara sende bul

Senin için halk olupdur bunca kevn ile mekân
Sana hizmetçi olupdur nice mahlûkât kul

Nüh felek şems ü kamer encüm melâik cümlesi
Her biri bir hizmet için kâim olmuş sağ u sol

Bunları zikr eyle Sûzî zikr-i Hak'da dâim ol
Kendine gel gayra bakma nefsin bil ey oğul

169 (s. 110)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Sâkiyâ bir bâde ihsân eylegil
Ben fakîri şöyle mestân eylegil

Şerha şerha oldu ciğer derd ile
Bir nazar kıl bana dermân eylegil

Ben garîbim şöyle hayrân olmuşum
Semt-i yârdan bana îlân eylegil

Aşk-ı dilber beni rüsvâ eyledi
Hâlimi bir kerre seyrân eylegil

Sûzi mahzûnuna rahm et ey şehâ
Bir gececik anı şâdân eylegil

170 (s. 111)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Bir garîb efkendenim ihsâna geldim yâ Rasûl
Derd-i bî-dermândeyim Lokmân'a geldim yâ Rasûl

Hazretine yok yüzüm arz-ı hâcât etmeye
Bir zelîl ü âcizim amana geldim yâ Rasûl

Cürm ü isyân u hevâlar ki perişân eyledi
Sen şefâat kânısın gufrâna geldim yâ Rasûl

Lâyık-ı dergâh olacak nesnemiz yokdur şehâ
Sen mürüvvet menbaı sultâna geldim yâ Rasûl

Şem-i nûrun pertevi âlemlere verdi ziyâ
Ben dahi pervâne-veş sûzâna geldim yâ Rasûl

Çeşm-i nâ-bînâmıza bir devâ kılmaklığa
Hâk-i pâyn tûtiyâ dermâna geldim yâ Rasûl

Yüz süre geldim kapına Sûziyâ kıtmîr-veş
Bir nazar kıl rahmet-i Rahmân'a geldim yâ Rasûl

171 (s. 111)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Varımı ifnâ ederdim olsa bir sâhib-kemâl
Cânımı kurbân ederdim gelse çün îd-i visâl

Hâlime vâkîf olamaz Hızr u Mûsâ gelseler
Var ise düstûr edeyim dergâha bir arz-ı hâl

Lâ-mekânın murguyum geldim fenâ gülzârına
Hâr u has ağyâr-ı nâ-cinsler bizi etdi çü lâl

Çün bu kesret âleminde vahdet istersek n'ola
Dostu tenhâ buluben etsem aceb mi hasb-i hâl

Mushaf-ı dilde okugil sırr-ı vahdet âyetin
Terk edip câze yecûzü sözün etme kîl ü kâl

Levh-i dilde Sûziyâ oku meârif dersini
Terk edip câze yecûzü söyle dâim sırr-ı hâl

172 (s. 111)

Neyleyim ben seni divâne gönül
Geçdi ömrün olmadı uslana gönül

Nice fâriğ ü âzâde olasın böyle
Hele bir kerre fikr eyle efsâne gönül

Bu hayvâniyyet sıfatdan kendini
Kurtarıben benze insâna gönül

Cân u baş terkini vurursan eğer
Yetişirsin ol zamân cânâna gönül

Kesret-i halk ile olma gâfil
Heves et meclis-i irfâna gönül

Bu cihân kayd u kuyûdun terk et
Âlem-i dilde eyle seyrâne gönül

Katre gibi yüzünü yerlere sür
Bir gün ola eresin ummâna gönül

Derd-i yâre sabır kıl olma acûl
Yine yârdan erişe dermâne gönül

Ermek istersen sarây-ı vahdete
Terk-i râhatla koy nefsin zindâna gönül

Şem-i yâre Sûziyâ pervâne ol
Varını yak olagör sûzâne gönül

Harfû'l-Mîm

173 (s. 112)

Mefâilün mefâilün mefâilün mefâilün

Dirîğâ dünyâ dârını yıkılmış bir vîrân buldum
Esiþ båd-ı semûm her dem bahârını hazân buldum

Olupdur âriyet cümle metâi mülk ü eşyâsı
Cevâhir menbaı duyûr-ı kârını cümân buldum

Kurumuş bâğ u gülzârı hemân hâr diken kalmuş
İçinde devreden bülbüllerini bî-zebân buldum

Kurulmuş köhne eyvândır bizi tâmîr için o haşr
Düzeldip nakş-ı tasvîrin akabince bozan buldum

Sakın aldanma bu mekkârenin nakş u nigârına
Vefâdan dem vurup her gün sonunu pür yalan buldum

Edip her demde bin türlü belâ vü mihnetin ibrâz
Düşüren halkı gavgâya ki bir müfsid zamân buldum

Gezip bu sûk-i fânîde hevâ-yı nefis ile Sûzî
Be-âhir kesb ü kârını ki billâhi ziyân buldum

174 (s. 112)

Feilâtün feilâtün feilün

Dü cihânda sensin ey şâhım benim
Ol gönül burcunda hem mâhım benim

Dilde dildârımsın ey şâh-ı cihân
Dembedem sensin çü dilhâhum benim

Uyku girmez gözüme şeb-tâ-seher
Uyusam sensin sehergâhım benim

Şevk-i hüsnünle dü çeşmim nûr olur
Sen olupsun gözde nigâhım benim

Havfimiz yok dü cihânda kimseden
Kim sen oldun ol penâhgâhım benim

Hecrin ile zâr ü giryân olmuşum
Virdim oldu rûz u şeb âhım benim

Kiblegâh-ı Sûzi sensin ey şehâ
Her niyâzda ulu dergâhım benim

175 (s. 113)

Pervâneyim şem-i yâre ya ben nice dönmeyeyim
Sabredemem yokdur çâre ya ben nice dönmeyeyim

Pirlerimiz erkânına yapışmışız dâmânına
Girmişiz aşk meydânına ya ben nice dönmeyeyim

Münkir bilmez bu esrârı dâimâ eyler inkârı
Etmış iken biz ikrârı ya ben nice dönmeyeyim

Zâhid neyler bu işleri eder bâtil teşvîşleri
Döner Allâh'ın kuşları ya ben nice dönmeyeyim

Huccâc tutar Hacc'ın râhın erişdirir göğe âhın
Dönerler Kâbe etrâfın ya ben nice dönmeyeyim

Sînemde âteşler yanar anı gören külhan sanar
Şems ü kamer durmaz döner ya ben nice dönmeyeyim

Sûzî kıl kalbin uyanık zikre girmez her münâfık
Dönmek Hak'dır pîrlere sâdık ya ben nice dönmeyeyim

176 (s. 113)

Feilâtün feilâtün feilün

Aşk bana der dilde dildârın benim
Ol gönül tahtında hünkârın benim

Âşık isen çün belâya sabr kıl
Mübtelâsın ol sitemkârın benim

Arzu eden rûz u şeb çün sen beni
Ne dilersen gel harîdârın benim

Nâzım ile her zamân mesrûr ol
Olma melûl çün cefâkârın benim

Havf kılma dü cihânda sâlim ol
Gel bana ki çün nigehdârın benim

Âteşe girsen seni hıfz eylerim
Çekme gam kim o huluskârın benim

Sûzi derdimle yanarsan gam değil
Dü cihânda kim ferâhdârın benim

177 (s. 113)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Derdime dermân ararsam derde dermân bulmayım
Cânıma cânân ararsam cânda cânım bulmayım

Gayrılar ismini zikr ile olursa virdimiz
Lâl oluben bu dehân içre zebânım bulmayım

Mâlik-i hubb-ı visâlin olduğum kimyâ yeter
Gayrı devlet ister isem hânümânım bulmayım

Mâsivâ yükünü tahmîl eyler isem kendime
Cism-i hâkim içre billâh üstühânım bulmayım

Zerrece lutfun atıyye olsa bu dil mülküne
Gam değil pür cevher olan kârbânım bulmayım

Maksad-ı âşık olan vasl-ı cemâle çün erem
Matlab-ı zâhid olan hûri cinânım bulmayım

Hân-ı feyzin matbahında özge yer isem nemek
Derbeder sâil oluben nîmce nânım bulmayım

Murg-i dil pervâz ederse gülşen-i hüsne eğer
Terkedip bu sebzecârı gülsitânım bulmayım

Sûziyim yüz süre geldim pâyına kıtmîr-veş
Hâk edip varım yolunda nâm u şânım bulmayım

178 (s. 114)

Hudârâ dergâh-ı tû der-âmedem
Rûy-ı siyâhem âsitân-ı tû nihâdem

Ez gedâyân der mest in miskîn
Dirîğ-ı mudârâ zi-behşâyîş tû darem

Dilem mahzûn rûz u şeb der endûh
Ez nîm niğâh-ı tû men dilşâdem

Germhâ-yı tû meşhûd derd ü cihân
Mâ râ bedeh ez rehâyîş dârem

Sûzî zi-hicret-i demâdem bî-râhat
Âmedem niyâz derd-i sitem küşâdem

179 (s. 114)

Mefûlü mefâîlün mefûlü mefâîlün

Sevdâ-yı hayâlinle dîvâne miyim bilmem
Lutfunla visâlinle uslana mıyım bilmem

Aşk âteşine cânım yanmakda bulur lezzet
Çün şem-i cemâlinle pervâne miyim bilmem

Gönlüm kadehi dolmuş ol bâde-i aşkınla
Başımda değil aklım dîvâne miyim bilmem

Varlık geleli senden kalmadı benlik bende
Sönmez âteşim tende hep yana mıyım bilmem

Kalbinde bu Sûzî'nin mahfidir ez el aşkın
Derdinle harâb oldum virâne miyim bilmem

180 (s. 114)

Feilâtün feilâtün feilün

Hâl-i dilim kime ayân eyleyim
Vasfa sığmaz nice beyân eyleyim

Zâhid-i nâdân ne bilsin derdimi
Nân u şurbâ değil îlân eyleyim

İlm ü akl ile bilinmez hâl-i aşk
Kâle gelmez sırr-ı burhân neyleyim

Küntü kenzin remzine ârif isen
Defîne-i aşk dilde pinhân neyleyim

Aşk mizâcından ne anlar ehl-i tıb
Fehm olunmaz olsa Lokmân neyleyim

Aşk olur gâh perdeden bîrûn düşer
Bendedir der hükm ü fermân neyleyim

Neşv ü nemâ revnak-ı feyz-i kemâl
Benden olur cümle cihân neyleyim

Sırr-ı aşkı anlamaz ehl-i ulûm
Bilir ancak ehl-i irfân neyleyim

Derd-i aşka çâre olmaz gayrıdan
Kendi derdi olur dermân neyleyim

Münkir olma hakdurur dâvâ-yı aşk
Ana şâhid remz-i Kur'ân neyleyim

Aşk meyinden Sûzi mestdir tâ ezel
Hiç ayılmaz kaldı sekrân neyleyim

181 (s. 114)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Sûfiyâ ben tâ ezelde böyle mestân olmuşum
Bezm-i Hak' da nûş ediben şöyle sekrân olmuşum

Bilemezsın zâtımız ne cevher-i yektâdürür
Küntü kenzin mâdeninde gizli bir kân olmuşum

Zâtımız çün feyz-i Hak'dır kıl basîret cân ile
Sûretâ çün aslımıza özge burhân olmuşum

Hakk'ımızı bulmuşuz biz bilmişiz biz tâ elest
Her demim çün dost ile dermâna cânân olmuşum

Şehrimizde kurulubdur tahtgâhı dilberin
Gâh olur ki tahta mâlik kurb-ı sultân olmuşum

Gâh olur ki katre gibi yere yüzler süreriz
Gâh olur vâdiler almaz bahr-i ummân olmuşum

Zerreyiz bir şems-i zâtdan gâh zerreden de kem
Gâh ziyâmız kevnî kaplar şems-i tâbân olmuşum

Gâh ahker gâh efkar cümleden ednâ çü biz
Gâh âlî gâh âlâ arşa mihmân olmuşum

Gâh âbid gâh zâhid gâh monlâ gâh fakîh
Gâh mürşid gâh dervîş ehl-i irfân olmuşum

Gâh fâsık gâh fâcir gâh sahbâ ile mest
Gâh musallî gâh muttakî gâh dershân olmuşum

Gâh müderris gâh muhaddis gâh müfessir gâh alîm
Gâh murâkib gâh mücâhid nefse düşmân olmuşum

Lî-maallâh sırrına mahrem olurum gâh gâh
Gâh her bir nâs ile ben ehl-i akrân olmuşum

Kâinâtın ilmini gâhî gönül derkâr eder
Gâh olur ki tıfl-veş bir ebcedhân olmuşum

Türlü türlü sûret ile kesret ü vâhdetdeyiz
Fehm olunmaz rengimiz bin türlü elvân olmuşum

Yanmışız aşk âteşiyle tâze hayât bulmuşuz
Aşk-ı Hak'la gâh Sûzî gâh sûzân olmuşum

182 (s. 115)

Hâl-i âlem bu eyyâmnda nedir bilmem
Halk-ı âlem bu edyânda nedir bilmem

Kalmamış aslâ diyânet halkda
Bu cehâlet bu insânda nedir bilmem

Hubb-ı fi'llâh hubb-ı Râsûl'den eser
Kalmamış gibi nisyânda nedir bilmem

Birbirine buğz-ı küdüretde müdâm
Kalmadı hullet cihânda nedir bilmem

Aramazlar şer-i ahkâm-ı şerîf
İşleri böyle tuğyânda nedir bilmem

Zâbitân u hâkimân gafletdedir
Âlimân dahi hızlânda nedir bilmem

İzzet ü hürmet bütün kalkmışdurur
Büyük küçük sayan da nedir bilmem

Ekserî çıkmış yolundan her biri
Kalıpdır âkil hayrânda nedir bilmem

183 (s. 116)

Müstefilün müstefilün müstefilün müstefilün

Ben lâ-mekândan gelmişim kevn ü mekânı neyerim
Ben cânânımı bulmuşum cânı cihânı neyerim

Ben bezm-i Hakk'a ermişim aşkın meyine kanmışım
Ben mest-i bâkî olmuşum bu akli fânî neyerim

Ben dost bağıını görmüşüm gonca gülünü dermişim
Cânân kokusun almışım gülü reyhânı neyerim

Bostân-ı vahdet gülüyüm gülşenin bülbulüyüm
Mazhar-ı sırr-ı Ali'yim gayrı burhânı neyerim

Hak iledir her kârımız gizlice hem pâzârımız
Gönülde dir ezkârımız nutku beyânı neyerim

İbrâhim'im girdim nâra Mansûr oldum çıktım dâra
Eyyûb'leyin derd-i yâre düşdüm bu cânı neyerim

Sındım dünyânın pîşesin terk etmişim endîşesin
Taşa çaldım âr şîşesin bu nâmı şânı neyerim

Îsâ gibi terk-i diyâr Mûsâ'leyin Tûr-ı dildâr
Gidâmız oldu aşk-ı yâr âb ile nânı neyerim

Sûzî'ye geldi çün celâl aşk-ı mahbûb buldu kemâl
Murâdıdır hüsn-i cemâl vech-i civânı neyerim

184 (s. 116)

Mefâîlün mefâîlün feûlün

Îlâhî dertliyim dermâna geldim
Devâsın isteyi Lokmân'a geldim

Bulunmaz derdimin aslâ devâsı
Kalıp âciz sana ihsâna geldim

Bu derdin çâresi yanmak yakılmak
Ann'çün ben dahi sûzâna geldim

Gönül mahzûndurur hecr ile her dem
Visâl-i yâr için handâna geldim

Mey-i aşk ile mestim ben demâdem
Bu hâl ile aceb mestâne geldim

Perişân eyledim akli bu yolda
Olup Mecnûn-veş dîvâne geldim

Huzûr-ı yâr ile iken ezelde
'Anâ iklimine seyrâna geldim

Gelip bu dâr-ı fânîden tahayyür
Tefekkürle gezip hayrâne geldim

Düşüp pervâne-veş şem-i cemâle
Sûzîyim ben dahi çün yana geldim

185 (s. 117)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Çok hatâlar eyledim cürm-i azîm
Pes dedim estağfirullâh el-azîm
Bunca günler neyledimse eyledim
Tevbeler estağfirullâh el-azîm

Kul hatâsız olmuyor yâ Rabbenâ
Sen afv kânısın eylegil atâ
Eylemişim nice bin türlü hatâ
Tövbeler estağfirullâh el-azîm

Hiç kusûrdan hâlî olmam rûz u şeb
Nefs şeytân rûha vermekde taab
Geçdi demler neyleyim gafletle hep
Tövbeler esyağfirullâh el-azîm

Çün benim âsî günahkâr u zelîl
Sen gafûrsun yâ Kerîm ü yâ Celîl
Gelmişim bu hâl ile etme hacîl
Tövbeler estağfirullâh el-azîm

Gündüzün ağyâr ile kesretdeyim
Geceler yârsız olursa neyleyim
Hasb-i hâlim tâ kime arz eyleyim
Tövbeler estağfirullâh el-azîm

Arz-ı hâl etsem ne yüzle eyleyim
Tâ kime kimden şikâyet eyleyim
Cümle isyân çün benimdir ağlayım
Tövbeler estağfirullâh el-azîm

Sâilâne çün kapına gelmişim
Yüz karasıyla tapuna gelmişim
Hep benimdir cümle kusûr bilmişim
Tövbeler estağfirullâh el-azîm

Tenhâ bulsam yâre hâlim söylerim
Bulduğum dem kendimi gayb eylerim
Sen bilirsin söyleyiben neyerim
Tövbeler estağfirullâh el-azîm

Sûzi'nin ahvâli mâlûmdur sana
Kıl inâyet koyma çün beni bana
Verme fırsat nefis ü hevâdan yana
Tövbeler estağfirullâh el-azîm

186 (s. 117)

Aşk oldu eyâ bu cihânda melâmetim benim
Aşk oldu yine dü cihânda selâmetim benim

Aşksız olamam ne mümkün bir sâat ân
Aşk oldu billâh sebep-i saâdetim benim

Aşkladır her dem huzûr sıhhat gönül
Aşk olup rûz u şeb bâis-i râhatım benim

Aşk oldu bana ekl ü şurb u nevm ü râhat
Aşksız olamaz ibâdetde halâvetim benim

Aşk oldu bana etdiren ibâdât ü tâat
Aşksız nideyim Hakk'a tâatım benim

Aşk oldu kevn ü mekânda her şeyin revnakı
Aşksızlık ile olamaz aslâ nezâretim benim

Aşk verdi bana nice hakâretle tezelliül
Aşk oldu yine şân-ı celâletim benim

Aşksız bir nesnede fâide bulamam
Aşk oldu her bir umûrda şetâretim benim

Aşk ile her ne işlesem oldu selâmet
Aşksız ne tutarsam oldu kabâhatim benim

Aşksız savm ü salât kuru emek zâhidâ
Aşk ile olan cüz'î amel bâis-i necâtım benim

Aşk ile Sûzî her demin olsun mübârek
Aşksız ne olsa oldu nedâmetim benim

187 (s. 118)

Feilâtün feilâtün feilün

Yâri buldum gayrı yârân istemem
Gülü buldum hâr gülistân istemem

Bulmuşum ben kûh-ı dilde yârimi
Zâğ u zağân murg-ı cihân istemem

Taht-ı dilde şâhımı buldum bugün
Gayrı andan şehin-şâhân istemem

Vasl-ı dildâr ile vasl oldu size
Hurrem olduk gayrı şâdân istemem

Bezm-i dilde şöyle mahmûr olmuşuz
Sâkiyâ ben başka sekrân istemem

Sûzi Hakk'a yanmışız pervâne-veş
Mâsivâ nâriyla sûzân istemem

188 (s. 118)

Nefsimle olduğum anda fenâ olurum
Seninle olduğum demde bekâ bulurum

Nefsimle olan işlerden bulurum nedâmet
Seninle olan umûrdan safâ bulurum

Seninle gönlüm zevk ü şevk ü huzûrdadır
Nefsimle olursam zahmet ü cefâ bulurum

Seninle her an cünbüş emniyyet ü râhat
Nefsimle her an kesâfet renc ü 'anâ bulurum

Seninle bulmuşum her izzet ü rif'at şânı
Nefsimle olursam zillet ü hatâ bulurum

Seninle bu gönlüm cennetdir olur her dem şâd
Nefsimle ol dûzâh olub cefâ bulurum

Seninle bulur Sûzî her dertlere dermân
Nefsimle olduğum her şeyde dâ' bulurum

189 (s. 119)

Besdir bu kadar hicrân azm-i yâr edelim
Yetmez mi bu firkat vasl-ı dildâr edelim

Yârimizi bulalım yüz sürelim dâmânına
Nidelim kesret-i yârânı terk-i ağyâr edelim

Bu fenâda olur mu râhat hiç bülbül-i cân
Varalım gülistân-ı bekâda karâr edelim

Bu cihânda serseri gezmek olsun mu bize
Bakalım âlem-i dilde basîretle îtibâr edelim

Kaydımız yok kâr-ı dünyâdan ferâgat etmişiz
Varalım pâzâr-ı aşkda bir özge kâr edelim

Bir vîrânede nice bir bekleyelim baykuş gibi
Gidelim dil hânesine anı mîmâr edelim

Derde dermân bulamaz Sûzî kalbidir mecrûh
Bulalım bir özge tabîb aşk ile tîmâr edelim

190 (s. 119)

Ben Hak ilinden gelmişim halk-ı cihânı neylerim
Ben lâ-mekâna ermişim kevn ü mekânı neylerim

Ben zühdümü dağıtmışım hep varlığımı satmışım
Defîn-i dilde bulmuşum genc-i nihânı neylerim

Cânda cânânı bulmuşum aşk ile rüsvâ olmuşum
İzzeti Hak'dan almışım nâm ile şânı neylerim

Bulmuşum derdime devâ gayrıdan istemem şifâ
Dostdan gelene merhabâ tıbb-ı Lokmân'ı neyerim

Hak ile bulmuşum devâm etdim rızâda ihtimâm
Cânânda cân buldu kıyâm rûh-ı revânı neyerim

Dilde dildârı bulmuşum gizli esrârı duymuşum
Hak ile Hakk'a ermişim zann u gümânı neyerim

Sûzî Hak'dan buldu sûzı kalmadı ağyârlar sözü
Hak ile pes yandı özü gayrı sûzânı neyerim

191 (s. 120)

Cânımdadır cânânım
Derdimdedir dermânım

Sırrımdadır burhânım
Yâdımdadır îmânım

Tenimdedir o cânım
Dil tahtında ol şâhım

İzzet-i âlî şânım
Gönülde mihrîbânım

Her umûrda imkânım
Muînîm hem amanım

Server-i dü cihânım
Mahbûb-ı hırâmânım

Serdâr-ı şâh hûbânım
Gönülde hem cûyânım

Sırrım hem pinhânım
Afv eylegil noksânım

Mahv eylegil isyânım
Rahîm hem Rahmân'ım

Hâk ile ben yeksânım
Halk içre hem nâdânım

Kalmadı hiç tuvânım
Kuvvet senin sultânım

Sensin vird-i zebânım
Günâhsız geçmez ânım

Derd uzadır şebânım
Fıskda yok akrânım

Hem tâlib-i irfânım
Katremdedir ummânım

Hem âşık-ı Subhân'ım
Zerremdedir tâbânım

Her dem mest ü sekrânım
Zâr ile hem giryânım

Pür vâlih ü hayrânım
Âh ile pür efgânım

Sûretde çün insânım
Hak ile özge kânım

Nefs ile çün hayvânım
Sûzî Hakk'a sûzânım

Şem ile hem pervânım
Tekmîl oldu dîvânım

Kabûl eyle sultânım
Yâ Hannân u Gufrân'ım

Harfü'n-Nûn

192 (s. 120)

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Ferâgat eyle dünyâdan yeter bu gayret-i hayvân
Özün hazrete arz eyle edegör kendini insân

Kılıp sermâye-i ömrün telef nefsin hevâsından
Dirîgâ korkarım âhir edersin zâr ile efğân

Mülevves eyleyip tûl-ı emelle hâne-i kalbin
Edersin zâhirin tezyîn kuru zühd ile bî-iz'ân

Yetiş bir mürşid-i Hakk'a niyâz et merhem in andan
Arit bu manzar-ı Hakk'ı bulasın derdine dermân

Edip terk izz ile câhı kılıben derd ile âhı
Talep eyle bir Allâh'ı budur matlab-ı ins ü cân

Geçip bu fâni cünbüşden bekâya kıl heves dâim
Enîs ol Hak ile bunda ki ferdâ bulasın cânân

Bu hây u hûy-ı kesretle ne mümkün vuslat-ı yâre
Derûnı Sûzi vahdetle gel âh et geceler pinhân

193 (s. 121)

Mefâîlün mefâîlün feûlün

Beni bîçâre bîmâre eden sen
Beni bî-kâre pür yâre eden sen

Tîğ-i müjgânlar ile şerha şerha
Vücûdum böyle sad pâre eden sen

Elim varmaz cihânın bir işine
Beni âzâde âvâre eden sen

Saçıp zülfün ağına türlü dâne
Çekip Mansûr'u berdâre eden sen

Cemâlden Yûsuf'u câha düşürdün
Firâkdan Yâkub'u zâra koyan sen

Bu kahrın âteşin âdâ yüzünden
Yakıp İbrâhîm'i nâra atan sen

Girü bahr-i visâlin katresinden
Saçıp nâra çemenzâra kılan sen

Muhabbet bûyunu Leylâ yüzünden
Verip Mecnûn'u dağlara salan sen

O kudret seyfini Haydar yedinden
Edip izhâr küffâra vuran sen

Aceb sır halk edip ten kafesinde
Ana Kur'ân'da *emmâre* diyen sen

Anâsır donları içre müretteb
Bu halkın her birin kâra koyan sen

Dolab-ı maslahatda nice san'at
Kurup her demde devvâre kılan sen

Bu hikmet perdesin mahlûkun üzre
Çekip pinhânca nezzâre kılan sen

Bu Sûzî mücrimi kesretde yâ Rab
Koyup bin türlü efkâra salan sen

194 (s. 121)

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Aman yâ Rab halâs eyle bizi nefs ü hevâlardan
Înâyet kıl tecerrüd ver bize bu mâsivâlardan

O zât-ı izzetin hakkı dili senden cüdâ etme
Huzûr-ı zevk-i rûhânî bula özge nevâlardan

Harâm olsun bana şâhım şu demler ki ola sensiz
Naîm-i cennet olsa da gerekmez pür atâlardan

Gönül mahzûndurur gâyet bu hicrân âlemi içre
Dem-i vuslatda dost ile olan zevk ü safâlardan

Bu gûne Sûzî'nin hâli sana mâlûmdurur yâ Rab
Gerek zâhir gerk bâtın çekilen ibtilâlardan

195 (s. 122)

Mefâîlün mefâîlün feûlün

Gönül mülkünde buldum şâhımı ben
Ki îd etdim görüp ol mâhımı ben

O derd-i dilrubânın âteşiyle
Erişdirdim göğe çün âhımı ben

Arardım kûy-ı cânâne bulam yol
Bi-hamdillâh çü buldum râhımı ben

Geceler subha dek feryâd ederdim
Bu şeb buldum yine dilhâhımı ben

Bu zevk ile değişmem dü cihâna
De Sûzî izzet ü bu câhımı ben

196 (s. 122)

Derdime dermân bulunmaz pür yâre gönül neylesin
Yâreler hiç onulmaz bîçâre gönül neylesin

Anlaşılmaz bu hasb-i hâl fayda vermez hiç kıl ü kâl
Bilinmesi dahi muhâl bu hâle gönül neylesin

Derd-i firâk etdi harâb mâl ü mülkü cümle yebâb
Bu ciğerim oldu kebâb odlara gönül neylesin

Aşk u hayâl ile kaldım bahr-i tefekkürde daldım
Zevrakı ummâna saldım deryâyâ gönül neylesin

Gönül her dem eder zârı âh u enîndir ezkârı
Arzu eder vasl-ı yârı dildâra gönül neylesin

Kalmadı sabra karârım gece gündüz çün ağlarım
Merhamet etmez mi yârim âvâre gönül neylesin

Yeter müjgânın her biri şerha kıldı bu sînemi
Bulmazsa Sûzî merhemi sad pâre gönül neylesin

197 (s. 123)

Her ânda buldu selâmet aşka uyan
Erişir menzil-i maksûduna aşkı bulan

Aşkı rehber edinen bulur necât
Ana cennet olur her kevn ü mekân

Aşk ile hâk ü hacir olur kimyâ
Aşk ile feth olur gizli kân

Aşkdır veren cemî eşyâya nemâ
Aşkdan alır her şey sûret elvân

Her zerre ki aşka tesâdüf eder
Feyz alır şöyle ki şems-i tâbân

Aşk mürdeleri ihyâ eder
Aşk ile her nesne bulur tâze cân

Aşkla buldu Sûzî her bir lezzeti
Aşksız olmaz râhatı bir zerre ân

198 (s. 123)

Dîdeler nûr olsun ey cân geldi mâh-ı Ramazân
Her gününde kullara olur nice afv u gufrân

Yedi tamu örtülür olmaz suâl ile hesâb
Bezl olur bir demde dahi nice atâ vü ihsân

Herkese rahmetler olur kimse mahrûm olmaz
Açılır cennet kapısı zeyn olur cümle cinân

Hâsseten iftâr zamânı ref olur cümle hicâb
Ârif olanlar seyr eder nûr-ı cemâl-i Yezdân

Bir deminde nice bin feyz ü füyûzât keşf olur
Mazhar-ı esrâr hep âşıkân u sâdıkân

Zâhidâ sâim olursan heft âzâ ederek
İhsân olur birine bin nice hûr ile rıdvân

Yalınız ekl ile şurbdan sâim olsan sûfiyâ
Benzer ol hayvâna kim habs eyleyip vermez saman

Merhabâ ey şehri rahmet nûr-ı hazret merhabâ
Afv olur seninle cürm ile hatâlar bî-gümân

Sûziyâ gel hamd edelim bu mübârek ay için
Pâk olur cümle günâhdan müznibân u âsiyân

199 (s. 123)

Vahdetim içre o dostdan oldu bir cilve ayân
Dedi geldim sana ağyâr duymasın eyle nihân

Dedim ey yâr ne güzelce revîşin var dedi kim
Sen güzelce olur isen bu revîşim her ân

Dedim ey dost ne zamân muntazır olam dîdâra
Dedi gönlün benim ile olur ise ol zamân

Dedim ey cân bize bir dahi olur mu teşrîf
Dedi mümkündür edersen özü nûr cismini cân

Dedim ey nûr hüsnünü seyrân ne sûretde olur
Dedi var sûret-i insânda ara etme gümân

Dedim ey aşk bu âlem ne sen ü ben ne dedi kim
Dedi sen ben sözünü ko edeyim sırrı beyân

Dedim ey şâh gönül ravzası buldu revnak
Dedi ey Sûzî benimle olur elbetde cinân

200 (s. 124)

Gönül geçdi çün her hevesinden
Güller açıldı dil ravzasından

Bulunmaz aslâ sohbeti yârin
Görülür ancak dil kûşesinden

Sığmaz cihâna kevn ü mekâna
Belki sezile dil hücrelerinden

Bir gizli kândır akl ermez ana
Buluna belki dil defnesinden

Humhâne-i Hak sâkî-i mahbûb
Dildir kamusu el behresinden

Kâbe-i maksûd çün vech-i mahbûb
Eyle tavâfî dil kıblesinden

Sûzî'ye izzet her dü cihânda
Her ne olursa dil sâyesinden

201 (s. 124)

Cihân-ı kevn zamân buldu meserret cilve çağından
Müzeyyen oldu ezhâr esmâr ol hüsn bağından

Hoten Tâtâr Hindistân revâyih mâdeni bunlar
Kesâda vardı misk anber o bûy-ı gül yanağından

Olunca kand ile sükker cinân içre dahi kevser
Buların lezzeti cümle o dostun lâl dudağından

O kaşı *kâbe kavseyndir* dahi cebhesi *ev ednâ*
Zamân ile mekân sorma o şâhın hiç durağından

Cinânın revnakı seb'a semâvât arş kürsün hem
Dahi şems ü kamer zerre olupdur yüzü ağından

O ayn-ı hikmet ü kudretlerinin nîm nigâhı pes
Muhâfız oldu kevneyn cihânı sol u sağından

Dilâ sahrâ-yı dil içre gezen merdâne âşıklar
Görür mâşûkunu anda o vâdîde o dağından

Gülistân-ı muhabbetde fiğân u zâr eden bülbül
Eder bir goncaya elbet o şeydâ gül budağından

N'ola Mûsâ-veş Sûzî gönül şehrinde ol yârî
O seyrân gâhîce eder tecellî Tûr Dağı'ndan

202 (s. 125)

Mefâîlün mefâîlün feûlün

Gönül senden emîn olmam dahi ben
Ki çok vartalara koydun beni sen

Usanmazsın ferâgat eylemezsin
Ki bî-râhat eden dâim beni sen

Geceler tâ seher feryâd edersin
Ne derdin var bilemedim anı ben

Alîl olur vücûdum şöyle billâh
Nedir bu hallere saldın beni sen

Olursun her zamân zâr ile giryân
Ki yatman uyuman efgân eden sen

Tahammül eylemez bu akl-ı kâsır
Bizi dîvâne-veş şeydâ eden sen

Bu Sûzî yâr ile yandın yakıldın
Ne vaktin ki ferah-yâb olasın sen

203 (s. 125)

Bilmem nideyim nefis ü şeytânın elinden
Hicret edeyim halk-ı zamânın elinden

Bir bir hüccüm etmede âlâm u mesâib
Şekvâ mı edeyim takdîr-i kazânın elinden

Hayrettedurur ehl-i dilân billâh kamu
Nefret mi aceb ehl-i dünyânın elinden

Hikmet nedürür hâl-i cihân böyle mütegayyir
Yandı bu gönül renc ü 'anânın elinden

Billâh bu dilim subh u mesâda mütehayyir
N'etsin ne desin kevn ü fenânın elinden

Sabret a gönül fikr-i Hudâ'da devâm et
İncinme sakın cevri-i nâdânın elinden

Tefvîz edegör emrini Hakk'a Sûziyâ sen
Safvet bula tâ dil mâsivânın elinden

204 (s. 126)

Beni âlemlere seyrân eden sensin sen
Beni dillerde hem destân eden sensin sen

Gönlümüz meyhâne kılıp âşika etdin salâ
Mey-i aşkın ile mestân eden sensin sen

Düşüp deryâ-yı tevhîd içre dâim yüzdüren
Katremizi böyle ummân eden sensin sen

Bizi bilmez iken kimse kamu âleme fâş etdin
Beni bu hâl ile hayrân eden sensin sen

Ders-i devr-i akl u fikrimi perîşân etdiren
Cümle varım böyle nâlân eden sensin sen

Nereye varsam selâmet bulamam kesretdeyim
Gizli sırrım halka ayân eden sensin sen

Geceler tâ subha değin inledip hem sızladan
Âh u zâr ile böyle giryân eden sensin sen

Gâh sûfî gâh sâfî gâh dervîş gâh fakîh
Türlü kabdan kaba koyan sensin sen

Çün beni divâne kıldım aşkının sevdâsına
Gönlümü alıp perîşân eden sensin sen

Fâriğ u âzâde kılıp gönlümü yağmaladın
Mâsivâdan beni üryân eden sensin sen

Yandırıp aşk âteşine varlığım mahv eyledin
Sûzi dilim böyle sûzân eden sensin sen

205 (s. 126)

Yâ Rab kime şekvâ edeyim ben
Yârimden ne dâvâ edeyim ben

Kalmadı sabra karârım billâh
Olursa cânımı fedâ edeyim ben

Cân nedir bin cân var ise fedâ
Nem var ise cümle yağmâ edeyim ben

Bir kerre görmemiz dü cihâna muâdil
Lutf eyle bir merhabâ edeyim ben

Sensiz olursa cihân bir çöpe değmez
Seninle olunca ne bahâ edeyim ben

Kimse bilmez hâlimi illâ ki sen
Gayrılara ne hâcet ifşâ edeyim ben

Söylesem de hasb-i hâlim bilemez
Mahrem edip ne cefâ edeyim ben

Kendi kendime diyemem hâlimi
Şâyed ola ki hatâ edeyim ben

Senden olur ne olursa Sûzî'ye
İlticâ gayrıya ne revâ edeyim ben

206 (s. 127)

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Münevver oldu âlemler cemâl-i nûr-ı mâhından
Mukaddes oldu ervâhlar tecellî zât-ı pâkinden

Mükerrem tal'atı şemsi zuhûr etdikde ol demde
Muziyyâ oldu çün kevneyn o zâtın şem-i tâbindan

Ne hûrîdir ne gilmândır münevver cism-i nûrânî
Gönüller mest ü hayrândır şarâb-ı lâl-i sâfından

O müjgân ebrû zülfünden kıyâmetler kopar dâim
Tahayyürde kalır diller onların izdihâmından

Kitâb-ı vâsf-ı hüsnünden kamu şerrâh kalır âciz
Tahammül edemez kıl-ı zebân tahrîr-i hâlinden

O zülf-i anberi neşr-i âdâdan bilemez kimse
Ki âcizdir muhâsibler o defterin hesâbından

Güzeldir medrese mescid salât u savm ey vâiz
Sana verdik alıp aşkı dahi geçdik sevâbından

Ferâğ el verdi tefsîr ü fıkıhdan bize ey sûfî
Girip dershâne-i dilde okuruz aşk kitabından

Cemâl-i Kâbe-i yârde siyâh hâline yüz sürmek
Ki yeğdir zâhiren Hacc'ın tavâf u istilâmından

Bize bir katre nûş etmek zülâl-i vasl-ı dilberden
Be vallâhi hayırlıdır behiştin her şarâbından

Yanıben Sûzi aşkıyla vücûdun mahv eden âşık
Ana havf yok hesâb ile tamuların azâbından

207 (s. 128)

Merhabâ ey dilber-i cümle cihân
Şâh-ı hûbânsın şâh-ı hûbânsın hûbân

Merhabâ ey server-i kevn ü mekân
Câna cânsın câna cânsın câna cân

Gönlümüz seninle bulur hâleti
Feyz-i cânsın feyz-i cânsın feyz-i cân

Teşrîf eyle tahtgâha çün bu şeb
Mihmânsın mihmânsın mihmân

Şems-i âlem zerresidir hüsnünün
Mihribânsın mihrîbânsın mihrîbân

Nîm nigâhın erse hâk cevher olur
Gizli kânsın gizli kânsın gizli kân

Bâğ-ı hüsnünle cihân revnak bulur
Gülsitânsın gülsitânsın gülsitân

Dü cihânda bana sensin çün şeref
İzz ü şânsın izz ü şânsın izz ü şân

Nâr-ı aşkınla ciğer biryân olur
Sûzi cânsın Sûzi cânsın Sûzi cân

208 (s. 128)

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Baş u cân veriben yerine aldım tâze cân
Bir pâzâr etdim ki olmaz böyle pâzâr-ı cihân

Günde bin kez kapısına varsa sâil hoş gelir
Böyle bir zât-ı kerîmdir misli yokdur dü cihân

Nice bin cân olsa versem gam değil bir lutfuna
Zîrâ her bir demde olur nice bin lutf u ihsân

Her ne kadar ayb u kusûr cürm ü noksân olsa ger
Cümlesini afv eder dersen hulûsâne aman

Günde yetmiş kez dönersen yine var sen dergaha
Azm ü cezm ile edersen tövbe red olmaz hemân

Bunca noksân var iken yine verir erzâkını
Kat' etmez başa kakmaz sana etmez imtinân

Böyle ekrem dahi erham dahi Settârü'l-uyûb
Dahi Gaffârü'z-zunûb eyle iz'ân u irfân

Hamdü-lillâh olmuşuz bende bu zât-ı pâke biz
Şükr ü hamd ile edelim bin sipâs her zamân

Var ise sende basîret Sûzi durma rûz u şeb
Yüzünü yerlere sürüp gâfil olma zerre ân

209 (s. 129)

Göründü dilde bir deryâ ayân
Vasfa sığmaz edemem sana beyân

Aşk ile mevc vurur rengârek
Mâden-i dürr ü mercân cevâhir-kân

Olmuşum ona gavvâs almışım cevher
Görmüşüm odurur bahr-i bî-pâyân

Sırr-ı kudret türlü hikmet mevcûd
Sâhilinde sezilir nice bin burhân

Aşk demiyle cûşa gelir gâh gâh
Dü cihâna sığmaz her katre bahr-i ummân

Geşt ü güzâr eder zevrak-ı dil anda
Gidemez anda keşti-i bâr-girân

Mâsivâ yükleriyle pür olan zevrak
Düşer girdâba ger Nûh ola keşti-bân

Kayd-ı dünyâ ile merbût gidemez
Erişir menzile olan sebük-bârân

Sûziyâ keşti-i dilde aşk yelkeni
Bulur elbetde selâmet âşıkân

210 (s. 129)

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

El-aman bu çarh-ı devvârın elinden el-aman
El-aman bu nefsi bed-kârın elinden el-aman

Gül ü reyhân ü karanfil nice ezhâr-ı zarîf
Dediler bu fânî rûzgârın elinden el-aman

Enbiyâ vü mürselîn hem evliyâlar cümlesi
Etdiler bu devr-i gaddârın elinden el-aman

Gülmedi bir kimse bunda gülse dahi ağladı
Dediler her biri bir efkâr elinden el-aman

Hâsseten ol Hazret-i Fahr-i Risâlet der idi
Ol münâfık-ı sitemkârlar elinden el-aman

Gülmedi hem bu fenâda ümmeti'çin ağladı
El-aman bu dehr-i cefâkârın elinden el-aman

Sûziyâ sen dahi gülme verme fırsatı nefsine
Olma gâfil bu zulümkârın elinden el-aman

211 (s. 130)

Feilâtün feilâtün feilün

Yalandır bu dünyâ billâhi yalan
Tut kulağın sıdk ile bana inan

Başa çıkmaz her ne tutsan bozulur
Bilmedin mi oldu bu lu'b-ı sıbyân

Ankebûtun evine benzer bu ev
Rûzgâr esse dağılır çün samân

Çekme buna beyhûde yere emek
Bil ki râhat edemen bir lahza ân

Kıl tedârik varacağın yer için
Zîra anda kalırsın çok zamân

Anda râhat olacak kadar dahi
Kıl ameller bundan olmadan revân

Cümleden evvel hakikat evini
Eyle zînet ki selâmet ola cân

Zîra bu ev Hak evidir kıl nazar
Gâfil olma bu evinden zerre ân

Mâlik olursan bu eve bunda sen
Dü cihânda râhat oldun bî-gümân

Hak ile olan demâdem ey şehâ
Bunda anda bir olur cân u cânân

Sûziyâ gel bu evi pâk eylegil
Kim gele o sâhibi ola mihmân

212 (s. 130)

Bu kadar dünyâyâ harîs olmak neden
Mâsivâyâ bunca düş olmak neden

Gaflet ile geçirip ömrü telef
Eyleyip beyhûde sarf olmak neden

Niye geldin dünyâyâ fikr eylegil
Câhilâne böyle hûş olmak neden

Kul isen kullukda ol sâbit kadem
Değil isen nefse kul olmak neden

Kul olan Mevlâ'sı derdinde olur
Gayrılar derdiyle çün olmak neden

Kendi derdin çâresine düş yürü
Dertli olan râhatın bulmak neden

Sûzi derdin var ise dermân ara
Dertsiz olan gibi pes durmak neden

Harfü'l-Vâv

213 (s. 130)

Sıdk ile gelin diyelim lâ ilâhe illâ hû
Dilden hem kalbe koyalım lâ ilâhe illâ hû

Zikr-i zenbûru edelim dost cânibine gidelim
Mâsivâyı pes nidelim lâ ilâhe illâ hû

Derdimize dermân budur sırrımıza burhân budur
Hak'dan bize fermân budur lâilâhe illâ hû

Âşıkın aşkın artırır zâhidin zühdün artırır
Gönülleri nûrlandırır lâ ilâhe illâ hû

Gâfilleri bî-dâr eder hem münâfık durmaz gider
Mü'min olan tekrâr eder lâ ilâhe illâ hû

Zâkirlerin erkânıdır âriflerin îmânıdır
Hakk'ın bize ihsânıdır lâilâhe illâ hû

Hısn-ı Mevlâ'dır kullara revnâk verir hem dillere
Cilâ budur gönüllere lâ ilâhe illâ hû

Sûzî gayra etme heves Hak'dır sana vallâhi bes
Söz budurur gavgâyı kes lâ ilâhe illâ hû

214 (s. 131)

Gel ey âşık zikr edelim cân ile ezkâr-ı Hû
Gel ey sâdık bu dil içre koyalım efkâr-ı Hû

Gülsitân-ı vahdetin her bülbülü Hû zikreder
Bağ-ı Hû bağbân-ı Hû her cihet ezkâr-ı Hû

Ârif olan remz-i Hû'nun sırrını keşf eyledi
Ol celâl perdesinden seyr eder dîdâr-ı Hû

İsm-i Hû'dâ cem olupdur cümle esmâ sırları
Hem cemâle mazhar oldu zikr eden ebrâr-ı Hû

Münkir olan fehmi edemez ol zamîrin sırrını
Sûziyâ ârif olanlar etdiler izhâr-ı Hû

215 (s. 131)

Müstefilün müstefilün müstefilün müstefilün

Cân bülbülü efgân eder durmaz dâim yâ Hû deyi
Gönülleri handân eder durmaz dâim yâ Hû deyi

Aşk demiyle demleniriz firkiyle gamlanırız
Günden güne emleniriz durmaz dâim yâ Hû deyi

Vuslat arzûsunu eder şevk-i cemâl ile gider
İsmin dilinde vird eder durmaz dâim yâ Hû deyi

Pervâne-veş cevân eder dost semtini seyrân eder
Aşk ile hem devrân eder durmaz dâim yâ Hû deyi

Dost dost deyi nâra vurur meydân-ı aşk içre durur
Her deminde lezzet bulur durmaz dâim yâ Hû deyi

Âşık olan pür zâr olur aşk oduyla pür nâr olur
Her seherin bîdâr olur durmaz dâim yâ Hû deyi

Hem ciğeri biryân olur dîdeleri giryân olur
Nâr-ı aşka sûzân olur durmaz dâim yâ Hû deyi

Terk-i nâmûs u âr eder her demde âh u zâr eder
Dost ismini tekrâr eder durmaz dâim yâ Hû deyi

N'ışlediğin aslâ bilmez bir yerde bir halde durmaz
Rûz u şeb yatmaz uyumaz durmaz dâim yâ Hû deyi

Hâlden hâle tahvîl eder kendi işin tahsîn eder
Bir gün maksûduna erer durmaz dâim yâ Hû deyi

Sûzî sen de âşık isen akrânına fâik isen
Git yoluna sâdik isen durmaz dâim yâ Hû deyi

Harfû'l-He

216 (s. 132)

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Dilersen dost ile halvet Hak'a yalvar seherlerde
Açıla perde-i vahdet Hak'a yalvar seherlerde

Seherdir ey gönül kimyâ o demde nûş olur sehbâ
Muheyâ câm-ı aşk cânâ Hak'a yalvar seherlerde

Seherde erişir dermân dil ü cânâ olur ihsân
Tecellî eyler ol Yezdân Hak'a yalvar seherlerde

Erenler bezm-gâhıdır hakikat ehli râhıdır
Tarikat ehli şâhıdır Hak'a yalvar seherlerde

Ola peyveste-i dûd âh semâya o ey dil-i gümrâh
Ki tâ rahm eyleye Allâh Hak'a yalvar seherlerde

Seherde bahş olur envâr seherde şâh olur ebrâr
Seherde keşf olur esrâr Hak'a yalvar seherlerde

Seher gülzâr-ı rahmetdir medâr-ı feyz-i himmetdir
Bu bir genc-i saâdetdir Hak'a yalvar seherlerde

Bu kânda bulunur gevher bu demde mest olur erler
Gelir tahtına ol server Hak'a yalvar seherlerde

Ki sensin sana hep perde özün bil eresin merde
Göresin Hakk'ı her demde Hak'a yalvar seherlerde

Seherde bûy-ı rahmânî ki mest eder dil ü cânı
Bulasın cânâ cânânı Hak'a yalvar seherlerde

Görünür cilve-i kudret açılır perde-i hikmet
Olur bir şîveli vuslat Hak'a yalvar seherlerde

Fenâ-ender-fenâ iste yolun tâ ere ol dosta
Bekâ-billâh gire deste Hak'a yalvar seherlerde

Açılır subhdem güller öter gülşende bülbüller
Açılmaz mı bu dem diller Hak'a yalvar seherlerde

Enîs-i bezm-i vahdet ol celîs-i mest-i hayret ol
Seherde Hazret'e bul yol Hakk'a yalvar seherlerde

Gönül levhin kitâb eyle oku cürmün hesâb eyle
Ciğer Sûzî kebâb eyle Hak'a yalvar seherlerde

217 (s. 133)

Gel terk eyle dünyâyı tevhîde gel tevhîde
Gel zikreyle Mevlâ'yı tevhîde gel tevhîde

Mâl ü mülk her işi terk et bâtil teşvîşi
İster isen cünbüşü tevhîde gel tevhîde

Gel kalbini pâk eyle gel cismini hâk eyle
Hem sîneni çâk eyle tevhîde gel tevhîde

Zâhid aldanma mekre kendini salma fikre
Ulaş meclis-i zikre tevhîde gel tevhîde

Gel sıdk ile cûş eyle gir kalbini hoş eyle
Aşk bâdesin nûş eyle tevhîde gel tevhîde

Bu erenler meydânı gelenler verdi cânı
Sorulmaz bunda kanı tevhîde gel tevhîde

Kalk seherin âh eyle virdini Allâh eyle
Azmini dergâh eyle tevhîde gel tevhîde

Bu fânîye dayanıp böyle bâkîdir sanıp
Bu gafletten uyanıp tevhîde gel tevhîde

Dervîşlerin Kâbe'si olur ihyâ gecesi
Budur cennet bağçesi tevhîde gel tevhîde

Ey münkir etme inkâr gel zikre eyle ikrâr
Bir gün eder sana kâr tevhîde gel tevhîde

Kime atlasla dîbâ anların sonu hebâ
Al hırkayı giy abâ tevhîde gel tevhîde

Tevhîde gel etme âr gayrılara kılma kâr
Bulam der isen dîdâr tevhîde gel tevhîde

Ucb u riyâyı terket âkıbet hâli fikr et
Sûzi kalbinle zikret tevhîde gel tevhîde

218 (s. 134)

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Korkarım âhir günümde hâlim perişân ola
Tükene ömr-i azîzim hep işim yalan ola

Emr ede ol günde Allâh al cân deyi Azrâil'e
Titreye cümle vücûdum tesbîhim aman ola

Birbiriyle cümle âzâ edeler çün elvedâ
Çekilip göğsüme cânım gözlerim giryân ola

Döküle gevher gözümden görmez ola kimseyi
Tutula ağzımda dilim bir müşkil zamân ola

Dilerim ol demde Allâh lutfunu rehberim kıla
Afv ede cümle kusûrum yoldaşım îmân ola

Çün koyalar kabır içine gele münkir ile nekîr
Soralar bizden suâli ola ki âsân ola

Ger hitâb ederse Allâh çek cezânı cürmünü
Kimseler bilmeyip hâlim ol zamân zindân ola

Nefh-i sûr oldukda yerden deprene âzâlarım
Toprağın silkerek kalkıp cümlemiz üryân ola

Gele *v'emtâzû* hitâbı seçile mü'min kamu
Açıla sancağ-ı Ahmed altına fermân ola

Kurula mizân terâzi tartıla âmâlimiz
Defterim ol gün dürülüp her işim ayân ola

Hükm ede ol günde Allâh afv ile hem adl ile
Çekeriz fi'l-i cezâmız bir azîm divân ola

Kimisi düşe cahîme yüzü üzre sernigûn
Görüben türlü azâbı ciğeri biryân ola

Kala ol âteş içinde nice bin yıl zâr ile
Yiyesi zakkûm taâmı kimisi katrân ola

Kimisi gide cinâna lutf ile îzâz ile
Hûriler karşı geleler hâdimi gılmân ola

Yiyiben nîmetlerini biri birinden elezz
İçiben sükkeri şerbet her biri sekrân ola

Hâmid ü ubbâd u zühhâd bunculayın zevk ile
Şükr-i nîmet âşıkâna ru'yet-i Rahmân ola

Ola her cuma gününde vuslat-ı zevk-i cemâl
Mest-i lâ yâkıl oluben bir aceb seyrân ola

Sûziyâ bunca kemâle erilmez noksan ile
Yüz sürüp dergâha yalvar ola kim ihsân ola

219 (s. 135)

Medhûş olmuşum bîhûş olmuşum
Serhoş olmuşum aşk meydânında

Tâ elest mestim anın'çin süstüm
Velâkin cüstüm aşk meydânında

Mestim mey **arı** nûş edem bâri
Terkedem ârı aşk meydânında

Ciğerim biryân gözlerim giryân
Olmuşum üryân aşk meydânında

Mekân-ı velî bundadır belî
Uslanur dili aşk meydânında

Başım ayılmaz yâre doyulmaz
İsmim anılmaz aşk meydânında

Halk içre cânâ olmayan ednâ
Duyamaz mânâ aşk meydânında

Oku Kur'ân'ı kılsın gufrânı
Eyle devrânı aşk meydânında

Olma muânid fikr ile fâsid
Yanaşmaz zâhid aşk meydânında

Başlar bulunmaz nûrlar dolanmaz
Kanlar sorulmaz aşk meydânında

Etdim ikrârı kılmam inkârı
Bulmuşum yâri aşk meydânında

Bilmeyen irfân etmeyen iz'ân
Vuramaz cevân aşk meydânında

Olma merdûdî algıl matlûbu
Görgil mahbûbu aşk meydânında

Bulsam cânânı etsem devrânı
Verem îmânı aşk meydânında

Yere ko yüzü terk eyle sözü
Bul Hakk'ı Sûzî aşk meydânında

220 (s. 136)

Hayrân olurum ey dost dildârımı gördükçe

Nâlân olurum ey dost gülzârımı gördükçe

Bu hâl ile gezsem ey dost etrâf-ı gülistânı

Bülbüller olur ebkem ey dost efgânımı gördükçe

Humhâne-i aşk içre ey dost sermest olurum her ân

Zâhidler eder tânı ey dost sekrânımı gördükçe

Âh etdiğimce ey dost eflâk u semâ inler

Melekler olur hayrân ey dost feryâdımı gördükçe

Bir cilve ile ey dost kıldın beni dîvâne

Rahm et hâlime bâri ey dost giryânımı gördükçe

Vaslın îdine fedâ ey dost cânım dahi hep varım

Lutfunla kabûl eyle ey dost kurbânımı gördükçe

Târîf edemem Sûzî ey dost aşk âteşini billâh

Ârifler bilir ancak ey dost sûzânımı gördükçe

221 (s. 136)

Nîm nigâhın olalı hâl-i perîşânımıza

Şems-i hüsnün zerresi revnak verir îmânımıza

Zülfünün sevdâsına düşdü gönül Mecnûn-veş

Takdın aşkın silsilesin şöyle gerdânımıza

Görmesem bir dem revân eşk-i çeşmim sel olur

Rahm kıl eyle mürüvvet dîde-i giryânımıza

Cevri az et kim tükenmesin eyâ hûb-ı cihân
Nice demler kılasın cevr ü cefâ cânımıza

Hüzn ü gamdan olmuyor hâlî aceb hikmet nedir
Şâd olurduk hâlimiz arz olsa sultânımıza

Bir gece teşrîf etsen ne dilersen veririz
Varımız vermek ne olur cân fedâ mihmânımıza

Şevk-i hüsnün Sûzî dile düşeli buldum ferah
Bir ziyâ oldu gönüller çün geldin yanımıza

222 (s. 137)

Zâhidâ kıssa-ı yârdan haberin var ise söyle
Ol semt-i şâh-ı dildârdan güzerin var ise söyle

Terk eyle zühd ü riyâyı varagör meyhâneye
Varını aşka değış zarârın var ise söyle

Tâlib-i aşka vakf etdim mey-i meyhânemizi
Hak için bundan hayırlı eserin var ise söyle

Düşeli dâmına aşkın dil ü cân oldu garîb
Zâhidâ beni halâsa hünerin var ise söyle

Nice bir zâhiri tezyîn edelim kalbine gel
Gizlice dostâ lâyıq güherin var ise söyle

Varmaya menzil-i yâre aşk cenâh eylemişiz
Gel beri bir dahi özgece perin var ise söyle

Mâsivâmız yakmaya âteş-i aşk kâfidir
Sûziyâ dahi ziyâde şererin var ise söyle

223 (s. 137)

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Dirîğ etme kapından bu gedâyı yâ Rasûlallâh
Ki hân-ı nîmetinden çü nevâyı yâ Rasûlallâh

Benim bir mücrim bende beni sen eylegil hande
Ederim sana her demde ricâyı yâ Rasûlallâh

Bana et aşkını hemdem gider şevkinle dembedem
Karagûda koma bir dem ziyâyı yâ Rasûlallâh

Geceler olamam kâim nehârında dahi sâim
Ki mî kerdem türâ dâim senâyı yâ Rasûlallâh

Olıcak hâtıme bu cân merâ imân-ı zühd-i Yezdân
Budur Sûzî sana her ân merâmı yâ Rasûlallâh

224 (s. 138)

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Bihâr-ı rahmete nisbet kulun zenbi değıl katre
Bu şems ile kamer nûru cemâlinden değıl zerre

Ferâgat mülküne sultân olupdur âşık-ı vaslın
Aceb mi ser fürû etmezse anlar mâlik-i şehre

Şehâ ger zerre lutfundan ererse ac u miskîne
Gınâya yüz tutup dâim ebed ol istemez behre

Senin bahr-i visâlınden tamarsa katre atşâna
Ne mümkün iltifât ede bu ummânda akan nehre

Tezellül birle yüz sürüp eşiğin bekleyen kıtmîr
Muazzez tâc u taht ile mükerrerrem şâh olur asra

Kitâb-ı vâsf-ı hüsnünden okuyan bir varak şâhım
Olup müstağni allâme ne hâcet fikh u tefsîre

Denizler katresince ger ederse zâhidân haccı
Değişmez bir tavâfına ser-i kûyun kılan umre

Visâlin haccın edersem o günde hacc-ı ekberdir
Kabûl etse kılam kurbân bu cânı günde bin kerre

Zülâl-i çeşme-i kûyun bulup nûş eyleyen bir kez
Değil âb-ı hayât ancak baş eğmez zemzem-i bir'e

Ekenler mezrâ-ı dilde muhabbet tohmunu billâh
Savurup harman-ı cevher devşirir dâne-i dürre

Efendim kapına geldi fakirin Sûzi sâildir
Kabûl eyle niyâzını gidip el açmasın gayra

225 (s. 138)

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Geldi çün mâh-ı Muharrem yas u mâtemdir bize
Zârı zârı inleyecek gün bu demlerdir bize

Ol şehid-i Kerbelâ mâsûmları'çin hüznümüz
Bu ciğerler yarasına özge merhemdir bize

On iki gün sâim olmak hânedânın aşkına
Nice bin yıllar amelden hayr akdemdir bize

Buğz edene buğzumuz sevenlerdir sevdiğimiz
Şâh-ı Merdân sırlarından sırr-ı âzâmdır bize

Hânedâna cân fedâ et sırr-ı sır et Sûziyâ
Onların hubbu gönülde sırr-ı mahremdir bize

226 (s. 139)

Mefâîlün mefâîlün feûlün

Gönül hurremdürür elhamdülillâh
Sana mahremdürür elhamdülillâh

Huzûrunla gönül mesrûr olalı
Aceb mükrimdürür elhamdülillâh

Nidem gayrı hevâyı ben efendim
Hevâm sendedürür elhamdülillâh

Dilemem kimseden derde devâyı
Ki derdin emdürür elhamdülillâh

Senin gayra gönül ilişmez aslâ
Sana efgendedir elhamdülillâh

Cenâbından cüdâ olsa ki bir dem
Gönül şermendedir elhamdülillâh

Esîr-i kayd-ı zülf olalı Sûzî
Sana bir bendedir elhamdülillâh

Tahmîs**227 (s. 139)**

Coşgun sular gibi köpük saçarlar
 Aşkın şarâbını her dem içerler
 Kol kola atışıp Hakk'a uçarlar
 Muhammed'in kösü çalınır bunda
 Ol sultânın demi sürülür bunda

Eren meydânında devrân ederler
 Gönül âleminde cevlân ederler
 Dost ellerini seyrân ederler
 Muhammed'in kösü çalınır bunda
 Ol sultânın demi sürülür bunda

Erenler nârası bunda çekilir
 Nice müşkiller bunda açılır
 Hak âlemine bunda göçülür
 Muhammed'in kösü çalınır bunda
 Ol sultânın demi sürülür bunda

Şâh-ı Merdân sırrı bunda sezilir
 Münâfığın bağı bunda ezilir
 Âşıkların gönlü bunda düzülür
 Muhammed'in kösü çalınır bunda
 Ol sultânın demi sürülür bunda

Hây Hû sedâları arşa erişir
 Sûzî âhımdan gökler tutuşur
 Âşık mâşûkuna bunda kavuşur
 Muhammed'in kösü çalınır bunda
 Ol sultânın demi sürülür bunda

228 (s. 140)

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Kapına geldi bu kemter şefâat yâ Rasûlallâh
Ki sensin âleme rehber şefâat yâ Rasûlallâh

Sana geldim boynum eğri yokdurur bir işim doğru
Ki sensin âlemin fahri şefâat yâ Rasûlallâh

Eğer senden bana çâre olmaz ise düşem zâre
Günâhum çok yüzüm kara şefâat yâ Rasûlallâh

Varınca rûz-ı mahşerde kalınca halk hayretde
Beni sen koyma firkatde şefâat yâ Rasûlallâh

Ki sensin cümleden ekrem ki sensin dertlere merhem
Kamu mücrimlere erham şefâat yâ Rasûlallâh

Senin şânında çün *levlâk* dendi var oldu nüh eflâk
Ümîdim kesmezem hâşâk şefâat yâ Rasûlallâh

Sana varıp edem zârı kılâm âh ile efğânı
Ola kim afv ede Bârî şefâat yâ Rasûlallâh

Kamu âlem sana müştâk hayâlinde olam uşşâk
Ola kim irgöre Hallâk şefâat yâ Rasûlallâh

Adın Mahmûd hem Muhammed kapına geldim etme red
Bu Sûzî kemter Ahmed şefâat yâ Rasûlallâh

Harfû'l-Lâm Elif

229 (s. 140)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Ben kim olam sana lâyıık kavı ile fı'lim ola
İsterim gönlümde her dem her nefes fikrim ola

El çekip dünyâ işinden fâriğ u âzâd olam
Kalmaya bir nesne benlik seninle gönlüm dola

Terk-i sivâ eyleyelim gönlümüz hâlî ola
Nefs ü hevâdan geçelim kim sana meylim ola

Mâl ü mülk hubb-i dünyâ terkini vurmak gerek
Tâ inâyet ola Hak'dan beyt-i dil muhkem ola

Lezzet-i dünyâ vü mâ fihâdan usandım el-aman
Lîk her dem dil huzûru eylemek şuglüm ola

Hâl-i dünyâ halk-ı zamân pek fenâdır Sûziyâ
Şehr-i dil mansûb olursa gayrıdan azlim ola

230 (s. 141)

Gelin ey kardaşlar diyelim yâ Mevlâ
Gelin ey yoldaşlar diyelim yâ Mevlâ

Gelin edelim zikri her dem diyelim yâ Hû
Rûz u şeb durmayalım diyelim yâ Mevlâ

Mâsivâyı koyalım gelin Hakk'a uyalım
Nefs hevâyı koyalım diyelim yâ Mevlâ

Gönlümüz Hakk'a verelim bâğ-ı cinâna erelim
Gonca güllerin derelim diyelim yâ Mevlâ

Dost iline göçelim hamr-ı vahdetden içelim
Mâsivâdan geçelim diyelim yâ Mevlâ

Gelin tevhîde girelim varımızı hem verelim
Meydân-ı Hak'da duralım diyelim yâ Mevlâ

Gönülleri berk edelim Hakk'ımızı derk edelim
Âr u nâmus terk edelim diyelim yâ Mevlâ

Ne derse münkirler desin kendi cezâsını bulsun
Aşk ile gönlümüz dolsun diyelim yâ Mevlâ

Sûzî cândan Hû diyelim baş ile cânı verelim
Gönül murâdına erelim diyelim yâ Mevlâ

Harfü'l-Yâ

231 (s. 141)

Lutf edip bana tabîbim acabâ el vura mı
Merhemi hem dest ile sînem yâresin sara mı

Hasret ile gece gündüz âh u zârım ey dost
Vakt ola mı gül cemâlin bu gözümüz göre mi

Kalmadı aslâ mecâlim hicret-i vaslıyla âh
Teşrîf edip güzelim hâlimi bir kez sora mı

Âh u enîn ile her dem zârı zârı ağlarım
Ol murâdlar verici bana murâdım vere mi

Vâd-i visâl eylemişdi âşıkına ol güzel
Rahm ediben dilrübâ ikrâr u ahde dura mı

Vasf-ı hüsnün söylemekde diller âciz kaldılar
Eylesem olmaz muâdil ona bağ-ı İrem'i

Gülsîtân-ı hüsnün içre bülbülün çokdur velî
Sûzi mücrim gülşeninden bir gülünü dere mi

232 (s. 142)

Çün şevkin bana âşinâ düşdü
Çeşm-i nâ-bînâ rûşenâ düşdü

Dedi vâiz aşkın zahmı onulmaz
Yâreme aşkın çün şifâ düşdü

Zâhidin olsun cennet ü hûrî
Çün bize dostdan merhabâ düşdü

Derdime çâre bulmadım derken
Dilberin derdi hoş devâ düşdü

Kâbe-i kûyun tavâfa geldim
Vaslına kurbân cân fedâ düşdü

Zülfü telinin her nâmesinden
Cân kulağına bin sadâ düşdü

Dünyâ vü ukbâ kaydın unuttum
Gönlüme ancak bir Hudâ düşdü

İlm ile zühdü varımı ifnâ
Eyledim dostla kîmyâ düşdü

Sûzî'yi aşkın âşık kılalı
Mâşûka lâyıık bir gedâ düşdü

233 (s. 142)

Bu gönül murgı zâr eyler düşüp gülden cüdâ şimdi
Aşkın kösü durmaz inler doldu âlem sadâ şimdi

Gönül dosta mihmân iken gece gündüz hayrân iken
Dil mülküne sultân iken bilmem nedir gedâ şimdi

Âşık olan arar yâri her dem eder âh u zârı
Terk edelden cümle varı zikr ü fikrim Hudâ şimdi

Aşka verdim cân ile ser kayd etmezem nef'le zarâr
Hak'dan böyle geldi gider tarz u tavrı edâ şimdi

Mest olalı mey deminden almışım bûyı gülünden
Her seherin dost elinden gelir oldu nidâ şimdi

Mâşûkun gayra ey dilâ âşık olan der es-salâ
Âh u enîn-i vâveylâ oldu bize gıdâ şimdi

Aşk ile olalı fânî bulmuşum bâkî bu cânı
Terk ediben nâm u şânı henüz buldum hüdâ şimdi

Bezm-i aşkın bir cürası mahv eyledi hâr u hası
Oldu melâmet hırkası eğnimize ridâ şimdi

Düşelden zülfü teline bülbülüm gonca gülüne
Etdi Sûzî Hak yoluna dü cihânı fedâ şimdi

234 (s. 143)

Derdim çokdur kangı birin yanayım
Yahşi derdi yamân derdi yâr derdi

Sergüzeştım kimlere arz eyleyim
Zâhir derdi bâtın derdi âr derdi

Râhatım yok geceler tâ subha dek
Namâz derdi niyâz derdi zâr derdi

Mâsivâlar birbirin sevk etmede
Nefs derdi şeytân derdi ağyâr derdi

Gönlümüz dâim televvün üzredir
Sâlik derdi sülûk ile ezkâr derdi

Ehl-i sülûk yollarını az diler
Dünyâ derdi âhret derdi kâr derdi

Tarîk ehli râhat olmaz dünyâda
Münkir derdi muhib derdi câr derdi

Geldi bahâr derdi artar âşıkın
Bülbül derdi güller derdi hâr derdi

Müselmânlar kangı birin düşünsün
Suâl derdi hesâb derdi nâr derdi

Kabre varınca Hudâ hıfz eylesin
Akreb derdi çıyân derdi mâr derdi

Sûzî derdi benzemez bir kimseye
Îmân derdi erkân derdi bâr derdi

235 (s. 143)

N'oldu yine zâra düşdün neyleyeyim gönül seni
Bir onulmaz kâre düşdün neyleyeyim gönül deni

Derdine bulmadın devâ bilemedin çâre ana
Kapladı seni mâsivâ neyleyeyim gönül seni

Asl u usûle göçmedin fer-i sivâdan geçmedin
Yâri ağyârdan seçmedin neyleyeyim gönül seni

Aldı seni hüzn ü elem bilemedin lutf u kerem
Kalmadı bir söz ki diyem neyleyeyim gönül seni

Serimi sevdâya saldın varlığım elimden aldın
Aşk ile dîvâne kıldın neyleyeyim gönül seni

Girmedi gûşuna sadâ edemedin ahde vefâ
Dostdan oldun her dem cüdâ neyleyeyim gönül seni

Sen seni bilmedin nesin sandın ki dostdan gayrısın
Anlar isen birlikdesin neyleyeyim gönül seni

Dost ile dost olamadın kendi nefsin bilemedin
Bir dem şâd olup gülmedin neyleyeyim gönül seni

Yarana merhem bulmadın sırrına mahrem olmadın
Aşkın demiyle dolmadın neyleyeyim gönül seni

Bir gün ola yâr olası vuslat-ı dîdâr bulasın
Hak ile hemvâr olası neyleyeyim gönül seni

Mâşûkdan erse merhabâ cümle hevâ olur hebâ
Sûzî o dem bulur safâ neyleyeyim gönül seni

236 (s. 144)

Hamdü-lillâh bu şeb bir sır ayân oldu
Gönülde nice müşkiller beyân oldu

Gönül bezminde bir kâse nûş etdim
Ki vahdet âlemine cân revân oldu

Bu sekrânda göründü nice bin envâr
Gelince âlem-i kevne nihân oldu

Gönülde bu alâyıklar kamu perde
Ki mir'ât-ı dile toz u duman oldu

Ki zerre mâsivâ olsa gönülde
Huzûr-ı yâre küllî ol ziyân oldu

Gönül bir cevher-i sâfi mücellâdır
Kalırsa nefis elinde ol çemân oldu

Gel ey Sûzî edegör nefse nefret
Kalanlar nefis elinde pek yaman oldu

237 (s. 144)

Gel terk edelim gönül bu fânî cihânı
Bu kadar devâmı bozular elbet kâh-ı evvânı

Ol bekâ iklimine bir tedârik eyleyelim
Bulalım anda bir râhat edecek mekânı

Yola çıkmazdan önden gör zâd-ı zehâir
Var iken fırsat-ı ruhsat terk etmegil anı

Yoksa zahmet çekilir menzil alınmaz
Kıl müheyyâ bunda iken her umûrun imkânı

Boşdur bu mülevvesât-ı cihâna aldanma
Ne kadar sây eylesen zarârın değmez noksânı

Âkil isen kıl tefekkür sakın olma gâfil
Kendine gel zikr ü fikr eyle her dem Sübhân'ı

Sûziyâ eyle basîret verme fırsat nefesine
Her zamân eyle cihâdı kahreyle şeytânı

238 (s. 144)

Müseddes

Mefâîlün mefâîlün feûlün

Îlâhî kapına geldim Îlâhî
Îlâhî tapına durdum Îlâhî
Îlâhî nefsime uydum Îlâhî
Îlâhî tevbeler kıldım Îlâhî
Îlâhî kulunun çokdur günâhı
Îlâhî sen günâhkarlar penâhı

Yüzüm kara çü kapında sâilim
Bu hâl ile yine dosta mâilim
Dilimde çok hatâlara kâilim
Nice cürm ü kabâhati fâilim
Îlâhî kulunun çokdur günâhı
Îlâhî sen günâhkarlar penâhı

Aranırsa fenâdır hasb-i hâlim
Neler etdirdi bana nefs-i zâlim
Neye müncer olur olsa suâlim

Mürüvvet sende kalmışdır İlâhım
İlâhî kulunun çokdur günâhı
İlâhî sen günâhkarlar penâhı

Sefâhatde bulunmaz bana akrân
Ne işlersem ki olur sana tuğyân
Nihâyet cümleden oldum peşîmân
Bu kez senden ola afv ile gufrân
İlâhî kulunun çokdur günâhı
İlâhî sen günâhkarlar penâhı

Emîn et nefsi bedkârın elinden
Selâmet ver bu mahlûkun dilinden
Ki sen bilin günâhkârın hâlinden
Efendisi geçer mi hiç kulundan
İlâhî kulunun çokdur günâhı
İlâhî sen günahkârlar penâhı

Sana lâyük işim yokdur varası
Bana perde yeter yüzüm karası
Günâhımdır bu gönlümün yarası
Meğer afvın ola derdim devâsı
İlâhî kulunun çokdur günâhı
İlâhî sen günahkârlar penâhı

Bu Sûzî cümle ednâlardan ednâ
Kusûr u cürmü bî-hadd ü lâ yühsâ
Senin afvın dahi cümleden âlâ
Cemî hâlim sana zâhir ü iclâ
İlâhî kulunun çokdur günâhı
İlâhî sen günahkârlar penâhı

239 (s. 145)

Mefâilün mefâilün feûlün

Gönül bu dem aceb sevdâya düşdü
Hevâ-yı zülf ile gavgâya düşdü

Ol hâl ü hadd ile hattın cüyûşu
Nizâ edip aceb dâvâya düşdü

Tırâş-ı hat ile keşf olduğunu
Anı men'e bu dil icrâya düşdü

Ne hâcet hâl ü hadd ü hatt-ı dilber
Gönül bunlardan özge câya düşdü

Ukûf etdi salâh-ı semt-i yâre
Ki rûz u şeb gönül takvâya düşdü

Sezip monlâ-yı aşk bahsinde şeyler
Bu dil müftisine fetvâya düşdü

Geçip Sûzî bu hâk ü sîm ü zerden
Gönül kânında çün kimyâya düşdü

240 (s. 146)

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Nideyim hâlimi bilmezlere şekvâ ola mı
Ya bu hasret bu harâret haşre değin kala mı

Gözlerim kan ile doldu firkat-i yâr ile pes
Dâdelerden dest-i lutfun bu nemimi sile mi

Yeter müjgânuna karşı fûta etdim cismimi
Eyle insâf güzelim sînemi oklar dele mi

Geceler tâ subha değin muntazır-ı dîdârım
Bu seherin acabâ ol bedr-i mâhım gele mi

Şerh-i ebrûsunda âciz cümle kitâb-ı cihân
Kavs-i hikmet deyi yazmış anı kudret kalemi

Şerha şerha oldu bu dil tığ-i hicr ile aman
Teşrîf ile bu sınık gönlüme merhem kıla mı

Baş açıp dergâha yüzler süreyim tâ subha dek
Bu kadar feryâd ü zârı Sûzî âhım kala mı

241 (s. 146)

Ey efendim kudretindedir eşyâ
Güç değildir n'ışlesen işle anı

Sen Kâdir ü Kayyûm Vâhid'sin neam
Gayrılar mağlûbundur hem anı

Kul senindir atâ senin billâh
Lutf senin atâ senin isyânı

Cürm ü kusûr kuldand olur her dem
Bahş u atâ hem Kerîm'in şânı

Gelmişim ben dergâhına âciz
Eyle kerem ey keremler kânı

Sâilâna efendisi ikrâm
Eylemekdir büyüklerin kârı

İstemek âdet değildir dervîşe
İstedikde verilmekdir kâmı

Sûzî-i miskîn bir aceb sâildir
Ya ölüp ya terk eder bu cânı

242 (s. 147)

Mefâîlün mefâîlün feûlün

Bu gün bir hâle düş oldum İlâhî
Nedir bilmem aceb encâm kârı

Ki sensin âlemü's-sır ve'l-hafiyât
Sana mâlûm hakîrin hasb-i hâli

Ne söylerse olur tahsîl hâsıl
Aceb bu mu tecellim bildir anı

Eğer bu ise sensin çün muhavvil
Ki sen bilirsin yine ahsen hâli

Zebân sûzed eger gûyem in esrâr
Demezsem cân be-sûzed çün nihâli

Alîm'sin sen Kadîr ü kuvvet ıssı
Rahîm'sin hem Kerîm'sin kerem-kânı

Ne işlersen umûrunda müsellemler
Velî afv u mürüvvet ulu şânı

Ben oldum cümle ednâlardan ednâ
Ki sensin cümleden âle'l-eâlî

Kulunken bir büyük bakmaz kusûra
Küçükden afv eder cümle olanı

Eğer etse teğallüb nefs ü şeytân
Ki etdirse büyük büyük günâhı

Senin hükmün olur gâlib kamuya
Ne dilersen ana işlersin anı

Velî vardır habîbinden beşâret
Buyurmuşdur hadîsinde beyânı

Kerîm oldur eğer ahd etse bir şey
Vefâ eder ki te'hîr etmez anı

Dahi Kâdir odur ki kudretinde
Olanı afv kılmaktır çü şânı

Buyurdun *yağfir mâ dâne zâlike*
Dahi *lâ taknetû* vâdler ayânı

Bu mücrimlere hüccet ile burhân
Ki etmezler buna zann u gümânı

Senindir kul senindir hükm ü fermân
Hudâvendâ ki şâhlar pâdişâhı

Kapında abd-i âciz cümle mahlûk
Gerek şâh u gerek bây u gedâyî

Ne hâcet gayrıdan havf ü recâsı
Ki sensin Sûzî'nin püşt ü penâhı

243 (s. 147)

Bir nükte sana şerh edem bilir anı irfân ehli
Sırr-ı esrârdan bahs edem dinler anı îkân ehli

Âlem ü âdem arz u semâ bir mânâdır anlar isen
Bu remzi aslâ bilmez sezer ancak itkân ehli

Sırr-ı tevhîdi bilersen fehm edersin sözü
Keşf olur cümle rumûzât oldun ise îmân ehli

Bu kadar cümle mahlûkat bizden alur neşv ü nemâ
Bunca elvân u şekl ü süver olmuşdur imkân ehli

Dahi esmâ ile sıfât zât mevsuf u müsemmâ
Cem-i cemi'l-farka varır bilmez anı gümân ehli

Cevher-i zâtı ne bilsin kışr-ı urûz ile kalan
Dâne sırrına eremez fark etmeyen samân ehli

Lebine vâsıl olmaz sâhil-i deryâda gezen
Kenze erer ka'ra inen dürr ile mercân ehli

Mâsivâ ehli ne bilsin ehl-i tecrîd hâlini
Ârif ü ehl-i dilânı fehm edemez zamân ehli

Kâmil isen Sûziyâ gel hâk-pây ol kâmile
Hâk olanlar bunda anda oldular hep cinân ehli

244 (s. 148)

Mefâîlün mefâîlün feûlün

Aceb bilmem bu hâl ile kalam mı
Bu derd onulmadan yoksa ölem mi

Bulunmadı bu derdin çün çâresi
Ne hikmetdir anı bir dem bulam mı

Eğer derdim ise yine devâsı
Tabîbimden ana bâri soram mı

Eğer derse niçin aran devâyı
Ki derdi vermişim devâ kılam mı

Devâsı derdidir anı bilirsen
Ne mümkün gayrı bir merhem soram mı

Bu derd ifnâ eder dâim vücûdu
Bu mahviyyet ile remzi bilem mi

Bekâbillâh olur şifâ yetince
Aceb bir kez anı Sûzî görem mi

245 (s. 148)

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Eğer ârif isen cânâ tefekkür kıl bu insânı
Neler halk eylemiş Mevlâ nazar eyler çü rûhânî

Vücûdu çâr anâsırdan yapılmış zâhir-i hey'et
Bu heft âzâ ile tertîb ü tanzîm kılmış ebdânı

Veren alan eden kılan yapan düzen bu eşyâyı
Kamusu kendidir billâh eğer ârif isen tanı

Nikâb örtmüş bu unsurdan ki kendi zât-ı pâkine
Kurup bir taht-ı bâlâyı eder emr ile fermânı

Verâ-ı perdede işler cemî-i sanatın dâim
Sanırsın zâhirâ lu'bet-bâz ya cânbâzdır eder anı

Kimin bir haddi vardır ki çöpü kimirdada yerden
Ya bir sinek aç a kanadını ansız bula cânı

Basîretle nazar etsen ki birdir cümle-i mevcûd
Ki birden gayrı fânîdir olan bâkî çü Yezdânî

Bekâ bulan o Bâkî'yle özü bâkîdürür elbet
Fenâ bulmaz o cân cânânı buldu oldu insânî

A Sûzî sen dahi bâkî olam dersen bekâyâ gel
Bulagör çün bekâbillâh cismânî vü rûhânî

246 (s. 149)

Ey şâh-ı âlem hüsnüne bir nazîr var ise de
Vasfın yazmaya bencileyin diyer var ise de

Âşık-ı dîdârın olmuşdur nice âlî kadr
Kapında benden ednâ bir hakîr var ise de

Sen bir pâdişâhsın kâh u eyvân cümle senin
Sen şâha lâıyk benden özge serîr var ise de

Her ne ihsân eyler isen cümlesi hükmündedir
Bu enâm u atâyâ senden gayrı kadîr var ise de

Cümle hâlîme vâkıf sensin ey dost
Sırr u esrârıma senden gayrı habîr var ise de

Senden bir nesnemi setr edemem hâşâ
Ayândır cümlesi sana gayrı basîr var ise de

Muhtâcındır kapunda bunca şâh u gedâlar
Sâillerin içinde Sûzî'den fakîr var ise de

247 (s. 149)

Seninle bulmuşum ey aşk râhatı
Sensiz bulamam ey aşk selâmeti

Sensin bana dü âlemde hemrâh
Sensiz olursam çekerim nedâmeti

Seninle dûzah olur bana cennet
Sensiz olan cennetde bulur melâmeti

Seninle her dem olurum pür huzûr
Sensiz olanda bulmuşum merâreti

Seninle olan ef'âlim oldu ibâdet
Sensiz ibâdetde buldum kabâhati

Seninle yâr olur cümle ağyâr
Sensiz olan yârde buldum sekâmeti

Seninle her ne verirsem oldu sehâvet
Sensiz olan kârda buldum sefâhati

Seninle gönlümüz bulur meserret
Sensiz olan vakt buldum melâleti

Seninle olmuşum her demde ferah-yâb
Sensiz olan bulur Sûzî harâreti

248 (s. 150)

Her ne istersen sende bul sende yürü
Cânâ enîs mûnis hem yâr-ı gâr rehberi

Gayrılardan bulduğun hem bildiğin beyhûdedir
Cânda bul cânânını dil evinde dilberi

Cân meşâmı bûy-ı dostla dopdolu oldu bu dem
Senin olsun istemez müşk-i Tatar'ı anberi

Gönlümüz sana vereli akı yağmâ eyledik
Aşk ile mest olmuşum fehm eylemem hayrı şerri

Düşeli Leylâ-yı aşka olmuşum Mecnûn-ves
Dolanır deşt ü sahrâ gezerim çün serseri

Mâh cemâlin şûlesinden bir ziyâ oldum şehâ
İstemez hem dü cihânda şevk-i şems ü kameri

Sûzî bir dem senden ayrı olması mümkün değil
Etmişim yolunda fedâ varımı cân u seri

249 (s. 150)

Gel zikr edelim Hazret-i Yezdân'ı
Gel fikr edelim cândaki cânânı

Gel terk edelim bu dâr-ı fenâyı
Bu kimseye kalmaz bozulur devrânı

Ömrümüz geçdi olmadı bir hâsıl
Nice bir gaflet gel uyar cânı

Bâkî olalım gel bekâ yolunda
Hullet bulalım terk ile cihânı

Hep geçen geçdi nevbet bizimdir
Yakîn bilelim ol cân alanı

Bu gün ol gündür uzak gözetme
Eyle tedârik lâzım olanı

Sonra nedâmet fâide vermez
İstesen mâlik vermez anı

Gel insâf eyle bu günler için
Şimdi edelim hıfz îmânı

Sûzî selâmet istersen eğer
Eyle basîret kendini tanı

250 (s. 150)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Nev bahârın kesret-i bârânı tezyîn eyledi
Ravza-i cennet misâl dilleri tahsîn eyledi

Hazrevât-ı cümle ezhâr revnakın buldu tamâm
Her birinden bir tecellî aceb telvîn eyledi

Etdirir esmâ yüzünden âşka seyr-i cemâl
Ârif olan her nazarda dostu tâyîn eyledi

Vardurur her zerrede bir feyz-i Rahmânî şehâ
Kıl basîret ibret ile gör ne tekvîn eyledi

Her bir eşyâdan gelir gizlice çün bûy-ı habîb
Gönlü tenvîr eyleyip hem Hakk'a yakîn eyledi

Nev-şüküfte gûn-â-gûn ezhâr-ı kudret sırları
Gamz edip türlü beşâret rûhu temkîn eyledi

Fikr-i Yezdân ile Sûzî kıl nazar bu kevne sen
Rehnümâdır sana cümle Hakk'ı telkîn eyledi

251 (s. 151)

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Gönül şehrine çün doğdu o nûr-ı şems-i Rahmânî
Münevver oldu dil hânesi ref oldu zulmânî

Cenâb-ı hazret-i pîrin erişdi himmeti ol dem
Gönülde özge hâl oldu açıldı bâb-ı irfânî

Kudûmü yümn-i himmetle safâ buldu dil ü cânım
Bi-hamdillâh huzûr-ı yâr ile buldum heme anı

Bu cism-i nâ tüvân âlâm-ı firkatle olup hasta
Velî ihdâ-yı himmetle şifâsı oldu rûhânî

Saâdetdir gönülde yâr ile çün buluna halvet
Ne mânî zâhir olsa biraz kesret-i yârânî

Açıldı gonca-ı vahdet gülistân-ı cinân içre
Maârif bülbülü nağme edip artırdı efgânı

Ki sundu dest-i himmetle bize bir şerbet-i sâfî
Bu dil mestân ü hayrândır bulaldan işbu sekrânı

Sivâyı sürdürü bu dilden erişdi himmeti anda
Mücellâ oldu dil mülkü doğalı şems-i tâbânî

Düşeli gönüme aşkı açıldı dilde bir revzen
Görünür semt-i cânândan aceb envâr-ı nûrânî

Ereli himmet-i pîrin gönül bir başka âlemdir
O âlemde kamu âlemlere dil oldu seyrânî

Bu Sûzî zerre-i şemsden alıpdır pertevi cânâ
Ânın'çün hiç zevâl ermez olur her demde rahşânî

252 (s. 152)

Mefâîlün mefâîlün feûlün

Aman yâ Rab sana verdim amanı
Hevâ-yı nefis elinden el-amanı

Zemâyim nefis ü şeytânı bulardan
Bizi sen eyle ver hıfz u amanı

Bular zâhirdurur zulmü çü zâhir
Bular âdâdurur bize ayâni

Eben an-ced adâvetleri mîrâs
Ki günbegün tezâyüd eder anı

Adüvvullâh ile biz ne kılalım
Zaîfiz biz dahi gaflet zamânı

Buların kedretin ref et gönülden
Mücellâ ola tâ îmân mekânı

Huzûruyla ola dil vahdetinde
Seni fikr eyleye rûzân şebânı

İlâhî izzetin hakkı bize sen
Verip kudret hem kuvvet-i rûhânî

Mücâhid olalım bunlarla her dem
Cihâd-ı ekber edem her zamânı

Înâyetle bu rûhu çün azâbdan
Halâs edem selâmet bula anı

Sana hizmetde ol ede kıyâmı
Cinân içre bulam ol dem cinânı

O cennetde bulam dîdâr-ı yâri
Ki cânânı bula çün rûh u cânı

Ki birlikde ola mâşûk u âşık
Çü ref ede ikilikden nişânı

O vahdet âleminde mest olalım
Olup hayrân nidelim in ü anı

Ki firkat vuslata tebdîl olundu
Deyi şükr edelim Sûzî her ânı

253 (s. 152)

Allâh Allâh bu seherîn dost ilinden nidâ geldi
Şâd u hurrem oldu bu dil gûş-ı cânâ sadâ geldi

Dil gülistânında bülbül başladı eyler nidâ
Goncalar nevreste olmuş gönlümüze safâ geldi

Şevk-i cemâl-i yâr ile dil evi pür nûr olur
Hamdü-lillâh bu harâbât içre yine ziyâ geldi

Sırr-ı vahdet câna minnet gönle kuvvet oldu çün
Şâd u handân oldu diller aceb neşv ü nemâ geldi

Bezm-i Hak'dan bir numûne bâde-i aşk ile bes
Mest-i müdâm oldu bu dil gönüllere edâ geldi

Kalmadı mâsivâ aslâ cümlesi mavh oldu o dem
Şöyle tezyîn-i gönlüme her taraftan cilâ geldi

Eyle gönülde huzûru Sûziyâ yâr ile sen
Kesret-i yârânı terk et zîrâ andan cefâ geldi

254 (s. 153)

Feilâtün feilâtün feilün

Geçdi hayfâ çünkü fırsat günleri
Bir dahi ola mı ruhsat günleri

Vakt-i tıfliyetimdir hâk-i gubâr
Geçdi hevâdan şebâbet günleri

Geldi müşeyyib gideriz şeyb-i râ
Kalmadı bir tarza râhat günleri

Günbegün artmaktadır derd ü elem
Kim bu günler oldu mihnet günleri

Oldu zamân muhtelif nâs muzdarib
Bir acâyib bu mazarrat günleri

Fısk u fesâd zulüm cevr artmada
Birbirinden nâsa nefret günleri

Kalmadı aslâ diyânet halkda
Böyle bir gaflet cehâlet günleri

Kadr ü hürmet zâyi olmuş ortada
Hubb-i dünyâ izz-i şöhret günleri

İlme rağbet dîne nusret kalmadı
Nefse zînet meyl-i şehvet günleri

Hubbu-fillâh görmezem bir kimsede
Hıkd u hased buğz u kedret günleri

Nefsini bil söyleme gayra sakın
Sûzi vahdet dahi uzlet günleri

255 (s. 153)

Demedim mi demedim mi sana cânım demedim mi
Gönül murgı yuvasından uçar bir gün demedim mi

Cânım dervîş gözüüm dervîş çalış maksûduna eriş
Bu gafletle baş olmaz iş geçer fırsat demedim mi

Nedir bu dünyânın işi terk et beyhûde teşvîşi
Eli kazmalı bir kişi kazar kabrin demedim mi

Sana derim behey sûfî ki yok mu sende Hak havfi
Ecel cellâdı bir seyfi çalar bir gün demedim mi

Ölüm demez yiğit koca gelir bir gün ya bir gece
Kefen elinde bir hâce soyar seni demedim mi

Bu dünyâ fânîdir fânî senden önden gelen kanı
İmâmlar giydiğin donu soyar tenden demedim mi

Yatma gâfil eyle kıyâm ölüm zikrin eyle müdâm
Kıyâmet gömleğin imâm biçer bir gün demedim mi

Göçeriz dünyâdan şehâ varırız kabre çün tenhâ
Gelir münkir nekir bâba sorar suâl demedim mi

Dünyâ işinin vur terkin göç yerağın eyle önden
Herkesin ameli kendin yakar Sûzî demedim mi

256 (s. 154)

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

İş bu dem geldim kapına eyle ihsân yâ Ganî
Suçluyum durdum tapına afv u gufrân yâ Ganî

Ta'ne-i âdâ vücûdu şerha şerha eyledi
Kıl mürüvvet dertliyim ben eyle dermân yâ Ganî

Sen mürüvvet kânısın afv eylemek şânındadır
Kul olanın hâl-i şânı cürm ü noksân yâ Ganî

Dileriz senden atâ lutf ile kerem dembedem
Olmaz ise kalırız der-bâb-ı hizlân yâ Ganî

Senden imdâd olmayan mahrûm olur dâreynde çün
Tâ ebed hüsrânda kalır ehl-i tuğyân yâ Ganî

Bây ü gedâ cümlesi âciz kapında hem fakîr
Dergahına muhtâcdırır cümle insân yâ Ganî

Sûzi sâildir inâyet eyle ana yâ Kerîm
Kalmadı tâb u tuvânı şöyle hayrân yâ Ganî

257 (s. 154)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Çarh-ı gaddârın elinden cümle insân ağladı
Dağlar u taşlar ağaçlar bağ u bostân ağladı

Derd ü âhım gökleri tutdu gamı bu gussadan
Nüh felek çün yankılandı ebr ü bârân ağladı

Encüm ü şems ü kamer cümle melâik zümresi
Zârı zârı inledi hem kevn ü mekân ağladı

Bunca şâhlar pâdişâhlar saltanatlar sürdürdüler
Cümlesi gitdi cihândan geri kalan ağladı

Giyinip türlü libâsı nice izz ü nâz ile
Soydular eyninden anın cümle üryân ağladı

Mürselîn ü enbiyâ cümle velîler geldiler
Gülmediler bu cihânda şöyle giryân ağladı

Hasseten Fahr-i Risâlet ol Habîb-i Kibriyâ
Ümmetî'çin oldu mahzûn öyle sultân ağladı

Sûziyâ sen dahi gülme rûz u şeb zâr eylegil
Bunda gülen yarın anda gözleri kan ağladı

258 (s. 155)

Yünâcî abdüke'l-âsî İlâhî

Ve câe bâbeke'l-âsî İlâhî

Sevâdü'l-vech fihî'l-yevm nükad

Ve lâkin ente settârü'l-menâhî

Yecîu bâbeke bi'z-zülli abdün

Fe ehsin bil-kerem yâ ze'l-kemâlî

Hüve't-tâlib atâke yâ seyyidî

Fe ente ehlün bih yâ ze'n-nevâlî

Fetayyib bil-fakîri yâ habîbî

Li enne's-sâile Ahmed melâlî

259 (s. 155)

Hâzihî Hâtimetü'd-Dîvân ve Târîhuhû

Mefâîlün mefâîlün feûlün

Bi-hamdillâh dîvân buldu hitâmı

Kamu noksân ile oldu tamâmı

Ne nutk olduysa Hak'dan oldu billâh

Yapıp düzme değil dinle kelâmı

Ne söylerse gönül Hak'dan gelir bil

Anı sen sanma ki tertîb nizâmı

Dahi vardır selîka hem tabîat

Anınladır cemî şâir makâlî

Biraz var fikr ü ilm ile kavâid
Ki ilminde bulur söyler kelâmı

Kimi meddâh kimi vassâf müverrih
Kimi zemmâm olup söyler merâmı

Velî dîvân-ı ehlullâh bulardan
Müberrâdır münezzeh ey hümâmı

Olar her ne dediyse Hakk'ı söyler
Ki Hakk'ın gayrıya derler sivâyı

Ki birdir vaz'ı medhi çün oların
Anın aşkıyla söylerler kelâmı

Eğer zemm eylese ol nefsin eyler
Ne mümkün gayra depretmek lisânı

Olar âşıkdurur mâşûka söyler
Ki âşkıdır anların her hasb-i hâli

Ne sûretle olur mâşûka ermek
O hâl ile olur ol demde şânı

Ne türlü olsa mâşûkdan tecellî
Ana göre eder aşk çün kıyâmı

Gehî kahrı gehî lutfuyla cilve
Gehî vuslat gehî firkatle anı

Ki her demde olur bir türlü hâlet
Gelir aşka televvün her zamânı

Ânın'çün rengi alınmaz bu aşkın
Ki bilmez sırrını çekmeyen anı

Gehî ârif olur irfân içinde
Gehî câhil gehî söyler lisânı

Gehî âlim gehî zâhidleyin ol
Ki her yüzden görünür baksan anı

Gehî bir nesne bilmez ebkem olur
Geh olur cihânın ol sühendânı

Bu aşkdırır anı söyletdiren çün
Ki aşksız olsa bitmez bir merâmı

Budur âriflerin hâline dâim
Ne derlerse ki aşkdır her meâli

Olan dîvân-ı ehlullâh kamusu
Ki aşk olmuş anın nutk u beyânı

Bu Sûzî cümleinin ednâsı ahker
Ki aşkla cem edip işbu dîvânı

Ola ki eline aldıkça ihvân
Edeler zikr-i hayr ile duâyı

Bu Sûzînâme' me târîh düşüpdür
Kıla hayr ile yâd okuyan anı

260 (s. 156)

Müstezâd-ı Sûzî

Gel cânım edelim zikr ile devrânı
Budur matlab-ı âlâ
Mûtâd edelim hazret-i Kur'ân'ı
Gel diyelim mevlâ

Cihân cümlesi fânîdir sebât yok
Dünyâ heme suflâ
Aldanma buna fikreylegil anı
Hak'durur âlâ

Terk-i dünyâ edelim Hakk'a azîmet
Budur hep zulmet
Dilde bulalım feyz-i Yezdân'ı
Dil hânesi iclâ

Bu nefis ü hevâ ile olmayalım gel
Nefs ile mezmûm olma
Hakk'a gidelim hem bulalım anı
Hakk ile ol vâlâ

Benlikle etme kendini hor u zelîl
Ol cümleden ednâ
Yoklukda bulagör izzet ü şânı
Mevlâ eder âlâ

İbretle nazar eyle mahlûk-ı cihâna
Eylegil basîret
Gör ki neler var seyreyle pinhânı
Olmagıl şehlâ

Dil hânesinde gel Sûzî huzûr et
Ye sükkeri helvâ
Bul matbah-ı Hak'da zevk-i rûhânî
Hem şekerden ahlâ

261 (s. 157)

Tahmîs

Hak'dır kamu işlere dânâ
Hem kâdir hem tuvânâ
Gizlilere ol bînâ
Gör ki neyler ol Mevlâ
Neylerse olur âlâ

Etmegil Hak'dan gaflet
Bul umûrunda vus'at
Nefsine verme şehvet
Gör ki neyler ol Mevlâ
Neylerse olur âlâ

Aşk ile eyle ülfet
Rûhuna gelsin kuvvet
Kesr ola nefis şehvet
Gör ki neyler ol Mevlâ
Neylerse olur âlâ

Nefsine olma sâhib
Cürmüne olasın tâib
Hakkına olgıl tâlib
Gör ki neyler ol Mevlâ
Neylerse olur âlâ

Kimseye etme kedret
Lutf ile eyle hürmet
Bulsa da her dem izzet
Gör ki neyler ol Mevlâ
Neylerse olur âlâ

Kimsenin aybın görme
Görsen dahi fâş etme
Kendine bak gayra gitme
Gör ki neyler ol Mevlâ
Neylerse olur âlâ

Gönülde ırak olma
Aklınla sakın kalma
Dünyâyâ hiç aldanma
Gör ki neyler ol Mevlâ
Neylerse olur âlâ

Râhat-ı cânı terk et
Rabb'ını her dem zikr et
Mevlâ'yı arzû et
Gör ki neyler ol Mevlâ
Neylerse olur âlâ

Gönülde huzûr eyle
Def-i gam u fütûr eyle
Her demde sürûr eyle
Gör ki neyler ol Mevlâ
Neylerse olur âlâ

Erham ü Rahîm oldur
Ekrem ü Kerîm oldur

Dertlere Hakîm oldur
Gör ki neyler ol Mevlâ
Neylerse olur âlâ

Takdîr-i Hakk'ı gözle
Mürşid izini izle
Herkesin aybın gizle
Gör ki neyler ol Mevlâ
Neylerse olur âlâ

Kimseyi tahkîr etme
Nefs ü hevâya gitme
Aslâ gönül incitme
Gör ki neyler ol Mevlâ
Neylerse olur âlâ

Bil kendini ey Sûzî
Mevlâ'ya berkit özü
Dinleme yalan sözü
Gör ki neyler ol Mevlâ
Neylerse olur âlâ

MUAŞŞERLER

1 (s. 158)

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Ey dilâ fehmeyle zâtın ne güherin kânısın
Sırr-ı vahdet bahrinin sen lü'lü ü mercânısın
Zerre-i şems-i hakikat pertev-i rahşânısın
Encüm-i seyyâr-ı kudret hem mehi tâbânısın
Zirve-i evc-i âlânın server-i hûbânısın
Hem hakikat bağının nâzik gül ü reyhânısın
Cân içinde özge cânsın cânların cânânısın
Ol sarây-ı kudsîde sen tahtgâh-ı sultânısın
Ey gönül bilmedin aslın sen kime hayrânsın
Menba-ı sırr-ı İlâhî menşe-i Rahmân'sın

İsm-i âzamdır vücûdun nüsha-ı kübrâsın sen
Sırr-ı ekberdir zuhûrun resm ile tuğrâsın sen
Mazhar-ı sırr-ı Muhammed *ellezî esrâsın* sen
Küntü kenzin hükmüne hem şehâ mecrâsın sen
Hazretin bûyına me'sir anber ü **neşrâsın** sen
Manzar-ı zât-ı mukaddes nûr-ı envârsın sen
Mahrem-i bezm-i elest âlem-i **şûrâsın** sen
Bülbül-i bâğ-ı maârif murg-ı dilârâsın sen
Ey gönül bilmedin aslın sen kime hayrânsın
Menba-ı sırr-ı İlâhî menşe-i Rahmân'sın

Sende bu şân var iken sen seni mağrûr etdin
Olmadın gönlüne sâhib tenini mâmûr etdin
Kurb-i sultânda iken kendini dûr etdin
Gaflet ile dembedem bu dili mehcûr etdin
Böyle nâ-haklık ile nefsinin mâmûr etdin

Rûha gâlip ediben şâhid-i zûr etdin
 Sekr-i dünyâ ile sen kendini mahmûr etdin
 Bu zemâyim ile kadrini sen hor etdin
 Ey gönül bilmedin aslın sen kime hayrânsın
 Menba-ı sırr-ı Îlâhî menşe-i Rahmân'sın

Her ne istersen beri gel sende iste ey gönül
 Sen sana bak gayra bakma dostu iste ey gönül
 Sen nazargâh-ı Hudâ'sın Hakk'ı iste ey gönül
 Gayrı züldür iftihârı sende iste ey gönül
 Cevher-i kimyâ dürrü sende iste ey gönül
 Nef ü zarrı kahr u lutfu sende iste ey gönül
 Cennet ü hûr ü naîmi sende iste ey gönül
 Hâsıl-ı maksûdu cümle sende iste ey gönül
 Ey gönül bilmedin aslın sen kime hayrânsın
 Menba-ı sırr-ı Îlâhî menşe-i Rahmân'sın

Terk kıl gel mâsivâyı zikr-i Hak'la ol müdâm
 Zikr ü fikr-i Hak ile olsun vücûdunda kıyâm
 Hak ile bulgıl huzûru ol safâda ey hümmâm
 Ekl ü şurbu kılet ile zikr-i Hak olsun tamâm
 Mutmain olsun gönül nûr ile pür olsun tamâm
 Haklığile eyle ülfet bulasın Hak'dan merâm
 Hamd ü şükr ile senâda eyle dâim ihtimâm
 Kavlı ü fi'lin kalbine birlikde edeler devâm
 Ey gönül bilmedin aslın sen kime hayrânsın
 Menba-ı sırr-ı Îlâhî menşe-i Rahmân'sın

Sûziyâ kendini ednâ bil kamudan dembedem
 Sû-i halkı âdet etme hüsn-i halka bas kadem
 Şehvet ü kahr u gazab terkini vur ol muhterem
 Kibr ü hıkd u kîn hasedle olma merdûd-ı ümem
 Sabr u hilm ü afv u lutf ile azîz ol ey dedem
 Her ne olsa Hak'dan anla deme ana pîş ü kem

Hakk'ı gözle halka uyma Hak ile bulgıl himem
 Kıl tevekkül Hakk'a dâim gönlüne verme elem
 Ey gönül bilmedin aslın sen kime hayrânsın
 Menba-ı sırr-ı İlâhî menşe-i Rahmân'sın

2 (s. 160)

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Ol ezel bezminde mestân olmuş idik biz müdâm
 Nice demler dost ile vahdetde olmuşdu kelâm
 Dil huzûr-ı Hak'la etmiş idi tahsîl-i merâm
 Âşinâ-yı dost iken bîgâne düşdük biz tamâm
 Gâfil olma zikr ü fikr-i Hak ile olgıl müdâm

Gel gönül eyle tahammül bu cihân âlâmına
 Çünkü düşdün gaflet ile nefis ü şeytân dâmına
 Uymayalım onların e'âline bed kâmına
 Cedd ü sa'y ile erelim kârımız encâmına
 Gâfil olma zikr ü fikr-i Hak ile olgıl müdâm

Az yiyelim az içelim killet-i nevm edelim
 Sû-i halkı terk edelim hüsn-i halka erelim
 Hakk'a tâbî olalım gel Hak yoluna gidelim
 Bu fenâ dünyâda şöhret ü devleti pes nidelim
 Gâfil olma zikr ü fikr-i Hak ile olgıl müdâm

Cân u dilden edelim Hakk'a teveccüh ey oğul
 Nûr ile pür nûr olalım hayrete varsın gönül
 Geç bu lezzât-ı cihândan maksûd olan Hakk'ı bul
 Dinler isen sözümü gel evvel âhir Hakk'ı bul
 Gâfil olma zikr ü fikr-i Hak ile olgıl müdâm

Beyt-i Mevlâ'dır gönül puthâne etdin sen seni
 Mâsivâ ile mülevves oldu bu Hak mâdeni
 Aşk-ı Hak ile pür olsun ol cevâhir mahzeni

Gönlüne gel etme gaflet tâ bilesin sen anı
Gâfil olma zikr ü fikr-i Hak ile olgıl müdâm

Meyl-i dünyâ ile şâhım gönlünü etdin harâb
Sen hümâ-yı kudsisin çirk-âba düşdün ke'z-zübâb
Nice bir cîfeye tâlib olasın misl-i kilâb
Fehm edersen bu hadîsdir oku dilden ol kitâb
Gâfil olma zikr ü fikr-i Hak ile olgıl müdâm

Ehl-i dünyâ arasından çıkalım gel el-aman
Bu hevâlar ile billâh nefsimiz oldu yaman
Gel huzûr-ı Hak ile bu gönlü kılalım cinân
Dost ile dost olalım birlikde ola cânâne cân
Gâfil olma zikr ü fikr-i Hak ile olgıl müdâm

Ey dilâ aşk âteşiyle mâsivâyı yakalım
Nefs-i serkeş boynuna tevhîd habli takalım
Durmamalım su gibi gel Hak yoluna akalım
Bu fenâyâ arka verip Hak'dan yana bakalım
Gâfil olma zikr ü fikr-i Hak ile olgıl müdâm

Men aref sırrına mazhar olalım irfan ile
Gönlümüz mâmûr edelim tevhîd ü îmân ile
Zâhiri tezyîn edelim yol ile erkân ile
Sûziyâ pervâne-veş gel yanalım sûzân ile
Gâfil olma zikr ü fikr-i Hak ile olgıl müdâm

3 (s. 162)

Mefâîlün mefâîlün feûlün

Îlâhî pâdişâhlar pâdişâhı
Îlâhî cümlelerin püşt ü penâhı
Îlâhî kalbimin sen kıblegâhı
Îlâhî sana edem dâd u âhı

İlâhî gönlümü sen etme lâhî
 İlâhî ver fenâ mahv et günâhı
 Hevâ-yı nefse uydurma İlâhî
 Rızân birle bulam her demde râhı

İlâhî benliğim etdi beni hor
 Edipdir hem huzûrundan beni dûr
 Bu hâl ile beni sen etme mehcûr
 Ola dil aşk u şevk ile çü mâmûr
 Seni zikr ile her dem eyle mesrûr
 Ola mir'ât-ı gönlüm şöyle pür nûr
 Hevâ-yı nefse uydurma İlâhî
 Rızân birle bulam her demde râhı

İlâhî benliğimden eyle âzâd
 Beni benlik edipdir şöyle berbâd
 Halâs ile bana sen eyle imdâd
 Sana geldim edem zâr ile feryâd
 Ki avn u nusretinle eyle imdâd
 Ola dil hânesi aşkınla âbâd
 Hevâ-yı nefse uydurma İlâhî
 Rızân birle bulam her demde râhı

İlâhî benliğimde koyma beni
 Beni koyup gönül zikr ede sen
 Ki benlikden gelir nice menâhî
 Bana çekdirme benlikle 'anâyı
 Harâb etdi bu benlik dü cihânı
 Beni benden irâğ eyle her ânı
 Hevâ-yı nefse uydurma İlâhî
 Rızân birle bulam her demde râhı

İlâhî benliğim nefsin işidir
 Dil ü cânın bu benlik teşvîşidir

Bunu eden aceb câhil kişidir
Bu ef'âl nefis ü şeytân kardaşdır
Bile gider cehennem yoldaşdır
Bu haller bed hevâlar haldaşdır
Hevâ-yı nefse uydurma İlahî
Rızân birle bulam her demde râhı

İlahî fakr ile bulam gınâyı
Ki terk edem bu mâl mülk-i fenâyı
Unutdur nefse atlasla dibâyı
Kim şevkinle şalı vü hem abâyı
Rızân ile olam sâil gedâyı
Bulam aşkınla her demde bekâyı
Hevâ-yı nefse uydurma İlahî
Rızân birle bulam her demde râhı

İlahî sensiz etme beni bir dem
Bana aşkın ola her demde hemdem
Ola gönlüm seninle şöyle hurrem
Dil ü cân sırrına ola çü mahrem
Hevâdan pâk ola kalmaya bir gam
Budur maksûd dahi arzu istemem
Hevâ-yı nefse uydurma İlahî
Rızân birle bulam her demde râhı

İlahî nefis ü şeytânımı kesr et
Kusûr u ayb u noksânımı setr et
Keremden rahmet ü lutfunla mahv et
Rızân yoluna bu gönlümü sarf et
Hevâ-yı nefsimi her demde hetk et
Beni varlık yolundan şöyle men et
Hevâ-yı nefse uydurma İlahî
Rızân birle bulam her demde râhı

İlâhî ver bana senden huzûru
 Bulam ef'âl-i nefsimden fütûru
 Senin aşkınla ol bulsun sürûru
 Edem Hak'dan yana ol dem mürûru
 Gide nefis ü hevânın her şürûru
 İnâyetle bütün afv et kusûru
 Hevâ-yı nefse uydurma İlâhî
 Rızân birle bulam her demde râhı

İlâhî el-aman bu nefis-i bed-hâh
 Hevâsıyla beni sen etme gümrâh
 Gece gündüz ederim zâr ile âh
 Ki gelmişim kapına yüce dergâh
 Mürüvvet merhamet sendendir ey şâh
 Bana aşkın ile çün eyle hemrâh
 Hevâ-yı nefse uydurma İlâhî
 Rızân birle bulam her demde râhı

İlâhî nefsimde sen verme fırsat
 Hevâsıyla anın etdirme ülfet
 Edem nefsin işinden şöyle nefret
 Bula gönlümün senin aşkınla vüs'at
 Dil ü cânım bula fazlınla rahmet
 Ki besdir bunca gün rûhuma sıklet
 Hevâ-yı nefse uydurma İlâhî
 Rızân birle bulam her demde râhı

İlâhî bana ver özge fütûhât
 Ki aşkınla bulam dilde sünûhât
 Bana keşf ola bir bir her rumûzât
 Budur dergâhına gönlümde hâcât
 Ederim dembedem sana münâcât
 Beni reddetme sensin kâzî hâcât
 Hevâ-yı nefse uydurma İlâhî
 Rızân birle bulam her demde râhı

İlâhî durmuşum kapında zelîl
Yüzü kara günahkârım hem alîl
Kusûrumla beni sen etme hacîl
Eden sen etdiren sensin yâ Celîl
Zaîf ü âcizi hiç etme tahcîl
Înâyet lutf u ihsân sende tekmîl
Hevâ-yı nefse uydurma İlâhî
Rızân birle bulam her demde râhı

İlâhî Kâdir ü Kayyûm Kerîm'sin
Kamu kullarına afv ü Rahîm'sin
Bağışlarsın kusûru sen Halîm'sin
Bizim hâlimize bizden Alîm'sin
Ne işlersen umûrunda Hakîm'sin
Ki şânın cümleden âlâ Azîm'sin
Hevâ-yı nefse uydurma İlâhî
Rızân birle bulam her demde râhı

İlâhî abd-i âsî Sûzi ahkar
Kapın sâillerinden çün bu kemter
Ne isterse efendisinden ister
Eğer sen reddedersen kimden ister
Düşer mi şânına kim gayra gider
Kul olan istemez elbet âr eder
Hevâ-yı nefse uydurma İlâhî
Rızân birle bulam her demde râhı

4 (s. 164)

Dostdan olan cemâl ne hoş
Celâl de hoş visâl de hoş
Aşkın da hoş şevkin de hoş
Safâ da hoş cefâ da hoş
Cânân bize gelse ne hoş

Gelmezse de irâde hoş
Vaslını irgörürse hoş
Görmezse de murâdı hoş
Ne emretsen irâde hoş
Bulunmamız rızâda hoş
Emrin de hoş nehyin de hoş

Ahdine eylesen vefâ
Gelip bize versen safâ
Eyler isen dahi cefâ
Derdimize olur şifâ
Etme cemâlini hafâ
Kusûrumuz eyle afâ
Neyler isen bize kefâ
Senden gelene merhabâ
Ne emretsen irâde hoş
Bulunmamız rızâda hoş
Emrin de hoş nehyin de hoş

Sensin bize çün rehnümâ
Seninle bulunur rehâ
Sendedürür hüsn-i likâ
Gönüllere neşv ü nemâ
Senden olur bûy-ı nevâ
Rûh u câna her dem gıdâ
Her seherin gelir nidâ
Olur âşıklara salâ
Ne emretsen irâde hoş
Bulunmamız rızâda hoş
Emrin de hoş nehyin de hoş

Bassın bize bir dem kadem
Bu gönlümüz ola hurrem
Seninle ref olur elem

Kalmaz bu dilde zerre gam
Derdimize etsen em sem
Zahmımıza derdin merhem
Garîb gönül bulsa hemdem
Esrârına kılsın mahrem
Ne emretsen irâde hoş
Bulunmamız rızâda hoş
Emrin de hoş nehyin de hoş

Senden olur lutf u ihsân
Şânındurur afv u gufrân
Rahîm'sin hem dahi Rahmân
Lâ taknetû nutk-ı Kur'ân
Ne hüküm etsen eden her ân
Sûzî kulun bende-fermân
Ne emretsen irâde hoş
Bulunmamız rızâda hoş
Emrin de hoş nehyin de hoş

RUBÂÎLER

1 (s. 165)

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

İsm-i Hak'la her kelâma sözü eyle ibtidâ
Hem dahi hamd ü senâlar eyle Hakk'a ibtidâ
Ol Habîb'in ruh-ı pâkine salât u hem selâm
Çâr yâr ü âl ü ashâbına edelim senâ

2 (s. 166)

Feilâtün feilâtün feilün

İsm-i Hak'la başlanan kâr hayr ola
Gaflet ile başlar isen şer ola
Her deminde Hak ile ol ârifâ
Haksız olan işde bak ne hayr ola

3 (s. 166)

Feilâtün feilâtün feilün

Hak'dan ayrı tutma bir şey ârifâ
Hayr ola her bir umûrun dâimâ
Hak'sız olsa sonu gelmez bil yakîn
Gelse dahi fâide vermez sana

4 (s. 166)

İttibâ eyle Rasûl'ün fi'line
Teslîm ol her ne derse kavline
Şer-i pâkine edenler iktidâ
Dü cihânda hâlel gelmez yoluna

5 (s. 166)

Enbiyâlar evliyâlar cümlesi Hak dostları
Bunları seven bulur her dem râh-ı râstları
Yollarından bunların çıkma sakın sen ey azîz
Zikr ü fikr ile açıla gönüllerin pasları

6 (s. 166)

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Her bir esmâdan olur nice tecellî âşikâr
Ger basîret var ise andan bulursun bûy-ı yâr
Bunca esmâ vü sıfâtın mazharı Hak'dır velî
Sûret-i insâna baksan görünür anda dîdâr

7 (s. 166)

Cân gözün aç ol ehl-i basîret
Gafletde kalıp olma âmâ-yı hikmet
Her neye baksan ibretle eyle nazar
Zerre olsun alagör andan bir ibret

8 (s. 166)

Her nazarda etdi bir tecellî zuhûr
Buldu gönlümüz andan bir özge huzûr
Kalmadı dilde mâsivâdan eser
Gitdi cümle gumûm kalmadı aslâ fütûr

9 (s. 166)

Bir gönül almak ele bin Kâbe yapmaktan efdaldır
Bir gönle etmek ziyâret Hacc-ı ekberden efdaldır
Ki gönül mâmûr olupdur zât-ı Hak'dan ey dedem
Kâbe'nin mâmûru olan hâk ü mermerden efdaldır

10 (s. 167)

Gönül çün manzar-ı zât-ı İlâhî'dir
Şikeste âşıkânın hem penâhıdır
Harîm-i kuds-i lâhût tâlibine
Bu murg-ı cân anın bir özge cenâhıdır

11 (s. 167)

Cânân cânımda imiş billâh
Dermân derdimde imiş billâh
Aradım bunca zamân gamz u işâret
Burhân serimde imiş billâh

12 (s. 167)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Mazhar-ı zât olmuş insân gel beri hâkkâne bak
Vechi üstünde yazılmış sûre-i Rahmân'a bak
Cebhesinde sûre-i *innâ fetehnâ* âşikâr
Kul hüvallah nakşolunmuş sûret-i Sübhân'a bak

13 (s. 167)

Bir ben değil cümle âlem hayrettedir
Dil huzûr-ı yâr ile vahdettedir
Hısn-ı tevhdîd içre etdik râhatı
Şerr-i âdâdan cüyûş-ı gönlümüz serhaddedir

14 (s. 167)

Dil âzâr etme Mevlâ'yı seversen
Gönlümüz bîmâr ise Mevlâ'yı seversen
Cevr-i nâdân ile biz bitâb olduk
Sen dahi bîzâr etme Mevlâ'yı seversen

15 (s. 167)

Ey gönül neyleyim beni rüsvâ etdin
Varımı aşka verip beni yağmâ etdin
Düşürüp dağlara Mecnûn-veş beni
Târumâr edip aklım beni şeydâ etdin

16 (s. 167)

El vermez mi sana bunca hevâlar gönül
Kendine gel besdürür bunca sivâlar gönül
Yüz sürüp dost eşiğine niyâz edelim
Teslîm olalım el verir bu edâlar gönül

17 (s. 167)

Feilâtün feilâtün feilün

Cân evinde eyle safâ ey gönül
Çıkma taşra etme cefâ ey gönül
Dost ise matlûb maksûd sendedir
Gitme irak olma hebâ ey gönül

18 (s. 167)

Mefâilün mefâilün feûlün

Gönül hayrândadır her demde billâh
Aceb seyrândadır her demde billâh
Bu gafletle kalırsın zâhidâ sen
Kalıp hızlânda âhir demde billâh

19 (s. 168)

Mefâilün mefâilün feûlün

Serîr-i tahtgâhı bu gönüldür
Makâm-ı hazret-i şâhî gönüldür
Ararsan dostunu gel sende ara
Ki her dem dost nazargâhı gönüldür

20 (s. 168)

Bir aceb hâl oldu bana sahn-ı çemende
Feryâd edip hayli taraf-ı çemende
Şeydâlık elverdi bana cânâ
Ki andelîb-i hoş nevâ taraf-ı çemende

21 (s. 168)

Cânâ şöyle bir nâzenînsin nazîrin yok
Hüsn içre yektâsın nazîrin yok
Âşık oldum a yâr dü cihânda sana
Âşıkım ki şevk-i iştiyâkda nazîrin yok

22 (s. 168)

Mest etdi beni cilvelerin ey dost
Yağmâ etdi varım şîvelerin ey dost
Bâğ-ı hüsnün içre aceb seyr etdim
Verdi huzûr cânımıza meyvelerin ey dost

23 (s. 168)

Âşinâ hâlin ne bilsin bir alay bîgâneler
Mübtelâ hâlin ne bilsin bir alay ferzâneler
Sûz-ı derûnum bilemez zâhid-i nâdân
Bilir ancak aşk ile yanmış sûzâneler

24 (s. 168)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Dertliyim bir merhem eyle yâreme
Kimse bilmez çâre nedir yâreme
Dest-i lutfun değmedikçe yâreme
Gayrıdan em olmaz aslâ yâreme

25 (s. 168)

Mefâîlün mefâîlün feûlün

Gönül mahzûndurur ağyâr elinden
Aceb kesrettedir efkâr elinden
Gül için feryâd eder bu murg-ı dil
Dembedem zâr eder ol hâr elinden

26 (s. 168)

Yâ Râb beni nâdân kuluna muhtâc etme
Kendi kapından gayrıya muhtâc etme
Hân-ı fazlın ile beni tok eyle
Nâmerde değil bir ferde muhtâc etme

27 (s. 168)

Kapının sâilyim geldim ihsân eyle
Kusûr benimdir sen afv u gufrân eyle
Gönderme ağyâr kapısına yâ Rab bizi
Nâçâr gelmişiz yine dermân eyle

28 (s. 169)

Oldu ciğerim bu şeb sadâ-yı bülbül
Mest etdi beni seherîn edâ-yı bülbül
Gûş-ı cân feyzin alır zârından
Gönle huzûr verir nevâ-yı bülbül

29 (s. 169)

Andalîb-i hoş nevâ zâr ettiğince bu seher
Gamz eder esrâr-ı Hak'dan nice envâ-ı haber
Murg-ı cân ol nağmeden inler kafesde aşk eder
Sanır idi râydan boşayıp aslına ede güzer

30 (s. 169)

Sıbgatullâhdan boyanmış nice ezhâr aceb
Her birinden zâhir olmuş bûy-ı hoş sırr-ı Habîb
Gül gülistân içre etmiş tahtgâhına suûd
Bakdığınca aşk edip bîçâre âşık andelîb

31 (s. 169)

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Sırrımın sırrı içinde kimse bilmez sırrımı
Akl erişmez hem sezemez ârif dahi sırrımı
Arş u kürsî on sekiz bin âlemi seyreylesen
Yine bilmez cân içinde cân ile çün sırrımı

32 (s. 169)

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Mâsivâlar içre kaldım sen halâs eyle İlâh
Eylerim her dem niyâzı yüz sürüp ey pâdişâh
Kıl inâyet ol habîbin Mustafâ'nın aşkına
Gönlümüze ver huzûru olalım senden âgâh

33 (s. 169)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Cânıma cânân gerekdir gayrı yok
Sevdiğim sensin cihânda gayrı yok
Herkesin var sevdiği âlemde çok
Dü cihânda benim senden gayrı yok

34 (s. 169)

Terk eyle cihânı gönle gel
Nefs ü akl ile duruşma gönle gel
Zikr ü fikr eyle Hudâ'yı subh u şâm
Hakk ile eyle huzûru gönle gel

35 (s. 170)

Ey gönül zikr-i Hudâ et terk-i sivâ
Geç hevâlardan gidegör Hak'dan yana
Evvel ü âhir Hak'durur çün merciin
Şimdiden eyle teveccüh aslına

36 (s. 170)

Cümle cihân çöpe değmez ârifâ
Mâl ü mülk ü hânümânın yok eder bâd-ı hevâ
Gönlün içre et huzûru yâr ile
Mülk-i Hakk'a mâlik ol kim fâide etsin sana

37 (s. 170)

Feilâtün feilâtün feilün

Kâr-ı cihân hep abesdir aslı yok
Dâr-ı dünyâ âriyetdir aslı yok
Bâki bir kâra dürüş kim ey şehâ
Senin ola bâkî kala hezli yok

38 (s. 170)

Ûd u anberden gelir bûy-ı Habîb
Cân dimâğ oldu ol bûydan çü tîb
Dertli sînem yâresine dilberâ
Dest-i lutfun gayrı hem olmaz tabîb

39 (s. 170)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Dilberi gördükçe cân cânân olur
Her bakışda derdime dermân olur
Kaşları râstı benzetsen şehâ
Her neye teşbîh edem isyân olur

40 (s. 170)

Avâmın ibâdetinden efdaldır nevm-i ârif
Nevmde nice vahdet seyr eder ârif
Bin sivâ ile âvâmın etdiği tâat
Efdaldır andan fikr-i yâr ile durması ârif

41 (s. 170)

Gel cânâ ehl-i sır ol geç bu riyâdan
Vahdet içre kemhâ yeğdir bu riyâdan
Hak ile nîm sâat senâ vü niyâz etmek
Yeğdir kesret ile nice bin ucb ü riyâdan

42 (s. 170)

Her yerde Settâr u Hâlim ol zinhâr
Etme kendi sırlarını âşikâr
Bir aceb âlemdir bu nâsı anla
Hak'dan ayrılma her demde et ezkâr

43 (s. 170)

Vasiyyetim budur sana ey kardaş
Her kimseyi etme kendine sırdaş
Gördüğün âdeme sırrını açsan
Âlem-i nâs içre olursun fâş

44 (s. 171)

Tevâzû eyle Mevlâ kullarına her an
Kibr eyleme sakın dînine verir noxsân
Kâr-ı şeytândır kibr sana lâyıık değil
Kibr edenler olur âhir demde hızlân

45 (s. 171)

Her kelâmda sâdık ol Sıddîk-veş
Yâr olasın Hazret-i Sıddîk-veş

Kızb edenler oldu helâk dü cihân
Sıdk eden oldu azîz Sıddîk-veş

46 (s. 171)

Fâilâtün fâilâtün fâilün
Olma nâ-kes hem bahîl mü'min isen
Kıl sehâvet merd isen kâmil isen
Hak azîz eyler sehâvet ehlini
Sen dahi bul izzeti âkil isen

47 (s. 171)

Gamze-i şimşîr deldi sînemi
Yaraladı şerha şerha sînemi
Merhem olmaz dü cihânda yâreme
Sarmadıkça yâr eliyle sînemi

48 (s. 171)

Câh-ı zenehdânına düşdü aşkın câzibesini
Deldi sînem dilberin gamzelerinin harbesini
Ebr ü kemânın kuruben şöyle bir aşk eyledi
Sînemi sad pâre kıldı tîr-i müjgân harbesini

49 (s. 171)

Bir bakışta aklım aldı çeşm-i siyâhın senin
Dil evin pür nûr kıldı şevk-i mâhın senin
Vuslatınla lutf edip her dem bizi mesrûr kıl
Teşrifinle zeyn ola taht-ı şehinşâhın senin

50 (s. 171)

Hâmûşluk sözlerin gevheri olur
Jâj-hây olanların her işi ebter olur
Söylediğin dürr-i yektâ ise sükût eylegil
Fikr ü hâmûşluk ile her sözü cevherdâr olur

51 (s. 171)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Kimseyi incetme şâhım merd isen
Sırrın ifşâ eyleme hem merd isen
Kimseye hor bakma hüsn-i zan eyle
Hüsn-i hulkin bezl kıl çü merd isen

52 (s. 172)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Kıl tevekkül Hâlık'a olma acûl
Her ne denli gelse Hak'dan ol hamûl
Hakk'ı koyup halka etme iftirâ
Halkı koyup Hakk'ı bil ey pür usûl

53 (s. 172)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Nîmet ü in'âm-ı Hakk'a şükr kıl
Rûz u şeb encâm-ı hâlin fikr kıl
Olma gâfil dembedem Hak'dan sakın
Hakk'a tefvîz et umûrun zikr kıl

54 (s. 172)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Cânânı cânımda buldum ey şehâ
Lokmân-ı derdimi buldum ârifâ
Bilmez idim kendimi bildim bu dem
Hakk'ı buldum benimleymiş dâimâ

55 (s. 172)

Bir ben değil âlem senin âşıkın
Bendedir şâh u gedâ âşıkın
İşidip duyan adını ey dilâ
Olur elbet sana bende âşıkın

56 (s. 172)

Mahlûka yüz vurma utan Hak'dan
Hakk'ı koyup halka yüz vurmak neden
Var iken Hâlık mahlûka yüz vuran
Utanır âkibet Hak'dan hem halkdan

57 (s. 172)

Yâr ile bir gece vahdet eder isem gam değil
Nice yıllar kesret olsa o deme olsun fedâ
Kesretde vahdeti olur ârifânın ey şehâ
Vahdet ü kesret hem bir müsâvîdir ana

58 (s. 172)

Yârelerim yârimden mi bilmem
Yâreme bir dermân eder mi bilmem
Firkat-i vasl ile perişân olmuşum
Bu hasret kıyâmete gider mi bilmem

59 (s. 172)

Evvelâ gel zikr-i Mevlâ edelim şâm u seher
Sâniyâ hamd ü senâlar diyelim nîme'l-haber
Nefsi koyup Hak yola gidelim durmayalım
Mâsivâyı terk ediben edelim Hakk'a sefer

60 (s. 172)

Hak Rasûlüne edelim essalât ü ve's-selâm
Sünnet-i seniyyesiyle edelim her dem kıyâm
Her dem ezmâ bin salât bin selâm olsun ana
Rûhı pâkî kabri pür nûr ravza-i cennet meşâm

61 (s. 173)

Câr-ı yâr Hazret-i Ebû Bekr Fâruk imâm
Hazret-i Osmân Haydar şâh-ı merdâniş imâm
Hem Hasan şâh Hüseyin hem şehîd-i Kerbelâ
Ruhları'çin diyelim bin salât bin selâm

62 (s. 173)

Âl ü ashâbıyla etbâ' dahi cümle mü'minîn
 Şâd bâd ervâh-ı îşân pür yakîn
 Hürmetine bunların yâ Rab bizi afv eylegil
 Cümle ihvânıyla her dem olalım Hakk'a karîn

63 (s. 173)

Yâ Rab huzûrun bize eyle nasîb
 Gönülde sensizin bulmayalım rakîb
 Senden hâlî etme gönlümüz bir ân
 Sensiz olan dilde ya put var ya salîb

64 (s. 173)

Yâ Rab ehl-i dünyâyâ karışdırma bizi
 Anların dünyâsı necsine bulaşdırma bizi
 Yâ Rab kat eyle dünyâ alâkasın dilden
 Hubb-i dünyâ ile anlar gibi ilişdirme bizi

65 (s. 173)

Yâ Rab nemiz var ise seninle olsun
 Gönümüz her dem huzûrunla dolsun
 Sensiz olan gönül oldu harâb
 Seninle olan gönül mâmûr olsun

66 (s. 173)

Yâ Rab her ne umûrum olsa seninle ola
 Sensiz olan umûr aceb ne ola
 Gönümüz sensiz eyleme yâ Rab bir ân
 Emrinle umûrunla gönüller dola

67 (s. 173)

Gönül billâh sensiz râhat olmaz
 Ki sensiz istemem bir dem ki olmaz

Bulduğun demimde sıklet olmaz
Olursa çün ol demde minnet olmaz

68 (s. 173)

Dîdârını görmeye acabâ bahâ ne ola
Bir görsem bir dahi görmeye bahâne ola
Cân fedâ etmek âsândır billâh
Lik cân gidince bilmem bahâ ne ola

69 (s. 173)

Halkı unut Hakk'ını bul ey gönül
Hakk'a sen gönlünde bul yol ey gönül
Arz-ı hâcât eyler isen Hakk'a et
Sen gibi halk-ı âciz kul ey gönül

70 (s. 174)

Halka mudârâ et Hâlık'a hizmet
Herkese iyilik eyle bulasın hürmet
Kubh ü fesâd olsa dahi levm etme
Nefsini levm et tâ bulasın rahmet

71 (s. 174)

Halkın nesi var cümlesin eden Hak'dır
Halk etdi diyen nâdân u ahmakdır
Her işi anla sahibin gör her bâr
Gayrıya bakma edip eyleyen Hak'dır

72 (s. 174)

Halk ile ülfet et Hâlık'a eyle muhabbet
Gönlünü Hakk'a ver cism ile et hizmet
Zâhirin halk ile bulsun kesret
Bâtının Hak ile olsun halvet

73 (s. 174)

Halka hâlince edegör izzet
 Nefs ü hevâ ile eyleme şöhret
 Her ne olursa halkdan olan
 Anı Hak'dan bilip eyleme gaflet

74 (s. 174)

Sûzî sen kendini görme aslâ
 Halk ile Hakk'ı görüp bil âlâ
 Gördüğün nesneyi mir'ât anla
 Bakdığınca ol nâzır-ı Mevlâ

75 (s. 174)

Sûzî merd değil o kim şöhret-i dünyâ bula
 Merd odur kim kendi gide bir güzel adı kala
 Kuvvet-i nefis ile meydân alana er denmedi
 Pehlivân oldur cihânda nefsine gâlip ola

76 (s. 174)

Sûzî aşk ile yananlar buldular âb-ı hayât
 Hak ile fânî olanlar bulusar bâkî necât
 Ger bekâ bulmak dilersen fakr u fenâ bulagör
 Hak için cânın verenler ölmedi buldu hayât

77 (s. 174)

Sûzi-yi sûzân ol hemân aşkla sen
 Şem-i yâre yak vücûdun şevkle sen
 Derd oduna yanmayan âşık değil
 Sâdık isen cânını ver sıdkla sen

78 (s. 175)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Sûzi yârân istemegil yâri bul
 Cürmünü afv eyleyen Gâffâr'ı bul

Terk kıl aybın gözeden halkı sen
Sırrını setr eyleyen Settâr'ı bul

79 (s. 175)

Sûzi kapında sâil hakîrindir
Lutfuna muhtâc bir özge fakîrindir
Firkatle dil hânesi oldu harâb
Vaslınla tâmîr et efendim sarâyındır

80 (s. 175)

Sûzî garîb ü miskîn muhtâc-ı nevândır
Derdine düşmüş mübtelâ-yı hevândır
Gerçi zâhirde âşinâ-yı gayr olmuş
Velî gönülde her dem târik-i sivândır

81 (s. 175)

Sûzî mübtelâ-yı aşkındır yâ Rab
Mecnûn Leylâ-veş âşıkındır yâ Rab
Dembedem dolanır semt-i kúyunda
Pervâne-veş súzân-ı şevkindir yâ Rab

82 (s. 175)

Heştâd çendân oldu rubâî
Kilk-i zebân yazdı çü anı
Bin sâl ü iki yüz sî pençinde
Hatm oldu şâhum Sûzî dîvânı

83 (s. 175)

Çokdur kusûru afv ede yârân
Bakmaz uyûba pes ehl-i dilân
Vardurur rekâket hem nice yanlış
Lâkin ma'füvdür sehv ile nişyân

MÜFREDLER

1 (s. 175)

Nice günler mesâcidde kuûddan
Ki yek dem meclis-i irfân hayırlıdır

2 (s. 175)

Demek bir kerre şevk ile beyim Allâh
Safâsız nice bin kezden hayırlıdır

3 (s. 175)

Bî-hulûs nice bin savm u salâtdan ey zâhid
Hulûs-ı şevk ile cüz'î amel andan hayırlıdır

4 (s. 176)

Riyâ ile harîm-i Kâbe'de bin îtikâfından
Hulûs ile der-i meyhânede durmak hayırlıdır

5 (s. 176)

Îtikâfım fikr-i yâr ile kûşe-i meyhânede
Sivâ ile mesâcidde oturmakdan hayırlıdır

6 (s. 176)

Hod-bînlik ile Hacc'a gitmekden ey zâhid
Yokluk ile yüzün hâke sürmek hayırlıdır

7 (s. 176)

Cân nedir ki cânân yolunda vermeyim
Olsa bin cânım dahi red eylemeyim

8 (s. 176)

Yâ Rab dü cihânda beni rüsvâ etme
Afv edip cümle kusûrum beni fâş etme

9 (s. 176)

Ez-cürm-i mârâ güzerî ey âferînende cihân
Afv kün ez-rahmetet isyân heme-i bendegân

10 (s. 176)

Nâmerde minnet etme merdin kapısında kul ol
Minnet ile şâh olmadan merde bendelik yeğdir

11 (s. 176)

Ârif isen Hakk'a kul ol halka minnet eyleme
Minnet-i hamd ü sipâs ancak Hudâ'ya yaraşır

12 (s. 176)

Cümle varım versem yâre az gelir
Cânımı versem n'ola dü cihânda az gelir

13 (s. 176)

Senden gayrı yâr ister isem yârsiz kalam
Sensiz ben kâr ister isem kârsız kalam

14 (s. 176)

Yârimi gören cihânda aklını yağmâ eder
Teslîm eder cümle varın kârını kîmyâ eder

15 (s. 176)

Hamdü-lillâh yine buldu dil huzûrı vahdeti
Gitdi kesret oldu halvet gönül buldu râhatı

16 (s. 176)

Terk eyle râhatı isteme râhat aslâ
Bulmadı râhat cihânda ârif olan ey dilâ

17 (s. 176)

Bu cihân mihnet evidir mihneti gel rahmet et
Terk-i sivâ eyleyiben kesretini vahdet et

18 (s. 176)

Fâilâtün fâilâtün fâilün

Aşk-ı Hak'dan gayrı yâri istemem
Kâr-ı Hak'dan gayrı kârı istemem

19 (s. 177)

Dü cihânda izzetim sensin eyâ şâh-ı cihân
Sensiz izzet ister isem harâm olsun dü cihân

20 (s. 177)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Yâr için feryâd u zârım işiden tân etmesin
Görseler yârimi billâh kimse levme etmez bana

21 (s. 177)

Bir cilveyle aklım aldın ey efendim neyleyim
Gitdi varım cümle elden olmuşum dîvâne ben

22 (s. 177)

Dîvânesi olduğum yârimi bir kez gören
Varını yağmâ eder dîvâne olur tâ ebed

23 (s. 177)

Gam değildir gide dünyâ dînimiz kuvvet bula
Gam odur ki dîn gide kuvvet bula çün dünyâmız

24 (s. 177)

Her işi Allâh görür kulların kılmış sebep
Hakk'a tefvîz et umûrun beyhûde çekme taab

25 (s. 177)

Cânânıma verecek nem var cânı verem
Cândan özge ereyim bir cânı ben

26 (s. 177)

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Özün bilen bilir Hakk'ı olur maksûduna vâsıl
Ki nefsin bilmeyen bilmez Hak'ı mahrûm olur elbet

27 (s. 177)

Fâîlâtün fâîlâtün fâîlâtün fâîlün

Tîr-i müjgânından atdı şöyle kim bir ok bana
Deldi sînem oldu cânı bir nişângâh-ı Hudâ

28 (s. 177)

Yâr bana bir kerre nigâh eyler ise
Necâtımdır dü cihânda gayrı istemem

29 (s. 177)

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Cemâl-i vech-i pâkinden münevver oldu çün âlem
Fem-i yâr-i zülâlından hayât buldu kamu âdem

30 (s. 177)

Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

Gönül humhâne-i Hak'dır ana sâkî olupdur aşk
O meyden nûş eden âşık ebed mestân olur billâh

31 (s. 177)

Dilberâ bir cilve ile dîvâne kıldın sen beni
Gitdi aklım sana çekdin gönlümü dahi n'ola

32 (s. 177)

Dembedem eyler tecellî vech-i esmâdan o zât
Mazhar-ı zât olan diller sûrete aldanmadı

33 (s. 178)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Dilde dildârı bulanlar dembedem eyler huzûr
İstemez aslâ safâyı gayrıdan gelir fütûr

34 (s. 178)

Mefâilün mefâilün mefâilün mefâilün

Benim bir kez adım ansa o dilber cân fedâ olsun
Şerefdir bana kûyunda bu cân giderse ko gitsin

35 (s. 178)

Cân giderse cânân benimdir çe gam
Gam oldur ki cân ola cânân olmaya

36 (s. 178)

Bir kez cemâlin görmeye varım fedâ edem
Sağlık istemem cihânda cânımı dahi verem

37 (s. 178)

Ne kadar cemiyet olsa dağılır cihânda
Kalır muhabbet bâkî iki cihânda

38 (s. 178)

Hak ile olan umûr fenâya gitmez
Haksız olan umûr fâide vermez

39 (s. 178)

Az ye az uyu az iç aşka devâm et
Açlık ile rûh bula kuvvet zikre kıyâm et

40 (s. 178)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Sırrı vermek pek kolaydır ser vermek güç olur
Sırrını fâş eyleyenler âkıbet meflûç olur

41 (s. 178)

Sırrı setr eden olur mahrem sırra
Sırrı izhâr eyleyen eremez sırra

42 (s. 178)

Cennet istemem cemâlindir murâd
Minnet olmaz kulunu eyle âzâd

43 (s. 178)

Kaşı mihrâbını kible edenler erdi dîdâra
Ne hâsıl zâhidâ mescidde çün hâke sücûdundan

44 (s. 178)

Mefâilün mefâilün mefâilün mefâilün

Gönül mescidine kible edindim vech-i dildârı
Tamâm oldu namâz ile niyâzım yâr huzûrunda

45 (s. 179)

Dil mescidini harâba verdi sivâ
Zâhidâ îtikâf olmaz bu virâne handa

46 (s. 179)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Kûy-ı yâre vardığımda segleri av av eder
Olmadı bir kerre ahbâb etmedi anlar bizi

47 (s. 179)

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Kurumadan bu dıraht-ı ömrünün al meyvesin
Meyvesiz kaldıkda bir gün oda yakarlar anı

48 (s. 179)

Yâr odur ki muîn ola dînine
Her kim olsa muîn olur dînine

49 (s. 179)

Dîn için eyle gayret bul izzet
Dünyâ için çekme yok yere zahmet

50 (s. 179)

Tapma dünyâya beyim kendine edinme çü put
Târumâr olur bozulur misl-i beyt-i ankebut

51 (s. 179)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Âriyetdir dâr-ı dünyâ bâki mülke et heves
Yapdığın cümle bozulur zahmetin olur abes

52 (s. 179)

Bu fenâyâ meyil verme bâkiyi bul bâkî ol
Bezm-i Hak' da kıl huzûru dostlarına sâkî ol

53 (s. 179)

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Sâkiyâ bezm-i elestden bir kadeh sungıl bize
Mest olalım tâ ebed meyhâne-i dilde çü biz

54 (s. 179)

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Dilde dildârı bulanlar tâ ebed mesrûr olur
Dembedem eyler huzûru gönlü hem mâmûr olur

55 (s. 179)

Mefâilün mefâilün mefâilün mefâilün

Safâsız nice bin kerre namâzından senin zâhid
Ki nîm saat huzûr-ı kalb ile vîrâne efdaldir

56 (s. 179)

Ârifin yek nazarı bir çöpe ey tab-ı selîm
Gâfilâne Kâbe-i nezzâreden enfa'dır

57 (s. 179)

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Yaralı sînem nişâne oldu müjgân okuna
Merhem-i yaram vurur eyler niyâz kim dokuna

58 (s. 180)

Âh kim bu derdime bir devâ olmaya mı
Yoksa bu derd ile böyle kıyâmete kalam mı

59 (s. 180)

Yaramdurur zikr u fikrim gayrı yok
Gayrı söylersem efendim îtibâr olmaz ana

60 (s. 180)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

İçmezem ağyâr elinden şerbet-i kand olsa ger
Semm-i kâtil olsa billâh yâr elinden hoş gelir

61 (s. 180)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Kâbe-i vaslında yârin cânımı kurban edem

Bundan özge var ise bir hacc-ı ekber söylegil

62 (s. 180)

Mefâilün mefâilün mefâilün mefâilün

Bu Sûzî gönlünü bir kez ferah-yâb etsen ey dilber

Tamâm olurdu ihsânın ne hâcet gayrı ikrâma

63 (s. 180)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Key hazer kıl ehl-i dünyâ meclisinden Sûziyâ

Anlara meyl ü muhabbet çü helâk-i cân olur

MA'NİLER

1 (s. 180)

Efendim bende isyân
Bulunur türlü isyân
Kulun kusûru çokdur
Senindir afv u ihsân

2 (s. 180)

Efendim kulun ednâ
Diyemez gayra ednâ
Cümle kullar içinde
Sûzî cümleden ednâ

3 (s. 180)

Bana eyle bir imdâd
Efendim eyle imdâd
Senden gayrı kimse yok
Hemân sen eyle imdâd

4 (s. 180)

Derdimin yok çâresi
Senden ola çâresi
Çâre eyle derdime
Çâresizler çâresi

5 (s. 180)

Efendim sana niyâz
Kul eder sana niyâz
Senin şânın afüvdür
Kuldan umulan niyâz

6 (s. 180)

Efendim ben kuluna
İhsân et ben kuluna
İhsân etmek âdetdir
Efendisi kuluna

7 (s. 181)

Efendimin kuluyum
Kölesiyim kuluyum
Eğer kulum demezsen
Ya ben kimin kuluyum

8 (s. 181)

Bu gece ihyâ gecesi
Gönüller ihyâ gecesi
Kusurları afv eder
Efendim ihyâ gecesi

9 (s. 181)

Bu gün cumâ günleri
Hayırlı cumâ günleri
Bir kez görem cemâlin
Mübârek cumâ günleri

10 (s. 181)

Aman efendim aman
Derdime eyle dermân
Kimse bilmez hâlîmi
Kime diyem el-aman

11 (s. 181)

Efendimsin efendim
Gayra demem efendim

Herkesin var efendisi
Benim sensin efendim

12 (s. 181)

Sen benim cânımsın
Cânımda cânânımsın
Yalınız dünyâ değil
Dü cihânda cânımsın

13 (s. 181)

Bu gün de akşam oldu
Hayırlı akşam oldu
Dost bize teşrîf etdi
Ne güzel akşam oldu

14 (s. 181)

Bu gece ihyâ gecesi
Gönüller ihyâ gecesi
Dost dostuna erince
Olur ihyâ gecesi

15 (s. 181)

Sabâhınız hayr ola
Her vaktiniz hayr ola
Dost ile olan demde
Her sabahlar hayr ola

16 (s. 181)

Efendim sana niyâz
Kuldan umulan niyâz
Cürm ü kusûrum çokdur
Hemân ederim niyâz

17 (s. 182)

Ey efendim kul senin
Köle senin kul senin
Cümle kullardan ednâ
Ben günâhkâr kul senin

18 (s. 182)

Değme benim yarama
Yara vurma yarama
Dost eli değmedikçe
Merhem olmaz yarama

19 (s. 182)

Bu gönlümüz yaralı
Yâr elinden yaralı
Gayrı elden onulmaz
Olmayınca yâr eli

1 (s. 182)

Na't-ı Şerîf-i Rasûl aleyhi's-salât ü ve's-selâm

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

Ey Rasûl-i hazret-i Hak zât-ı pâk-i kibriyâ
Ey habîb-i feyz-i mutlak şâh-ı ceşî'l-enbiyâ

Lî maallâh mahremi esrâr-ı Hakk'ın mahzeni
Seyyid-i ins ü melâik enver-i seb'-ı semâ

Ekrem-i cümle halâik eşref-i cem'î'r-rusûl
Menba-ı ilm-i ledünnî mazhar-ı nûru'l-hüdâ

Hâtem-i sırr-ı nübüvvet şâfi-i cümle ümem
Vâsıl-ı *sidre ev ednâ* sâhib-i seyr-i *isrâ*

Kâşif-i ilm-i rumûzât fâtiḥ-i her müşkilât
Melce-i hep ehl-i hâcât hem dahi sâhib-livâ

Mâlik-i kenz-i hakikat mecma-ı ehl-i dilân
Server-i ehl-i risâlet rehberi hem evliyâ

Sûzi-yi miskîn sâil kıtmîr-i bâbındır velî
Haddi değil sana lâyıḳ ola andan bir senâ

2 (s. 182)

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Yâ Rabbenâ yâ Rabbenâ irham bi-nâ yâ ze'l-atâ
Va'fu annâ vağfir lenâ ente âlim bi-hâlinâ

Ol elest bezminde sekrân eyledin ervâḫı sen
Oldular cümle huzûrunla müşerref der-likâ

Her birine bir tecellî eyledin hasbe'l-kader
Oldular andan tesellî buldular neşv ü nemâ

Âlem-i lâhût-i kudsîde muazzezken bular
Çün civâr-ı hazretinden eyledin bizi cüdâ

On sekiz bin âleme seyr ü sefer oldu kader
Her birinde nehb u gârât oldu varımız hebâ

Soydular nûrânî fâhir elbiselerden bizi
Giydirip zulmâti esbâb bedelinde ey şehâ

Heş de hezâr âlemi etdin tenezzülle ubûr
Tâ erişdin âlem-i cisme ki dâr-ı ibtilâ

Geldin imdi teng ü zulmâtî aceb bir menzile
Hâlimiz oldu perişân hem fenâ-ender-fenâ

Nutfe oldum muzga oldum alaka oldum hem cenîn
Çend mâh zâd-ı zahîrem oldu kan bana gıdâ

Türlü kabdan kaba düşdüm nice sûret kesb edip
Kim bu dâr-ı vahşet içre türlü derde mübtelâ

Sû-be-sû gezdim dolaşdım şehr-i vücûd içre ben
Bir garîb-i nâ-tuvân bî-kes zelîl hem gedâ

Bulmadım kendime bir yâr-ı vefâdâr u enîs
Hasb-i hâlim söylesem ede tesliyetler bana

Bir taraftan nefis-i zâlim cünd-i zemâyimle çün
Zabt edip ol şehrin etrâfın eder hükm-i kazâ

Bir taraftan çün hevâ olmuş reîs-i hâinîn
Fısk u fesâd içre her dem etmede türlü hatâ

İşbu hâl içre gezerken bir mahalle varmışım
Şehr-i dil derler imiş yolumuz erdi ana

Gördüm anda vardır bir kasr-ı âlî tahtgâh
Çâr etrâfı müzeyyen şöyle pür nûr-ı ziyâ

Âşinâlık bûyunu aldım çü gördükde anı
Gitdi vahşetim birazca erdi ferah ey dilâ

Çünkü vasf-ı ahsen-i sûreti bulduk güç ile
Lîk düşdük kal'a-ı dâr-ı 'anâya ey şehâ

Bu 'anâ iklimine geldik garîb ke'l-'amâ
Nice bin türlü belâlar ile olduk ibtilâ

Bir zamân toz toprak ile tahlît ü telvîs olup
Bir zamân sekr-i hevâ ile çü olduk der-sivâ

(s.184)

Gâhi sûfî gâhi monlâ gâhi zikr ü fikr ile
Nice sâller geçdi böyle bulmadık aslâ nemâ

Bu fenâ sükunda gezdik bir zahîre görmedik
Kim bekâ yolunda bâri edindik anı gdâ

Dost için bir tuhfemiz yok elde dahi n'idelim
Nerde bulsak nerden alsak kimdir ola reh-nümâ

Dediler sük-ı hakikatde bulunur ol tuhfe
Var ise sermâye elde var yürü andan yana

Lîk evvel sûka varılmaz bir erini bulmalı
Kim anın izni olursa verilir herşey ana

Kande bulam kande gidem bir haber alsak aceb
Der iken oldu inâyet erdi tevfiik-i Hudâ

Şems-i âlem kutb-ı ümem seyyidî mevlâ-yı men
Hazret-i pîrim efendim ceddinâ mürşidinâ

Himmet-i kudsiyyesiyle oldu işâret bir sefer
Her ne sûretle olursa çık yürü git bir yana

Bir dahi zâhirde mürşid olmak ister der sülûk
Etmiş idi çün işâret hazret-i şeyh pîr-i mâ

Nutku gibi olmuş idi izn-i âm vaktiyle çün
Şeyhünâ Abdülmecîd-i Turhâl'dan irşâd-ı mâ

Bu işâret pür beşâret oldu himmet çün bize
Lîk esbâb-ı zevâhir nedürür bakdım ana

Ol zamân ahbâb yârân u hevâlar bî-hisâb
Ammâ derdim çâresine hiç birinden yok devâ

Var idi bir vâlidem pek müşfika hem râhime
Sâlihâtü'l-mü'minât ol sâdıka hem eshiyâ

Hazret-i Hak zât-ı pâki hürmetine kabrini
Ravza-i cennet ede pür nûr ola rûh dâimâ

(s. 185)

Çün anın izni olmayınca mümkün olmaz bu sefer
Ol dahi çok şefkatinden vermiyor aslâ rızâ

Hak rızâsı bilmiş idik bu rızâyı her zamân
Anın için bu rızâ derdine düşdük dâimâ

Çün ah-i ekber enîs ü mûnis hem müşfikim
Şeyh Muhammed ol cenâb-ı hazret-i behcet-likâ

Zâhir-i hâlimi ana eyledim arz u beyân
Hâlîme oldukda vâkîf etdi tahsîn ü duâ

Çıkmağa verdi icâzet hem dahi merhûmeden
Olmaya bize icâzet meşveret etdi bana

Hüsn-i hâl ile rızâsıyla izin oldu bize
Olmaya çün hizmetinde etdi ahd ile vefâ

Anların hüsn-i rızâsı hem duâsı çün bize
Oldu bir nîmet-i uzmâ edemem şükrün edâ

Dilerim Rabbim teâlâ izz ü şânı hakkı'çün
Dü cihânda kadrin âlâ eyleyip vere bekâ

Hem kemâl-i lutfuna müstağrak ede ol Rahîm
Afv ü atâsına mazhar ede dünyâ ve ukbâ

Çün vücûdu bize sermâye olup etdik sefer
Çend sâl gurbetde gezdik gâh lutuf gâhi cefâ

Sûretâ tahsîl-i ilm sûreti seyr-i sülûk
Nice türlü sûret ile aradık derde devâ

Gâh fakr gâh miskîn gâh fakîh gâh monlâ
Gâh dervîş gâh muhib gâh ağyâr sûretâ

Nice ağyâr dâmına düş oldu dil ol yâr için
Zülf-i sevdâsıyla çekdik nice bin türlü belâ

Var idi belimce benim bir hadîmim pür edeb
Mustafâ ismi idi anın hem rızâen eh bana

Hizmetimde bezl-i makdûr eylemişdi rûz u şeb
Sây u gayretle sadâkat eyledi ahde vefâ

(s. 186)

Tuh demedi hem dedirmedi bize ol çend sâl
Bize el vurdurmadı her hizmeti etdi edâ

Her demimde oldu bize mûnis hem yâr-ı gâr
Zâhir ü bâtında hâlim sezmiş idi dâimâ

Hak muîni ola zâhir ü bâtını mâmûr ola
Dü cihânda bula hürmet hem selâmetle bekâ

Çün anınla nice büldân dolaşıp gezdik aceb
Her birinde nice kâmil kutba olduk âşinâ

Lik maksûd u murâdı gönlümüz el vermedi
Derd-i hasret nice firkat ile dil çekdi 'anâ

Yâremiz derdine merhem olmadı gayrı tabîb
Belki yaram üzre yara vurulup çekdik cezâ

Lîk her bir kapıdan türlü hisse almışım
Kahr u cûdun redd-i tâbın lutfuna erdim şehâ

Kapı kapı gezmeyince lâyıık olmaz tapuya
Zill ü tahkîr olmayınca izzete ermez gedâ

Cân u başın saklayanlar eremez cânânına
Vermeyen varını bunda alamaz fakr u fenâ

Söz ile dervişlik olmaz özünü hâk etmeli
Nefsini ednâ gözeden buldu çün kadr-i âlâ

Varımız hem cânımızı cümle ifnâ eyledik
Akıdıp gözler yaşını geceler tâ subha tâ

Döne döne yine geldik hazret-i pîre hemân
Eşiğine yüz sürüben eyledik arz-ı senâ

Âsitânına koyup baş ol seg kıtmîr-veş
Nice günler âh u hasret ile etdim ilticâ

Merhamet edin efendim bu hakîr ü miskine
Elverir bunca cefâlar geldi çün mücrim gedâ

Terk-i vatan etdirip saldın yabana çün bizi
Sâilâne kapı kapı gezdirip etdin cüdâ

(s. 187)

İşbu dem geldim kapına kıl mürüvvet bendeye
Etme mahrûm dahi yokdur bundan özge bana câ

Lâyık-ı dergâh değilim cürm-i isyânımla çün
Gelmişim rûy-ı siyâhla dilerim afv u atâ

Zerrece bir nesne yokdur kim anı pîş edeyim
Yokluğum arz etmeden gayrı eyâ şâhım sana

Dertliyim dermâna geldim eyle merhem Hak için
Âcizim ihsâna geldim eyle kerem ey şehâ

Bu niyâz u âh u zâr üzre iken ol vâlide
Göçdü bu dâr-ı fenâdân rıhlet etdi der-bekâ

Bin ikiyüz onbirinde oldu bu firkat ayân
Yandı ciğer sûz-ı hasret ile giryân dîde mâ

Şöyle mahzûn u perîşân olmuşum İsâ sıfat
Rûz u şeb düşdüm firâka der idim vâ hasretâ

Gerçi Mevlâ emri lâkin çok harâret buldu dil
Derdimiz üzre bu âteş etdi bizi sanki lâ

Bu harâret firkatıyla hazret-i pîr eşîğîn
Kâbe-veş yüzler sürüben eyledim arz-ı senâ

Hasb-i hâlim dergaha arz eyledim etdim aman
Tut elim ey destgîrî âcizân-ı bî-nevâ

Ben zaîfim yangınım geldim meded Allâh için
Bir ferah lutfeyle şâhım gönlümüz bulsun cilâ

Terk-i diyâr edeyim mi ya bir ihsân ola mı
Merhamet edin sizindir bu yetîm-i pür hatâ

Çend eyyâm bu enîn ü zâr ile şeydâ olup
Şöyle hayran u perîşân aklımız oldu yağmâ

Geceler tâ subha deĝin uyku girmez dîdeme
Eşiĝine baş koyup etdim teveccühle duâ

(s. 188)

Hamdü-lillâh bin senâlar himmet-i yâr oldu çün
Oldu lutf ile işâret dahi lutf ile nidâ

Sana teslîm oldu cümle hükm-i esrâr-ı tarîk
Var yürü postumda otur eyle erkânı edâ

Râh-ı Hakk'a eyle irşâd tâlib ü sâlikleri
İzn icâzet hem inâbet ver olasin reh-nümâ

Şer-i pâki Ahmedî üzre edip tertîbini
Bey'at-ı sırr-ı Muhammed ola çün revnak-fezâ

Kapısı olsun şerîat hem tarîkat yapısı
Maddesi olsun hakîkat mârifet gâyet ana

Çünkü maksûd ol serîr-i sırra sultân olasin
Cümle etbâ u livâ Hak olalar teslîm sana

Keşf ola kenz-i maârif neşr ola cevherleri
Ehl-i erbâbı anınla bulalar neşv ü nemâ

Dahi nice nutk-ı kîmyâlar buyurdu şâhımız
Mürde iken cân dil buldu hayât hem bekâ

Gerçi lâıyk değilim haddim değildir bu umûr
Amma nidem böyle der pîr sırr-ı esrâr-ı Hudâ

Gönlümüz nûr ile pür nûr oldu nutkundan anın
Pes mücellâ oldu bu dil manzar-ı Hakk'a sezâ

Kıl kerem eyle azîzim sıdk ile ihlâs ile
Tutalım pîr dâmenini edelim gel iktidâ

Ol imâmıdır biz cemâat olmuşuz çün der-ezel
Her ne derse n'ışler ise olayım teslîm ana

Vardırır farz içre bir farz dediği budur belî
Mürşidin emrine teslîm farz olupdur sâlikâ

Ger muhâlif olur isen eyledin farzı fesâd
Zâyi oldu bunca sâyin neyleyim yazık sana

(s. 189)

Gel bu yolda ahd ü ikrârda muhâfız olalım
Zikr ü fikr ile demâdem edelim ahde vefâ

Habl-i tevhîdi vuralım nefis-i kâvın başına
Def ola serkeşliği emmâre me'mûr ola tâ

Darbe-i Allâh ile kesr eyle levvâme pûtun
Tâ ki Hakk'ın gayrıya vermeye teslîm-i rızâ

Hak inâyet eyleyip ilhâm-ı yâr oldukda çün
Mülhime dâr-ı cemâl-i dost ile bulsun ziyâ

Mutmain oldukda bu nefs mahrem olur Hak ile
Lî maallâh sırrına vâkıf olup bulur likâ

Mutmain oldukda bu nefs mahrem olur Hak ile
Feth olur dilde füyûzât hem nice lutf-ı Hudâ

Keşf-i esrâr u maârifle gönüller zeyn olur
Râziye olur o demde her ne olsa nefs ana

Seyr-i fillâhdır makâm-ı râziye fehm eylegil
Nass-ı Kur'an'da *razû* olmuşdurur şâhid bana

Lî maallâh sırrına mazhar olur merziyye'de
Her umûru Hak olur hem Hakk'a olur âşinâ

Seyr-i anillâh makâmı hayret elvermekdirir
Nefh olur cümle hakâyık kalbine ey cân-ı mâ

Kâmile oldukda nefsin seyr-i billâh eyle pes
Ol makâm sırr-ı seyrde keşf olur cümle hafâ

Seb'a enfüs oldu insân seb'a etvârdır murâd
Seb'a esmâ lâzım oldu fehm edersen ârifâ

İsm- i evvel tevhîd oldu nefs-i emmâre için
İsm-i sâni oldu celâl nefs-i levvâme ana

İsm-i sâlis Hû'durur ilhâm-ı Hak olur o dem
Mülhimedir nefsi anın îtibâr oldu ana

İsm-i râbî' Hak olupdur mutmain nefsi anın
İrcî emriyle etdi çün hitâb Mevlâ ana

(s. 190)

Seyridir seyr-i maallâh mutmainnenin tamâm
Bunda olur vahdetin sırrı sana zâhir-nümâ

İsm-i hâmis Hay' dırır nefis-i makâm-ı râziye
Hay olur cân râzıdır hem her ne emr olsa ana

İsm-i sâdis oldu Kayyûm nefis-i marziyye anın
Hak olur râzı çün andan kalmaz aslâ bir cefâ

İsm-i sâbi' oldu Kakhâr nefsdür çün kâmile
Her cihetden buldu kemâl Hak'dan olmaz hiç cüdâ

Birleşir Hak ile ol dem kalamaz perde hicâb
Pes ene'l-hak sırrı zâhir olduğu budur şehâ

Âlem-i gayb u şehâdet bir olur gönlünde çün
Zâhir ü bâtın kamusu ayn olur ayn-ı behâ

Emkine hem ezmineler tayy olur seyrinde çün
Kurb u bûdun farkı kalmaz hem geçer lâ vü illâ

Ayrı gayrı mahv olur kalmaz sen ben arada
Bir tecellîdir cümlesi hest bâki gayrı lâ

Yâ ilâhi zât-ı pâkin hem sıfâtın hakkı' çin
Hürmet-i cümle nebîler hem habibin Mustafâ

Arş-ı âzam levh kalem heşt behişt hürmeti
Hürmet-i cümle melâik şems ü kamer hem semâ

Ravza-i pâk-i Muhammed hürmetine yâ İlâh
Hem dahi cümle sahâbe çâr-yâr-i bâ-safâ

Hürmet-i Ashâb-ı Suffe ehl-i Bedr ile Uhud
Âl ü ezvâc ile etbâ hürmet-i ehl-i abâ

Hürmet-i cümle imâmân gâziyân-ı ehl-i Hak
Hâsseten şâh-ı şehîdân ol Hüseyin-i Kerbelâ

Ol erenler evliyâlar cümle pîrân aşkına
Sırr-ı Ahmed sırr-ı Kur ân sırr-ı Alî pür vefâ

Bunların aşkına yâ Rab Sûzi miskîn bendeni
Dü cihânda etme mahcûb hem habîbinden cüdâ

(s.191)

Cürm ü isyân ile geldi dergehine rû siyâh
Afv u gufran lutf u ihsân u mürüvvet kıl ana

Dahi cümle mü'minîn ü mü'minâta yâ Kerîm
Afv u lutfundan inâyet eyle sen yevmü'l-cezâ

Hâsseten şol sâdık-ı yâr-i muhiblerden geçen
Cümlesinin rûhlarına rahmetin eyle atâ

Hâliyen ihvânünâ eshâbünâ evlâdünâ
Sâlikân u tâlibân u hâdimân-ı bi-riyâ

Hâsseten kim bu divânı ketb eden kâtiblere
Hem okuyup hürmet eden âşıkân-ı pür vefâ

Eyle tevfikın İlâhî bunlara dâim refik
Lutf u fazlın behresiyle bulalar neşv ü nemâ

Sırr-ı esrârına mazhar olalar irfân ile
Zikr ü fikr ile bulalar dü cihânda çün likâ

Hâtîme buldu dîvânım bu duâlar ile çün
Bir eser ola cihânda okuyan ede duâ

Gerçi nâ-mevzûn mühmel çokdurur bunda kelâm
Lîk ihvândan ricâmız ola mestûr aybuhâ

Her ne doğdu ise gönle geldi Hak'dan vâridât
Dendi billâh yapma düzme olmadı bir harfi hâ

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilât
Sûzi miskînin hatâsın afv kıl yâ Rabbenâ

Bin ikiyüz otuz beşde hatm olundu bu divân
Pes niyâzım okuyandan ola bir hayr senâ

Okuyana dinleyene hâsseten yazanlara
Avn u lutfunla inâyet eyle sen yâ Rabbenâ

Tâbiine hâdimine her kim ederse duâ
Ede mahşerde şefâat Mustafâ

BİBLİYOGRAFYA

- Ahmed Sûzî**, Ahmed Sûzî Divanı, İstanbul 1290.
- Ahmed Sûzî**, *Menkıbe-i Abdulvehhâb Gâzî*, Süleymâniye Kütüphanesi H. Şemsi, F. Güneren Bölümü, no: 11.
- Ahmed Sûzî**, *Süleymânâme*, Süleymâniye Kütüphanesi H. Şemsi, F. Güneren Bölümü no: 25.
- Ahmed Sûzî**, *Sülûknâme*, Süleymâniye Kütüphanesi Hacı Mahmud Efendi bölümü no: 3131.
- Ahmed Sûzî**, *Sülûknâme*, Süleymâniye Kütüphanesi Osman Huldi Öztürkler Bölümü no: 63-1.
- Ahmed Sûzî**, *Tercüme-i Kasîde-i Bürde*, Süleymâniye Kütüphanesi H. Şemsi- F. Güneren Bölümü, no: 25.
- Ahmed Sûzî**, *Tercüme-i Kasîde-i Bürde*, Süleymâniye Kütüphanesi H. Şemsi- F. Güneren Bölümü, no: 108.
- Ahmed Sûzî**; *Pendnâme*, Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmud Efendi Bölümü, no: 4447/2.
- Ahmed Sûzî**; *Pendnâme*, Süleymâniye Kütüphanesi Mihrişah Sultan Bölümü, no: 198/2.
- Ahmed Sûzî**; *Pendnâme*, Süleymâniye Kütüphanesi Mihrişah Sultan Bölümü, no: 365.
- Ahmed Sûzî**; *Pendnâme*, Süleymâniye Kütüphanesi Osman Huldi Öztürkler Bölümü, no: 63/4.
- Ahmed Sûzî**, *Vasiyetnâme*, Süleymâniye Kütüphanesi H. Şemsi- F. Güneren Bölümü, no: 25.
- Akkaya, Hüseyin**, *The Prophet Solomon in Turkish Literature and the Suleymâniye of Şemseddin Sivâsî, Part II*, Harvard University 1997.
- Aksoy, Hasan**, "Sûzî", *DİA*, İstanbul 2010, C. 38.
- Aktaş Hasan**, *Çağdaş Türk Şiirinde Tarihi Şahsiyetler ve Eserler*, Konya 2002.
- Aktaş, Hasan**, *Çağdaş Türk Şiirinde Peygamberler*, Edirne 2006.
- Arslan, Mehmet-Erdoğan Mehtap**, *Kerbela Mersiyeleri*, Ankara 2009.
- Arslan, Zafer**, *Ahmed Sûzî-i Sivâsî ve Divanı*, S.İ.Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş 2010.
- Bağdatlı İsmail Paşa**, *Hediyetü'l-Ârifin Esmâü'l-Müellifin ve Âsârü'l-Musannifin*, İstanbul 1951.
- Bağdatlı İsmail Paşa**, *İzahu'l-meknûn fi'z-Zeyl alâ Keşfi'z-Zünûn an Esâmî'l-Kütübi ve'l-Fünûn*, İstanbul 1947.

Bursalı Mehmed Tahir, *Osmanlı Müellifleri*, İstanbul 1333.

Ceylan, Metin, *Ahmed Suzî Divanı'nın Edisyon Kitiği*, Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon 1999.

El-Elbânî, *Silsiletü'l-Ehâdisi'z-Zâife ve'l-Mevzûa*, Dimeşk 1384/1965.

Emine Yeniterzi, *Türk Edebiyatında Na'ler*, Ankara 1993.

Göktaş, Mehmet, *Sûzî Divanı'nın Dinî ve Tasavvufî Tahlîli*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum 1996.

Gündoğdu, Cengiz, "Halvetiyye Tarikatı Şemsiyye Kolu Meşâyihî ve Şemsi Der-gâhı Son Postnişini: Hüseyin Şemsi (Güneren)", *Ekev Akademi Dergisi*, Erzurum 2002, C. 10, s. 53-71.

Güneren, M. Fatih, *Sivasî Şiirleri*, İstanbul 2005.

İnal, İbnülemin Mahmut Kemal, *Son Asır Türk Şairleri*, 3. Baskı, İstanbul 1988.

İsen, Mustafa, *Acıyı Bal Eylemek-Türk Edebiyatında Mersiyeler*, Ankara 1993.

Kocatürk, Vasfi Mahir, *Türk Edebiyatı Tarihi*, Ankara 1964.

Koçın, Abdülhakim, *Türk Edebiyatında Münâcât*, Ankara 2011

Pala, İskender, *Ansiklopedik Dîvân Şiiri Sözlüğü*, Ankara 1989.

Sağlam, Abdülkadir, *Suzî Divanı*, Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale 2000.

Sarıkaya, Meliha Yıldırım, "Ahmed Sûzî'nin Vasiyetnâmesi", *C.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sivas 2011, Sayı: XV/2, s. 173-200.

Şener, H. İbrahim-Yıldız, Alim, *Türk İslam Edebiyatı*, İstanbul 2003.

Türabi, A. Hakkı, *Sivasî İlahiler*, Sivas 2010.

Uludağ, Süleyman, "Hallâc-ı Mansûr", *DİA*, İstanbul, C. XV, s. 376-380

Uludağ, Süleyman, *Halvetiyye*, *DİA*, İstanbul, C. XV, s. 393.

Ulusoy, Ayşe, *Ahmed Sûzî Divanı*, C.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sivas 2004.

Vasfi Mahir Kocatürk, *Türk Edebiyatı Tarihi*, Ankara 1964.

Yasak, İbrahim, *Sivas Yatırları ve Abdulvehhab Gazi Hazretleri*, Sivas 2010.

Yeniterzi, Emine, *Türk Edebiyatında Na'ler*, Ankara 1993

Yıldız, Alim, "Ahmed Sûzî ve Pendnâmesi", *Osmanlılar Döneminde Sivas*, Sivas 2007.

Yıldız, Alim, *Ahmed Hamdi Divanı*, Sivas 2011.

Yıldız, Alim, *Ahmed Sûzî Hayatı ve Şiirleri*, Sivas 2011.

Yıldız, Alim, *Şiirin Gölgesinde*, İstanbul 2011.